Tractat⁹ iam nouiter ꝯpilatus de materijs
diuersis indulgenciarum ꝑ doctissimū ac fa-
mosissimū viꝝ dominū Johānez pheffer wi
denberg Sacre theologieq₃ ꝓfessorem exi-
mium Ac alme vniuersitatis studij friburgē
sis ordinarium feliciter incipit.

Anno domini millesimo quadrin-
gētesimo octuagesimo indulgētie
fuerūt friburgensis ꝑochiali eccle
sie pro erectione noui chori et alijs necessa-
rijs ecclesie ornamētis a summo et sanctissi
mo sedis aplice papa Sixto quarto ꝑ Tri
ennium misericorditer ꝯcesse Ac alias ꝑ dei
ecclesiaꝝ diuersis ex causis habundāter sint
multiplicate Et quia quāplurimi ꝓprie ex-
istimacōis fantasia ducti. circa eas frequent̄
decipiuntur et incaute alios loquendo. aut
docendo decipiunt Utile iudicaui aliqua d̄
hac materia diuina assistēte gracia. sed ma-
ioꝝ meoꝝ sententias annotare. et in nouem
questiones ꝑ̄ncipales illam materiā restrin
gere Pro ingressu igitur. illius materie oc-
currit mihi ꝑ̄mo dictum philosifi ꝑ̄mo topi
corum sc₃ Quot quatuor sunt. ex quoꝝ con
sideratōe in vnaquaq₃ re. quātum ad ei⁹ no
ticiā ⁊ cognitōem ꝯting̉t habūdare Pri
mum quid sit de quo sermo Secundum
multiplex accepcio. Tercium differentia
Quartum conuenientia. Primū est
huius rei sc₃ que considerāda est diffinitio.
quam vocat terminū vnde dicit Est autem
terminus quidē oratio. quid. est esse signifi
cans. Sed quia questio quid est ꝑ̄supponit
questionem si est. secundo posteriorum ideo
in primis queritur quo ad presens.

A

Utrum indulgentie sint ponēde.
Arguit̄ ꝑ̄mo ꝙ nō q₂ dicit glo-
sa sup id scōa ad cor. scōa. deus
non potest errare modo erraret si
dicta sua nō ipleret sed ipse dixit. deu. xxv.
ꝙ scōm mensuram delicti debet esse plaga-
rum modus ergo penitentem. necesse est pu
niri sicut d̄meruit. ergo si sic nichil potest re
laxari et ꝑconsequens relaxationes que fiūt
ꝑ indulgētias nihil vtilitatis conferūt et sic
non sunt ponende. Secundo sic dicit au
gustinus aut deus punit aut homo. sed ho-
mo non punit digne. qd̄ relaxatur. ergo de⁹
puniet et sic relaxatōes indulgentiaꝝ nihil
conferunt vt videtur. Tercio sic morbus
corporalis nō potest curari nisi ꝑ antidotu₃
et si relaxetur antidotu₃ remanet morb⁹ sed
morb⁹ spiritualis magis est difficilis et pe
nitentia iniuncta eius antidotum ⁊ si relaxa
tur aliquid de pena remanebit morbus igit̄
talis relaxatio magis videtur obesse q̄m ꝓ-
desse. In oppositum est qd̄ saluator dicit pe.
math. xvi. tibi dabo claues regi celorum ⁊c̄
Ubi albētus magnus indulgentia est pene
satisfactorie remissio ⁊c̄. et si est remissio pe-
ne ⁊c̄. igitur est. tenet cōsequentia abest tertio
adiacente ad est scd̄₃ adiacens Pro isto
dubio notandū ꝙ sicut tangit albert⁹ mag-
nus circa dis. xx. q̄rti. ꝙ ꝓpter rōnes ante
oppositum tactas aliqui plus fuerunt moti
quam necesse est. Dicētes indulgentias nil
esse aut valē sed ab hijs qui eas ponūt. esse
piam fraudem qua minister eccl̄ie decipien
do pueros suos ꝓuocat ad bonum sc₃ ꝑ ele
mosinas ꝑegrinatōes. ꝑ auditum verbi dei.
et ad alia pietatis opa Et isti dant exemplū
de matre ꝓuocante pueꝝ ad ambulandū ꝙ
vtile est placens ꝑuulo in fine vie ostendēs
sibi illud et postq̄m illuc ꝑuenerit. ꝙ subtra
hat et postea iteꝝ sibi ostendat ⁊ cum ibi ꝑ-
ueniat iterum subtrahat vt sic studeat ambu
lare. que decepcio pi̇a videt̄ esse. Isti inq̄t
albertus magnus ad ludū pueroꝝ volebāt
trahere scta ecclesie. et hoc puto fore heresim
quia in nullo crederet̄ ecclesie. si i istis que ꝑ̄
dicantur populo. aut fideles hortantur vt fa
ciant inueniretur decepcio quare relinquitur
tanq̄m falsum et erroneum. Ideo dicunt
alij doctores Sanctus Thomas albertus

A

H. 12863

magnꝰ et aliȷ̈ circa distictionē vicesimā q̄rti q̄ xp̄s dn̄s beato petro dedit vel adminus tunc ꝓmisit sibi daturū potestatem soluendi peccatores a peccatis et a penis peccatorū applicando eis sacramenta Similiter potestatem soluendi eos a penis tp̄alibus siue satisfactionibus quas deberent luere. siue soluere ꝓ peccatis. Et hoc dando eis indulgēcias. Et notāt comuniter pro origine et fundamento indulgentiaꝝ dicti doctores. q̄ quando homo ex caritate siue existēs in caritate facit aliqđ opꝰ penale tunc si talis est debitor pene tp̄alis scꝫ satisfactōnis ꝓ peccato aut peccatis Ipse meretur sibi duplex p̄mium siue duplicem remuneratione p̄mo vitam eternam siue certos gradus glorie qꝛ omne opus factum ex caritate est meritoriū vite eterne siue sit penale vt ieiunium. elemosina. oracio. pegrinatio. aut huiusmodi. siue non penale vt comedere bibere. opari in vinea. aut in artifitio. aut in consilio ꝓ comunitate. aut in studio et similia. Scđm p̄miū est remissio temporalis pene siue satisfactionis tempalis q̄m obligatur soluere pro peccato siue peccatis quia p tale opus penale soluit illam penam siue satisfactionē Omne enim opus penale inquantum tale est satisfactiuū Sed doctores circa distinctionē vicesimam q̄rti et p̄cipue sic sit ex caritate factum. Exquo sequitur q̄ sicut dictum est de ope penali ita similiter intelligendum est de passione penali quam homo pacienter et ex caritate sustinet Sicut est dolor sensibilis timor. tristicia. et similes passiones scꝫ q̄ homo etiam meret̄ duplex p̄mium sibi siue remunerationem p talem passionem Dicitur aūt notanter si est debitor pene Nam si talis homo. non est debitor tempalis pene. tunc ipse meretur solum. sibi vnum p̄mium siue remunerationem scilicꝫ vitam eternā siue certum gradum glorie Sed toti ecclesie meretur scđm p̄mium scilicꝫ remissionē tempalis pene aut satisfactionis debite ꝓ peccato

Questio.

aut peccatis et non meretur tale p̄mium determinate ꝓ vno dumtaxat qui tali remissione et satisfactione indiget. sed comuniter ꝓ toto. eccl'ia et appostolꝰ ıx̄c ad collo. p̄ dic̄ se adiplere illa que desunt passioni xp̄i i carne sua ꝓ corpe illius qđ est ecclesia. Et ita deꝰ qui est ita iustus qđ nullum bonum pmittit ire muneratum hoc meritū acceptat ad p̄mium siue remuneracionem. Et sic illud meritum secūdum reponitur in thesauro ecclesie

Corelarium p̄mum sortes obligatur satisfacere ꝓ peccato aut peccatis et ex caritate ieiunat. orat pegrinatur et elemosinā dat aut aliud opus penale ex caritate facit. tunc meretur sibi vitam eternam siue certum gradum glorie et cum hoc certam ptem satisfactionis pene quam debet soluere patet ex dictis Et eodē modo posset declarari de passione penali q̄m sortes pacienter suffert ex caritate. Corelariū scđm. Beata virgo maria que nunq̄m peccauit nec actualiter mortaliter aut venialiter sua opa penalia aut suas passiones penales quas ptulit ex caritate meruit sibi ipsi gradum glorie. sed nō meruit sibi remissionem pene tempalis aut satisfactionis ꝓ peccato aut peccatis debite. patet quia tali remissione non indiguit cum nunq̄m peccauit. Sed talem remissionē meruit toti ecclesie et tale eius meritū est in thesauro ecclesie repositum Corelariū tertiū eodem modo dicendum est et principaliter de meritis xp̄i domini. q̄ p opera et passiones eius que superogationis fuerunt et de multis meritis superogationis martirū cōfessorum virginum et multoꝝ alioꝝ iustoꝝ a principio mūdi vsqꝫ in finem eiusdem. que omnia sunt reposita in thesaurum ecclesie.

Corelarium quartum qđ thesaurus ecclesie ponendus patet ex dictis et ille nō est aurum vel argentum aut ex hiȷ̈s similibus. Sed est ex tribus principaliter integratꝰ p̄mo ex opibus penetencialibꝰ que fecit xp̄s dn̄s ex caritate et eius passionibus penalibus quas ipse passus ē ex caritate et similiter ex timore maximo ex tristicia maxima quam habuit. vnde ap ꝓpinquante passione sanguineum sudorem sudauit vel guttulas sanguineas in tanta copia vt non solum distillarent sed vt guttatim in terram decurrerēt et ex maximo dolore sensibili quē ipse xp̄us dominus sustinuit quando virgis et flagellis cedebatur et quando spinea corona coronabat̄ et quando certis in locis neruosis in quibus maxime viget vis sensitiua cum manibus et pedibus conclauabatur et quando pependit in ꝓpriȷ̈s vulneribus et grauitas corporis deorsum trahens vulnera manuum et pedum sibi ampliauit et sic đ aliȷ̈s doloribus quos xp̄s dominus sustinuit Et ex maximis tristiciȷ̈s quas cōpaciendo quādo humano generi sustinuit de multis qui passioni sue se faciunt idignos et ex tristicia de amissione vite nobilissime sue. Hec et silia opa ꝛ passiones xp̄i qui fuerūt ex caritate facta et cū hoc fuerūt penales fuerūt meritorie et p̄miȷ̈ et illud premium nō meruit sibi xp̄s dominus quia nunquā peccauit ysaȷ̈e quinq̄gesimo tercio. iniquitatē non fecit nec inuentus est dolus in ore eius Similit̄ prima petri primo Qui peccatum non fecit nec inuentus est dolus in ore eius Exquo patet q̄ xp̄s non indiguit remissione satisfactionis debite ꝓ peccatis suis ꝓpter quod tale premium secundum. meruit toti ecclesie propter quod thesaurꝰ ecclesie integratur ex superhabundancia principaliter meritorum passionis xp̄i et passionum penalium et alioꝝ operum xp̄i domini Secundo principaliter integratur thesaurꝰ spiritualis ecclesie ex operibus et passionibus penalibus quas fecit aut passa est virgo beata maria ex caritate scꝫ ex oracionibus. ieiuniȷ̈s. vigiliȷ̈s. et pegrinacionibus. ꝛ consimilibus. et ex tristiciȷ̈s quas habuit tempe passionis xp̄i quando secundum ꝓphecia sy̆meonis gladius doloris p transiuit animā eius et aliȷ̈s eius passionibꝰ. Omnia enim opa et passiones eius ex quo fuerunt ex caritate et cum hoc exquo fuerunt penales fuerunt meritoriȷ̈ et p̄miȷ̈. Et quia beata virgo maria non meruit sibi ipsi secūdum p̄mium quia ipsa nunquam peccauit actualiter nec mortaliter. nec venialiter Unde Augustinꝰ in de natura et gracia excepta sancta virgine maria de qua ꝓpter honorē domini nullam prorsus cum de peccatis agit̄ volo habere mentionem Unde scimꝰ q̄ plus ei gracie sit collatum ad vincendum ex omni parte peccatū qđ concipe et parere meruit quē constat nullum habuisse peccatū et allegat eum magister distinctione tricesimaseptima terciȷ̈ Et ita beata maria virgo non indiguit remissione satisfactionis ad quam esset obligata ꝓ peccatis suis actualibus et ideo tale secundum premium meruit toti ecclesie. ꝓpter qđ omnia merita scđi p̄miȷ̈ que meruit beata virgo maria sunt reposita et recondita in thesauro ecclesie. et ideo spiritualis thesaurus ecclesie multiplicatur sic ex multis Beate marie virginis et ex habūdantia meritoꝝ penalium et operum et passionum eius aggregatis Tertio integratur principaliter spiritualis thesaurꝰ ecclesie ex opibus et passionibus penalibus quas fecerūt et passi sunt faciunt et paciūtur facient et pacientur omnes aliȷ̈ sancti iusti a pricipio mūdi vsqꝫ in eius finem. scꝫ sancti apostoli euāgelistē. innocentes. martires. cōfessores. virgines. et vidue quarum passionum et opeꝝ penalium ipsi non indiguerunt vt p ea satisfacerent ꝓ peccatis propriȷ̈s licet enim multi sancti et iusti peccauerunt vt patet de sancto petro apostolo qui ter negauit xp̄m dominum. et de apostolo paulo qui persequebatur ecclesiam dei. et de beata maria magdalena. de dauid et sic de aliȷ̈s ꝛc̄. Nō tamē fecerunt tot peccata vt indigerent pro satisfa

BIBL. UNIW. WROCŁAW

Li. i.: 400069

ctione propriorum peccatoꝝ omnium ope-
rum et passionum penalium quas fecerunt
et passi sunt scilicȝ ieiuniorum. vigiliarũ ora
cionum peregrinationum. et aliarum casti-
gationum. et carnis maceracionum. et timo
rum. dolorum. tristiciarum. quas passi sunt
in tormentis varijs martirijs et occisionibꝰ
et ideo omnia secundum merita que meruе-
runt. tales sancti merentur et merebuntur ꝑ
huiusmodi operibus penalibus et passioni
bus reposita sunt et recondita in thesauro ec
clesie. Et ideo thesaurus spiritualis tociꝰ ec
clesie eciam itegratur ex superhabundancia
et supererogacione meritorum illorum apo
stolorum sanctorum ꝛc. quorũ tanta fuit pa
ciencia in sustinendo aduersitates passiones
et mortem que fuerunt. tam sublimia et tot
ꝙ multo pauciora eis suffecissent ad expian
dum et soluendum penam quam ipsi ꝓ pec
catis proprijs fuerunt debitores et ideo ex
bonitate et misericordia et dei liberalitate il
lud residuum. qđ eis supererat et quo nõ in
digerunt ꝓ satisfactione et solucione pena-
rum reseruatum est nostris indulgencijs in
thesauro ecclesie et cottidie vsqȝ ad finẽ mũ
G di reponetur in eundem thesaurum ¶ Co-
relarium thesaurꝰ ecclesie sancte spiritualis
est infinitus. inmẽsus. et iexhauribilis. patȝ
quia meritum secundum xp̄i domini quos
scȝ meruit nobis ꝑ suas penales passiones
et opera remissionem pene temporalis aut
satisfactionis temporalis est infinitum et su
aīn finitate sufficit ad satisfaciendum efficiẽ
ter pro infinitorum hominũ peccatis quia
illud meritum fuit meritum persone infinite
dignissime. Si enim persona simplex vt sim
plex mechanicus facit opus penale. aut pas
sionem penalem. sustinet. princeps sumit il
lud opus aut illam passionem ꝓ merito re-
missionis maiorum pene temporalis ꝛ satis
factionis et si dignior persona vt cõsul facit
consimile opus aut patitur consimilem pas-
sionem. princeps sumit illud opus aut pas
sionem illam ꝓ merito remissionis maioris
pene temporalis aut satisfactionis Et si dig
nior ꝑsona vt iudex aut magistercíuium hoc
facit ꝛc. tunc princeps iterum sumit ꝓ meri-
to remissionis maioris pene. Et sic si mar-
schalcus principis. vel si princeps aut rex
aut papa fecerit tale opus penale Ita ꝙ de
quanto persona est dignior de tanto mere-
tur remissionem maioris pene temporalis
Cum ergo xp̄us dominus sit persona infini
te dignitatis quia dei filius homo et deus
Acceptauit deus sua opera penalia et pas-
siones penales ꝓ remissione ifinite satisfac-
tionis siue pene temporalis si saltem meritũ
talium operum et passionum ampliarentur
ꝓ infinitis satisfactionibus et penis tempo
ralibus. Unde licet sacramenta ecclesie suã
efficaciam habeant de thesauro meritorum
passionis xp̄i in cuius virtute operantur nõ
tamen euacuatur cũ sit infinitus et sacramẽ-
ta applicentur solum finitis et ꝯfinitis pec
catis Et eciam quia ille thesaurus non solũ
integratur ex merito passionis xp̄i sed etiaȝ
beate marie virginis et aliorum sanctorum
vt dictum est Et fiet reposicio ad illum the-
saurum vsqȝ in finem mundi et ideo talis ẽ
infinitus. inmensus ꝛ exhauribilis ¶ Sed
H diceres vbi est ergo ille thesaurꝰ ecclesie vi-
detur enim ꝙ nullibi sit. Nam opera pena-
lia vt ieiunia. oraciones. peregrinaciones ꝛc
Similiter dolores tristicie timores et alie
passiones xp̄i Beate marie virginis et apo
stolorum sanctorum cõfessorum ꝛc nõ sunt
sed in ꝑteritum transierũt imo xp̄s Bea
ta virgo. apostuli in omnibus delectacioni-
bus et gaudijs celestibus vbi nulla penalia
locum habere possunt constituti sunt igitur
ꝛc. ¶ Respondeo ꝙ ille thesaurus ecclesie
est in accepcione diuina immo est met volũ-
tas diuina que ex sua libẽalissima misericor
dia et benignitate decreuit relaxare penas ꝛ

satisfactiões tempales ad quas xp̄i fideles
tenentur ꝓ peccatis suis hic aut in purgato
rio soluere. Hoc decreuit facere ꝑpter meri-
ta passionis xp̄i beatissime virginis marie ꝛ
sanctorum ꝛc acceptando opera penalia et
passiones xp̄i domini ꝛc loco talium satisfa
ctionum dando xp̄i fidelibus secundum pre
mium quod xp̄s dominꝰ et beata maria vir
go ꝛc meruerunt ipsis ꝛc et hoc quando pa
pa vel alius prelatus habens auctoritatem
i ecclia dei ex raciõabili causa et iusta relaxat
xp̄i fidelibus tales satisfactiones tunc deus
vult et acceptat illas vt dictum est et statim
I eciam patebit ꝛc. ¶ Sed diceres opera pe
nalia similiter passiones. beate marie virgi-
nis et sanctoꝝ ꝛc sunt sufficienter remunera
te. immo vltra condignum et plꝰ sunt remu
nerate quam meruerunt quia eis est datum
ꝑmium essenciale. gaudium sempiternum. ꝛ
vita beata. que est incompabiliter melior et
maior quam valuerunt merita sanctorum
cum talia opera et passiones fuerunt bre-
ues et vita eterna data eis sit sempiterna Et
ideo luc sexto saluator de talibꝰ dixit Mẽ-
suram bonam confertam coagitatam et sup
effluentem dabit i sinum vestrũ Et apostulꝰ
ad Ro. octauo dicit Nõ sunt ꝯdigne passio
nes huius tp̄is ad futurã gloriam que reue
labitur in nobis. Et ideo sancti ꝑ illa opa ꝛ
passiones penales nõ meruerũt alijs remis
sionem tp̄alis pene siue satisfactõnis debite
K ꝓ peccatis vt videtur ¶ Respondeo ꝙ opa
et passiones sanctorum ex caritate proce-
dencia aut procedentes sunt habundanter
et vltra condignum remunerata aut remune
rate in sanctis quantũ ad ꝑmũ meritũ scȝ i-
quantũ fuerunt meritorie vite eterne sed nõ
sunt in sanctis remunerate quantũ ad scđȝ
meritum scȝ inquantũ fuerũt satisfactorie et
pene expiatorie et solutorie cum ipsi sancti
nõ fuerũt debitores penaꝝ ꝓ suis peccatis
vel adminꝰ nõ tãtaꝝ penaꝝ Et ideo residuũ
est reseruatũ in thesauro ecclesie vt inde sup
pleatur deffectꝰ nostre satisfactionis ꝑ largi
cionem indulgenciaꝝ. Quibus sic positis
patet sufficienter quid sit dicendum ad q̄sti
onem motã scȝ ꝙ indulgẽcie sint ponẽde pȝ
ex correlarijs et ꝯsequenter notatis ¶ Per
hoc respondetur ad raciones añ oppositum
motas ¶ Ad ꝑmã quando arguebaꝭ ꝙ i-
dulgencie nõ sunt ponẽde qꝛ scđa ad thoꝝ.
scđo seipsum negare nõ põt scȝ deus glorio
sus Sȝ ipe dixit deu. xxv. ꝭm mẽsurã đlicti
debȝ esse ꝛc ¶ Dicẽdũ ꝙ cũ dicit scđȝ mẽ-
L mensurã delicti ꝛc potest dupliciter intelligi
vno modo in se alio modo in altero Ille er-
go cui fit indulgencia quamuis nõ puniatur
in se. in tantũ in quantũ peccauit tamen vt ẽ
mẽbrũ xp̄i singulare. punitur tantum. immo
amplius in suo capite scȝ in xp̄o cuius pena
maior fuit in valore quam tota pena ad q̄m
obligãtur omnia eius mẽbra. ¶ Ad scđam
quando arguebaꝭ per augustinũ aut deꝰ pu
nit aut hõ sȝ hõ nõ punit digne ꝛc ¶ Dicẽ
dũ ꝙ deus acceptat illud ꝙ in mẽbris xp̄i
esset puniendũ ex merito xp̄i virginis ma-
rie. et sanctoꝝ idigne idulgencias recipiẽti-
bus ad sensum dicendũ. et hoc dicitur deus
ꝑncipaliter et relaxare ꝛc ¶ Ad terciam qñ
arguebaꝭ morbus corꝑalis nõ põt curari ni
si ꝑ antidotũ idest ꝯtra datũ Et si remouetur
antidotũ remanet morbꝰ transeat hoc. et qñ
subsumiꝭ sed morbꝰ spũalis ẽ magis diffici
lis. et peitencia iniuncta est eius antidotum
¶ Ibi dicẽdũ ꝙ verꝝ est nõ sola et ꝓꝑa sed
eciam extranea q̄ntum ad satisfactionẽ quia
thesaurꝰ ecclesie eciã ẽ antidotũ vt patuit.

A Questio scđa de qũitate indulgẽ
ciaꝝ. Utrꝝ diffinicio indulgẽcie sit
bona qua diciꝭ idulgẽcia ẽ remis-
sio pene tempalis debite ꝓ peccatis actua-
libꝰ ꝛc Arguitur ꝑmo ꝙ nõ sit sufficiens de
scripcio idulgencie qꝛ in q̄libet bona diffini
cione debet poni genꝰ et differẽcia saltẽ q̄n-
titatiua sed in illa nõ videꝭ primo enim non
poniꝭ genꝰ aut aliquid loco generis. maxie
remissio Sȝ hoc nõ ꝓbaꝭ qꝛ idulgẽcie nihil
remittũt qꝛ sic vel culpã vel penã. nõ culpã

quia illam solus deus remittit. nec penam
quia non eternam vt videtur. nec tempora-
lem. quia illa potest per contricionem tolli quia
quis potest habere tantam contricionem vt om-
nis pena ab eo auffertur. Et sic nulla est ibi
remissio. In proposito sunt doctores multi
qui ponunt descriptionem indulgencie tan-
quam bonam. Pro illa questione notandum quod B
quamuis plures sint descriptiones indulgen-
cie doctorum variorum tamen ad presens
sufficit illa quam dant Albertus magnus
sanctus thomas et concordat iohannes cald.
Unde dicunt indulgencia est remissio pene
temporalis debite pro peccatis actualibus
penitencium non remisse in absolucione sacra-
mentali. facta autem prelato ecclesie racionabi-
liter et ex racionabili causa de pena indebita
iustorum. Hoc est tantum dicere quod indulgen-
cia est remissio pene temporalis siue satisfa-
ctionis temporalis qua homo obligatur hic
aut in purgatorio persoluere pro peccatis
suis actualibus siue mortalibus siue veniali-
bus non curando an talis pena temporalis
aut satisfactio sit sibi iniuncta a confessore aut
non quam remissionem facit prelatus eccle-
sie ex auctoritate id est potestate quam ha-
bet a christo domino et absque hoc quod sibi appli-
cet aliud sacramentum quam remissionem
quam prelatus facit non quod omnino gratis
condonet remittat vel relaxet sibi penam tem-
poralem aut satisfactionem. Sed sic quod dat
sibi de indebita id est innocenti pena id est
operibus aut passionibus penalibus iusto-
rum. Ut illud loco pene aut satisfactionis tem-
poralis sue deo persoluere et se a tali pena
aut satisfactione in toto aut in parte redimat.
C Corelarium primum quod remissio in plus
se habet quam indulgencia. Ideo ponitur
loco generis patet quia omnis indulgencia
est remissio et non econuerso. Omnis remissio
est indulgencia vt notum est et patebit. Reli-
que vero diffiniciones particule ponuntur

loco differenciarum. Corelarium secun- D
dum quod indulgencia non est remissio culpe
patet quia dicitur in diffinicione pene scilicet
ad differenciam remissionis culpe que non
potest ab ecclesie prelato per indulgenciam
remitti quia solus deus peccata dimittit math.
ix. vt sciatis quia filius hominis in terra po-
testatem habet dimittendi peccata iohan-
nis. primo etc. Ecce agnus dei ecce qui tollit
peccata mundi scilicet in contricione homi-
nis. Unde de pe. dis. prima ecclesi. quarto. c.
nemo tollit peccata nisi deus. xxiiij. q. pri-
ma. audiuimus. peccata tenere et peccata di-
mittere spiritus sancti est. Corelarium ter- E
cium abusiue est dicere quod dantur indulgen-
cie a culpa et a pena patet quia nemo potest
absoluere a culpa nisi solus deus et per conse-
quens nec papa nec aliqua alia creatura et
ergo papa non potest dare indulgencias a
culpa et a pena et ideo scribit in bullis con-
tritis et confessis etc. Uerum cum quis vult
consequi indulgencias disponit se primum
ad contricionem et confessionem et facit ea
que habentur in bulla et sic potest consequi
remissionem culpe et pene. culpe per contri-
cionem. pene per indulgenciam. Corelarium F
quartum in indulgencia non est remissio pe-
ne eterne patet quia ideo additur tempora-
lis ad differenciam eterne pene quia remissio
pene eterne siue reatus eterne pene debite pro
peccato mortali non sunt in potestate prelati
nisi conmutando eam in temporalem mediante
sacramento penitencie in quo deus operatur
remissionem. Pro cuius intellectu amp- G
liori notandum quod in peccato mortali quan-
tum ad propositum sufficit tria sunt conside-
randa. Primum est ipsum peccatum mor-
tale scilicet actualis culpa mortalis siue sit
omissio siue conmissio siue actus exterior si-
ue interior sicut adulterium furtum luxuria
et consimilia aut deliberata voluntas alicu-
ius talium. Secundum est reatus siue obliga-

cio peccati ad penam eternam. Nam postquam
homo peccauit mortaliter tunc semper antequam de
illo penitet ipse est reus pene eterne dampnacio-
nis. Deus enim homini qui mortaliter pec-
cat deputat eternam penam pro tali peccato.
Et ille reatus seu obligacio illa durat vsque
ad contricionem de peccato vel vsque ad at-
tricionem et sacramenti susceptionem tunc
enim deus primo absoluit a tali reatu et ob-
ligacione pene eterne et conmutat illam in
temporalem vt iusticia diuina habeat locum
quia nullum malum inpunitum. Sic nullum
bonum irremuneratum relinquitur. Tercium
est obligacio ad penam temporalem siue satis-
factionem temporalem ad quam quis obli-
gatus est scilicet vel ex conmutacione eterne
pene in temporalem vel ex sacramenti admini-
stracione aut propter peccata venialia et huius-
H modi. Et nota ibi secundum bo. ven. circa
dis. vicesimam quarti quod tres sunt conmutacio-
nes vbi maior in minorem conmutatur. Pri-
ma est conmutacio eterne pene in temporalem
quando remittitur culpa et illa conmutacio
fit in contricione aut post attricionem in di-
gna sacramenti suscepcione. Et secundum eun-
dem eterna pena conmutatur in temporalem
penam valde magnam que est super vires
hominis in proporcionata viribus hominis.
Secunda est conmutacio illius pene tempora-
lis in quam eterna est conmutata in aliam pe-
nam temporalem proporcionatam et conuenientem
viribus hominis vt possit eam sic soluere ope-
ribus penalibus et satisfactoriis. et illa conmu-
tacio fit in absolucione sacramenti et virtute
sacramenti penitencie virtute cuius relaxatur
penitenti magna pars temporalis pene in quam
eterna fuit conmutata. Tercia conmutacio aut
aliquando tota relaxacio fit in dacione indul-
genciarum vnde pro residuo aut pro toto sa-
tisfaciunt merita ecclesie ita quod in nullo preiu-
dicatur iusticie diuine vt dictum est. Ex quo
patet quod ad remittendum primum quod est in

peccato mortali scilicet actum nullum est ordi-
natum remedium quia actus de sua natura est
transiens. Ad delendum autem secundum
scilicet reatum ordinatum est sacramentum pe-
nitencie scilicet contricio etc. et potest contricio
esse tanta quod esset plenarie pro tali reatu satisfa-
ctoria vt dicunt doctores. Ad delendum terci-
um est ordinata indulgencia que delet totum
aut partem secundum quod sonant verba bulle concesse.
Sed in peccato veniali duo sunt consideranda I
primum est ipsum peccatum met veniale siue culpa
actualis venialis vt est mendacium iocosum aut

Hic non est defectus.

aliud verbum ociosum de quo oportet reddere racionem math. xij. Secũdum est tẽporalis pena hic aut in purgatorio ꝓ tali peccato veniali soluenda et illa etiam tollit virtute indulgentie quamuis pluribꝰ alijs mo-
k dis ⁊c. ¶ Corelarium quintum indulgentia non habꝫ locũ de penis indebitis scꝫ quas sustinuerant multi sancti martires innocenter patet quia dicitur in diffinicione pene debite ¶ Corelarium sextum Remissio tẽporalis pene debite ꝓ aliquo qd̕ non est peccatũ non est indulgencia sicut est remissio irregularitatis inflicta a iudice ꝓ causa iusta et meritoria occasione alicuius rei. patet quia dicitur in diffinicione ꝓ peccatis ad differentiã pene que infligitur circumscriptis peccatis. Nam deus aliquãdo infligit saltim ꝑmissiue alicui penam non ꝓ peccatis vt patet i ceco nato iohannis nono. et sancto iob. iob primo ⁊ in paulo ⁊c vt patet de pe. dis. tercia ꝓductore verꝫ deus non punit tales ꝓpe sed penat idest penitenciam infligi ꝑmittit vt sic sit differencia inter punire et penare et
l hoc fit occulto dei iudicio ¶ Corelariũ septimum pena debita ꝓ peccato originali nõ remittitur ꝑ indulgenciam patet quia dicit in diffinicione ꝓ peccatis actualibus ⁊c vñ pena que infligitur ꝓ peccato originali si ꝑ baptismum fluminis flaminis aut sanguinis in pñti non tollitur eterna est et est carencia diuine visionis d̕ ꝯse. dis. iiij. firmissime
m ¶ Corelarium octauum ĩpenitentes non gaudent indulgencijs immo tales puniunt in hoc seculo sepe et eternaliter in futuro vt patet de herode act. xij. qui consumptus est vermibus et expirauit glo. et sic in puncto infernum intrauit de pe. dis. iij. ꝓductor patꝫ corelarium quia dicitur in diffinicione
n penitentium ¶ Corelarium nonum pene remisse in sacramentali absolucione non remittuntur virtute indulgencie patꝫ quia dicitur in diffinicõne non remisse in absolucione sacramentali Unde si quis ꝯteritur ꝯfitetur et absoluitur a sacerdote et secundum eiꝰ discretum arbitrium satisfacit d̕ pe. dis. ꝑma nullus et. c. qd̕ quidem Non oportet amplius remitti qꝛ non entium nulle sunt cause et qd̕ sublatum est amplius tolli non potest xxxij. q. ij qd̕ vbi. vnde quandoqꝫ ante confessionem potest esse tanta cõtritio et in confessione tanta verecundia ⁊ deuocio. qꝫ magna ꝑs pene imo qñqꝫ tota dimittit. interdꝫ vero est minor ꝯtricio et sacerdos putat esse maiorem. et siue putet siue non. interdũ minorem inponit penitenciam quam debeat. Eciam interdum impositam penitens negligit adimplere Et hanc penam non remissaꝫ in sacramentali ꝯfessione indulgencie remit-
o tunt Et ne mireris cum dixi interdum penã minorẽ siue penitenciã infligit cõfessor q̃m debeatqꝫ debitor est ipse penitens qꝫ est vere rum secundum iohannẽ caldrini. Eciã si ille esset paratus subire maiorem qꝛ cuiuscunqꝫ pene soluende qualitas quo ad penitentem apud diuinam iusticiam est diffinita pena. c
p nullꝰ debite de pe. dis. prima. Nec mireris qꝫ dixi hanc penam nondum solutam in residuo debita solui ꝑ indulgenciam ptum ꝓpter ꝑciosissimum thesaurum corporis xp̃i reconditum in scrinio militantis ecclesie et ꝓpter meritum virginis marie ac sanctorũ vt dictum est ptũ eciam qꝛ omne tale debitum soluitur. aut redempcõne scꝫ elemosinarum largicione daẽlis q̃rto. peccatũ tuũ elemosinis redimeꝫ de pe. dis. q̃rta q̃mobrẽ. aut luicõe si penas illas i ꝓꝑa ꝑsona sustinẽdo.
q aut ꝑ indulgentias delendo ¶ Corelarium decimum nullus qui non habet potestatẽ. potest dare indulgentiam. vt est qui non est prelatus. patet quia dicitur in diffinicione facta a prelato ecclesie. Est autem talis prelatus vniuersalis papa. et cui comittit vt pa-
r tebit ¶ Corelarium vndecimum dissipans thesaurum ecclesie nõ dicitur indulgentiam

concedere patet quia dicitur racionabili/
ter et ex racionabili causa id ē quia sine tali
nihil valet de pe. dis. scda. considerent. Nō
enim debet fieri dispensatio nimis habun/
dans nec nimis diminute s̄ racionabilit̄ scz
secundum dictamē recte racionis et aliis cir
cumstanciis ¶ Corelarium xii. de⁹ ex sua
magna misericordia alienam satisfactōnem
sumit p satisfactione nostra patet q2 dicitur
de pena īdebita iustoꝝ vñ oportz vtiqz pe/
nā alicui a deo taxatā p peccatis actualib⁹ su
is psoluere q2 dicit̄ deutro. xxv. secūduz mē
suram delicti erit plagarum mod⁹ et apoc.
xviii. ꝛc. q̄ntū glorificauit se et i deliciis fuit
tm̄ date illi tormentū et luctuū. Hoc fit etiaz
aut p contritionem ꝯtinuatam quia illa mul
tum valet p delecione pene temporalis. vt
dicit bō. ven. circa dis. xx. q̄ri. q gemit⁹ cor
dis plus frequenter medetur. vel repat ani/
mam quam diuturnitas pene exterioris cu/
ius causa est. quia detestacio et nolicio pec/
cati in speciali generat virtutem ordinatam
contra peccatum. si talis nolicio saltem fre
quentatur. Secundo aut hoc fit aliena satis
factione scilicz cū prelat⁹ dat subito de the/
sauro ecclesie vt sic subditus deo p alienam
satisfactionem satisfaciat et si fit talis dacio
racionabiliter deus eam acceptat loco satis
factionis debite pprie. et sic eum de obligat
et quittat a solutione. Quibus sic notatis
est conclusio finalis q diffinicio indulgen/
cie data. est sufficiens et bona quia cōuenit
omni cōtento sub diffinito et facit ipsum di/
ffinitum differre a quolibet alio. vt patet ex
aminanti. per hoc respondetur ad racionez
quando arguebatur q in qualibz bona diffi
nitione debet poni gen⁹ aut aliquid loco ge
neris ꝛc. Ibi dicitur vt dictum est in primo
corelario scz q remissio ponitur pro genere
et ꝯmuniter vel remittit culpam aut penam
dicendum q penam. quia p contricionem
remittitur culpa vt dictum est ꝛ dicetur infra

et non eternam. sed temporalem remittit in
dulgentia. ad quam homo astrict⁹ est psol/
uere et quando dicitur talis potest p contri
cionem tolli. Ibi dicitur q verum est si tan
ta esset contricio que posset omnem penam
tollere tunc clarum est. q non esset opus in
dulgēcie sed quia talis raro est et ignota igi
tur valet indulgentia.

Questio tertia vtrum papa vniuer/
salem habens potestatem dandi in
dulgenciam. possit cuilibet homi/
ni conmunicare eam Contra suppositum ar
guitur primo Ad remissionem peccatorum
tria requiruntur scilicz contritio confessio et
satisfactio sed papa nō potest facere q p in
dulgentiam dimitteret̄ alicui peccatum sine
propria contritione et confessione ergo non
potest facere p indulgentiam q alicui pec/
catum dimittatur sine propria satisfactione.
Et confirmatur ille qui non est vniuersalis
pontifex non potest vniuersalem facere in/
dulgentiam sed papa prohibet se vniuersa/
lem pontificē nominari. nonagesimanona.
dis. c. ecce igitur non potest vniuersalem in/
dulgentiam facere. Secundo arguitur con/
tra quesitum. homini existēti i peccato mor
tali non potest conmunicare indulgentias
vt patz ex destrictione in precedente questio
ne. quia dicitur ibi q est remissio pene tem
poralis ꝛc scilicz vbi p contritionem eterna
pena comutata est in temporalem Nisi hoc
concederes sed contra Papa existēs in pec
cato mortali potest dare indulgentias igitur
eciam homo existens in peccato mortali
potest suscipere eas tenet consequentia a si/
mili aut a maiori. Sed arguitur quia papa
in dando indulgentias habet se in racione
instrumenti quo relaxatio pene fit non in
racione subiecti per quam gracia sacremen/
talis tribuit̄ vl' ipsaz graciā idulgēcie ꝛ ideo i
dulgētia pōt dari p bonū aut malū ministrū

Non autem sic est de recipiente q2 recipiēs
graciam indulgentie habz se ad ipsam in ra
cione subiecti et q2 cum talis gracia non cō
paciat̄ secū culpā mortalē q2 nō tollit̄ pena
nisi pri⁹ tollat̄ culpa ergo exñs i mortali nō
recipit graciam idulgentie Inopositum sup
positi. Arguitur q2 xp̄s potest vniuersalem
indulgentiam in ecclesia facere. sed papa est
xp̄i vicari⁹ i tota ecclesia q2 dicit crisostim⁹
q homi mortali. omnium que in celo et in
terra sunt pontificem ꝯstituit de⁹ et validio
rem celo ecclesiam esse monstrauit. Inopo
situm quesiti est q comuniter scribitur i bul
lis papalibus scz q indulgentie dumtaxat
conceduntur illis qui vere ꝯtriti et confessi
sunt nō ergo cuilibet homini quia multi nō
ꝯtriti nec dispositi ad suscipiēdum effectum
indulgentiaꝝ vt patebit. ¶ In ista questio
ne sunt duo notāda scz suppositū et quesitū
p primo scz suppositi est notandū q ad dan
dam vniuersalem indulgentiam tria requi
runtur primum vniuersalis thesauri quo sti
pendiātur milites ecclesie scilicet fideles xp̄i
talis aūt vniuersalis thesaurus est meritum
passionis xp̄i virginis marie et sanctoꝝ apo
stoloꝝ martirum ꝛc. vt dictum est vniuersali
tatem et infinitatem habens ratione subiec
ti infiniti Unde glo. sup illud math. vii. ca/
put iohannis baptiste datum est puelle q
ecclesie dirigentibus congregate datū est ca/
put gracie. Scdm est vniuersalitas iurisdicti
onis et dispensationis quia sicut dispensare
thesauꝝ corpalem tocius ꝯmunitatis non
ptinet nisi ad illum qui p̄est toti ꝯmunitati.
Sic dispensare thesauꝝ spiritualem ecclesie
ptinet ad illum qui p̄est toti ecclesie. Terciū
est vniuersalitas cause p qua indulgencia fit
quia vniuersalis indulgentia solum p vtili/
tate vniuersalis ecclesie fieri debet. ¶ Ista
aūt tria in solo papa reperiuntur et ideo ipe
solus potest vniuersalem indulgētiam dare
Scdo notandum est p quesito q ad hoc q
indulgentie sint efficaces quatuor requirun

tur duo ex pte dantis et duo ex parte recipi
entis p̄mum ex pte dantis ptinet ad clauē
potentie scz dandi auctoritas Secundū p/
tinet ad clauem sciencie scz causa racionabi
lis scz honor dei. vtilitas ecclesie Ex pte ve
ro recipiētis p̄mum q requiritur ptinet ad
remotionem cause phibentis et est cōtricio
et confessio scz vt homo sit in statu merendi
quia nisi culpa sit remissa impossibile est pe
nam remitti de ꝯse. dis. iiii. baptismū vt patz
ibidem de latrone sancto. secundum ptinet
ad collationem cause disponētis scz fidei de
uocio cum effectu in forma ecclesie determi/
nato ita q faciat illud p quo indulgēcie dā
tur de quibus patebit lacius inferi⁹ ¶ No
tandum tamen p pleniori intellectu iam di
ctorum qd ad hoc q indulgentie alicui ho
mini sint vtiles octo requiruntur ꝯdiciones
prima est q dans indulgentias habeat po/
testatem siue auctoritatē dandi eas tali ho/
mini et cum hoc tantas Si enim nō habe/
ret potestatem dandi indulgentias tunc ta/
les indulgentie non essent indulgencie et si/
militer si haberet dare indulgentias et non
isti homini tunc non valeret isti homini Si
militer si haberet dare isti homini sed nō tā
tas tunc iterū non valerēt tantum quantum
sonant. Scda conditio q dans indulgenti
as det eas ex iusta pia racionabili et hone/
sta causa et q dans moneatur ex tali rationa
bili causa vt sic seruet̄ intentio xp̄i et sancto/
rum quoꝝ merita sunt thesaur⁹ de quo dā/
tur indulgentie et quoꝝ intentio fuit q meri
ta ipsoꝝ distribuerētur fidelib⁹ ex rationabi/
li causa eū ad hoc monente. ¶ Corelarium
due sunt cause ratōnabiles et sufficiētes pre
latum ecclesie ad hoc monentes vt det idul
gentias patz quia p̄ma causa est honor siue
dilectio affectiua dei Scda est pfectus eccle
sie siue vtilitas pximi. q2 itētio sanctoꝝ qui
meruerunt thesaurū ecclesie de quo dantur
indulgentie fuit honor dei et vtilitas ecclesie
vt dictum est vñ dicit bō. ven. q sicut aliqs

thesaurus comunitatis.siue rei publice.pptē
duo consueuit comunicari siue exteri⁹ distribui
F Primo vt ostendat gloria τ magnificen
cia siue potētia principis qui pēest tali ciuitati
et sic distribuunt reges curiales thesauꝝ sicut
fecit rex assuerus d quo hester pmo vbi dicit
q rex assuer⁹ tercio anno impij sui fecit grā de
dam conuiuium cūctis principibus et pueris
suis fortissimis psaꝝ et medoꝝ inclitis τ p
fectis prouintiaꝝ coram se vt ostenderet diui
cias glorie regni sui.ac magnitudinem atq
iactantiam potentie sue.vide plura in hester
Ex quo satis patz q rex assuerus corpalem
suum thesauꝝ distribuit vt ostenderet gloriā
magnificenciam et potentiam suam Se
cundum ppter qd tpalis thesaurus finalit
distribui solet est vtilitas vel necessitas comu
nitatis vt cū leditur aut damnificatur ciuitas
p inimicos tūc pferuntur stipēdia militib⁹
de comuni thesauro ad repellendum aut resi
G stendū inimicis Sic spūalis thesaur⁹ de
bet a platis distribui ad honorem potentiā
et magnificētiam summi principis dei.qui
non solum honoratur in se sed etiam in san
ctis suis et sancti honorantur in constructōne
basilicaꝝ et in cōmemoratōe virtutū ipsorū
qd fit in sermonibus et pdicatōibus Ideo
p hijs omnibus recte indulgentie fiunt Se
cunda causa est cois vtilitas et fideliū neces
sitas vt est defensio fidei.extirpatio heresis
defensio terre sancte.pmotio studij in quo
arma cōtra inimicum parātur in ordinibus
iohānitaꝝ et theutonicoꝝ qui contra inimi
cos xpi et ecclesie cottidie bella gerunt date
sunt magne indulgentie.Et huiusmodi cau
se debent inseri bullis que dantur et sic bre
uiter quantificatōe sunt indulgentie secundū
quantitatem cause ratōalis et iusti.alias for
te dñs deus hmōi distributōnem nō habe
ret ratam Sicut dicit de quodā cardinali.qui
fuit pluralis in multis bñficijs valde.ex di
spensatōe pape qui mortuus condempnatus
fuit.et post mortem cuidam alteri cardinali

aparuit dicens se esse ppter pluralitatē be
neficioꝝ dampnatū cui ille tñ papa tecū di
spensauit cui ille.veꝝ est.sed dñs de⁹ illam
non habuit ratam et sic euanauit eternaliter
damnatus. Corelarium cause ppter q̄s H
fiunt indulgētie maxime consistunt in actibus
exterioribus pz ex dicta scda condicōe.τ ideo
non maxime debz fieri p actibus exteriori
b⁹ vt dic bō.ven.et patebit hic ifra Core I
larium causa non requiritur ad hoc q scdz
eam debeat mēsurari remissio pene Sz ad
hoc vt intentio illoꝝ quoꝝ merita comunican
tur ad ipsum puenire possint pz illud p san
ctum tho.qui dicit q bonum vni⁹ alteri cō
municat dupliciter. vno modo p caritatem
et sic etiam sine indulgētia aliquis est oim
bonoꝝ pticeps q̄ fiunt in ecclesia si sit in ca
ritate.Scdo modo p intentōnem facientis
et sic p indulgentias si causa legitima.assit
pōt i tēcio illi⁹.cui p vtilitate eccle opatus
est ad illum continuari et sanctus tho. q in
arbitrio dantis indulgentiam est taxare quā
tum p indulgentiam de pena remittatur qz
remissio que fit p indulgentias est effectus
clauis iurisdicōis.que non est quoddam sa
cramentale et ideo effectus eius subiacet ar
bitrio hominis Corelarium non est indulgē
cia credenda alicuius valoris si quis daret
euntibus videre coream aut torniamenta τc
patz ex illa causa scda quia nulla est vtilitas
pximi siue necessitas τc nec ratōnabilis cau
sa vt de se patz et ille due condicōnes requirū
tur ex pte dantis. Tertia condicō est q ho K
mo volens fieri pticeps indulgētiaꝝ oblige
tur p nunc vel q in futuꝝ obligabitur solue
re penam tpalem p suo peccato actuali Si
enim essz homo qui omnino satisfecisset ple
narie p peccatis suis et amplius non pecca
ret sed sic decederet et darētur ante mortem
eius indulgentie tūc indulgentie nihil pdes
sent sibi. Corelarium si indulgentie da L
te fuissent virgini marie nichil valuissent ei
patz quia ipsa nunq̄ fuit obligata ad aliq̄

penam tempalem nec ad penā purgatorij.
p suo peccato actuali.ex quo nunq̄m actua
liter peccauit et p consequēs nō idiguit idulgē
M cijs sicut ceteri qui sunt obligati Quarta
condicio q talis homo sit inmunis a pecca
to mortali et q sit amicus dei scilicz q sit in
caritate.qz p caritatem vnitur homo xpo.et
sanctis qui meruerūt thesauꝝ illum de quo
dantur indulgencie.Corelarium postq̄ pec
cauerit mortaliter et vult fieri pticeps idul
gentiaꝝ oportet eū conteri aut adminus at
teri et confiteri et sumere sacramētum penitē
cie si potest.pz qz nisi sic alias nō recupera
N ret caritatē q̄ requirit vt dictū est Quinta
condicio q talis homo sit contritus et confes
sus et hoc est veꝝ si bulla aut idulgenciaruz
littere exprimūt vtrumq eoꝝ scilicz tam cō
fessionem q̄m contricōnem Corelarium si bul
la solum faceret mencionē de contricione tunc
sufficeret q talis homo esset contritus patz
quia aliquando apostolic⁹ dat indulgēcias
certas p certo facto omnibus qui illud pfe
cerint et qui tunc aut ifra octo dies sunt aut
erunt in gracia non faciens mencionem de
confessione Sic enim martinus quintus cū
pdicaretur crux contra hussitas in bohemiā
omnib⁹ qui interessent septem psalmis pe
nitencialib⁹ cū letania distincte et deuote ac
humiliter dicendis flexis genib⁹ et post mis
se cantande cum An.Media vite vel Sal
ue regina cū collectis ptinentibus τ qui tūc
vel infra de octo inmediate sequentibus es
sent in gracia centum dies indulgenciarum
de iniūctis eis peitencijs relaxauit.vbi nul
la habebatur mencio de confessione et eodē
modo dicendū est hic de cōfessione et contri
O cione Sexta condicio est q talis homo fa
ciat illud qd inponitur et iniungitur p bullā
indulgenciaꝝ homini qui vult fieri pticeps
indulgenciaꝝ siue sit pegrinacio.qua visitet
sanctoꝝ limina.aut sit oracio.ieiunium.siue
largicio elemosinaꝝ.aut contribucio.ad extir
pandum hereticos.aut dacio subsidij ad fa

bricam.aut structuram templi dei.aut aliqd
consimile.qz sicut postea dicetur si quis il
lud non facit non erit pticeps indulgenciaꝝ
Septima condicō est q homo credat q i P
dulgēcie possint sibi pficere scilicz q credat
q apud ecclesiam sit talis auctoritas et po
testas faciēdi idulgēcias dic eñ bona ven.
q ex parte recipientis indulgēcias requirit
duplex condicio scz confessio cū vera contricōe et
fides cū vera deuocōe scz vt d pctis sit vere
penitens.et vere confidēs q pastoris idulgē
cia valet sibi et ita bō.ven.tāgit q̄rtaz et qui
tam condiciones posset tamen eciam dici q il
la septima condicio possz comprehendi sub q̄rta
Corelariū videt q aliquis peccaret mor
taliter qui non crederet vel adminus discre
deret q apd ecclesiam sanctam sit potestas
dandi idulgēcias.patz ex condicione Sep Q
tima condicio q talis non sit excōmunicatus
excomunicacione maiori quia inquantū ta
lis est in tali excōmunicacione non est pti
ceps indulgenciaꝝ.nec illa condicio sufficiēter
potest comprehendi sub quarta condicione.aut
quinta.quia staret quem esse excōmunicatū
excomunicacione maiori qui nō sit pticeps
indulgenciaꝝ et tamen esse contritum et confes
sum.et q post contricionem et confessionē nul
lum ppetrauerit peccatum mortale et potest
excomunicari p peccato ppetrato.vt in cō
muni casu de matrimonio Si a contraxerit
matrimonium cum.b.clamdestine et postea
cum c.in facie ecclesie et est de hoc contrit⁹ cō
fessus et absolutus et postea excōmunicatur
qz vult reddere debitum ipsi c.Et sic similit
staret quem esse excōmunicatum excōmuni
caciōe maiori sine sua culpa vt falsi testes de
ponerent contra eum de occisione vnius sa
cerdotis Quib⁹ sic notatis Dicendum R
ad suppositum questionis primo q sol⁹ pa
pa habet vniuersalem potestatem dandi in
dulgenciā patz ex primo notabili Scdo S
dicendum ad quesitum q non cuilibet ho
mini comunicat indulgenciam sed dumtaxat

bis qui obseruant condiciones requisitas q̃ habentur in scd̃o notabili vt patet in tuenti p hoc dicitur ad raciones. ad primã qñ arguebatur con tra suppositum ad remissionez peccatoꝝ tria requirantur scʒ ꝯtricio ꝯfessio et satisfactio. sed papa nõ potest facere ꝙ p indulgenciam dimittatur alicui peccatũ sine
B ꝓpria ꝯtricione ¶ Dicendũ ꝙ non est simile de ꝯtricione et satisfactione q2 p ꝯtricionem homo reconciliatur deo. et p confessionem homo recõciliat ecclesie. ita ꝙ p ista duo homo efficitur d ecclesie numero et merito. et cum homo iam factus est de ecclesia potest et debet ab ipsa ecclesia iuuari et on9 eius ab ecclesia debet supportari. et ideo ad ꝯtricionem et ꝯfessionem requiritur psonalis. ꝯtricio. ꝯfessio. et interior satisfactio. Sʒ satisfactio exterior q̃ est relaxacio pene temp
C oralis põt fieri p meritum alteri9. ¶ Ad cõfirmacionem dicendum ꝙ papa ꝓhibet vniuersalem pontificem se nominari ad vitandam notam supbie vñ dicitur supbe appellacionis verbum vniuersalem me papam dicens imprimere curastis ꝙ peto mihi dulcissima sanctitas vestra vltra nõ faciat quia vitanda sunt verba q̃ vanitatẽ infiant et cari
D tatem wlnerant ¶ Ad secundum ꝙ arguit ꝯtra quesitũ homini existẽti in peccato mortali nõ põt indulgẽcias cõmunicare hoc cõcedendũ est vt ꝓbat argumẽtum Sed quãdo replicatur papa existens in peccato mortali põt dare idulgẽcias igitur eciam homo existens in peccato mortali põt eas suscipe neganda est ꝯña. quia papa i dando indulgencias habet se in racione instrumẽti. non ĩ racione subiecti sed recipiens habet se econtra. scʒ in racione subiecti. et nõ instrumenti et ideo ad hoc vt recipiẽs. sit capax requirit disposicio scʒ ꝙ dispositus sit p ꝯtricionem in qua deletur peccatum mortale. Sed papa existens in peccato mortali põt graciam sacmentalẽ ꝯferre admĩstrãdo sacmẽtũ Ita põt dare grãm idulgẽcie admĩstrãdo officiũ

Questio quarta Utrum indulgẽcie tãtum valeant quantũ sonant id est tantum annũciantur aut valere p̃dicantur Et arguitur p̃mo sic Si tãtuʒ valerent indulgencie quantũ sonant ꝛc̃ tunc ex quo multe et large indulgẽcie fiant et merita hominum ad hoc sint pauca nũc ꝙ vix homo põt sufficere sibi. videtur ꝙ iam tot9 thesaurus ecclesie a longo tempe defecerit ꝛ sic nulla iam indulgencia valet. Secũdo sic indulgencie nõ habẽt effectũ nisi ex vi clauiũ sed ex vi clauium nõ põt. habens claues dimittere de pena peccati nisi aliquid determinatum. ꝯsiderata q̃ntitate peccati et ꝯtriciõe penitentis ergo cum indulgencie fiant ꝓ libito instituentis indulgencias. videt ꝙ non valeant quantũ ꝓnunciant Tercio sic p debitum pene homo a glorie pcepcione recordatur quam summe appetere debet Sed si indulgencie tantũ valerẽt quantum ꝓnũciant in breui homo p indulgencias discurrens. posset ab omni reatu tpalis pene imunis reddigi. ergo videt ꝙ ꝓ his acquirendũ omnibus aliis opib9 dimissis homo vacare deberet. Quarto sic aliquando datur idulgencia ꝙ qui dat auxilium ad aliquam fabricã erigendam terciam ptem remissionis ꝯseq̃tur Si ergo indulgencie tantum valẽt q̃ntũ p̃dicantur tũc qui dat vnum deñ. ꝛ secundo iterum vnũ deñ. et tercio iteꝝ vnum deũ. plenam absolucionem ab omni peccatoꝝ pena ꝯsequeretur ꝙ nõ videtur dicendũ. Quinto sic quandoqʒ datur hoc modo indulgencia ꝙ qui vadit ad aliq̃ʒ ecclesiam septem ãnos remissionis cõsequatur. Si ergo indulgẽcia tantum valet quantuʒ p̃dicat ille qui habet domum iuxta ecclesiam septem ãnos remissionis sicut ille qui a remotis ptibus venit eciam ꝯsequatur. videt iniustum. Et iteꝝ vt videtur pluries illam indulgenciam ꝯsequerentur qui scilicʒ vna die pluries ibi vadunt Sexto sic idẽ videtur remittere alicui penaʒ vltra estimacõnem. ꝙ remittere absqʒ causa A

in toto vel in pte alicui vt si papa diceret alicui ego remitto tibi omnem penã debitam ꝓ peccato. ergo videt ꝙ nec posset aliquid remittere vltra iustam estimacionem. sed indulgencie ponuntur vltra iustam estimacionem igitur nõ tantum valẽt vt videtur quantum sonant predicantur aut ãnunciant. In oppositum arguitur ex illo qd̃ dicit iob. xiij. nunquid indiget deus mẽdacio vestro vt ꝓ illo loquimini dolos ergo eciã deus aut vicarius suus p̃dicando indulgencias nõ mẽtitur et ita tantum velent q̃ntum sonant id ẽ p̃dicantur aut ãnunciantur. ¶ In ista questione duo erant notanda primum de quesito. secundum de forma ꝯcessionis indulgẽciaꝝ. quid intelligitur p diem aut annũ cũ dantur q̃draginta dies aut anni indulgenciarum. Quantum ad primum de hoc quãtũ valeant ĩdulgẽcie ꝛc̃ plures fuerunt opiniones vt dicit Albertus magnus et Sanct9 thomas circa dis. xx. q̃rti. Una et p̃ma opinio fuit ꝙ non tantũ valent indulgencie q̃ntum p̃dicantur. sed vnicuiqʒ tantũ valet quãtum deuocio et fides sua exigit siue secundũ mensuram fidei siue deuocionis suscipiẽtis indulgencias Et dicit hec opinio ꝙ ecclesia pia fraude facit vt sic ꝓnunciat eas vt homines ad benefaciendum alliciat sic̃ mater ostẽdens et ꝓmittens puero pomum ꝓuocãdo ipsum ad ambulandum ꝛc̃ Sed hoc ꝙ asserit hec oppinio ẽ valde piculosum immo hereticum vt dicit albertus magnus vt patuit in prima. q. mota. scʒ an indulgencie sint ponende ꝛc̃ vnde ista nõ esset pia fraus sed pocius crudelitas q2 homo racione indulgencie sibi facte. posset quandoqʒ tantum de iũcta sibi penitencia obmittere q̃ntum sonant indulgencie. et tunc ad tantũ in purgatorio ille maneret obligatus. quantũ indulgencie minus valẽt ꝛc̃ Et iteꝝ ecclesia dei in psona p̃lati dantis indulgencias nequaq̃ʒ a mẽdacijs posset excusari qd̃ nullo modo est dicẽdum. q2 ait apostulus p̃ma ad cor. xv. Si

in anis est p̃dicacio nostra. in anis est fides nostra. et Augustin9 nullus ducend9 est ad salutem opitulante mẽdacio. xxij. q. ij. p̃mũ itaqʒ. Et iteꝝ augustin9 in ep̃la ad ieronimũ Si in sacra scriptura aliquit dep̃hẽderetur falsitatis iam robur auctoritatis sacre scripture periret eciam si in predicacione ecclesie aliqua falsitas deprehenditur non erunt documenta ecclesie alicuius auctoritatis ad roborandum fidem ¶ Secunda opinio ẽ di-
cencium ꝙ indulgencie tantũ valent quantum ꝓnunciantur secundum iustam estimacionem. non tantum suscipientis qui forte min9 estimat qd̃ dat aut ſm estimacõeʒ dãtis q min9 parũ estimare põt qd̃ dat Sʒ scd̃m estimacionem que iusta est q̃ dantur secũdũ estimacionem bonoꝝ pensata. ꝯdicione psone. vtilitate et necessitate ecclesie. q2 vno tpe plus indiget q̃m alio. sed hec opinio eciam stare non potest vt dicitur ptum primo quia scd̃m hoc indulgencie nõ valent ad remissionem sed magis ad quãdam ꝯmũnicacionẽ quia datur tantum ꝓ tanto. ptum secundo quia adhuc p̃dicacio ecclesie a mẽdacio nõ excusaretur cum quandoqʒ indulgencia p̃dicetur longe maior. q̃m iusta estimacio possʒ requirere. omnibus p̃dictis ꝯdicionib9 pẽsatis. Sic̃ quando papa dat indulgenciam ꝙ qui vadit ad ecclesiam vnã. habeat septẽ annos de indulgencia cuius eciã indulgẽcia a beato gregorio i stacionib9 rome institute sunt ¶ Tercia oppinio est dicencium ꝙ q̃ntitas remissionis in indulgencijs nõ est mẽsurãda scd̃m deuocionem tm̃ suscipientis vt prima opinio dicebat nec scd̃m quantitatẽ eius qd̃ datur sic̃ dicebat scd̃a. Sed secundum causam ꝓ qua indulgencia datur qua reputatur dignus vt talem indulgenciã ꝯsequatur. vñ secundum hoc ꝙ accedit ad causam illam secundum hoc ꝯsequitur remissionem indulgencie. vel in toto vel in pte Sed hoc iteꝝ non potest stare quia non potest saluari ꝯsuetudo ecclesie q̃ interdum ꝓ eadem

C (margin, beside "di-cencium")
D (margin, beside "sunt ¶ Tercia")

causa maiorem interdum. et iterdum mino
rem indulgenciam dat. Unde rebus codeꝫ
modo se habentibus quandoqꝫ datur vnꝰ
annus visitantibus ecclesiaꝫ vnã. quandoqꝫ
quadraginta dies ꝓut graciam pape facere
voluerunt indulgenciam cõstituens Unde
patet ꝙ quantitas remissionis nõ est mēsu-
randa ex causa q̄ facit indulgencia dignum
Ideo est quarta via q̄ ꝯmuniter ꝑ doctores
tenetur quam eciam Sanctus tho. ꝓsequit
que sub ꝯclusionibus subsequentibus expli
E catur ¶ Prima est ꝙ simpliciter ꝓcedēdū
est ꝙ indulgencie rite date tantū valent q̄n-
tum sonant et p̄dicātur in ecclesia. et dicunt
tunc rite dari quādo obseruantur octo ꝯdi-
ciones in p̄cedenti questione mote Et iteꝝ
patꝫ ex inprobacione p̄me opĩonis. Inquit
enim apostulus. j. ad cor. xv. Si inanis est
p̄dicacio nostra. inanis est fides nostra ergo
quicunqꝫ in p̄dicacione falsum dicit quãtū
in se est. fidem euacuat et peccat mortaliter.
Si ergo indulgencie nõ tantum valent quã
tum p̄dicantur omnes eas tantū valere p̄di
cantes peccarent mortaliter qͦd absurdum ē
F dicere. ¶ Scd̃a questio mensura valoris
indulgenciaꝝ nõ est accipienda secundū mē
suram deuocionis fidei et deuocionis acci-
pientis vt dicit prima opinio nec ex quanti
tate rei date vt dicit scd̃a opinio. nec ex pro
porcione ad causam indulgencie vt dicit ter
cia opinio. sed ex habundancia meritoꝝ xp̄i
et sanctoꝝ. i. suppositis sex ꝯdicionibus pre
missis in p̄cedenti questione et precipue ꝙ
in dante sit auctoritas et in suscipiente ydo
neitas. et ꝙ in causa sit pietas. hanc conclu
sionem ꝓbat. s. t. sic q̄ntitas effectus sequit
quantitatem sui cause. causa autem remissio
nis pene in indulgencijs nõ est nisi habun-
dancia meritoꝝ xp̄i et sanctoꝝ q̄ se habet su
fficienter ad totam penam expiandam Nõ
autem causa remissionis effectiua est vel de-
uocio vel labor. vel datū recipientis aut cau
sa ꝓ qua fit indulgencia Unde non oportet

ad aliquid hoꝝ ꝓporcionaliter quantitatē
remissionis sed ad merita ecclesie q̄ semper
habundant et ideo secundum ꝙ applicātur
ad istum sensum homo hic remissionem cõ-
sequitur. Ad hoc aūt ꝙ applicētur huic aut
isti requiritur auctoritas siue potestas dispē
sandi huiusmodi thesauꝝ. et vnio eius cui di
spensat ad eū qui merebat que vnio ē ꝑ cari
tatem. et racio dispensacionis scd̃m quam
saluatur intencio illoꝝ qui opera meritoria
fecerunt qꝛ fecerunt ad honorem dei et vtili-
tatem ecclesie in generali. aut in speciali vñ
quecunqꝫ causa assit que in vtilitatem eccle-
sie et in honorem dei veniat sufficiēs est cau-
sa indulgencias faciendi dicit. s. t. Durãdꝰ
est eciã hanc conclusionem breuiter sic ꝓbat
meritum xp̄i est sufficiens ad expiacionem
omnis pene Si ergo ꝑ indulgenciam apli-
catur alicui. qui sit eiꝰ capax. et ꝑ illū in quo
est auctoritas. et ꝓ causa pia i qua est honor
dei et vtilitas ecclesie ad que ordinantur me
rita xp̄i et sanctoꝝ tunc ad tantum de pena
expiabitur. Ad quantum expiandum appli
cabit. Unde hoc modo dicit durandꝰ ma-
nifestum est ꝙ indulgencie tantū valent. q̄n
tum sonant. nec in hoc vt dicit. s. t. fit mag-
num foꝝ de misericordia xp̄i. vt aliqui argu
unt nec iusticie diuine derogat qꝛ nec de pe-
na remittitur sed vniꝰ pena alteri ꝯpensatur
G ¶ Quantum ad secūdum articulum i quo
videndū est qd intelligatur ꝑ diem. dies.
annum. in forma ꝯcessionis indulgenciarum
cum dantur quarta dies vel septem anni in
dulgenciaꝝ Unde notandum est ꝙ forma
indulgenciaꝝ cõmuniter ꝯsueuit vno q̄tuor
modoꝝ illorum sonare. aut respiciendo ad
terminatum tempus scd̃m numeꝝ dierū. vt
cum dant quatuor dies indulgēciaꝝ. aut re
spiciendo ad terminatum tempus scd̃m mē
suram annoꝝ vt cum datur idulgencia vniꝰ
anni. aut plurium. Aut respiciendo ad certã
porcionem peccatoꝝ vt cū datur medietas.
aut tercie ꝑtis et huiusmodi. Aut respiciēdo

ad totum cumulū peccatoꝝ. scd̃m formam
indulgēcie plene aut plenissime qua distinc
tione habita est Secundo notandum ꝙ va
rius assignatur ab aliquibus modus itelli-
gendi ꝑfectum indulgenciaꝝ vnus est quan
do quis lucrat p̄mum diem idulgenciaꝝ ꝙ
habeat vnum diē refrigeriū i purgatorio sed
iste modꝰ nõ ē ꝯueniens. qꝛ anime non deti
nentur in purgatorio nisi ad sustinēdam pe
nam et pena illa terminata statim euolant.
Unde talis dilacio videt iniuncta ꝓpter pe
nam Secundus modus intelligēdi est ꝙ si
quis lucrat vnum annū indulgēciaꝝ ꝑ vnū
annū senciet refrigerium in purgatorio sed
nec iste modus est ꝯueniens sic̄ nec p̄cedēs.
Tercius modus intelligendi est ꝙ si quis
lucratur vnum diem vel vnum annū idulgē
cie ꝙ tantū abreuietur ei penitencia in pur-
gatorio sed nec iste modus est ꝯueniēs. qꝛ
non videt ꝙ papa habeat tãtaꝫ auctoritatē.
p̄figēdo terminū et tempꝰ pene in alia vita
cū nullꝰ princepe extra principatū suū pos-
sit aliqd ꝯstituere Quartus modus ꝙ si qs
lucratur vnum diem vel vnum annū indul-
gencie tantū habeat refrigerium q̄ntum de
pena habuisset. si penitenciam ꝑ indulgēciã
redemptam nõ ꝑfecisset sed nec iste modus
est conueniēs. qꝛ nõ sunt equales penitencie
huius vite ad illas penas scd̃m. Augustinū
ideo nõ potest ibi fieri bona ꝯmēsuracio Et
ideo quintus modus dicendi est qui videt
ꝯueniens ꝙ tantum dimittitur de pena pur
gatoriū ꝑ vnum diē aut annū ꝑ indulgenciã
quantum abreuiatū fuisset. Si talis ꝑ vnuꝫ
H annū penitenciã hic egisset ¶ Quibus sic
notatis est hec prima ꝯclusio forma ꝯcessio
nis indulgenciaꝝ data scd̃m numeꝝ dieruꝫ
sic ē intelligenda ꝙ quatuor dies indulgen
cie tantū valent illis quibꝰ dant quantum
quatuor dies penitēcie. scd̃m taxacõnē factã
a sacerdote. siue a iure. siue a iusticia diuina.
sibi valerent. patꝫ qꝛ indulgencie respiciunt
penam peccati sm̄ ꝙ iponitur ab ecclesia et

qͦd inponitur ab ecclesia põt ab ecclesia re-
mitti et cū est remissum nõ exigitur i alio iu
dicio Vñ quia incertū est quãtum de pena
purgatoriū diminuit vnus dies penitencie.
ideo incertum est quãtum diminuit de pena
indulgencie. ¶ Secūda questio eodē mõ I
intelligitur forma ꝯcessionis indulgenciaꝝ
taxata ad numeꝝ annoꝝ qꝛ tantū valꝫ q̄ntū
valet i seculo penitēcia ꝑ tot annos. vñ dic̄
Rich. de alta villa. sup q̄rto. Cū dicitur in
forma indulgēcie quēlibꝫ dantē elemosinaꝫ
ꝓ tali facto remissioneꝫ habere vnius anni
sic debet intelligi ꝙ habeat remissionē tante
pene a deo taxate. quanta remitteretur ei ꝓ
penitencia vniꝰ anni quã faceret in hac vita
Et est eciã illa mēs petri de paludͦ sup. xx.
dis. q̄rti vñ dicit indulgēcie tm̄ valēt quantū
sonant eciã in foro dei et in purgatorio sic i-
telligendo ꝙ qui lucratur indulgencias. xx.
annoꝝ tantū sibi valēt ad remissionē pene ꝓ
peccatis suis. quantū valuissent illi xx. anni
in penitencia iiuncti si illis xx. annis peni-
tuisset. alias eciã decipent fideles. ¶ Ubi K
ꝯsequenter notandū ꝙ quēadmodū q̄tuor
dies vel anni penitencie plus valet ꝑficienti
eos cū maiori deuocione quam valeant al-
teri cum minori deuocione eas ꝯplenti Ita
quatuor dies vel anni indulgēciaꝝ plus va
let quo ad meritum illi qui cū maiori carita
te seu cū maiori quantitate rei date accedit.
vñ licet q̄n datur indulgencia indistincte qui
viciniꝰ est ad ecclesiam vt sacerdotes et cleri
ci seculares. et religiosi officiãtes ecclesiã cõ
sequantur in tantū de indulgencia sicut illi
qui veniunt a multis dietis qꝛ vt dicit. s. t.
Remissio nõ ꝓporcionat labori sed meritis
que dispensant vt dictū est. nichilominꝰ qui
plus laboraret aut cū maiori deuocione ac-
cederet acquireret plus de merito. qꝛ scd̃m
quantitatem deuocionis vel maioris laboris
est quantitas meriti essencialis Concordat
dñs durandꝰ et addit ꝙ in hoc nulla fit in
iusticia. qꝛ cū indulgēcie nõ debet ex debito

ſed ex bn̄placito illiꝰ qui hꝫ theſauꝝ eccleſie diſpēſare ſuppoſita legittima cauſa. licet eciā ei facere cui vult ſine cuiuſcumqꝫ preiudicio
L ¶ Tercia ꝯcluſio qn̄ īdulgēcia datur ad talem aut talem peccatoꝝ quantitateꝫ vtpute tercie ꝑtis aut dimidie quo ad penā tūc intelligitur īdulgencia valere quantū i penitēcia ſufficiēs ē pena ꝓ tāta q̄ntitate peccatoꝝ Quarta ꝯcluſio ſi forma īdulgencie ſonat ſe extendere ad totū peccatoꝝ cumulū ſm̄ formam īdulgencie plene aut pleniſſime omne debitū dimittitur ſcꝫ vt nullus reatꝰ pene iṗoſite aut iiungēde i foro dei et eccleſie hic
M et i futuro remaneat. ¶ Quinta ꝯcluſio de penitencijs iiunctis de quibꝰ ē dubiū vt ait pe. de palud. vtrū ſole itelligantur iniuncte aut eciā que iiungende eſſent quibꝰ dantur ꝓbabile videt̄ ꝙ nō ſolū iiuncte itelligantur ſed eciā que iiūgēde eſſent. q. d. dans indulgencias q̄tuor dieꝝ de tali penitēcia qualis claue nō errante deberet iniūgi vt ſcꝫ q̄tuor dies īdulgēciaꝝ lucrati tātū ſibi valeāt q̄ntū illi q̄tuor dies qui deberēt iiungi valuiſſent cū iniūcti et ꝯpleti fuiſſent Alij vero dicunt ꝙ īdulgencie tātū valent q̄ntū ſonant et plꝰ ſi plus intēdit qui dat dū tamē poſſit ꝯcurrentibꝰ debitis circūſtācijs. Sꝫ ſi nō itēdit dare niſi q̄ntū ſonāt tūc relaxant̄ niſi penitēcie iiuncte i foro penitēciali. vt forma ꝯceſſionis dicit vere penitētibꝰ et ꝯfeſſis de iiūctis penitēcijs relaxamꝰ Vn̄ ſi nihil ē iiunctum nihil remittit̄ Alij dicūt ꝙ videt̄ iſte eſſe ſenſus verboꝝ remitto tibi vnū annū de iiūcta penitencia. i. tu minꝰ punieris i purgatorio quā eſſes punitꝰ ſi vno anno ꝯtinuo egiſſes pniam in hac vita et illoꝝ dictum videt̄ eciā ꝯcordare eq̄tati vt nōt ino. ex̄ d pe. ꝛ re. c. ꝙ aūt ¶ Sꝫ. d. an ille cui iiūcti ſunt q̄dragita dies pnie iṗe tn̄ multos plures lucratꝰ ē puta quinq̄ginta aut centum an talis teneatur agere pniam ſibi iiunctā Reſpōdeo dicēdū ꝙ licet talis iuxta ſentēciā aliquoꝝ doctoꝝ ꝛ maxime hoſti. i ſumma de pe. et re. c. ad q̄d valent. Si abſolutꝰ a pnīa ſibi iniūcta ſit nihilominꝰ tn̄ ſecuriꝰ ē vt pniam ſibi iiunctaꝫ adipleat ꝓpter q̄tuor ꝑmo qꝛ nō eſt certus an i ſtatu fiunt tali. in quo īdulgencia valuerunt. Scd̄o qꝛ forte ad maiorē penā tēꝑalē erat obligatꝰ quā fuerat pnīa iniuncta ſibi et hoc neſcit Si ſacerdos iniūxit pniam tantā q̄ntā debuiſſet. Tercio qꝛ i purgatorio multo grauior ē pena q̄m hic vn̄ hoſti. dicit ꝙ fatuus ē q illuc huiuſmōi īdulgēcias reſeruat vbi grauiſſima erit pena Hoc tn̄ intelligas ꝙ dicit hoſt. vt dicit iohānes i ſumma ſua d parcialibꝰ remiſſionibꝰ que fiūt ꝑ papā vel alios iferiores dicētes tm̄ de iniūcta pnīa relaxamꝰ ſecꝰ de generali et vniuerſali ꝑ quaꝫ oīs ſatiſfactio remittit̄ que a ſolo papa ꝯſueuit fieri ille enim ſtatim euolat ſi i tali ſtatu moriat̄ Quarto qꝛ pnie nō tantū iiūgūt̄ ad ſatiſfactionē de ꝯmiſſis Sed eciā ad cautelam et ꝓſeruacionē futuroꝝ vt dicit albertus magnus. Et dicit eciā durādꝰ ꝙ ꝯſulēdū eſt cuilibꝫ penitēti ꝙ pniam ꝯpleat ne ꝯdempnet̄ ſacramētalis pnia Et eciā qꝛ multa ſunt pc̄ta quoꝝ q̄nqꝫ memoriā nō hēmꝰ Jdō ne ꝓ illibꝰ i purgatorio penā ſuſtieamꝰ h̄ ſatiſfaciāꝰ Et iteꝝ vt augmētū g̅ie acq̄ramꝰ ꝛ vt
N ad bona oꝑa faciliꝰ icitemur. ¶ Corelariū ſatiſfactio i via pn̄ti. q̄tuor effectꝰ opat̄. primo penā tollit. ſcd̄o maculā purgat. tercio meritū auget. q̄rto ꝓnitatē ad peccādū minuit. ꝑmū patꝫ qꝛ ſi ſatiſfactio nō multū de pena tolleret hō in hac vita gratis pateret̄ ꝙ nō videt̄ dicendū. ſcd̄o ꝙ maculā purget notū ē. terciū patꝫ qꝛ i tali ſatiſfactione gracia ſemꝑ auget̄ aut nō habita ꝯfert̄ mō dicit auguſtinꝰ īdulgēcia vniꝰ anni valꝫ tm̄ q̄ntū annꝰ pnie hoc veꝝ ē q̄ntū ad ꝓdicōeꝫ patet ſcꝫ pene remiſſionē. Sꝫ quo ad alias tres ꝯdiciones tūc annꝰ ſatiſfactiōis lōge melior ē qꝛ cū remiſſione pene Auget meritū ꝙ nō faciūt īdulgencie patꝫ ex ꝯmuni forma lr̄aꝝ vbi habet̄ quicūqꝫ fecerit hoc illi ſeptē relaxamus annos i dn̄o et hoc ē veꝝ quo ad re-

O miſſionē pene vn̄ ibi nō addit̄ ꝙ talis īdulgēcia augeat meritū. ¶ Sed. d. ſi ſonat lr̄a īdulgēciaꝝ dans centū den̄. ad fabricā Aut ad aliud piū opus hꝫ centū dies īdulgēciarū An dans ducētos den̄. habeat īdulgēciarū ducētos dies et ſic de tricētis ꝛc̄. Reſponſio iohānis cal. puto ꝙ non ſed tm̄ gaudebit cētū diebꝰ īdulgēciaꝝ ſic ille qui dat centū. Veꝝ aliud eſſet ſi ſonaret lr̄a īdulgēciaꝝ ꝙ ꝓ ſingulis cētenarijs quis gaudere haberet cētū diebꝰ īdulgēciaꝝ Sed hoc notandum ē ꝙ quis plus donās plꝰ apud deum meret̄ vn̄ reſiduū ꝙ dat nō valet ad ꝓmerēdū plus de īdulgēcijs ſed valet ad meritum vite eterne et ad maius ꝓmiū Et ideo papa nicolaus in lr̄a executoria crucis cōtra ifideles ꝓcepit ꝓdicatoribꝰ crucis ne ſolū itimēt populis peccatoꝝ remiſſionē et imunitates ꝓuilegioꝝ ſed eciā copioſam mercedē q̄ illis ꝓparat̄ i celis qui vltra i lr̄is ꝯtenta agunt
P aut dant. ¶ Sed. d. quātū de pena purgatorij correſpōdit vni anno indulgēciaꝝ ſine pnie obtēte i hac vita Reſpōſio ꝙ nō iuenit̄ i ſacra ſcriptura expꝛſſum nec alicui i mūdo eſt notū niſi quis haberet ex ſpeciali reuelacione diuina Sed hoc ꝯſideret hō ꝙ ꝓ minimo peccato veniali ſm̄ magiſtꝝ in quarto pnia ꝓ mendacio ioco ſo ꝛc̄ plus debetur de pena purgatorij quā fiūt pena ſancti laurētij aut ſancti ſteffani. qꝛ ille ignis excellit omēꝫ penā aut ignem huius mūdi. vt dicit̄ de pe. diſ. vij. c. vltio canō. hic ignis et ſi ꝑpetuus nō ſit. miro tn̄ mō ē grauis excellit eni omnē penā quā vnqꝫ paſſꝰ ē i hac vita aliq̄s ꝛ tm̄ de ſcd̄o articulo. ¶ Ad racōes q̄ſtionis ān oppoſitū motas Ad ꝑmā qn̄ arguebat̄ ſi tātum valerēt īdulgēcie q̄ntū ſonāt ꝛc̄ Dicēdū ꝙ theſaurꝰ eccleſie colligit̄ ex meritis xp̄i ꝙ cū ifinitū ſit q̄ntūcūqꝫ ex eo ſumat̄ et q̄buſcūqꝫ diſtribuat̄ minui et exhauriri nō poteſt vn̄ racio nō ꝓcedit Si quis argueret cū vltra ifinitū. nichil ſit. et vnū ifinitū ꝯſumat aliud ſi pnia origialis ē infinita itenſiue qꝛ pri uat bono ifinito et extēſiue. qꝛ quantū eſt de ſe vtpatꝫ i ꝑuulis nō baptizātis non finitur igit̄ ſatiſfactio xp̄i quāuis ſit ifinita exhauſta tn̄ nō videt̄ tollet̄ penā ifinitā ſcꝫ originalis culpe i baptizatis nihil ergo remanet ad ſoluēdū i indulgēcijs ꝓ peccatis actualibꝰ
Q ¶ Reſpōſio ſm̄ pe. de palud. ꝙ āncedens ē veꝝ de infinitis eiuſdē racionis qꝛ i talibꝰ vnū ifinitū nō excedit aliud. Jnfinitas aūt dei q̄ ē iterminabilis vite tota ſimul et ꝑfecta poſſeſſio ē alterius racionis mō omēs alias ifinitates ſi eſſent ifinitas diuine virtutꝭ omēs excedit imo oīa alia ad eā ꝯꝑatā ſunt finita et q̄ſi nihil imo pōt oēm eoꝝ infinitatē ad ſuā infinitatē reducere imo eciā ad finitatē reducere et i nichilū redigere. paſſio enim xp̄i i q̄ntū meritoria et ſatiſfactoria ē ifinita rōne ſuppoſiti vt ſuꝑ patuit ꝛ ꝑ̄ oēs alias ifinitates poſſibiles excedit. imo omnē penā dampni et ſenſus nullā facere poteſt ꝛc̄.
R ¶ Ad ſcd̄m qn̄ arguebat̄ īdulgēcie nō habent effectū niſi ex vi clauiū ꝛc̄. ¶ Dicēdū ſcd̄m. s. t. circa diſ. xx. q̄rti. ꝙ rō non ꝓcedit qꝛ nō ē ſimile de remiſſiōe pene que ē effectus poteſtatis iuriſdictionis q̄ fit ꝑ īdulgēcias vn̄ nōt. s. t. ꝙ duplex ē clauis ſcꝫ ordinis et iuriſdictiōis Clauis ordis ſacramentale q̄dā ē et qꝛ ſacramētoꝝ effectꝰ nō ſunt determiati ab hoīe ſꝫ a deo ideo nō pōt taxare ſacerdos q̄ntū ꝑ clauē ordis i foro ꝯfeſſiōis de pena debita dimittat̄. ſꝫ tātū dimittit̄ q̄ntū deꝰ ordiauit. Sꝫ clauis iuriſdictionis nō eſt q̄d ſacramētale ideo effectꝰ eiꝰ arbitrio hoīs ſubiacet et hmōi clauis effectꝰ ē remiſſio que ē ꝑ īdulgēcias cū nō ꝑtieat ad diſpēſacionē ſacramētoꝝ ſcꝫ hmōi remiſſio ſed ad diſpēſacionē bonoꝝ ꝯmuniū eccleſie
S ¶ Vn̄ i arbitrio dātis īdulgēciā eſt taxare q̄ntū de īdulgencia ꝑ eū remittat̄ Verum ſi iordiate remittit dās īdulgēcias iṗe peccat nihilominꝰ tn̄ quis plenā indulgēciā ꝯſequit̄ niſi iṗe ipetraret īdulgēciā ſine cauſa ſufficiēti qꝛ tūc eciā ipetrans peccaret dicit pe. de

T palud. ¶ Ad terciā qn̄ arguebatur ꝑ debi-
tum pene homo a glorie ꝑcepcione retarda
tur ⁊c̄ Dicēdum scđm.s.t.negādo ꝯsequē-
ciā et racio ē qꝛ quantitas idulgencie multū
valet ad remissionē pene tn̄ alia satisfactiōis
opa sunt magis meritoria respectu p̄mij es-
V sencialis qđ ē i infinitū meli⁹ quam dimis-
sio pene tempalis. ¶ Ad quartā qn̄ argue
batur aliqn̄ dat̄ indulgencia ꝙ qui dat auxi
lium ad aliq̄ȝ fabricam erigendam terciam
ꝑtem ⁊c̄ dicendū iteꝝ scđm.s.t.tenēdo ꝯse-
quenciā Racio ē scđm.s.t.et eciā durandū
qn̄ dat̄ indulgencia indetermiate videlicȝ ꝙ
qui dat auxilium ad fabricā ecclesie intelligi
tur de auxilio qđ ē ꝯueniens ei qui auxiliū
dat et negocio ꝓ quo dat. Et ideo cū pauꝑ
dat vnū deñ.ad fabricam ecclesie dat ꝯueni
enter scđm ꝯdicōnem pauꝑtatis sue Diues
autē qui dat vnū deñ.nō dat ꝯuenienter ſm
ꝯdicionē diuiciaꝝ suaꝝ Et sic pauꝑ ꝯsequit̄
indulgencias totas quas diues nō ꝯsequit̄
Et sic pauꝑ ꝯsequat̄ remissionē omniū pec-
catoꝝ ꝑ.iij.deñ.nō est hoc nimis magnum
forū facere de misericordia dei dūmodo sit
debita causa hoc faciēdi qꝛ multū plus fuit
misericors xp̄us sustinendo passiones ꝓ no
X bis virtute cuius passionis fit indulgencia.
¶ Ad quintā qn̄ arguebat̄ qn̄q̄ȝ datur hoc
modo idulgēcia ꝙ qui vadit ⁊c̄ dicendū vt
sup̄ patuit ꝙ si indulgēcie idistincte dant̄ tā
tum de indulgencia ꝯsequit̄ qui ē vicin⁹ ec-
clesie sicut ille qui venit a remotis ꝑtib⁹ sed
nō tn̄ meritū est huic qui vicinus est sicut il
li qui a remotis venit.et racio diuersitatis ē
quia remissio pene que fit ꝑ indulgenciam
nō ꝓporcionatur labori vt supra patuit.q̄n-
titas aūt meriti Attenditur scđm q̄ntitateȝ
deuocionis et laboꝝ. Nec in hoc fit aliq̄
in-iusticia.qꝛ cū indulgencia nō detur ex de
bito sed ex bn̄placito illius qui thesauꝝ hȝ
dispensare supposita legittima causa licȝ ei fa
cere ꝙ wlt facere sine p̄iudicio cuiuscunq̄ȝ.
Ad illud ꝙ motū est in eodē argumēto scȝ
an quis tociens ꝯsequat̄ idulgencias quo-
ciens in die vadit ad ecclesiā ⁊c̄ ¶ Dicendū Y
scđm sanctū tho.ꝙ si datur indulgencia ad
determinatū tēpus vt cū dicitur quicūq̄ȝ va
dit ad ecclesiam talē ad determiatum temp⁹
aut tale tempus habeat tantum de indulgē
cia intelligitur semel tn̄. Sȝ si in aliqua ec-
clesia fit indulgencia ꝑhennis sicut in eccle-
sia sancti petri quatuor dieꝝ tūc tociēs quo-
ciens aliquis vadit idulgendam ꝯsequitur.
Non autē pluries in die dicit pe.de palud.
qꝛ hoc nō videtur ꝯcessisse indulgencias cō
cedens qꝛ posset cedere in derisionem quia
posset quis exire ecclesiā et subito redire ir-
racionale esset si tociens vna die lucraretur
Dicit tn̄.s.t.sensisse ꝙ qui sine fraude plu-
ries in die et deuocionis causa iret visitatur⁹
ecclesiam sancti petri scȝ temꝑe celebracio-
nis missaꝝ siue vespoꝝ ꝙ pluries posset cō
sequi indulgencias. ¶ Ad sextam qn̄ ar-
guebatur idem videtur remittere alicui penā
vltra estimacionē Dicendo negādo ꝯsequē-
ciam.racio ē qꝛ sicut superi⁹ habitum est re
missio pene nō ꝯmensuratur scđm quantita
tem cause ꝓ qua datur indulgencia hic dicit
sanctus tho.ꝙ causa in indulgencie non re-
quiritur ꝙ scđm eam debeat mēsurari pene
remissio Sed ad hoc requiritur intencio il-
loꝝ quoꝝ merita ꝯmunicantur vt ad ipsum
ꝑueniant bonū autem vnius vt ad alteꝝ ꝑ-
veniat dupliciter ꝯmunicatur.vno mō ꝑ ca-
ritatem et sic eciam sine indulgencijs aliq̄s
est omnium bonorum ecclesie ꝑticeps q̄ fiūt
in ea si sit in caritate Alio mō ꝑ intencioneȝ
facientis et sic ꝑ indulgenciam si causa legit
tima assit ⁊c̄.patet i tercio qui ꝓ vtilitate ec-
clesie opat⁹ est ad istum qui facit secundum
formā bolle et sibi ꝯmuicare.de quo et sup̄
aliqualiter tactū ē et tn̄ de illa questione.

Questio quinta vtrum sicut papa
plenariam aut plenissimā habeat
indulgenciam dare. Ita et inferio
ribus se scȝ episcopis habeat indulgenciam
communicare ¶ Contra suppositum arguit̄
Primo sic scȝ ꝙ papa nullꝰ possit dare in-
dulgenciam plenariam siue plenissimam scȝ
omnium peccatoꝝ qꝛ secūdum ordinem di
uine iusticie pena sequitur culpam sed papa
non potest facere cōtra diuinā iusticiam igit̄
nec potest plenariam aut plenissimam idul
genciā dare scȝ relaxando omnē penā Se-
cundo sic si papa posset talem indulgenciā
dare sequeretur ꝙ penitēs non teneretur pe
nitēciam iniunctām implere qꝛ qđ semel so
lutum est amplius solui non oportet. Sed
hoc non videtur cum satisfactio sit vna peni
tencie ꝑs sacramenti Modo papa non ha
bet potestatem in mutandi aliquid circa sa-
cramenta igitur Tercio sic si papa ꝯtritis et
ꝯfessis posset dare plenam indulgenciam se
queretur ꝙ tales absoluti cū morerentur in-
mediate sine purgatorio euolarent ad celum
Sed hoc nō videtur qꝛ adhuc possunt ha-
bere multa pc̄ta venialia et de multis mor-
talibus de quibus fortassis nō fecerunt cō-
tricionem aut eciam cōfessionem igitur Ar
guitur quarto sic Cōtra quesitū scȝ ꝙ papa
inferioribus se episcopis nō habȝ indulgen
ciam ꝯmicare Et p̄mo sic Episcopus absq̄ȝ
auctoritate pape pōt idulgēcias dare igit̄ cō
sequēcia nota Añcedens ꝓbatur quia epi-
scopi sunt sponsi ecclesie.ꝙ patȝ.qꝛ generat
filios et filias ipsi spōso xp̄o.ergo defuncto
tali sponso debet de iure succedere in bonis
eius vt thesauꝝ ei⁹ possint auctoritate ꝓꝑa
dispensare et de ipso indulgenciā dare Se-
cundo sic episcopi habent ordinariam iuris
dictionem ergo in eoꝝ dijocesibus ꝓpria iu
risdictione possunt indulgenciam dare.tenȝ
ꝯsequencia.quia si in alijs habēt quo ad su
os inferiores potestatem igitur eciam indul
gencijs ꝯmunicandis Tercio sic Epi succe
dunt loco apostoloꝝ sed apostoli auctorita
te imediata recepta a xp̄o dn̄o indulgenciaȝ
potuerunt dare.vnde dicit apostulus secun
da ad coꝝ.scđo Nā donaui vobis si quid
donaui in ꝑsona xp̄i donaui vobis gloriam
id ē ac si xp̄s dn̄s donasset In oppositū sup
positi Arguitur maius est indulgencias da
re q̄m excōmuicare vel ecc̄iaȝ recōciliare ꝫ ex
cōmuicare recōciliare.i.soluēdi ⁊ ligādi fide
les potestatē hȝ pap̄.math.xvi.qđcūq̄ȝ liga
ueris sup terrā et qđcūq̄ȝ solueris ligatū et
solutū erit in celo ergo solus papa plenariā
habet auctoritatem dandi indulgenciā In
oppositum quesiti Arguitur quia nō potest
quis remittere penas taxatas i iure nisi ille
qui est ꝯditor iuris.sed solus papa est ꝯdi-
tor iuris ergo solus ipse papa ꝓpria aucto-
ritate potest indulgenciam dare inferiorib⁹
se scȝ episcopis et hoc limitate tamē. ¶ In B
ista quidem tres erunt articuli ponendi vn⁹
ꝓ supposito alter ꝓ quesito i tercio moi sunt
duo pro quo sciendum . Quantum ad pri-
mum notandum ꝙ wlgariter plenaria aut
plenissima remissio indulgenciarum nomi-
natur indulgencia a culpa et a pena licet ve
raciter dicatur quis assecutus indulgenciaȝ
plenariam aut plenissimam cum sibi omis
culpa et omnis pena remissa est Sed ꝓprie
loquendo de indulgencia ꝓut de ea loqui
incepimus non est nisi respectu remissionis
pene temporalis ad sensum sepe supradic-
tum Sed in ꝓprie nominatur indulgencia a
pena et a culpa.quia remissio pene presup
ponit remissionem culpe in suscipiente. Nā
datur contritis et confessis nec ecclesia vtit̄
illa forma scilicȝ a culpa et a pena . Sȝ ꝓp̄e
et vere indulgencia plenaria aut plenissima
dicitur indulgencia.quia est remissio tocius
pene debite ꝓ peccatis Unde volūt aliqui
ꝙ in tali forma indulgencie plenissime con-
muniter datur facultas vt penitens indulgē
ciā suscepturus possit eligere ydoneum con
fessorem qui absoluat eum ab omnibus pec
catis Ita ꝙ nō oporteat eum recitare ad cu
riam si habet casum papalem Et secundum

hoc aliqui voluerunt saluare modum illum
nominacionis a culpa et a pena Ita ꝙ di-
catur indulgēcia a culpa racione facultatis
dati eligendi confessorem. absoluēdi ab om
nibus eciam in casibus reseruatis. A pena
vero nominatur indulgencia sicut ab obiec-
to circa qđ est ꝓpria operacio ipsius indul-
gencie. ordinatur enim ad remissionem pe-
ne debite ꝑ actualib⁹ culpis sicut supra pa-
C tuit. ¶ Secūdo notandū ꝙ apud aliquos
reperitur indulgencia tripliciter distincta scʒ
plena plenaria et plenissima Sed dicit do
minus pe. de paluđ. circa dis. xx. q̄rti quo-
modo distinguantur isti gradus. quo ad re
missionem pene non apparet nisi dicatur ple
na respectu penitencie iniuncte mortalium.
Plenaria respectu penitencie iniuncte mor
talium et venialiū Plenissima respectu pe-
nitenciarum iniunctarum et iniūgendarum
id est que fuerunt iniuncte vel debuerunt in
iungi Vel sic plena respectu pene mortaliū
Plenior respectu pene mortalium et venia
lium Plenissima non solum pene sed eciaʒ
culpe venialiū. quia potest remitti pena de-
bita veniali sicut ⁊ culpa et potest solui pena
vnius peccati alia non soluta. Et plenior so
lucio vel remissio est tam vtriusqʒ quam al-
teri⁹ tantū. potest eciā vt dicit pe. de paluđ.
ꝑ indulgenciam inquantum habet potēciā
eiusdem absolucionis remitti veīale quo ad
culpam. sicut et ꝑ confessionem generalem
non sacramētalem sed ad hoc requiritur cō-
tricio Et quantum ad hoc potest saluari qđ
dicitur in extrauaganti accedit bonifacij oc-
taui antiquorum. ꝙ vnusquisqʒ secundum
ꝙ magis vel minus deuote accedit secūdū
hoc pleni⁹ vel minus plene recipiet qđ de
remissione plenaria dici non potest sed solū.
de remissione culpe. quam nō potest ad ple
num remittere nisi homo ad plenum conte
ratur Sed aliqua contricio est plena adiunc
ta episcopali absolucione que ꝑ se non esset
sic sufficiens et eciam coniunctus episcopali
benediccione que ꝑ se eciam non sufficeret.
Illud autē ꝙ iohannes monachi supra ex-
trauagan. monens quoniam. quomodo se
compaciuntur ista cum apostolicas dat in-
dulgenciam plenam. largiorem. et plenissi-
mam Respondet sic dico papam interpreta
tum fuisse in consistorio me pn̄te hanc indul
gēciam a domino plenam ꝓut potestas cla
uis se extendit qđ intelligo ꝓut verba se cō
paciuntur vel dicendū ꝙ hoc dominus bo-
nifacius dicit sic intelligatur ꝙ vnusquisqʒ
plus merebitur et indulgenciam efficacius
consequitur qui basilicas ipsas amplius et
deuocius visitabit non quo ad remissionem
pene quam omnes equaliter consequuntur
Sed hoc ad ampliorem participacionē vite
eterne quam quisqʒ tanto plenius consequi
tur quanto opera illa deuocionis impleue-
rit. ¶ Tercio notandum ꝙ indulgencie ple B
ne plenarie siue plenissime reperiuntur date
a summis pontificib⁹ diuersimode. Aliquā
do enim reperiuntur date certum locum vi-
sitantibus sic cōmuniter dicitur de visitanti
bus sepulchrum domini Aliquando datur
summentibus crucem ꝓ conquirenda terra
sancta. et patet ꝑ nicolaum quintum contra
turcos qui inuaserunt et receperunt ciuitatē
constantinopolitanam et inuadere tempta-
uerunt reliquas partes xp̄ianitatis sicut et
hodie attemptant Reperitur eciam talis in
dulgencia plenissima date regi hyspanie in
sarracenos qui insultarunt contra regnū suū
Item eugenius ⁊ nicolaus quintus summi
pontificis eorum clemencijs cōcesserūt ple
nissimas indulgencias cōuentui ordinis p̄-
dicatorum in valle oleti in regno castelle se-
mel in anno in sancte crucis exaltacionis fe
sto vsqʒ ad decennium omnibus visitantib⁹
conuentum prefatum in predicta sollēnitate
et ad eius fabricam porrigentes manus ad
iutrices secūdum eorum facultates. Et iteʒ
datur indulgencia plenaria aut plenissima
certis seu nominatis personis facientibus
iuxta tenorem bulle certas elemosinas. ie-
iunia. aut alia magna pia opera. oracionū
aut huiusmodi et ꝙ tales habent auctorita
tem et facultatem eligendi ydoneum confes
sorem in articulo mortis qui vigore talis in
dulti valeant absoluere ab omnibus pecca-
tis de quibus est corde contritus et ore con
fessus. exceptis illis que perpetrassent sub
confidencia talis gracie. quia illud est pec-
catū in spiritū sanctū vix remissibile. Et iteʒ
reperitur indulgencia plenaria aut plenissi-
ma data multis in articulo mortis nullo ad
iuncto sed pia tātum liberalitate summi pō-
tificis. Et iterum reperitur data plenaria si
ue plenissima indulgencia in anno iubileo vi
sitantibus certas vrbis romane ecclesias.
E ¶ Quibus sic notatis est conclusio prima
ꝓ supposito Summus pontifex papa racio
nabili existente causa potest vere penitenti-
bus indulgenciam plenam plenariam aut
plenissimam dare hec conclusio satis patet
ex practica ī ecclesia dei obseruata vt patuit
ex tercio notabili et nunc in nostro loco fri-
burgensi in Brisgaudio ꝑ trienium ab apo
stolico nostro graciosissime papa sixto quar
to plenissime concessa vt patet ex apostoli-
ca sua bulla ꝑ diuersas partes diuulgata de
diuersis pontificibus qui causis ꝓ diuersis
plenissimas indulgencias contulere. patet
eciam illa conclusio quia sicut supradictum
est opus vnius potest esse satisfactorium ꝓ
alio. Ad quem ꝑ intencionem facientis re-
fertur. Xp̄us autem dominus ꝓ ecclesia
sua sanguinem suum fudit et plurima alia
obꝓpria sustinuit. quorum estimacio est in-
infinitum maioris valoris propter dignita-
tem persone. quam peccata aut pene vni-
uersorum. immo non tantorum immo infi-
nitorum quantum ad sufficienciam ⁊c. Un
de dicitur sapiencie. viij. infinitus thesau-
rus hominibus. Similiter eciam omnes
sancti martires rem in his que passi sunt et
propter deum fecerunt vt hec essent ad vtili
tatem non solum sui sed tocius ecclesie To
tus ergo iste thesaurus est in dispensacione
illius qui p̄est toti ecclesie Unde dominus
petro claues regni celorum conmisit math.
xvi. quando ergo vtilitas ad necessitates
ecclesie exigit potest ille qui p̄est ecclesie de
ista infinitate thesauri alicui conmunicare
qui ꝑ caritatem. membrum est ecclesie quan
tum sibi visum fuerit oportunum scʒ vsqʒ
ad remissionem parcialem aut totalem ali-
quarum aut omnium penarum Ita scilicet
ꝙ passio xp̄i et aliorum sanctorum ei repu-
tatur ac si ipse passus esset quantum suffi-
ceret ad remissionem sui aut suorum pecca-
torum sicut contingit ꝙ vnus ꝓ alio satisfa
cit sicut dictum est. Unde in huiusmodi sig
num in forma indulgencie dicitur omnibus
vere penitentibus scilicʒ contritis et confes-
sis. ¶ Secunda conclusio ꝓ quesito et ꝓ F
secundo articulo sit illa licet papa potest
alijs inferioribus sc. puta episcopis aucto-
ritatem concedendi indulgencias conmuni
care. Non tamen potest sibiipsi indulgen-
cias directe dare. Prima pars patet quia
in quibuscumqʒ est auctoritas deriuata.
non inmediata taxatur iurisdictio ab illo
qui potestatem inmediatam habet. sed in
episcopis non est potestas iurisdictionis in
mediata. sed solum conmunicata aut deri-
uata ab ipso papa. Sicut ergo eis taxatur
ab eo qualitas et quantitas indulgencie.
secundum hoc possunt ipsam dare et non
aliter q̄ꝛ ꝑ īdiscretas et superfluas indulgēci
as q̄as qdē ecclesiarū p̄lati facere nō verent̄
et claues ecc̄ie ꝯtempnūt ⁊ spūalis satisfac-

tio enarratur decrevimus Dicit papa vt cū
dedicatur basilica non extendant vltra an-
num indulgenciam siue ab vno siue a pluri-
bus episcopis dedicetur ac deinde in anni-
uersario dedicacionis tempore de iniunctis
penitencijs indulta remissio non excedat et
hunc dierum numerum indulgenciarum il-
lis litteris precipim’ moderari que p qui-
buslibet causis aliquociēs conceduntur. cū
eciam romanus pontifex qui plenitudinem
obtinet potestatis hoc in talibus modera-
mine consueuerit obseruare. Corelarium
h primum Episcopi sunt ecclesie sancti sponsi
particulares quia cooperantur principali et
vniuersali sponso ecclesie scilicet pape et pa-
pa et episcopi omnes cooperantur xpo. vñ
papa qui in tota ecclesia obtinet vniuersalis
sponsi auctoritatem potest dare indulgenciā
vniuersalitatis ppria auctoritate. Episcopi
vero particulariter et p auctoritatem deriua
tam. et ex illo patet primum argumētum qd
h argutum est contra questitum. Corelariū
secundum non sequitur episcopi habent or-
dinariam iurisdictionem ergo i eorum dyo-
cesibus ppria iurisdictione possunt indul-
genciam dare. patet quia episcopi dicuntur
ordinariam iurisdictionem habere. quia ha
bent ipsam p iuris taxacionem nō p parti-
cularem dispensacionem Vnde dicuntur or
dinarij iurisdictione non particulari conces-
sione et p hoc patet secundum argumentū
i quod argutum est contra questitum. Se-
cunda pars conclusionis que pbabilis ē ali
quorum dicencium ꝙ aliud est indulgenciā
dare et aliud est indulgenciam datam ptici
pare vnde dicunt ꝙ papa sibiipsi non pōt
indulgenciam dare ppter duo primo quia
ꝙ actum iurisdictionis qui ad indulgenciā
dandam requiritur nullus potest in semet-
ipsum exercere Secundo quia indulgencia
datur vt aliquis puocet ad aliquem actum
qui vergat in honorem dei et vtilitatem ec-

clesie et ad hoc puocatus est papa ex suo of
ficio cum sit pastor vniuersalis ecclesie. Sz
indulgenciam p alijs datam pōt bene parti
cipare dummodo faciat ipse illa que requi-
runtur ad hoc qd indulgēcia valeat puta ꝙ
sit in caritate et faciat secūdum formam bul-
le verum non obstante illa secūda parte que
stionis. Dicunt alij ꝙ papa non dat indul-
genciam sibipi vt est caput habens vniuer-
salem iurisdictionem tocius ecclesie quia vt
caput est dat indulgenciam sed vt est mem-
brum ecclesie potest recipere indulgenciam
dummodo reperiantur in eo illa q requirū-
tur ad hoc ꝙ indulgencie valeāt. quia sicut
in foro penitencie potest dare alicui auctori
tatem ipsum absoluendi et potest ab illo ab
solui et se illi inferiorem facere vt est mēbrū
ecclesie sicut in pposito etc. Et iterum quia
potest et debet papa sacrificium offerre p se
ipso Iuxta illud ad hebreos quinto. quem
admodum p populo Ita et p se ipso offer-
re sacrificium p peccatis igitur potest p seip
so sibipi idulgenciā facere Et si quis di- k
ceret papa non potest se absoluere a culpa i
foro penitencie ergo non potest seipsum ab
soluere a pena p conmunicacionem indulgē
cie. dicendo negando consequenciam quia
in foro penitencie requiritur exterior confes-
sio sicut ergo nullus confitetur sibipi qr Ja-
cobus dicit septimo. c. confitemini alterutrū
peccata vestra Ita nullus in foro penitēcie
potest seipsum absoluere secus de consecu-
cione indulgencie Similiter patet quia nul
lus potest seipsum exconmunicare. igit nul-
lus potest sibipi indulgencias dare. negan-
da est consequencia. qr exconmunicacio da
tur p modum sentēcie. sicut ergo null’ pfert
sentenciam sup seipsum saltim iudicialiter
licet quandoqz causaliter scilicet conmittēdo
culpam p qua fertur excōmunicacio. nō sic
autem de indulgencia que singulariter cō-
municatur illi qui hoc fecerit p vtilitate ec-

l clesie et tantum de secundo. Quantum
ad tercium articulum Est primum dubium
An episcopus omnes indulgencias quas
dat i ꝯsecracionib’ diuersarum ecclesiarum
transferre possit in ꝯgregacionē vnius et vi-
detur ꝙ sic. primo quia episcopus omnes
indulgencias quas dat pticulariter potest si
mul dare sicut qui posset facere ꝙ quilibet
cec’ pticulariter videret. posset facere ꝙ om
nes ceci simul viderent vt in pposito a simi
li Scdo sic gracie sunt ampliande non restrī
gende si ergo episcopus pōt multas indul-
gencias facere pōt omnes simul dare Ter-
cio sic qui pōt maius. potest minus. sed epi
scopus potest ligare sentenciam excōmuni-
cacionis subditum nō suum delinquentum
in eius episcopatu ergo potest transferre in-
dulgenciam datam ab eo ad dyoces alteri’
m In oppositum est qr tunc episcopus pos
set vltra formam sibi taxatam ꝙ non videret
dicendum Respondeo ꝙ episcopi non sunt
vocati in vniuersalem dispensacionem the-
sauri ecclesie. sed solum in pticularem solici
tudinem. Et solum pticulariter thesaurū ec-
clesie distribuere possunt. scōm ꝙ eis taxatū
est p vniuersalem sponsum ecclesie Ideo so
lum subditis suis et in sua ppria dyocesi in
dulgenciam facere possunt et in dyocesi al-
terius dumodo ibi celebrant de licencia epi
in cuius dyocesi sistant Et si ꝯtingat indul-
gencias inueniri multorum episcoporum quorū
quilibet dat. xl. dies indulgenciā euntibus
ad talem ecclesiam oportet illam indulgen-
ciam vel esse pbatām p papam qui subdi-
tos vnius potest i tali casu facere subditos
alterius. vel omnes illos episcopos oportz
ad inuicem ꝯsentire vt vnus supponat subdi
tos suos. iurisdictōni alterius. nec credo ꝙ
episcopus indulgenciam datam p eum. secū
dum formam sibi taxatam. possit transferre
ad ꝯsecracionem alterius. nisi sibi esset p for
mam priuilegij pticulariter ꝯcessum. quia pti
culares indulgencias trāsferre et simul om-

nes dare subterfugit episcoporum potestatem
ptinet enim hoc solum ad papam. p hoc pa
tet solucio ad primū argumentū. Ad scōm
dicendū ꝙ gracie sunt ampliande vbi causa
iusta pensatur et vbi claues ecclesie nō ꝯtēp
nantur et satisfactio p culpa ꝯmissa nō sper
natur. Ad terciū dicendū ꝙ episcopus non
potest dare indulgenciā subdito alteri’ sine
illius ꝯsensu. tñ potest eum ligare vel excō-
municare sine cōsensu eius. quia racione de
licti efficitur subdit’ eius et de foro suo. sed
non racione boni operis cum illud instiue-
rit eccia ad malorū depressionē etc Scdz
dubium an simplex sacerdos possit dare in n
dulgenciam videtur primo ꝙ sic quia idul-
gencie fiunt virtute clauium. sed quilibet sa-
cerdos hz claues igit qilibz pōt idulgēcias
dare Secundo sic quilibet sacerdos ē spon-
sus sue ecclesie pochialis. igitur quilibet in
sua prochia potest indulgenciam dare. Ter
cio sic indulgēcia fit de thesauro ecclesie. sed
quilibet sacerdos habet aliquem thesaurū
in sua ecclesia igitur. In oppositū arguit qr
qui non potest ligare. non potest soluere. sed
simplex sacerdos non potest excōmunicare
ergo non potest indulgenciam dare. Respō
deo dicendum ꝙ aliqui volebant dicere ꝙ
omnes claues et earum execucionem pos-
sent indulgenciam facere quantum se exten-
dit potestas eis ꝯmissa. Vnde dicūt ꝙ qui
libet sacerdos prochialis potest indulgēciā
dare in prochia sua sicut quilibet episcop’
in dyocesi sua Sed puto ꝙ non possit sim-
plex sacerdos indulgenciam dare. quia in-
dulgencia datur de thesauro cōmuni eccle-
sie qui est meritum passionis xpi et sanctorum
martirum etc cuius dispensator immediata
auctoritate est ipse papa Alij autem non
nisi auctoritate ab eo deriuata et taxata cum
ergo sacerdotibus non inueniatur in iure cō
cessum esse. vt possint indulgēciā dare et h
rōabiliter qr m’lti eorum ppter ruditatē nesci-
rēt estimare p qnta necessitate eccie deberēt

facere et sic idulgencie vilescerent ideo credo
q̄ simplices sacdotes nō possunt dare idul
O gēciā n̄ eis essꝫ spāliter ꝯcessuꝫ ¶ Corelariū
abbates ꝑpositi mgr̄i ordiuꝫ ꝓuiciales ꝑo-
res ⁊ alij mgr̄i nō pn̄t ordīarie idulgencias
facere patꝫ ex dictis et ideo inocēcius terci⁹
reprehēdit abbates quosdā de eo q̄ litteras
dabant idulgenciaꝝ dicens q̄ ad dignitatē
episcopalē ptineat hm̄oi idulgēciam facere
extra de excessi. p̄la. accidētib⁹. ¶ Corelari
P um Capittulū sede episopali vacāte nō pōt
indulgencias ꝯferre patꝫ ex iam allegato. c.
accedentib⁹. qꝛ ꝯferre indulgēcias ptinꝫ ad
episcopalē dignitatem non quidem ordinis
sed iurisdictionis. Et licet aliqua ptinencia
ad iurisdictionē sede vacante ad capitulū de
voluant. non tn̄ omnia q̄ sunt iurisdictionis
transeunt. sicut est deponere abbatē aut cleri
cū sicut notat septuagesima nona dis. c. null⁹
Q pōtifice romano vinēte. ¶ Corelariū vicari
us generalis. vel officialis ep̄i. nō pōt indul
gencias dare. patꝫ qꝛ cū istud qđ dictum est
sit specialiter digitatis episcopalis. talia au
tem nō veniunt in generali ꝯcessione habē-
da Corelariū inferiorib⁹ p̄latis de ꝯsuetudi
ne non potest ꝯpetere idulgēcias concedere
patꝫ ex dictis qꝛ hec specialit̄ ptinēt ad dig-
nitatē episcopalē que nō videt̄ posse ab ali-
quo iferiori p̄scribi Scđo qꝛ hec videt̄ eciā
esse de numero eoꝝ q̄ sunt mere iperij q̄ nō
possunt p̄scripcione acquiri. sed tantū de le-
ge debent̄. ff. de iure. oim. l. i. indic. i. Sꝫ cō
tra illud scđm. arguit̄ p̄mo ex capitulo acce
dentib⁹ ex̄ de excessu. p̄la. vbi i fine ꝓhibē-
do abbatib⁹ ne causas matrimoniales cog-
noscant. nec iiungāt pniaꝫ solēpnē. nec dent
idulgencias. dicit nisi forte quisquā eoꝝ spe
ciali ꝯcessione vel aliq̄ legittima causa. glo.
ꝯsuetudīe p̄scripta. Ecce ibi videt̄ q̄ ꝯsuetu-
dine possit p̄scribi ꝯcessio idulgēciaꝝ Scđo
sic ꝯsuetudo dat iurisdictionē vt supra. c. cū
ꝯtigat ex̄ de foro ꝯpetēti iducit̄ in glo. et. ix.
q. i. ꝯquestus. Sꝫ ꝯferre idulgēcias sequit̄

iurisdictionē ergo alij ab ep̄is pn̄t ex ꝯsuetu
dine p̄scribere posse dare indulgēcias. Ter
cio sic sup. c. p̄fato cū ꝯtingat ꝑ io. an. super
verbo iurisdictione scđm opinionē q̄ habet.
q̄ ꝯsuetudo pōt dare potestatē p̄lato excon-
municandi. que videt̄ approbari igit̄ videt̄
eadē racione dicēdū de ꝯcessione idulgencia
rum. ¶ Respōsio tenēdo dicta dicendum q̄ Q
talis ꝯsuetudo caret racione et ꝑ eā rumpet̄
mod⁹ ecclesie discipline ⁊c̄. Ad racionē autē
patꝫ inopositum dicēdū vt occurrit iudicio
nostro q̄ ex. c. accedētibus non sequitur nec
ex glo. qđ dictū est. dicim⁹ eni q̄ textus ille
nō debet ita accipi q̄ ꝯsuetudo p̄scripta re-
spiciat vtrumq̄ꝫ eoꝝ Ita q̄ vnumquodq̄ꝫ il-
loꝝ triū possit cōsuetudine p̄scribi qm̄ dare
penitēciam solempnem qđ ē vnum illoꝝ tri
um q̄ tangunt̄ i illo clausulo nulla p̄scripcio
ne videt̄ posse ꝯpetere iferiori p̄lato ep̄o. dis.
l. in capite et ita videt̄ dicēdū de idulgēcijs.
bene tn̄ potest ex ꝯcessione Id aūt de cogni
cione causaꝝ matrimonialium bene pōt re-
spicere ꝯsuetudo p̄scripta. vnde notanter in
capitulo p̄fato dicit̄ vel speciali ꝯcessione vl̄
aliqua legittima causa. Sed cur ita varie q̄
ꝯgnicio causaꝝ matrimonialium possit p̄scri
bi ꝯsuetudine et nō collacio idulgenciaꝝ cer
te nobis videt̄ q̄ racio sit ista qm̄ sicut patꝫ
ex supius dictis dare idulgenciam plus re
spicit ordinē dignitatis episcopalis quam
ꝯgnicio causaꝝ matrimonialiū. et licꝫ vnum
posset p̄scribi ꝯsuetudine nō tn̄ aliud ¶ Ad R
scđam dicit̄ negando ꝯsequenciā qm̄ nō va
let duplici racione. ptum p̄mo qꝛ licꝫ ꝯsue-
tudo det iurisdictionē aliquam. non tamen
omnem vnde innocē. et hosti. dicunt in eođ
c. id dicitur de ꝯsuetudine qđ dat iurisdictio
nem intelligenda est de modica iurisdictiōe
non enim posset concedere consuetudo in-
feriorib⁹ deponēdo clericos Ptū scđo ꝯse-
quēcia nō valet qꝛ dare idulgēciā iure ordia
rio. nō tm̄ ispicit iurisdcōeꝫ ꝟ eciā auctorita
tē dispensatiuam thesauri spiritualis ecclesie

que non potest p̄scribi cū solo sponso eccle-
sie aut electio i talē hm̄oi auctoritas dispen
S satoria sit credita vt dictum est ¶ Ad terciū
dicendnm negando consequenciam eciam
cōcesso illo Aliud est de indulgēcia et aliud
de excōmunicacōe. plus eni eni auctoritatis
requirit̄ ad ordinariā collacionē idulgēciaꝝ
quā ad excōmunicacōeꝫ faciēdā. vt de se patꝫ
vn̄ eciā ꝯsuetudo si possꝫ dare potestatem ex
T cōmunicādi. nō tn̄ idulgēcias dādi ¶ Co-
relariū ep̄us scismatic⁹ heretic⁹ aut excōmu
nicat⁹ nō valet idulgēcias dare. patꝫ. qꝛ ꝯ-
ferre idulgēcias ptinet ad potestatē iurisdic-
tionis. sed heretic⁹. scismatic⁹. aut excōmu-
nicat⁹. cū sint extra ꝯmunitatē ecclesie carent
V omi iurisdictōe. xxiiij. q. i. audiuim⁹ igit̄ ⁊c̄.
¶ Corelariū p̄lat⁹ ecclesie existēs i vnitate
ecclesie licꝫ i peccato mortali existat. pōt in-
dulgencias dare patꝫ scđꝫ. s. t. qꝛ vt sepe re
petitū ē facere idulgēcias ptinet ad iurisdic-
cionē sed p̄lat⁹ ꝑ peccatū mortale dū tn̄ ma
net intra vnitatē eccl̄ie. nō ꝑdidit iurisdictio
nem. licꝫ bene bonitatē et caritatē. igit̄ p̄lat⁹
malus i mortali existēs pōt dare idulgēciā
vt patuit supra i scđo argumēto. et ꝯtra que
situ tercie questionis supra mote. scꝫ vtꝝ pa
X pa vniuersalem habēs potestatē dādi idul-
gēciam ⁊c̄ ¶ Corelariū idulgēciā dare non
respicit claues ordinis ꝓprie. patꝫ qꝛ vt dic
tū ē respicit iurisdictionē cū speciali auctori-
tate dispēsandi thesauꝝ eccl̄ie. q̄m nō habet
simplex sacerdos. et ergo nō pōt idulgēcias
dare. ꝑ hoc patꝫ p̄mū argumentū motū. ad
Y scđm dubiū ¶ Corelariū simplex sacerdos
nō ē ꝓprie spōsus sue ꝓchie cū non possit
filios generare. eoipso q̄ nō pōt alios sacer
dotes ordinare. sed est coadiutor spōsi. ideo
sine licēcia ep̄i vel pape nō pōt idulgēciā da
re. ꝑ hoc patꝫ scđm argumētum ibi motum
Z ¶ Corelariū thesaur⁹ cuiuslibꝫ cōgregacio
nis vel ꝓchie non suphabūdat vt de ipso
possit fieri idulgēcia patꝫ qꝛ vix cuilibꝫ suffi
ciūt ꝓpria merita. thesauꝝ aūt suphabūdā-

tē puta meritū xp̄i ap̄loꝝ martiꝝ ⁊c̄ de quo
fiūt idulgēcie. dispēsare ē pape ꝑ hoc patet
terciū argumētū ad dubiū motū et tm̄ de il
lo dubio scđo. ¶ Terciū dubiū an legat⁹ AA
pape si nō sit sacerdos possit dare idulgen-
ciam et videt̄ q̄ nō p̄mo qꝛ nō ē sponsus ec
clesie. mō solū talis scꝫ qui ē spōsus ecclesie
habꝫ idulgēciā dare. vt supra dictū ē Scđo
sic remissio peccatoꝝ fit virtute idulgēcie sed
g nō ē sacdos nō pōt remittere peccata. igit̄
videt̄ q̄ idulgēciā dare nō possit. Tercio sic
qui nō pōt min⁹ nō pōt mai⁹ ꝟ legat⁹ nō sa
cerdos nō pōt absoluere aliquē in foro pnie
igitur nō pōt idulgēciā dare. cū maior remis
sio peccatoꝝ fiat i ipsa idulgēcia. quā i foro
penitēcie ¶ Inopositū arguit̄ ille pōt di- BB
spensare thesauꝝ ecclesie cui ꝯmittit̄ regimē
ecclesie. Sed dyacono cardinali et vniuersa
liter legato pape. qui nō ē sacēdos pōt con-
mitti regimē ecclesie. igit̄ sibi itelligit̄ esse cō
cessum posse thesauꝝ dispēsare Respondeo
ad dubiū q̄ idulgēcie valēt ad remissionem
peccatoꝝ iuxta illud qđ habet̄ i forma ge-
neralis ꝯcilij vbi dicit̄ omnib⁹ qui laborem
ꝓprijs ꝑsonis et expēsis subierint ꝑ transito
vltramarino plenā suoꝝ peccaminū de qui-
bus fuerint veraciter corde ꝯtriti et ore con
fessi veniā idulgem⁹. ¶ Remissio aūt pecca CC
toꝝ pōt dupliciter fieri p̄mo mediāte sacra-
mēto pnie. sicut mediāte istrumēto quodā
scđo mediāte officio. in p̄mo casu tantū pōt
homo q̄ntū de⁹ potestatē dedit sacramēto.
qꝛ nō meli⁹ sacramētū datur a maiori quaꝫ
a minori in secundo vero casu tantuꝫ homo
potest quantam potestatem dedit de⁹ offi-
cio. Cū ergo officiū et regimē ecclesie possit
habere nō sacerdos. qꝛ pōt eligi i papā vel
legatum pape. dato q̄ non sit sacerdos. et
cum remissio peccatorū que datur ꝑ indul-
genciam datur mediāte officio. nō mediāte
sacmētoigit̄ ita pōt dare idulgēciā officialis
pape aut legat⁹ siue sit sacdos siue nō si sibi
ꝯmittit̄ ¶ Verū ad p̄mū argumētū dicēdū DD

ꝙ eſſe ſponſum eccleſie pōt dupliciter intel
ligi vel iuriſdictione vel ſacramentali admi-
niſtracione. Nam ſponſus eccleſie ē qui fi-
lios ſpirituales generat eccleſie ſpōſe hmōi
aūt filios generare. Ꝗuis legatus qui nō ē
ſacerdos ꝑ ſacramētalem adminiſtracionē
nō poſſit. pōt tn̄ ꝑ ſibi ꝯmiſſam iuriſdictio-
nem. q2 pōt conmittere ſacerdoti ſacramēta
adminiſtrare et epō ſacerdotes ordinare. et
virgines ꝯſecrare in tota iuriſdictōe ſibi cō-
EE miſſa. ¶ Ad ſcōm dicitur ꝙ poſſit peccata
remittere mediante officio cuius ipſe ē me-
diator executor ꝑ ꝯmunicacōnē idulgencie
Ad terciū dicēdū ꝙ nō ē mirū ſi plus pōt le
gat⁹ ad remiſſionē peccatoꝝ mediāte officio
quam mediante ſacramēto. ſicꝫ pl⁹ pōt ma-
nus ꝑ ſe quā mediāte ſigillo in aliquo īſtru-
FF mēto determiato. ¶ Quartū dubiū an qui
libet elect⁹ ī epm̄ ſine auctoritate pape poſ-
ſit indulgēciā dare. Et videt̄ ꝙ nō. q2 indul
genciā facere ꝑtinet ad vſum clauiū. ſed elec
tus nō habꝫ vſum clauiū anteꝙ̄ ꝯſecret̄ Se
cundo ſic idulgēciā dare ꝑtinet ad execucio-
nem nō ad electionē. ergo anteꝙ̄ ꝯſecret̄ nō
poteſt idulgenciā dare Tercio ſic null⁹ elec
tus pōt diſpenſare theſauꝝ eccleſie. niſi ſum
mus pōtifex. ſine ergo ei⁹ auctoritate elect⁹
nō pōt idulgēciam dare. Inoppoſitū eſt q2
elect⁹ ī epm̄. ſtatim vt ē confirmat⁹ habet iu
riſdictionem. ergo ſtatim pōt indulgenciam
dare ſcōm formā ſibi taxatā abſꝙ alterius
GG reqſicione ꝛc̄ ¶ Reſpōdeo dicēdū ꝙ indul
gēciam dare ꝑtinet ad poteſtatē iuriſdictio-
nis. pōt aūt quis habere iuriſdictionem du
pliciter vel iuriſtaxacione et illa dicit̄ ordina
ria vel ſpeciali ꝯmiſſione et iſta dicitur dele-
gata. Cū igitur electi ſtatim poſt obtentum
ꝯfirmacionis bn̄ficiū habeāt iuriſdictionem
in totā dÿoceſim eoꝝ. ſtatim poſſunt īdul-
genciā dare ſcōm formā ei⁹ taxatam in iure
abſꝙ aliq̄ alia requiſicione aut conmiſſione
HH ¶ Per hoc reſpōdetur ad ꝑmū ꝙ duplex
eſt clauis ſcꝫ ordinis et iuriſdictionis elect⁹

ergo ꝯfirmat⁹ quamuis nō habeat clauē or
dinis anꝙ̄uam ſit ꝯſecrat⁹ habet tn̄ clauem
iuriſdictionis quam recipit in ipſa ei⁹ elec-
tione et ꝯfirmacōne. et ad vſum talis clauis
ꝑtinet indulgēciā dare Ad ſcōm dicendum
ꝙ elect⁹ habet execucionem clauis iuriſdic-
tionis. Ꝗuis nō clauis ordinis. et ꝑ execuci
onem illius clauis dat idulgēciam. Ad ter-
cium dicendū ꝙ nullus pōt diſpenſare the-
ſaurū eccleſie niſi auctoritate pape vel ſpe-
cialit̄ ſibi legata. vl' ī iure taxata. ꝑmo modo
pn̄t diſpēſare legati. Scdō modo electi epi-
ſcopi et ꝯfirmati eciā nōdum conſecrati ꝛc̄.
¶ Quintum dubiū an eciā ſancti viri poſ- II
ſunt idulgenciā dare. Et videtur ꝙ ſic quia
quilibet habens aliqua bona quoꝝ eſt dn̄s
pōt illa ꝯmunicare quibus placet ſed ſancti
viri multa bona ſpiritualia habent quorum
ſunt domini igitur poſſunt illa diſpēſare qui
bus volūt ꝛc̄. Secūdo ſic bona ſpiritualia
ꝑ quoꝝ diſpēſacionē dant̄ indulgencie ſunt
magis ꝯmunicabilia quā bona tēꝑalia. ſed
ſancti viri poſſunt bona tēꝑalia ꝯmunicare
et ꝑꝯſequens idulgenciā dare ꝑ ꝯmunicacio
nem ſpiritualiū Tercio ſic q̄nto aliqui ſunt
magis ꝓpinqui dn̄o. tanto magis ſunt dig-
ni eius theſauꝝ diſpenſare. Sed ſancti viri
ſunt magis ꝓpinqui xp̄o dn̄o de cuius the
ſauro fiunt idulgēcie. quā forte papa et mul
ti epi ergo magis ſunt idonei eius theſauꝝ
diſpenſare ꝛc̄. Inoppoſitū eſt q2 dare idul-
genciā ꝑtinet ad poteſtatem iuriſdictōnis vt
ſepe dictum eſt et illā nō habēt ſancti viri ſi
nō ſunt ī p̄laturā ecc̄iaſticā aſſūpturi igit̄ ꝛc̄.
¶ Reſponſio dicēdū ꝙ ī eccleſia duo ſunt KK
primo ꝯmunio caritatis et dilectionis. ſcdō
auctoritas iuriſdictōis. Quedā eccleſia igit̄
īpendit ꝑ ꝯmunionem caritatis et delectio-
nis vt ſuffragia oracionū. elemoſinaꝝ. ſacrifi
cioꝝ. ꝛ alioꝝ bonoꝝ que fiūt in ecc̄ia ſancta
Quedā aūt īpēdit ꝑ auctoritatē iuriſdictōis
vt idulgēcias diſpēſando theſauꝝ ipſius ec-
cleſie. Sancti ergo viri poſſunt eoꝝ ſpiritua

lia bona inpendere aliȷ̄s ꝑ ꝯmunionem ca-
ritatis et dilectionis ſed nō poſſunt indul-
genciam dare q2 omnino habent iuriſdictio
nem diſpendendi theſauꝝ eccleſie. de quo fi
unt indulgēcie niſi eſſent epiſcopi ꝑ hoc pa-
LL tent prima duo argumenta. ¶ Ad tercium
eſt dicēdū licꝫ ſancti viri ſint magis ꝓpiqui
xp̄o ꝑ caritatem. non ſunt tamē magis ꝓpi
qui ꝑ iuriſdictiōis auctoritatē. et ideo Ꝗuis
poſſint ꝯmunicare bona ſpiritualia ꝑ carita
tem. quoꝝ ꝯmunicacio dicitur ꝯmunicacio
ſuffragioꝝ. Non tamen poſſunt ꝯmunicare
theſauꝝ eccleſie ꝑ iuriſdictionis auctoritatē
cuius cōmunicacio dicitur ꝯmunicacio idul
MM genciaꝝ. ¶ Sextum dubium an ſolis con
tritis et ꝯfeſſis acta valeant indulgēcie Re-
ſpondeo ꝙ indulgencia poteſt dari ſub du-
plici forma vno modo abſolute vt ſi diceret̄
omnibus facientib⁹ hoc vel illud dantur cē-
tum dies indulgenciaꝝ Scdō modo poteſt
dari ſub hac forma ſpecificata et limitata
ſcꝫ ꝯtritis et ꝯfeſſis. Si primo modo datur
non eſt neceſſaria actualis ꝯfeſſio ad haben
dum indulgēcie effectum. ſed ſufficit ꝯtricio
cū ꝓpoſito ꝯfitendi ſiue eſſe in gracia. vnde
dicit pe. de palud. ſuꝑ diſ. xx. q̄rti. cum dicit̄
in indulgencȷ̄s vere penitentibus intelligit̄
contritis et ꝯfeſſis in ꝓpoſito. vnde ad ꝑti-
cipandum de theſauro eccleſie qui potiſſi-
me ꝓfluit ex meritis xp̄i capitis ipſius eccle
ſie ſufficere videtur eſſe mēbrum ꝑ caritatē
xp̄i corꝑi vnitum. Sed penitens ꝑ ꝯtricōnē
actualem cū ꝓpoſito ꝯfitendi et ſatiſfaciēdi
ad arbitrium ſacerdotis eſt effectus mēbrū
corꝑis xp̄i viuū. capax. influencie eius ergo
actualis ꝯfeſſio abſolute nō videtur neceſſa-
ria ad effectum habendum indulgencie. Et
iteꝝ id ꝙ ſufficit ad remiſſionem culpe et re
atus pene eterne videtur ſufficere ex ꝑte cō
dicionis ſubiecti ad capacitatem idulgencie
que ſolū eſt remiſſio pene temꝑalis debite
ꝓ peccato. Sed ad primum ſufficit cōtricio
cum ꝓpoſito ꝯfitendi ergo ad indulgenciaꝫ

cōſequendam. nō requiritur actualis confeſ
ſio. niſi precipiatur ꝑ formam indulgencie.
Et iteꝝ idem videt̄ manifeſte haberi tam ex
illa indulgencia plenaria in articulo mortis
latroni data cui dictum eſt nulla confeſſione
p̄cedente hodie mecū eris ī paradiſo math.
xxvȷ̄. quam ex illa idulgencia plenaria da-
ta in vita adultere cui dictū ē nulla p̄uia ſuo
rum peccatoꝝ habita ꝯfeſſione. vade et noli
ampli⁹ peccare iohis. viȷ̄. Si vero ſecūdo
modo detur indulgencia videlicꝫ ſub forma
ſpecificata ſcꝫ qui hoc vel illud fecerit cōſe-
quitur tantam vel tantam indulgēciam pec
catoꝝ ſuoꝝ. de quibus vere ꝯtriti et ꝯfeſſi fu
erint et iſta forma ſtante neceſſario requirit̄
regulariter loquendo vt p̄cedat ſacramenta
lis ꝯfeſſio. quia ex forma indulti ex qua ac-
cipienda eſt menſura indulgencie hoc habet̄
que ita limitat et reſtrigit. q̄ egreditur ab eo
qui poſſe habet ¶ Sed diceres quis eſt de NN
peccatis ſuis ꝯtritus et ꝯfeſſus an̄ tempus
indulgenciarum An requiratur ꝙ tempe i-
dulgenciaꝝ de nouo ꝯfiteatur. Reſpondeo
ſaluo ſemꝑ meliori iudicio alio iudicare ha
beneficium qd̄ ad habendum fructum indul
gencie que nunc datur nō requiritur neceſſa
rio iterata ꝯfeſſio peccatoris. de quib⁹ ſacra
mentalis ꝯfeſſio rite facta p̄ceſſit. licet eorū
peccatorū ꝯfeſſio neceſſaria ſit. que poſt pri
orem ꝯfeſſionem ꝯmiſſa ſunt. ſcdā ꝑs patu
it prius. prima ꝑs patꝫ ex forma indulti. in
qua abſolute dicitur vere penitentibus et cō
feſſis dat̄ talis aut talis idulgencia. Ex quo
arguitur iſte qui alias vere confeſſus eſt oīa
peccata ſua. et nūc ſtat ī gr̄a. iplet formā in-
dulgēcie cū ſit vere penitens et rite ꝯfeſſus.
ergo conſequitur effectum indulgencie ad-
implens ea que impleri mādant̄. Ān illud
participium ꝯfeſſus exponendum eſt id eſt
qui ſunt vel fuerunt ꝯfeſſi Unde ſi fui ꝯfeſ-
ſus an̄ hanc indulgenciā et ꝑſeueraui in ſta
tu gracie eſt veꝝ. ꝙ ſum ꝯfeſſus quia in illa
prima ꝯfeſſione et ꝯtricione ꝑmaneo. immo

dato ꝙ labor in peccatum et illud peccatuȝ ꝯteror ad ꝯsequendum indulgenciā respec- tu p̄morum peccatoꝝ ꝯfessionem reiterare. et iteꝝ qm̄ si indulgēcie ille ꝑticulares et cō fiteor adhuc illa ꝯfessio prima. et opera bo- na reuiuiscunt vt nō sit necessariū que dant singulis diebus nō ꝓficerent nisi actu ꝯfiten tibus. oporteret ꝙ quilibet qui vellet idul- gencias habere secum duceret ꝯfessorē. Et si ille ꝯfessor eciam habere cuperet indulgē- cias duceret eciam secum alium et sic de sin gulis. qḋ ē ridiculosum. dixi autē ꝙ ꝯfessio eciam frequenter reiterata pri⁹ rite facta nō est necessarium iterare nō tm̄ negam⁹ ꝙ con fessio iterata frequenter sit vtilis. Septi- mum dubium an his qui amiserūt vsum lo quele possint ꝓficere indulgencie. Respon- deo ꝙ mutis aut amittentibus vsum loque le possunt indulgencie valere. Dūmodo tm̄ vsum racionis habeant. qꝛ tales possunt ꝯ- tricionem habere suoꝝ peccatoꝝ. et ꝑ scrip turam aut signa siue mutus illa ꝯfiteri. ergo talibus cetera adimplentibus possunt idul gencie ꝓficere. Secus esset si āmitterēt vsum racionis aut loquele vt nullo modo valerēt intimare peccata sua. quia tunc ex forma nō videntur indulgēciam ꝯsequi. si sonat de cō tritis et ꝯfessis. Sic eciam dicunt aliqui ꝙ aliquis qui compos sit racionis et sit ꝯtrit⁹ et firmum habeat ꝓpositum ꝯfitendi sed ca- su ꝑuentus cadit i amenciam. ꝙ tali indulgē- ciam ꝑ quemcumq; ministrum ydoneū ex- hibita valebit. licet nō fuerit ꝯfessus. qꝛ di- cunt illud includi in forma indulgēcie. et ha beatur tanq̄ꝫ confessus sit ꝛc̄. Octauum du bium an indulgencie se extendant ad pecca ta oblita. Respondeo ꝙ sic dum tamē in ge nerali de eis cū contricione p̄cessit ꝯfessio. et habeat ꝓpositum ea confitendi in speciali si occurrerint memorie. patȝ quia ea confessio videtur sufficere ad remissionem que datur ꝑ indulgenciam que sufficit ad remissioneȝ culpe. Sed confessio in generali peccatorū oblitoꝝ cum ꝓposito confitendi in specie si menti occurrerint sufficit ad ꝯsequendū re- missionem culpaꝝ cum deus non requirat ab hōine ipossibile. Impossibile ē aūt ꝙ hō ꝯfiteatur in specie aut ꝑticulariter ꝙ nō oc- currit animo hominis ibi videt̄ ꝙ talis con fessio sufficit ad ꝯsecucionem indulgenciaꝝ consequencia videtur. nota quia non est veri simile ꝙ xp̄i vicari⁹ requirat ab homine ꝙ non requirit deus. maxime cum sit regula iuris ꝙ nemo ad impossibile obligatur.

Nonum dubium an ad habendum in- dulgēcias sufficiat peccatoꝝ venialium sola ꝯtricio sine ꝯfessione. Respōdeo saluo semꝑ iudicio melius dicencium ꝙ ad ꝯsecucioneȝ indulgencie ꝓ venialibus sufficit ꝓ eis sola ꝯtricio. patȝ quia ad illa peccata ꝓ cōsequē da remissione penarum eis debitarum non videtur requiri ꝯfessio sacramētalis ad quo rum confessionem nō obligamur. ptum qꝛ nullus tenetur ad impossibile. ꝯfiteri autem omnia venialia est impossibile. cum cogni- cionem nostram effugiūt. ptum qꝛ vt dicit s. t. xvi. dis. q̄rti. confessio ad hoc necessaria est. vt penitens satisfactionem accipiat secū- dum modum delicti. peccato aūt veniali nō debetur pena satisfactoria taxata. qꝛ ista esset ꝓporcionata pene peccati mortalis a quo peccatum veniale in infinitum distat. vnde ꝑ solam ꝯtricionem peccatum veniale inter- dum remittitur. Aliq̄ꝫ tamen dicūt ꝙ cau tum sit ea que patent confiteri aut in speciali aut in generali. primo ideo quia ad penam obligant non precise et determinate. ad pe nam eternā obligant. vel purgatoriā vel pre sentis satisfactiōis. Sed ad aliq̄ꝫ illaꝝ pena rum. qm̄ secūdum forum ecclesie presentis homo leuiter satisfacit. Secundum vero fo- rum purgatorij puniet̄ graui⁹ Scōm forū vero inferni punietur ꝓ veniali homo gra- uissime quia eternaliter si cum mortali et ve niali homo decesserit et Udalricus de ar. ponit exemplum de mensura vini que in suo loco valet sex deñ. Si vlterius ducit̄ valet mensura vnum solidum deñ. Si iteꝝ vlterius ducitur vinum valet mensura duos solid deñ. pena tm̄ illata i inferno ꝓ veniali incōꝑabiliter minor est quam illata ꝓ mor- tali vnde solet dici ꝙ pena illata in inferno ꝓ mortali est vt corpus siue vt soliditas. il- lata ꝓ veniali in purgatorio est sic̄ linea illa- ta ꝓ veniali in p̄nti est sic̄ punctus. Secūdo ideo cautum est venialia ꝯfiteri qꝛ maculant animam. Unde dicit Beat⁹ gregori⁹ ꝙ ve- niale obscurat vt videri quid possit sed mor tale obtenebrat vt videri nō possit. Tercio ideo quia minuit feruorem caritatis sicut aq̄ frigida in ignem ꝓiecta nō extinguit ignem. minuit tm̄ feruorem ꝛc̄. Quarto qꝛ potēcias anime in bonis opib⁹ lassat sicut on⁹ equo inpositū grauat ipsum ad ambulandū. Quin- to quia a gloria retardat quia nisi satisfaciat quis ꝓ mortalibus et venialibus nō est to- tus mundus. ideo non potest deum videre. vnde math. v. beati mūdo corde qm̄ ipsi de um videbunt.

Decimum dubium vtrū debitores nō satisfacientes creditoribus id est his quibus obligantur possint ꝯsequi i- dulgencias. Respōdeo dicendū saluo semꝑ iudicio meli⁹ dicenciū ꝙ illi debitores qui nō in toto nec in ꝑte sine suo magno in-cō- modo satisfacere nō valent habent tm̄ ꝓposi tum satisfaciendi. quā cito comode possunt ꝙ illi bene possunt indulgenciam consequi. dum sint ꝯtriti et ꝯfessi et fecerunt iuxta teno rem forme bulle apostolice. patet quia tales implent ea q̄ requiruntur ad acquirendū i- dulgencias ibi. Et si dicitur peccatum nō di mittitur nisi ablatū restituatur vt dicit regu la iuris li. vi. et i. c. Si res. xiiij. q. vi. siue vl tima vbi dicit canon Si res aliena ꝓpter q̄ꝫ peccatum est reddi possit et nō redditur pe- nitencia nō agitur. sed simulatur. et hoc si re- stitui pōt sic eciam glosat aug⁹ regulā iuris ꝛc̄. Undecimum dubium an indulgēcia data ꝑ papam sine racionabili causa valeat

Responsio. S. t. vt sup̄ ꝙ indulgencie date nulla racionabili causa existente non valent patȝ tū qꝛ cū papa nō sit dn̄s thesauri spiri tualis ex quo distribuuntur indulgencie. sed tantum dispensator dn̄i principalis modo dispensacio non debet ab eo fieri nisi in casi- bus illis in quibus verisimiliter apparet ꝙ dn̄s principalis cuius est p̄fatus thesaurus p̄beat assensum et habeat gratum. ꝯstat aūt ꝙ deo non placet. ꝙ tam p̄ciosus thesaur⁹ sine racionabili causa exponatur vnde talis ꝯcessio nō videt̄ valere. vnde dicit eciam. s. t in q̄tlibetis. q. xiiij. non pōt p̄lat⁹ ecclesie ꝓ libito sue voluntatis facere indulgencias qꝛ ad hoc ꝙ indulgencie valeant. requiritur ꝙ assit causa racōabilis sicut sepe supra dictū est et patet ex ꝯdicionibus dictis. Sed diceres dicit enim. s. t. circa dis. xx. q̄rti. q̄ arbitrio dātis idulgēciā ē taxare q̄ntū ꝑ in- dulgēciā de pena remittat̄. Si tm̄ iordinate remittat peccat faciens tales idulgēcias ni- chilomin⁹ quis plenā idulgēciā ꝯsequit̄ ꝛc̄. Secūdo sic dicit pe. de paluḋ. circa dis. xx. q̄rti Si papa motu ꝓprio mouente absolue ret. ab omni pena ꝑ modū indulgencie et il le pie crederet ille euolaret. si nullam culpaȝ haberet. et si papa iustam causam non ha- beret. Respondeo dicendum ad primum ꝙ aliud est dare indulgenciā sine aliqua ra- cionabili causa. et aliud inordinate taxare. quantum de pena remittatur ꝑ indulgenciā primum videlicet dare indulgenciam abso- lute sine aliqua racionabili causa obuiat va- lori idulgēciaꝝ sicut dicit sup̄ respōsio Non autem iordiate taxare q̄ntuȝ de pena remit- tatur ꝑ indulgenciam vt dicit sanctus tho. in loco allegato Ad secundum dicēdum sal uo iudicio meliori ꝙ pe. de paluḋ loquit̄ de iusta causa ex ꝑte ei⁹ cui datur indulgencia predicta. vnde tali iusta causa non existen- te papa potest dare indulgenciam dum ta- men assit racionabilis causa ex parte gracie liberalitatis ex parte summi pontificis Un

alexander de alexandria in quarto loquens de presenti casu dum scz papa alicui laborãti in extremis ex certa sciencia de plenitudine potestatis relaxat omnia peccata dicit sic in hoc casu non est actendẽda iusta existimacio quantum est ex parte recipiẽtis Sed ad beneficia ecclesie dispensata p eo a bonorũ ecclesie dispensatore nisi in huiusmodi idulgencijs attendenda est iusta existimacio dicta ab equitate iusticie sed pocius a dispensatore gracie Nec obmittendum est q in predictis casibus attendi debet dispensacõ gracie exhibita a plenitudine potestatis summi pontificis qui est causa constitutiua in huiusmodi indulgencijs.

¶ Duodecimũ dubiũ an illi ꝯsequantur indulgenciam qui opus iiunctum in forma indulti vtputa opus peregrinacionis vel elemosine aut ieiuniorũ ꝑsoluunt in peccato mortali existẽtes qui tamẽ ꝯpleto labore peniteant et ꝯfitentur ꝑ respõsione p̃mittenda est distinctio aut loquimur de tempe quo conceditur idulgẽcia sicut cũ dicitur in articulo mortis aut tẽpe aut quis visitauit ecclesiam vel ecclesias vbi posita ẽ indulgencia vt est indulgencia in iubileo et loquendo hoc modo de tempe dicendũ semper saluo meliori iudicio q ad ꝯsequendum indulgencie effectum necesse est vt homo tẽpore illo sit in statu gracie vtputa in articulo mortis aut cũ actu visitat ecclesiam in qua ẽ indulgencia patet quia alias nõ ꝓdesset indulgencia illi Nam non esset mẽbrum p caritatem vnitũ capiti xpo et mẽbris eius veris Si autem loquamur de tempe quo itur ad ecclesiam vbi est posita indulgencia puta ad vrbem tempe iubilei vel tempore quo quis disponitur ad indulgencias vtputa vt cum quis dat elemosinas vel facit ieiunium p annum scd̃m formã indulgenciarũ que datur in articulo mortis Tunc dicendũ q loquendo hoc modo de tempe nõ est necessarium q illa opera faciat in statu gracie vt videlicz qui venit ad vrbem ad consecucionẽ iubilei semp ab exitu domus sue vsq ad terminum iubilei fuerit sine peccato mortali q̃uis securius et vtilius ageret si i statu gracie omnia illa adimpleret Albertus magnus et eciam sanctus thomas circa dis. xv. q̃rti. videntur firmare hanc responsionem vnde dicunt q aliqui satisfacientes q̃ iniunguntur a sacerdotibus que post explecionem earũ relinquũt effectum in satisfacientibus sicut ex ieiunio manet corpis ďbilitacio ex elimosinis elargitis substãcie diminucio et sic de similibus et tales satisfactiones eciam i peccato factas nõ oportet iterare qr quantum ad id q de eis remanet p misericordiã dei accepte sunt et ita videtur in ꝓposito dũ tamen talis peniteat post et ꝯfiteatur etc.

Tredecimum dubium an indulgencie valeant illis qui ꝓpter impedimentum superueniens nõ potuerunt adimplere ea que in forma indulti ꝯtinentur Respondeo q nõ saltim regulariter nisi papa de gracia hoc voluerit sicut bonifacius octauus voluit in anno iubilei sicut testatur iohãnes monachi in extrauagã. eiusdẽ domini bonifacij qui icipit antiquorũ declarauit enim q illi qui iuceperũt venire licet nõ peruenerunt ꝓpter mortem aut alio legittimo inpedimento inpediti vel si peruenerunt nec compleuerunt habeant indulgenciam Simili modo nicolaus papa quintus declarauit tam indulgenciã iubilei q̃m indulgenciam crucis datam cõtra thurcos etc.

Quartodecimũ dubiũ an suscipientibus crucem nunc aut quibus dat indulgencia iubilei plenaria aut plenissima sic a confessoribus aliqua penitencia iniungenda alia q̃m in bulla indulgencie sit innotata Respõdeo semper iudicio melius dicencium q de necessitate nõ videtur alia penitencia siue satisfactio iniungenda immo vt dicit iohannes monachi vbi supra. q bonifacius declarauit q sui penitencionarij nihil deberent iniungere vltra iniunctionem positam in bulla Nisi ꝯfitens volens facere opera supererogacionis voluntariam penitenciam satisfactiuam aliam ab illa que taxata ẽ velit recipere ꝯformiter dicit alexander de alex. in q̃rto monens illam questionem vtrum cui ẽ data Indulgencia plenaria teneatur facere aliquid de penitencia iuncta. Respõdẽs q non oportet oportunitate necessitatis. bene tamen oportunitate expedicionis ꝯcordat.

¶ Sanctus tho. in quotlibetis dicens q duplex est satisfactio quedam ẽ punitiua .i. quantum est actus vindicatiue iusticie. Alia est medicatiua inquantum est quoddam sacramentale Indulgencia autem suplet locũ satisfactionis inquantum est punitiua quia scz pena. quam alius sustinuit imputatur ei. ac si ipse sustinuisset et ideo reatus pene tollitur Sed non succedit in locum satisfactionis .inquãtum est medicatiua quia adhuc remanent ꝓnitates ad peccandum derelicte ex priori peccato ad quas sanandas necessarius ẽ labor satisfactionis. Et ideo cruce signatis dum viuunt ꝯsulendum est vt nõ pretermittant satisfactionis opa Inquantum sunt p̃seruatiua a peccatis futuris. licet reatus pene sit totaliter solutus p passionis xpi virtutem. ꝯcordat eciam albertus magnus.

¶ Quintadecimũ dubium qui dicatur articulus mortis Pro illo notandũ q duplex est articulus mortis scz verus et presumptus Verus in quo nunc quis morit Presumptus in quo quis estimatur moriturus quãuis q̃nq euadat. q pluries accidit Tũc dicendum q articulus mortis in huiusmodi indulgencijs regulariter intelligitur articulus p̃sumptus et non verus nisi aliud appareat. aut ex forma indulti. aut ex declaracione cõcedentis. Sicut de extrema vnctione dicit. s. t. in quarto circa dis. xxiij q illud qđ secũdum existimacionem huiusmodi ẽ extremũ qđ tñ secundum rei veritatem non est extremum et sic dicitur hoc sacramentum extrema vnctio quia nõ debet dari nisi illis quorum mors est ꝓpinqua secundum existimacionẽ huiusmodi et licet tales si euadãt itgrũ postea vngãtur nichilominus extrema vnxio dicitur. quia sic existimabatur q esset extrema. tunc ergo cum in tali articulo p̃sumpte mortis quis absoluitur ꝯsequi videtur effectum indulgencie vsq ad illud tempus quãuis postea euadat et gracia illa expirat i posterum. Secus autem esset si vt diximus in forma indulti appareat contrarium vtputa si diceretur q ꝯsequatur effectum indulgencie in casu quo moriatur. tunc alias sibi reseruatur tunc. n. non ꝯsequitur effectum indulgẽcie in casu quo non moritur Id ẽ si hoc habeatur ex declaracione ꝯcedentis q itelligat eciam de articulo vero non presumpto sicut dicitur de Eugenio q sic declarauit

¶ Sedecimum dubium est de tempe duracionis indulgenciarum. scz an in morte ꝯcedentis extinguantur Responsio pe. de paluđ. circa dis. xx. q̃rti. q indulgencie durant post mortem ꝯcedentis si ergo intenderit ꝯcedens vtputa si papa dixit quolibz anno simpliciter Si autem dixerit ad quinquẽnium tunc valet indulgencia vsq tunc. et non plus eciam si viuat ꝯcedens siue moriatur qr gracie nõ expirant p mortem ꝯcedentis. Et eciam de indulgencijs episcoporum idem videt An indulgencie date in dedicacionibus ecclesiarum ꝯceduntur ppetue qr locus imortalis est. et sic indulgẽcie tam diu manent quam diu locus ꝯsecratus. vñ si locus destrueretur. Ita q oporteret eum de nouo ꝯsecrare aut dedicare ꝓpter illam destructionem prime indulgencie destruerentur. Eciam aduerte si indulgencie dãtur solum ad vitam persone ꝯcedentis eas post mortem psone ꝯcedentis non durantur indulgencie et tantum de tercio articulo

¶ Ad racõnes questõnis ad primam que arguit cõtra suppositum scz q papa nulli possit dare indulgenciam plenariam aut plenissimam etc qr secundũ ordinẽ

diuine iusticie pena sequitur culpam sed papa non potest facere contra diuinam iusticiã rc. Responsio dicendum q papa ɔcedendo plenariam aut plenissimam indulgenciam non facit contra diuinam iusticiam qz pap p indulgenciam quam facit nõ absoluit simpliciter a debito pene sed dat ei de thesauro ecclesie de quo soluit ꝓ eo et sic seruatur iusticia. Ad secundam quãdo arguebatur si papa posset talem indulgẽciam dare sequeretur q penitens nõ teneretur penitenciam iniunctam adiplere rc. Dicẽdum q quicũqz indulgenciam plenariam habz non tenetur de necessitate facere penitenciam iniunctam inquantum est satisfactoria sed tantum tenere oportunitate expedicionis non necessitatis de quo plenius dubio xiiij. patuit. Ad terciam quãdo arguebatur Si papa ɔtritis rc. Dicendum q non est incõueniens imo videtur dicendum q illi quibus datur plenissima indulgencia cũ moriunt statim euolant in celum si alias non habet aliquod impedimentum culpe. Ad racionem patet contra quesitum Episcopus absqz auctoritate pape habet indulgẽcias dare. igitur qz episcopi sunt sponsi Dicendum q episcopi sunt ecclesie sancte sponsi pticulares qz cooperantur principali et vniuersali sponso ecclesie scz pape vt patuit supra ex primo correlario secunde ɔclusionis Ad secundam quãdo arguebatur episcopi habent ordinariam iurisdictionem ergo in eoꝝ diiocesibus ꝓpa iurisdictione possunt indulgenciam dare rc. Dicendum negando ɔsequẽciam q episcopi dicuntur ordinariam iurisdictionem habere Unde habent ipsam p iuris taxacionẽ non p dispensacionem vt patuit ex secundo correlario secunde ɔclusionis rc. Ad terciã que arguebat q episcopi succedũt loco apostoloꝝ dicendum q sicut apostoli indulgenciam auctoritate xpi dabant sic episcopi auctoritate pape dant qui loco eius successit p⁹ xpi resurectionem et assensionem in officio successerunt.

Questio sexta vtrum in anno iubileo conuenienter detur omnibus romam ꝓ gracia indulgenciarum visitantib⁹ remissio plenaria aut plenissima de peccatis eoꝝ omnibus Et videtur primo q non qz potestas non est ministris ecclesie tradita in destructionem sed in edificacionẽ vt dicit apostul⁹ ꝑmo ad cor. x. sed dare sic indifferenter omnibus venientibus romam et visitantibus certas ecclesias plenariã indulgenciam videtur ptinere ad destructionẽ cum satisfactio que est ad vtilitatem nostraz introducta inquantum nobis remedium ꝑbet tollitur p huiusmodi indulgencias igit videtur q talis institucio indulgenciaꝝ non sit ɔueniens Secundo sic dare alicui licẽciã peccãdi malum est vt de se patet sed ex huiusmodi ita generali indulgencia que datur in iubileo videtur dari licencia peccãdi fidelibus qz sperant p huiusmodi indulgenciaz ɔsequi remissionem a culpa et a pena Dicit enim. B. gre. q facilitas venie ꝑbet incentiuum delinquendi Tercio sic. Nam non est dubium quin ex ista generali licencia indifferenter data omnibus venientibus romam ꝓ ista indulgencia multis datur licencia discurrendi et vagandi laijcis et clericis monachis et virginibus feminis iuuenibus et antiquis ex quo sequi timentur maxima mala imo magis quam bona igitur videtur q talis indifferenter data indulgencia omnibus venientibus romam maxime cum licencia q quilibet valeat ibi puenire nulla ꝓhibicione obstante quorumcũqz rc. In oppositum est auctoritas romane ecclesie que talem indulgenciam instituit que institucio errare nõ est credenda. In illa questione duo erunt articuli Primus erit de iubileo Secund⁹ de indulgencijs iubilei Circa primum articulum videnda sunt quatuor Primum est q dicatur iubileus Scdm quomodo iniciatus fuerit tempore legis nature Tercium quomodo fuit preceptus tempore legis mosaice Quartum ẽ quomodo fuit adimplet⁹ tẽpe legis gracie Circa primum notandum q iubileus secundum ysiderum libro. v. ethimoloiaꝝ interpretatur remissionis ann⁹ requiecionis gaudij et leticie quo serui liberati donabantur debita relaxabãtur. captiui absoluebantur. possessiones gratis restituebant Sicut dicit eciam huguicio qui annus celebrabatur septenis ebdomatibus annorum id est. xlix. ɔpletis. iubileus ergo dicitur annus quinquagesimus in quo fiebant remissiones de quib⁹ eciã infra. Circa secundum dicendum q annus iubileus inicium habuit in lege nature tempore abrahe Unde magister hijstoriarum sup gen. xiiij. dicit q a victoria abrahe tradũt iudei iubileũ iniciũ habuisse ꝓ remissione captiuarum Jobel enim remissio vl' inicium dicitur. Inde iubile⁹ id est remissiuus vel inicians. Ab hoc autẽ constitutus est quinquagesimus quia tunc erat vt dicunt loth. vij. annorum z tunc eciã erat quinquagesimus annus ex quo dominus locut⁹ est abrahe i via vel ex quo egressus est de chanaan vel qz abraham erat peritus astrorum Nouerat enim q intemperies aeris que fit vel eleuatis vl' depressis planetis semper vsqz ad quiquagesimos ãnos ad temperiem reddit et q vidit in astris voluit iniciari in terris vt quinquagesimus annus diceretur iubileus Et nota secundum breuiloquium guarini q si iubileus deriuat a iubileo. as rc. tunc dicendum est iubileus p i. i ãnpenultima sillaba. Si autem a iobel tunc dicendum est Jubileus p e i ãnpenultima sillaba. Prima autem sillaba scribitur causa euphonie p v et nõ p o. Ita q dicitur iubeleus et non iobeleus. Circa terciũ dicendum q iubileus legitur in lege veteri preceptus Unde moijsi ꝑceptum legitur leui. xxv. vbi dicitur numerabis quoqz tibi septem ebdomodas annoꝝ id est septẽ sepcies q̃ simul faciunt annos quadragintanouem et clãges buccina mẽse septimo decima die mensis ꝓpiciacionis tempe in vniuersa terra vestra. Sanctificabisqz annum quinquagesimum et vocabis remissionem cũctis habitatoribus terre tue Ipse enim est iubileus reuertet homo ad possessionẽ suam et vnusquisqz rediet ad familiam suã pristinam qz iubileus et quinquagesimus est. Circa quartum dicendum est q xps domin⁹ qui non venit soluere legem sed adiplere math. quinto ille adimpleuit iubileum multo plenius z pfectius in lege noua siue gracia quã implebat in vetere lege quando scz quinquagesimo die. a die resurreccionis spiritũ sanctum in specie ignis misit super discipulos qui eos tãta diuinitatis gracia pfudit. vt nõ solum peccatorum suorum remissionem ɔsequerentur. Uerum eciam maximarum virtutum et donorum spiritus sancti possessores effecti in gracia sic confirmarentur vt amplius a statu gracie cadere non valerẽt Unde actuum scdo dicitur. Dum ɔplerentur dies penthecostis erant omnes discipuli pariter in eodem loco et factus est repẽte de celo sonus tanquam aduenientis spirit⁹ vehemẽtis et repleuit totam domum vbi erant apostuli Unde eciam nunc ecclesia cantat patrata sunt hec mistice pasce p acto tempore sacro dierum numero quo lege fit remissio et tantum de primo articulo. Quantum ad secundum articulum vbi videndum est de indulgencia que datur in iubileo vbi eciã q̃tuor veniunt ɔsideranda Primum est quare talis indulgencia sint instituta Secũdo qñ. Tercio quare de centesimo in quinquagesimum annum sint reducta. Quarto quomõ spiritualiter in hac indulgencia fiant illa que corporaliter fiebant in iubileo rc. Quantum ad primum sciendum q plures racio-

nes possunt assignari racionabilitatis institucionis indulgencie iubilei. Prima est ꝓpter correspondenciam ad veterem legẽ que figura fuit huius plenarie remissionis que datur in hac indulgencia iubilei noue legis vt dicitur leui. xxv. de quo statim ꝛc. Secũda racio institucionis huius indulgẽcie fuit auxilium humane infirmitatis. Sunt enim aliqui homines tantorum onere peccatorum ꝑgrauati vt non sint sufficientes in hac vita penas ꝓ huiusmodi peccatis debitas ꝑsoluere. vnde conuenienter pia mater ecclesia agit in certo tempe i vita eoꝝ vt fideles possint habere auxilium huius gracie qua mediante absolui possunt a debitis penarum. Tercia racio institucionis huiusmodi indulgencie est incẽdium animarum fidelium ad opa satisfactionis et ad opera pietatis agenda et ad ponendum se in statu gracie Sunt enim quidem homines licet potentes penitere tepidi tamen ad satisfaciendum de commissis peccatis. quo nichilominus vident se adiutos de thesauro meritoꝝ xpi et sanctorum. ꝑtante gracie ꝑticipacionum incalescunt ad ponendũ se i statu gracie et ad opa satisfactionis pagenda. Quarta racio institucionis huiusmodi indulgencie ad diuinã bonitatem siue benignitatem declarandam secundum illud sapiencie. xi. misereris omnium quia omnia potes et dissimilas peccata hominum ꝓpter penitẽciam. Quinta racio quare instituta est hec indulgẽcia. est scꝫ ad conseruandam reuerenciam et deuocionem apostolice sedis. que fundata est i vrbe que mater est et caput omnium ecclesiarũ. et magistra omnium fidelium. Unde xp̄s ait petro tu vocaberis. cephas qđ est iterpretatum caput iohannis p̄mo. et math. xvi. tibi dabo claues ꝛc. merito ergo in reuerenciam et deuocionem apostolice sedis non tam pe. et pau. ꝑ quos eciam sumpsit religionis exordium speciali veneracõne a fidelibus cũctis venient honorandi quam apostolica ipsa sedes ꝓ excitanda et remuneranda deuocõne fidelium vberiori quodam thesauro ecclesie redundacione venit honorabilis toti xp̄iano populo p̄parãda qđ factum est in huiusmodi exuberantissima indulgencia. Sexta racio institucionis ꝛc est ad confirmandam et roborandam fidem katholicam in mentibus fidelium quam maxime. pe. et pau. verbis doctrinis factis miraculis et ꝓp̄o sanguine fuso roborauerunt et defensarunt potissime in vrbe romana ꝓ tunc mundi dñа vbi eciam illorum sanctorum corpora cũ maxima aliorum sanctorum multitudine requiescunt quorum ecclesias visitãtes fideles tẽpore iubilei et intelligentes de passibus eorum et gestis que ꝓ defendende et dilatande fidei catholice ꝑegerũt confortantur ꝛ in fide ad constanciam animantur. ¶ Circa secundum huius quinti scꝫ quando sint instituta hec iubilei indulgencia Ibi dicendum secũdum quosdam ꝙ eius p̄figuracio dicitur p̄cessisse in indulgencijs plenarijs quas xp̄s dominus legitur fecisse. Unde quando latroni in cruce ait hodie mecum eris in paradiso math. xxvij. ad potestatem faciendi talem indulgenciam p̄cessit i verbo xp̄i domini ad petrũ math. xvi. tibi dabo claues regni celorum quodcumqꝫ solueris aut ligaueris super terram solutum aut ligatum est in celis De inicio vero institucionis huius indulgencie iubilei in noua lege nichil certi reperire potuimus Nisi ꝙ vulgariter dicit ꝙ ab antiquo tempore inceperit in annis centesimis a natiuitate xp̄i sed ꝓpter multas tribulaciones ortas in vrbe romana multo tẽpore cessauit Post vero tempore bonifacij circa annos domini. m. ccc. fuit renouata vt infra in sua bulla patebit Unde prefat⁹ bonifacius consilio et assensu dominorum cardinalium sub eodem annorum numero concessit accidentibus ad vrbem ꝛ visitantibus H

certis diebus quasdã ecclesias scꝫ beati Johannis latroneñ. Sancti petri Sancti pauli Sancte marie maioris ꝛc. plenariam indulgenciam sicut et ꝑ triẽnium nobis in nostro friburgeñ. loco plenissimam indulgenciam a primis vesperis letare vsqꝫ ad secundas vesperas Judica ꝛc. Inclusiue septem altaria ꝑ rectorem ecclesie ad hoc deputata visitantibus concessit et ꝙ quiuis tantũ ad fabricam noui chori in truncũ ponat quãtũ ipse ꝓ ꝓpria sua ꝑsona ꝯmuniter ꝑ ebdomodam consumere consueuit. habens vt supra premisimus concessit papa sixtus quartus
I anno quo supra ꝛc. ¶ Circa tercium scꝫ de causa reductionis huiusmodi indulgẽcie de centesimo vsqꝫ ad quinquagesimum annum dicẽdum ꝙ possunt esse due cause. Prima quam ponit clemens quintus in sua extrauaganti scꝫ ꝓpter vite humanis breuitatem pauci enim homines sunt cõpacione multorum qui valeant ad cẽtesimum annum ꝑuenire Et eadem causa potest assignari nũc de reductione huiusmodi indulgencie a quinq̃gesimo anno vsqꝫ in vicesimum quintum de quo in ꝓximo iubileo patuit. Secunda racio poterit assignari scꝫ ꝓpter figuram veteris legis Annus enim iubileus in veteri lege fuit quinquagesimus vt dictum est supra
K leuitici. xxv. sed illa racio eciam nõ cessat qꝛ reductus est numer⁹ ille i ꝓ medietatẽ ¶ Circa quartum videndum est ꝙ in anno iubilei in veteri lege vt habet leuitici. xxv. sex leguntur facta Primum ꝙ erat clangor tube sic i ꝓposito est nunciacio illa graciosa apostolice tube qua vniuerso populo xp̄iano notificatur aptura exuberãtissime largitatis thesauri spiritualis ecclesie i vrbe romana ꝓ tẽpore iubilei cunctis fidelibus limina sanctoꝝ apostolorum pe. et pau. vt premisimus visitantibus aut eciam ad quemcũqꝫ locũ summus pontifex concesserit sicut i nostro loco
L ¶ Secundo ꝙ factum fuit in anno iubileo

remissio terre a labore cultrice vt patet ibidẽ scꝫ leui. xxij. et sic tenet ꝙ ipsa indulgencia anne iubilei non sit de labore ꝓprio aut satisfactione ꝓpria suscipiencium eam hoc est nõ ꝓpriorum meretorum sꝫ de meritis xp̄i virginis marie ꝛ sanctorum martirum vt supra patuit qꝛ in istis consistit thesaurus et ꝙ ipi pro suscipientib⁹ indulgenciam satisfecerũt patet ꝙ dicitur. ¶ Tercium ꝙ factum fuit M
est relaxacio debitorum iterũ vbi supra leui. xxv. sequitur in nostro iubileo ꝙ qui ꝯsequi wlt indulgẽciam plenariam aut plenissimã de peccatis suis mortalib⁹ ꝙ relaxetur primo culpa mortalis quam sol⁹ deus relaxare potest vt supra sepi⁹ patuit et hoc fit ꝑ cõtricionem penitentis aut ꝑ disposicionẽ hominis ad penitenciam ꝓ cuius ampliori intellectu notandum est quia nulla pena ꝑ indulgenciã relaxatur nisi culpa a deo remissa sit et ergo scire necessariũ est quomodo homo se debet disponere ꝓ suscipienda contricione in qua remittit culpa. ¶ Requirunt N
autem multa vt homo sit vere cõtrit⁹ Primo requiritur recollectio omnium beneficiorum dei tam nature quam gracie et ꝙ deus hominem preseruauit ab infinitis malis in que de se icidisset et quomodo homo ꝓ his ingratus fuit sibi. non grates dicendo nec eũ vt decet laudauerit et in multa peccata ceciderit hoc posito debet homo habere recollectionem omnium suorum peccatorũ queꝫ vnquam fecit sibi possibilium prius non cõtrito ꝛc. ¶ Secundo requiritur detestacio O
siue displicencia super omnibus his et quolibet seorsum quantum fuerit homini possibile scꝫ vt habeat nolicionẽ q̃ scꝫ nollet illa se fecisse. aut volicionem condicionalem scꝫ ꝙ vellet se nunquam peccasse si sibi possibile esset aut optatiuam scꝫ vtinam nunquã peccassem contra deum meum et hec displicencia siue detestacio adhuc est i formis qꝛ fit causa timorum pene eterne frequenter

Tercio requiritur dolor de peccatis et ille debet esse Primo acer quia offendimus deum creatorem omnium Secundo acrior quia offendimus patrem nostrum qui multipliciter nos pascit tam corporaliter quam spiritualiter Tercio acerrimus quia offendimus redemptorem nostrum qui acerbissima sua passione nos a dyabolica potestate a peccatorum nostrorum onere et ab eterna dampnacione liberauit Et ille dolor debet esse maior quam dolor de quacumque re corporali. siue sit de amissione rerum temporalium parentum filiorum fratrum aut sororum quia secundum tulium omnis dolor i amore fundatur Ex hoc enim quod aliquid amamus de ammissione eius dolemus et de quanto plus amamus de tanto plus dolemus. Si ammittimus. ita quod secundum quantitatem amoris debet esse quantitas doloris. Sed dolor contricionis fundatur in amorem caritatis Ex hoc enim dolemus de peccato commisso aut obmisso quia seperat nos a deo cui per caritatem coniungimur et ergo cum caritas ad deum debet excedere omnem aliam caritatem dicente domino math. x. qui diligit patrem aut matrem etc. plus quam me non est me dignus quia electone voluntatis quis plus tenetur detestari peccatum conmissum quam quodcumque aliud dampnum. Correlarium dolor contricionis de peccato debet excedere omnem alium dolorem patet ex iam dictis. Correlarium ille dolor in contricione non debet esse maximus in se sed in sua specie Ita quod potest esse primo paruus et sic semper crescere usque ad mortem Secundo modo ille dolor qui est de vno peccato potest comparari ad dolorem contricionis de alio peccato et sic dicendum est quod non quilibet dolor contricionis debet esse maximus sed sicut vnum peccatum grauius est altero Ita dolor de peccato grauiori debet esse maior et sic deinceps. Sed diceres libenter vellem conteri sed dolor non vult intrare cor meum quid ergo faciam de peccatis Respondeo vt dicunt communiter doctores quod debes dolere de duricia tua et iplorare debes dei auxilium qui semper paratus est sibi cooperari i bono et eciam virgo maria. sanctos apostolos. et alios sanctos. et deuotos homines vt illi intercedant pro te. et impetrent tibi graciam conterendi. Quarto requiritur quod homo habeat firmum propositum non recidiuandi i priora peccata nec eciam in alia quecumque et eciam propositum confitendi et satisfaciendi. Quinto requiritur motus li. ar. in deum diligendo super omnia cum Ille requiritur ad iustificacionem impii secundum omnes doctores Unde ille motus in deum li. ar. secundum Sanctum thomam tercia parte. q. octaua. naturaliter prior est motu voluntatis in peccata et est eciam causa eius Ita quod dilectio dei actualis super omnia in ipso penitente sit causa detestacionis peccatoris finaliter propter deum inquantum sunt dei offensa. et contra ipsius honorem facta. Unde in generacione peccati prior est conuersio quam auersio. cum conuersio causet auersionem Ita in eius destructione prior est conuersio ad deum. per li. ar. quam conuersio a creatura per detestacionem peccatorum. quod enim primum est in conposicione. vltimum est in resolucione. et sic in conuersione impii sunt duo motus scilicet li. ar. dispositis i gracie infusione et contricionis dispositis pro culpe expulsione. Et sic concurrunt ibi amor et dolor qui sunt duo molares quibus peccatum conteritur. Sexto requiritur attricio que est principium contricionis que est diligens discussio consciencie et distincta cogitacio omnium peccatorum mortalium de quibus homo prius non est sufficienter contritus cum circumstanciis aggrauantibus et maxime in aliud genus peccati trahentibus. et includit attricio quinque precedencia que requiruntur dispositiue ad habendum contricionem veram. Quibus tunc sic positis quantum est ex parte hominis se ad contricionem disponentis deus facit quod in se est. et dimittit culpam. et infundit graciam sic scilicet quod ille actus qui in anima fuit attricio posito quod maneat adueniente gracia. aut caritate fit contricio. quia formatur sicut color adueniente luce decoratur aut posito quod non maneat infunditur habitus gracialis Nota tamen quod deus non precise ex valore contricionis remittit penitenti omnia peccata sua sed propter meritum passionis christi quia contricio aut attricio nostra breuis aut modica est et sic ex se non est sufficiens satisfactio pro mortali peccato quo dando infinite malicie et ergo contricio sortitur effectum ex merito christi. Sed diceres sepe impossibile est quod illa vi que dicta sunt concurrant in penitente quia sepe instat periculum mortis puta maris ignis aut huiusmodi Ibi dicitur quod tunc sufficit contricio generalis momentanea de omnibus peccatis in conmuni. quia deus non requirit ab homine quod non potest. vnde dicitur ezechielis. xviii. quacumque hora ingemuerit peccator et conuersus fuerit vita viuet. et non morietur. Ex quo patet quod deus a simplici christiano eciam non exigit omnia. vi. posita in particulari sed sufficit quod in generali omnia et in speciali quantum sibi possibile est faciat conterendo etc. Quartum scilicet libertatis concessio est in iubileo nostro. Nam indulgencia plenaria cum extendat se vt supra diximus et ad culpam et ad penam due seruitutes hominis tolluntur Prima erat qua homo per peccatum erat seruus dyaboli que tollitur per contricionem confessionem et altera qua obligatus fuit ad penam temporalem in quam pena eterna propter mortale peccatum conmutata in contricione sint. et illa tollitur plenissime per indulgenciam iubilei. Quintum scilicet alienatarum possessionum restitucio et fit i iubileo nostro quia remissa culpa per graciam contricionis virtutes hominibus restituuntur quas peccando ammisit. Sextum scilicet regressio hominis ad propriam possessionem seu patriam conceditur in iubileo nostro quoniam si quis vere contritus et confessus est adimpleta peregrinacione sua moritur si nichil aliud obest indubie i celestem patriam que paradisus est euolare credendus est His positis dicendum est ad raciones in contrarium questionis factas Ad primam quando arguebatur quod non quia potestas non est ministris ecclesie tradita in destructionem etc. Sed dare sic indifferenter omnibus venientibus romam et visitantibus certas ecclesias etc. Dicendum secundum sanctum Thomam negando minorem quia secundum eum maius remedium datur contra predicta vitanda ex gracia quam ex asswetudine nostrorum operum Et quia ex affectu quem accipiens indulgenciam concipit ad causam pro qua indulgencia datur ad graciam disponitur Ideo eciam per indulgenciam remedium ad peccata vitanda datur et ideo non est in destructionem indulgencias dare nisi inordinate dentur. tamen consulendum est eis qui indulgenciam consequuntur. Ne propter hoc ab operibus penitencie iniunctis absoluti abstineant vt eciam ex his remedium consequantur quamuis a debito pene sint inmunes. et precipue quia quandoque sunt plurium debitores quam credunt. Ad secundam quando arguebatur dare alicui licenciam peccandi est malum etc. sed ex huiusmodi Ita generali indulgencia que datur i iubileo videtur dari fidelibus licenciam peccandi

dicēdū itez negādo minorem quia ecclesia nō facit idulgēciā vt det licēciā peccādi sʒ facit ꝑ bono subditoz. et si ex illo bono aliqui assumāt occasionē malefaciēdi nō oportʒ ecclesie iputari qꝛ scđʒ augustinū absit vt si ex bis que ꝑpter bonū vestrū facimus aliquid mali acciderit vt nobis inputetur Ex quo infertur correlarium ꝙ illi qui ꝑtextu indulgēcie id est confidentes in indulgencia conmiserint aliquod crimen non ꝑsunt indulgēcie patet quia de suo malo nullus debet reportare comodum et tangunt doctores circa. c. qđ autem. et. c. nostro de pe. et re. vbi eciā tangitur quid sit indulgēcia. quot duplex sit quis concedere possit. de effectu eiꝰ. Ad terciam respondetur sicut ad secundam quia ecclesia ꝑ indulgenciam quam facit nulli intēdit dare licenciam vagandi aut dissoluendi sed licenciam posse consequendi participacionem tanti thesauri Si vero quis inde sumit materiam euagandi Imputandum est sue malicie et nō pietati sancte matris ecclie

A

Questio septima vtrum sicut papa solum ꝑ actibus exteriorībꝰ ac tēporalibus rebus habeat indulgenciam dare Ita eciam ipse habeat indulgenciam dare solum habentibus voluntatē dādi sicut dantibus aliquit temporale Contra suppositum arguitur primo ꝙ non scʒ ꝙ papa ꝑ actibus exterioribus non debeat idulgenciam dare. quod sic ꝑbatur ꝙ maius est corripere delinquentes et consulere nescientes quam ecclesiam materialem reparare vł ꝑegrinari si ergo papa ꝑ actibus exterioribus facit indulgenciam multo magis debʒ facere ꝑ illis Secūdo sic ꝑ maiori bono magis debet fieri indulgencia quam ꝑ minori sed maius bonum est intrare religionē quaʒ ire vltra mare. ergo magis papa debet facere indulgenciam ꝑ introitu religionis quaʒ ꝑ transitu vltra marino Tercio sic exposicio sacre scripture et exhortacio in fide katholica maius bonum ē quam edificare parietes ecclesie materiales vel pontem reficere. Si ergo papa facit indulgencias ꝑ istis actibꝰ multo magis ꝑ illis Quarto sic ꝙ indulgēcia non debet dari ꝑ rebus temporalibus quia remissio peccatoris que fit ꝑ indulgenciam est quid spirituale sed dare spirituale ꝑ temporali est symonia. qđ autem spiritualia emere peccatum sit dicitur. i. q. i. igitur ꝑ tēporalibus bonis non debet fieri indulgēcia Quinto sic bona temporalia nec sunt sic meritoria nec sic necessaria sicut spiritualia Si ergo ꝑ spiritualibus bonis non fit indulgēcia multo forciꝰ nec ꝑ tēpalibuꝰ Sexto sic i vetere legi ꝑmittebantur temporalia Iuxta illud ysaie. i. si volueritis ⁊ audieritis me bona terre ꝯmedetis In noua vero ꝑmittunt spiritualia Iuxta illud math. vj. Primum querite regnum dei ⁊c ergo indulgencia magis debet fieri ꝑ spiritualibus quam ꝑ tēporalibus Cōtra quesitum arguitur primo sic papa habentibus voluntatem dandi aliquid temporale debʒ dare indulgenciā sicut ꝯuenit dantibus igitur quia maius bonum est vita eterna quam indulgencia sed bona voluntate informata caritate meretur quis vitam eternam ergo multo forcius meretur indulgenciam Secundo sic si ex sola voluntate quis non consequeretur indulgenciam pauperes qui non habent quid dent essent peioris cōdicionis quam diuites et ita paupertas esset vituperabilis quod absurdum ē dicere Tercio sic dare est quoddam corporale velle dare. est quoddam spirituale. sed magis est dare indulgenciā ꝑ spirituali quā ꝑ temporali ergo magis debet dari indulgēcia ꝑ volūtate dandi quā ꝑ dato In oppositum suppositi est ꝯis ecclie ꝯsuetudo q̄ ꝑ ꝑegrinātibꝰ ꝑ elemosinis et ꝑ visitacionibꝰ reliquiaz ꝯsueuit dare indulgēcias et iterum bona spiritualia sunt ꝯmunia Iuxta illud. ps̄. c. xviij. particeps ego sum oim timēciū

te ⁊c. Non enim ꝑ talibus debent fieri idulgencie vt conmunicentur sed temporalia cū non sint conmunia nisi in necessitate. necessarium est sibi indulgencia vt conmunicentur. In oppositum quesiti est quia indulgencie fiunt ad releuandum indigenciam ecclesie illa autem non releuatur ꝑ solam voluntatē dādi sed ꝑ datum In ista questione erunt duo articuli In prima ponende sunt conclusiones In scđa erunt dubitaciones

B

Quantum ad primum est prima pro supposito cōgruum est secundum doctorum senteciam ꝑ actibus exterioribus fieri indulgenciam Illa conclusio tribus ostenditur racōnibus Primo quidem ex parte indulgencie. nam indulgencie sacramentales sunt cum fiāt virtute clauiū In omni autem eo qđ ē quid sacramentale debet esse aliquid exterius ꝑ actum vel gestum ostendens aliquid interius quid spirituale quia secundum augustinum sacramentum est inuisibilis gracie scʒ iteriorꝭ visibilis forma scilicʒ exterioris In quo subtegumento diuina virtus cercius salutē operatur Secundo ostenditur conclusio ex parte pene tollendum ꝑ indulgenciā Nam indulgencie sunt relaxatiue pene non culpe sed pene sunt exteriores sicut ieiunium ꝑegrinacio terre sancte defensio ⁊c. Unde ꝑ talibus exterioribus actibus indulgencia debet fieri non tamen ꝑ quibuscumqʒ sed dūtaxat ꝑ illis ꝑ quos honor fit dei vt est visitacio reliquiorum sanctorum quia deꝰ honoratur in sanctis suis aut vt est audicio verbi dei aut reꝑacio ꝑietum ecclesie aut pōciū et huiusmodi Tercio ex parte thesauri ostēditur conclusio de quo fit indulgēcia. Nam sicut thesaurus alicuius cōmunitatis nemo debet dispensare nisi vel ꝑpter conmunitatis honorem et reuerenciam vel ꝑpter ipsiꝰ conmunitatis necessitatem et indigenciā sic thesaurus ecclesie de quo fiunt indulgencie non debet dispensari nisi ꝑ talibus exterioribus actibus in quibus vel deus honorat vel necessitas ecclesie releuetur vł fides xpiana ꝑmouetur Secunda conclusio ꝑ temporalibus rebus vt ꝑ ipsam acquirātur spiritualia bona vel delentur ꝑ satisffactionē ipsa peccata aut ministri ecclesie sustentantur licite potest fieri indulgencia ꝑbatur illa cōclusio quia temporalia quantum ad pn̄s sufficit tripliciter ordinantur ad ipsa spiritualia. Primo quantum ad ipsorum spiritualium acquisicionum Acquiruntur enim ipsa spiritualia ꝑ ipsa tēporalia Iuxta illud thobie. secundo elemosina a morte liberat et nō patitur animam ire ad tenebras et ipsa sola facit inuenire vitam eternam Secundo quantum ad ipsorum satisffactionum quia delent peccata que animam inficiunt ꝑ largicionē temporalium Iuxta illud danielis quarto. cōsilium meum audi rex peccata tua elemosinis redimere et iniquitates tuas misericordijs pauperum Tercio quantum ad ministrorum ecclesie spiritualibus deseruientibꝰ sustentacionem Sustentantur ministri ecclesie de bonis temporalibus oblatis a populo Unde dicit apostolus ꝑmo ad corinth. ix. Si nos vobis spiritualia seminamꝰ magnum est si nos vestra carnalia metamus

C

Correlarium ꝙ ꝑ temporalibus bonis non fit indulgencia finaliter relatiue sed solum instrumētaliter et ordinatiue et ideo nō conmittitur symonia ꝑ hoc patet quid dicēdum sit ad quartum argumētum supra motum Correlarium tēporalia possunt esse meretoria inquantum ꝑcedunt ex voluntate caritate formata patet qꝛ omnia alia opera in caritate facta meritoria sunt quare eciam nō illa. Eciam ꝑ puris spiritualibꝰ bonis possunt indulgencie fieri dummodo ex illis insurgat aliqua necessitas aut vtilitas rei publice sicut patet ꝑ illis qui orant ꝑ rege frācie et ꝑ illis qui sunt in sublitate ꝯstituti qn̄qʒ dat idulgēcia ꝑ h pʒ ꝗntū argumētū motū

D

E ¶ Coꝛrelarium in noua lege ꝓmittunt ꝑn-
cipaliter spūalia et ex ꝯsequenti ipa tēpalia
sed in veteri lege ꝓmittebantur tempalia pri
ma pars patet ꝑ illud math. vij. primū que
rite regnum dei et hec omnia adicientur vo
bis et sic indulgencie principaliter ꝓ spiri-
tualibus fit et ꝓ tempalibus vt ad ipsa spi-
ritualia oꝛdinantur Secunda pars patet qꝛ
in veteri lege ysa. primo dicitur si volueritis
et audieritis me bona terre ꝯmedetis et qꝛ
spiritualia in infinitum excedunt temporalia
igitur indulgencia magis debet fieri ꝓ spiri
tualibus quam temporalibus et ꝑ hoc pa
F tet ad sextum argumentū ꝛc. ¶ Tercia cō-
clusio et ꝓ quesito est ꝙ si papa sub hac foꝛ-
ma dat indulgenciā quicūqꝫ dederit de bo-
nis suis ad talis ecclesie fabricam habeat tā
tam aut tantam indulgenciā sed nichil dās
non ꝯsequitur eam ꝓbatur quia virtute idul
gencie nō soluitur pena nisi ꝑ opus penale
velle autem dare aut velle ire ad talem eccle
siam non est opus penale sed dare et ire er-
go videtur ꝙ sola voluntate non acquiritur
indulgencia Eciam de racione indulgencie
est ex quo fit ꝓ releuanda indigēcia loci vel
ecclesie vt supra dictum est sepius illa nō po
test fieri sola voluntate dandi nō dando. Et
G tantum de primo articulo ¶ Quantum ad
secundum articulum Est primum dubiū an
ꝑ papam non existente causa iusta valeat in-
dulgencia data Et videtur primo ꝙ non qꝛ
merita sanctoꝛum non possunt esse iusta cau
sa ꝛc scribitur enim in ꝑsona electoꝝ math.
xxv. Ne foꝛte non sufficiat nobis et vobis
multo ergo magis. nulla alia causa pōt esse
iusta dandi indulgenciam. Secundo sic iu-
sta causa est vt quantum datur tantum reci-
piatur sed quandoqꝫ minus datur ergo ta-
lis non erit satisfaciens ad dimittendum pe
nam Tercio sic diues dat vnum denarium
et pauper dat vnum sed non est iustū ꝙ di-
ues habeat tantum de indulgencia quantū
habet pauper erga iusta causa non erit in fa
ciendo indulgenciam In oppositum est quia
deus iustus est et seipsum in iusticia negare
non potest vt scribitur secūda ad thi. scdo.
non existente ergo iusta causa indulgēcia da
ta ꝑ papam non valebit ¶ Respondeo di- H
cendum Aliqui dicunt iustam causam idul-
gencie pensandam ex parte illius cui indul
gencia datur dicunt enim ꝙ iusto iudicio ra-
cionis debet homo attendere ꝓ quanto vel
let exonerari a pena si vellet eam ꝑficere vel
quāto velit exonerari a pena purgatoꝛij ad
quam est obligatus ꝑ culpam si nollet eam
ꝑficere in presenti et ꝓ quanto vellet a p̄dic
ta pena exonerari iusto iudicio racionis tan
tum debet dare alias indulgencie sibi nō va
lent non existente tali iusta causa Sed tunc i
dulgencia non esset relaxacio sed cōmutacio
pene maioꝛum in minoꝛem Sed magis so
lucio quiuis enim ex parte meriti xp̄i et sanc-
toꝛum indulgencia potest dici solucio qꝛ ip
se sufficienter soluit ꝓ omnibus racione ta-
men dati et racione pene que ꝑ datum di-
mittendū est ꝓp̄e debet dici relaxacio vl' cō
mutacio pene maioꝛis in minoꝛem qꝛ datū
est longe minus quam pena que debetur.
Sed puto dicit augustinus de anchona ꝙ
iusta estimacio non debet attēdi ex parte ei⁹
cui datur ad tollēdam penam debitam pro
peccato siue ad penam iniunctam ꝓ pecca-
to Sed debet estimari necessitas loci vel ec
clesie qꝛ licet datum ꝑ se non iudicetur suffi
ciens respectu tante pene ad tollendum ip-
sam Ipsa tamen necessitas ecclesie cum auc
toritate dantis facit qđ datū sufficiat ad pe
nam ralaxandā qđ alias non valeret nisi ad
hoc iuuaret necessitas ecclesie et ideo iusta
estimacio ex ꝑte facientis indulgenciam re-
quiritur ꝓ iusta causa indulgencia qua non
existente puto ꝙ indulgencia non valet dic̄
augustinus de anchona in de potestate ec-
clesiastica vide eciam supra questione quita

dubio vndecimo. a. t. cum obiectionib⁹ ibi-
I dem ꝛc. ¶ Ad primum ergo argumentum
cum arguebatur ꝙ merita sanctoꝛum ꝛc. di
cendum ꝙ merita ipsoꝛum membroꝛū quā
tumcūqꝫ ꝑfectoꝝ puto ꝙ non sufficiant ad
faciēdas relaxaciones tales Sed merita mē
broꝛum cū merito capitis sufficiunt ad faciē
dū relaxacionem cuiuscūqꝫ pene ¶ Ad se-
cundum dicendum licet ex parte dati semꝑ
minus detur quam recipiatur ex ꝑte ꝑsone
dātis. ex ꝑte tamen ꝑsone satisfaciētis semꝑ
plus quam recipitur qꝛ meritum passionis
xp̄i qđ papa accipit ad se ad soluendum ꝓ
quacūqꝫ pena in valoꝛe excedit nedum vnū
K modum sed infinitos. ¶ Ad tercium est di
cendum ꝙ si indulgencia fiat sub ista foꝛma
ꝙ quicūqꝫ dederit de bonis suis ad fabricā
talis ecclesie remittimus terciam partem pe
nitencie iniuncte tūc si diues ita parum dat
vt pauper puto ꝙ non tantum habeat de i-
dulgencia diues sicut pauper qꝛ tunc debet
currere ad iustam estimacionem facientis in
dulgenciam quia pensanda est valere secun
dum facultatem dantis Sed si sic datur qui
cūqꝫ dabit vnum denarium vel aliud deter-
minatum relaxamus terciam partem peni-
tencie iniuncte et si tunc diues dat vnum de
narium sic̄ pauper puto ꝙ tantum haberet
diues sicut pauper et quamuis in hoc essent
pares in multis tamen alijs sepe melioꝛis
ꝯdicionis est pauper quam diues ꝛc et tan-
L tum de illo dubio. ¶ Secundum dubium
an potestas pape sola possit esse faciendi in
dulgenciam iusta causa Et videtur ꝙ sic pri
mo quia sola voluntas pape mediante sa-
cramento sufficit ad remissionem ergo eciaꝫ
sola voluntas eius mediante officio et iuris-
dictione dandi sufficit ad relinquendum pe
nam a simili. Secundo sic si sola voluntas
pape non sufficeret hoc esset quia deficeret
racionabilis causa sed hec non potest defice
re quia thesaurus ecclesie est causa sufficiens
ad satisfaciendum ꝓ omnib⁹ Tercio sic q̄n-
tum aliquid datum est magis liberum tan-
tum est magis gratū si detur sine aliqua re-
cepcione et ergo sola voluntas pape libera
sufficit In oppositum est ꝙ misericoꝛdia pa
pe in faciendo indulgenciam debet esse cum
iusticia sicut enim vniuerse vie domini sunt iu
sticia et misericoꝛdia siue veritas psalmo xx
iiij. sic voluntas pape debet sic esse miseri-
coꝛs ꝙ non careat iusticia. ¶ Respōdeo di M
cendum ꝙ indulgencia datur mediante vsu
clauium quarum virtute remittitur culpa et
soluitur pena de quibus clauibus scribitur
math. xvi. tibi dabo claues regni celoꝛum ꝑ
has enim claues thesaurus ecclesie de quo
stipendiantur milites xp̄i. aperitur regnum
filijs ecclesie Unde sicut ad dispensacioneꝫ
talis thesauri requiritur rectus vsus clauis
potencie ne talem thesaurum papa dispēset
quibus non potest Ita eciam ad dispensa-
cionem dicti thesauri requiritur rectus vsus
clauis discrecionis et sciencie ne sic careat ra
cione et discrecione vt ꝓ sola voluntate sine
racionabili causa indulgenciam faciat. Nō
enim potest papa aduersus veritatem sed ꝓ
veritate vt dicit apostulus secundo ad coꝝ.
vltimo. vñ ꝓ sola voluntate dum subest ꝓba
bilis racio vel generalis ecclesie vl' specialis
alicuius ꝑsone potest indulgenciam facere
alias non ¶ Ad primum argumentum di- N
cendum ꝛc. ꝙ non est simile qꝛ mediante sa
cramento tantum papa potest quātum vn⁹
alius minister ecclesie tantū enim potest q̄n
tum deus potestatem dedit sacramento Sꝫ
mediante officio papa potest. quanta pote-
stas data est officio et ideo si excedit i pote-
state vt thesauꝝ ecclesie dispēset quib⁹ non
potest vel excedat iniusticie equitate vt dispē
set quib⁹ nō debꝫ nō dꝫ tūc dici dispensacio
sed dissipacio ¶ Ad scdꝫ est dicendū ꝙ ad O
faciēdū idulgēciam nunquam deficit vel de
ficere potest causa effectiue eo ꝙ thesaurus

ecclesie de quo fit indulgencia est infinit⁹ et exhauriri non potest vt supra dictū est Sed causa finalis terminatiua deficere potest qꝛ ꝓ tali causa papa finaliter debet facere indulgenciam ꝑ quam ecclesiam releuetur in aliq̄ necessitate vel ꝓmoueatur in aliqua vtilitate ¶ Ad tercium est dicendum ꝙ thesaur⁹ ecclesie libere dispensatur eo ꝙ xp̄s spōte et libere tradebat se iudicanti iniuste qui peccata nostra ꝑtulit i corpore suo.p̄.p.scd̄o. Sz finaliter xp̄s gratis non est mortuus Unde sicut ipse ꝓ necessitate tocius ecclesie passus est sic ꝓ vtilitate ecclesie generalis vel ꝑsone singularis aut specialis indulgencia fienda est ₇c. ¶ Tercium dubiū an questores ꝯtineant iustam causam faciendi i̇dulgenciam litteras deferētes papales videtur enim primo ꝙ questores in literis papalibus quas deferunt iusta causa ꝯtineatur faciendi indulgenciam quia iusta causa faciendi indulgēciam est.vbi fit de elemosinarum largicione mencio Sed in talibus literis fit mencio de elemosinis faciendis Juxta illud q̄d̄ habetur extra de pe.et re.vniuersitatem vestrā monemus et exhortamur in dn̄o atq₃ in remissionem vobis iniungim⁹ peccatoꝝ quātis de bonis a deo vobis collatis pias et gracias elemosinas faciatis Scd̄o sic scribitur math.x.qui recipit ꝓphetam in nomine meo mercedem ꝓphē accipit Sed tales questores cum litteris papalibus recipiunt̄ nomine pape aut episcopi igitur iuste indulgenciam datam ꝑ papam vel episcopum recipiunt Tercio,sic iusta causa indulgēcie est vtilitas loci vel ecclesie sz ꝑ tales questores allegatur vtilitas loci vel ecclesie Justa ergo causa indulgencie ꝑ eos ꝓponitur ¶ Jnoppositum est quia vt dicit beatus gregori⁹ et ponitur.xi.questiones i.ꝑuilegium omnino meret̄ amittere qui ꝑmissa sibi abutit̄ potestate.Sz tales questores i plurib⁹ inueniunt̄ abuti potestate eis ꝯcessa a papa ergo priuilegium eis ꝯcessum in nullo eius suffragatur.Respondeo dicendum ꝙ vt indulgēcia valeat requiritur auctoritas dantis ille aūt qui potest vniuersaliter indulgenciam dare est papa ad quem ꝑtinet tradere formam et modum quantum et qualiter wlt indulgenciam valere.Specificantur autem sex cōdiciones quas debent habere questores p̄dicantes indulgenciam ¶ Prima est vt nichil populo ꝓponere ꝑmittantur p̄ter illud ꝙ i eoꝝ litteris ꝯtinetur.vnde si aliquas abusiones p̄dicarent admittendi non sunt Secunda est vt formam eis taxatam non excedant que quidem forma exprimit ex̄ de pe.et re. qm̄ vt ait apostulus Tercia est vt illi qui destinantur ad tales elemosinas colligendas sint modesti et discreti viri. Quarta est vt i thabernis et in aliīs locis incōgruis nō hospitentur Quinta est vt inutiles et sumptuosas expensas non faciant Sexta est vt falso modo alicuius religionis habitum nō assumant aut ferant Omnes iste ꝯdiciones ponuntur extra de pe. et re. Un̄ cū tales questores p̄dictas ꝯdiciones non seruent modica vel nulla est eis fides adhibēda maxime cum omnia ꝑuilegia ꝑsonis locis vel ordinibus p̄dictorum questorum quocūq₃ modo ꝑ sedem apostolicam fuerint concessa reuocata sint ꝑ clemeñ.ex̄ de pe.et re.cum ex eo et p̄dictos questores ꝑ locorum ordinarios mandat esse puniendos.Ad primum ergo argumentum dicendum ꝙ elemosina ē causa iusta ad faciendum indulgenciam adueniente tamen auctoritate dantis qua cum ipsi abuttuntur merentur illam amittere.Ad secundum est dicendum ꝙ illi qui recipiunt ꝓpham̄ i nomine ꝓphete deb₃ videre quos ꝓphās ipsi recipiunt et papa specificat formas ꝑ quas possunt ꝯgnosci si mittunt̄ ab eo vel non Ad tercium est dicendum ꝙ vtilitas ecclesie vel loci est iusta causa faciendi indulgenciam quam pensare nō spectat nisi ad summum pōtificem cuius auctoritate cū tales questores ꝓ modica re dicant se absoluere a pena et a culpa abutantur quare fides eis adhibenda nō ē eo ꝙ indulgenciaz ipsam et dantem nimis vilescere faciant Et tantum de illo dubio ₇c. ¶ Quartum dubium quare deus dedit vicario suo in p̄senti pape tantam auctoritatem suꝑ thesauro ecclesie Respondeo sexduplici racione Prima vt ostendatur in mensa ₇ infinita dei bonitas et misericordia erga gen⁹ humanum et illa est potissima racio quia omnipotens deus plus wult acceptare modicum opus voluntarium in fide et caritate factū sc₃ oracionem elemosinam ꝑegrinacionem ₇ huiusmodi quam ꝙ velit homines pati magnaz penam in voluntariam in futuro. Secunda racio vt homines ꝑ huiusmodi indulgēcias moueantur ad pietatis opera exercenda et moueantur ad venerandum reliquias sanctorum et corpora que spiritus sancti templa et orgāna fuerunt Jmmo tātum placet deo honor sanctorum suorum ꝙ eciam miracula in presencia in reliquiarum facit Tercia racio vt diuites d̀licati qui de minimis penis valde dolent ne desperēt cum acerbissimas penas purgatoriȷ̄ audiunt quod moueātur ad elemosinarum largicionem quod in presenti sine dolore possunt efficere et sic penas purgatoriȷ̄ euadere Quarta in consolacionē pauperum quia cum diuites dant pauperibus elemosinā ex hoc ipso ipsi capiunt consolacionem Jdeo deus in hoc ostendit solicitudinem suam circa pauperes Un̄ math.xxv.quod minimis meis fecistis michi fecistis Quinta vt deus ꝓbaret nostram fidem qm̄ credimus statim catholicam ecclesiam et credimus ꝙ eandem potestatem in ecclesia katholica dedit beato petro.math.xvi. quodcūq₃ ligaueris super terram erit et ligatum in celis et quodcūq₃ solueris super terram erit solutum et in celis,hanc eciā po

testatem dedit iohanni apostulo.xx. dicens quorum remiseritis ₇c Et ex hac fide multa meremur Sexta ad habendū dominice passionis memoriā ex qua passione xp̄i et sanctorum meritum indulgenciam habet efficaciam et fundamentum vt supra patuit et tantum de illo dubio. ¶ Quintum dubium et vltimum est quomodo homo debet se tenere dum intrat ecclesiam in qua idulgencias debet ꝓmereri Respondeo p̄suppositis condicionibus que requiruntur ad indulgēcias consequendas ex dictis homo in ingressu ecclesie aut capelle Primo debet se aqua benedicta aspergere vt sicut prius a mortalib⁹ peccatis ꝑ contricionem et confessionem liberatus sic et a peccatis venialibus ꝑ illam aspersionem liberetur quia aqua benedicta tollit venialia vt dicitur in glosa in ꝓhemio sexti.et tunc cum humilitate et deuocione accedat et de cunctis bonis sibi a deo collatis sibi sacrificium offerat vel ꝑ que ꝯsueuit peccare ꝑ eadem distat et satisfacere quia omnis res ꝑ quascūq₃ causas nascitur ꝑ easdē et dissoluitur Sūt autem triplicia dona nobis a deo collata sc₃ nature fortune ₇ gracie hoc est corpus.res et anima .Et de his omnibus sunt primicie deo soluende Juxta illud leui.x.offeramus primicias vini frumēti et olei in domo dei nostri Ex istis enim tribus omne peccatum cōmittitur Jdeo satisfactio ꝑ hec fieri debet Requirit̄ igitur in satisfactōne corporis afflictio sc₃ ꝑ ieiuniuz aut ꝑegrinacionem rerum congrua dispensacio quod fit ꝑ elemosinam et anime deuota.in deum eleuacio quod ꝑ fit ꝑ oracionez Sic enim in veteri testamento homo cū indulgenciam peccatoꝝ voluit obtinere Primo genua in terram humiliter deflexit.Secundo oracionem deuotā emisit. Tercio de bonis exterioribus sacrificium obtulit Ut sicut de istis tribus bonis sibi collatis peccasse se nouerat Jta et de omnibus satisfa

X cere satagebat. Sz diceres quid tūc ho
mo debz orare aut dicere Respōdeo nō est ī
scripturis determinatum sed non requiritur
magnus tumultus clamoris aut verba mul
ta quia non clamor sed amor sonat in aure
dei nam tunc oracio ꝑfecta existit quādo de
cordis cōtricione aut mentis deuocione ver
ba formare nescit vt dicit bernhardus Nā
omnes peccatores vt dicit bernhard⁹ tam ī
veteri quam in nouo testamento qui indul-
genciam obtinuerūt suas oraciones verbis
breuibus compleuerunt Dauid enim post
magnum peccatum sibi ꝑ nathan obiectuz
non dixit nisi vnicum verbū scz peccaui tūc
statim subintulit ꝓpheta transtulit dn̄s pec
catum tuū scdi regum. xxij. Et latro in cru-
ce qui plenam absolucionem obtinuit a dn̄o
Ait memento mei domine cum veneris in
regnum tuū luce. xxiij. et beata maria mag
dalena que septem vicijs plena fuit et petr⁹
qui ter dominū negauit nichil legūtur dixis
se aut orasse sed tātum ex cordis meditacio-
ne et mentis deuocione lacrimas largissi-
mas effudisse Unde iter omnes oraciones
peccatori illa magis videtur ad ꝓpositū fa-
cere quam publicanus stans retro ī templo
emisit qui oculos suos leuare ausus nō fuit
sed tantum humiliter dixit deus ꝓpici⁹ esto
michi peccatori luce. xviij. Et illa verba ꝓ
impetracione indulgencie videntur dicendo
eo ꝙ in eis notantur tria ad ꝑfectionem hu
militatis et oracōnis requisita scz hominis
cio eius sub deo vniuersalis subiectio qr de⁹
Secundo suiipsius totalis sub xp̄o derelic-
ti quia ꝓpicius esto Tercio peccati to-
cius vocalis expressio quia michi peccatori
Et postea homo flexis genib⁹ humiliter de
bz orare quinqz pater noster xp̄i quinqz vul
neribus et totciō aue maria ꝯpassioni virgi
nis marie. wlnera enim xp̄i sunt tanquam
vas continens habunde thesaurum ecclesie
Unde augustinus in de ꝯtemplacione do-
mini nostri ihesu xp̄i dicit wlnera xp̄i plena
sunt misericordia. plena pietate. plena dul-
cedine et caritate. ꝑ has rimas licet michi
considerare quā suauis est dn̄s meus Tunc
homo ex magna deuocione et intimo cor-
dis desiderio desiderare debet vt omniū in-
dulgenciarum in tali loco ꝓ tunc existenciuz
deus eum ꝑticipem faciat ⁊ tunc vltra in de
uocione ꝓcedere secūdum ꝙ deus donabit
seruatis tamen semper cōdicionibus supra
habitis. que requiruntur ad indulgencias
consequendas Sed posses obicere qua Y
re tu doces aliter orare quā saluator math.
vi. ait sic orabitis pater noster ⁊c. Sed di-
cis deus ꝓpicius esto michi peccatori Eciā
quare non sic pater ꝓpicius est michi pec-
catori ⁊c. Respōdeo ꝙ ī omni facto vel dic
to penitētis debet esse humilitas et illa pl⁹
ostenditur in subiectione scz cū homo repu-
tat se indignum quia non vixit in creatoris
sui voluntate sed peccauit Ideo ad modum
filij ꝓdigi luce. xv. debet dicere Non sum
dignus vocari filius tuus ⁊ ꝑcōsequens nō
oro pater sed deus quasi se totum corā deo
in nichilum redigere velit Qua humiliacio
ne premissa sperare debet ꝙ deus graciam
infundat et tunc confidencius postea nomē
patris innocatur dicendo quinqz pater no-
ster et quinque aue maria ⁊ tātum de illo mo-
do dicto. Ad raciones ante oppositum Z
questionis. Ad primam quando arguit cō
tra suppositum ꝙ de actibus exteriorib⁹ nō
debeat indulgencia dari quia maius est cor
ripere delinquentes et consulere nescientes.
⁊c. Dicendum ꝙ quilibet tenetur ex ꝑcepto
corripe delinquentem et ꝯsilium dare erran
ti. Nō autem tenetur ad ecclesie eleuaciones
seu parietum vel pontis reparacionē Ideo
ꝓ istis actibus fiunt indulgencie et non ꝓ il
lis Ad secundam qn̄ arguebatur sicut ꝓ &
maiori bono ⁊c. dicendum ꝙ igredi religio
nem est status in quo quis sufficiēter soluit
ꝓ se cum sit in statu ꝑfectionis Ideo non in
diget ꝙ fiat ei indulgencia Secularis autē
cum sit adhuc in statu iꝑfectionis indiget vl̃
potest dici ꝙ licet intrare religionem sit ma
ius bonum quam ire vltra mare non est ta-
men ecclesie ita necessarium. ita ꝙ ibi ab in
fidelibus impugnatur Ad terciam est dicē-
dum ꝙ si fides ꝑiclitaretur et sacra scriptu-
ra pure intelligeretur danda esset indulgen-
cia predicantibus fidem et exponentibus sa
cram scripturam contra tales vnde predicā
tibus crucem et docentibus fidem quādoqz
indulgencie dantur Ad quartam dicen-
dum ꝙ ꝓ temporalibus bonis non fit idul
gencia finaliter relatiue sed solum instrumen
taliter et ordinatiue. et ideo nō ꝯmittitur sy-
monia. Ad quintam dicendum ꝙ tempo-
ralia possunt esse meretoria inquantum ꝓce
dunt ex voluntate informata caritate. Po-
test tamen fieri indulgencia ꝓ pure spiritua-
libus bonis dūmodo ex illis insurgat aliq̄
necessitas ecclesie, aut rei publice sicut illis
qui orant ꝓ rege et ꝓ illis qui sunt in subli-
mitate constituti quandoqz datur indulgen
cia. Ad sextam dicendum ꝙ in noua lege
ꝓmittuntur spiritualia principaliter et ex cō
sequenti ipsa temporalia Iuxta illud math.
vij. primum querite regnum dei et hec om-
nia adicientur vobis et sic indulgencia prin
cipaliter ꝓ spiritualibus fit ⁊ ꝓ temporalib⁹
vt ad spiritualia ordinantur In ve. aut le. tē
poralia ꝓmittebant̄ Iuxta illud ysaye ꝑmo
Si volueritis et audieritis me. bona terre
comedetis In noua vero lege ꝓmittunt̄ spi
ritualia math. vij. vt allegatum est primum
querite regnum dei ⁊c. ergo magis indulgē
aa cia debet fieri ꝓ spiritualibus quam pro tē-
poralibus bonis Ad primam cōtra que
situm dicendum ꝙ non sequit̄ si aliquis me
retur qd̄ maius est ergo eciam ꝙ minus est
nisi eodem modo ordinetur meritū vtrūqz
modo hoc non est in ꝓposito quia caritas
ordinatur ad meritum vite eterne Opus ve
ro penale ordinatur ad dimissionem pene.
vnde non est eiusdem racionis vtrūqz meri- bb
tum. Ad secundam dicendum ꝙ simpli
citer melioris condicionis est pauper quam
diues quantum tamen ad remissionem pe-
ne que acquiritur ꝑ indulgenciam in tali ca-
su non est inconueniens quādo diues sit me
lioris ꝯdicionis quam pauper Ad terciā cc
dicendum ꝙ corporale inquātum est penale
solutorium pene vel ꝯmutabile ī penā vnde
est ibi ꝯmutacio pene maioris in minorem ⁊
ideo indulgencia que est quedam relaxacio
pene magis fit ꝓ ipso dato quam volunta-
te dandi racio post oppositum est ꝓ dictis.

Questio octaua vtrum sicut existē- a
tes in mortali peccato indulgēcia
a papa datā recipiant. Ita cruce
signati morientes cum firmo ꝓposito trans
fretandi eandem acquirant Et arguitur pri-
mo ꝙ sic quia existens in peccato mortali
potest indulgenciam dare vt argutum est su
pra questione tercia in secundo argumento
contra quesitum ergo multoforcius existēs
in peccato mortali potest indulgenciam re-
cipere Secundo sic dicit augustinus ꝙ si ali
quis in peccato mortali paciatur ꝓpter fidē
valet sibi ad remissionem pene quia minus
punitur in inferno quam si fidem negaret er
go eodem modo si aliquis dat elemosinam
ad fabricam ecclesie valebit sibi in remissio-
nem pene ⁊c. Tercio sic scribitur ecclesiasti-
cos nono ꝙ homo nescit vtrum amore vel
odio dign⁹ sit Si ergo homo nescit. an ha-
beat caritatem ex quo indulgencia non valet
nisi habenti caritatem tunc eciam nescit an ī
dulgencia sibi valeat frustra ergo homo su-
stinet labores et expensas ꝓ acquirendis in
dulgencijs seruetur illud in oppositum post
sequencia tria argumenta In oppositum est
quia indulgencia fit ꝑ elemosinas et alijs ex
terioribus bonis Sed de talibus dicit apo

stolus primo ad corinth. xiij. Si distribue-
ro in cibos pauperū omnes facultates me-
as ꝛc. caritatem autem non habuero nichil
michi ꝓdest sic eciā in ꝓposito Quarto sic
contra quesitum videtur ꝙ indulgēciam da
tam ꝑ papam cruce signatis morientes cū
solo ꝓposito transfretandi non consequant̄
ꝓbatur quia efficacior est baptismus ad re-
missionem peccatorum quam indulgencie
pape. sed ꝓpositum baptismi non facit ple-
nam remissionem sine baptismi suscepcione
igitur nec ꝓpositum transfretandi sive trans
fretacione. Quinto sic indulgencia ꝓ subuē-
cione terre sancte datur sed ꝑ tale ꝓpositum
in nullo subuenitur terre sancte frustraretur
enim ecclesia fine suo si tale ꝓpositum dica-
tur valere ad indulgenciam. Sexto sic si so-
lum ꝑ crucis assumpcionem plena haberet̄
indulgencia omnium peccatorum ergo qui
hora prima accepit crucis signum et postea
hora tercia peccat mortaliter si statim mo-
reretur non puniretur in inferno nisi ꝓ vno
peccato quod videtur absurdū recipe in op-
positum supra. Inoppositum est quia potē
cius est bonum quam malū sed malū ꝓpo-
situm sufficit vt cum homo decedens ad in
fernum descendat ergo bonum ꝓpositū ma
gis sufficere debet vt homo cum ipso dece-
dens statim celum ascendat In ista questio
B ne duo erunt articuli In primo ꝯclusiones
In secundo dubietates Quantū ad pri-
mum est prima conclusio ista Non ꝓdest in
dulgencia illi qui est in peccato mortali. pa-
tet illa conclusio ex sepe dictis et p̄cipue ex
quatuor racionib⁹ potest hoc ostendi Pri-
mo quidem ex ꝑte forme indulgencie datur
enim indulgencia sub ista forma omnib⁹ ve
re contritis et confessis non existēte ergo ve
ra contricione et confessione indulgencia nō
valebit quia remissio pene p̄supponit remis-
sionem culpe Secundo ostendit̄ hoc ex ꝑte
condicionis indulgencie planum est enim ꝙ
nulli post hanc vitam fit remissio pene nisi
decesserit cum caritate ergo similiter in hac
vita nulli potest remitti pena nisi sit in cari-
tate Tercio sic ex parte ipsius pene cuius re
laxacio et satisfaccio ponitur indulgencia. si-
cut enim penitencia facta i peccato mortali
non est satisfaccio dimissionis pene cum in-
dulgencia non sit aliud quam pene ꝯmuta-
cio vel relaxacio. Quarto ostenditur illa cō
clusio sic ex parte culpe nam cum pena cul-
pe correspondeat non potest tolli pena nisi
prius tollatur culpa ex dictis existens ergo
in peccato mortali sive in culpa ꝑ conmuni
cacionem indulgencie non potest expoliari
pena nisi expoliata culpa ¶ Secunda con C
clusio si aliquis assumpta cruce cum ꝓposi-
to firmo transfretandi faciēdo totum quod
in se est de iplendo ꝓpositum si sit contritus
et confessus de omnibus peccatis mortali-
bus p̄cedentibus et moritur nullo suꝑaddi-
to post crucis assumpcionem mortali pecca
to plenam omnium peccatoꝝ cōsequitur i-
ndulgenciam. patet quia ille compleuit votū
iuris interpretacione eoipso qđ fecit qđ po-
tuit et debuit nec tenere ad plus faciendum
et precipue si talis fuit intencio indulgenciā
dantis igitur ꝛc. ¶ Quantum ad secundū
articulum est primum dubium An religiosi
et alij clerici accipiant indulgēciam datam
per papam sicut omnes alij. Et arguit̄ pri
mo ꝙ non quia indulgencia non valet nisi
indigentibus. Sed clerici et religiosi ꝓpter
vota emissa s. castitatis obediencie et pauꝑ
tatis Et ꝓpter statū ꝑfectionis in quo sunt
habent habūdanciam meritorum. nō ergo
indigent indulgencia ꝓpter habundanciam
meritorum aliorum Secundo sic illud non
debet applicari religiosis qđ facit ad destruc
cionem regularis obseruancie q2 ipsi voto
sunt astricti sed discursus potissime facit ad
dissolucionem regularis obseruancie Vnđ
ex hac de causa omnis discursus ꝓhibetur

monachis et religiosis ꝑsonis. ergo indul-
gencia que sine discursu acquiri non potest
religiosis applicari non debet ¶ Tercio sic
indulgencia quandoqꝫ datur ꝓ bellantibus
contra rebelles et inimicos ecclesie sed bel-
lare interdicit̄ religiosis et clericis igitur eis
indulgencia applicari nō debet ꝛc minor pa
tet xxiij questōne octaua capitulo clerici vbi
dicitur clerici qui in quacūqꝫ factione arma
volentes sumpserint. reperti amisso ordinis
sui gradu in monasterio ꝑhenniter tradant̄.
ꝛc Inoppositū est quia actus actiuorū sunt
in paciente p̄disposito sed religiosi sunt ma-
gis dispositi quam alij in seculo existentes
ergo eis maxime applicanda est indulgēcia
E ¶ Respondeo dicendum ꝙ vt valeat idul
gencia alicui vt supra eciam tactum est p̄mo
requiritur ex parte dantis auctoritas et cau
sa ꝓ qua fit iusticie equitas Ex parte vero re
cipiētis requirit̄ ꝙ habeat fidem i intellectu
q2 non nisi homini xp̄iano indulgencia pōt
dari qui firmiter credat papam posse dare
et se posse recipere Secundo requiritur i re
cipiente qđ habeat caritatem i affectu vt sit
vere contritus et confessus Cum ergo reli-
giosi ista duo habeant et ꝯpleant causam ꝓ
qua facta est indulgencia plenius ꝯsequunt̄
ipsam indulgēciam quam aliqui alij Pro
hoc respondetur ad primum argumentum
motum ꝙ quantumcūqꝫ religiosi sint in sta
tu ꝑfectionis ꝓpter tria vota emissa non ta-
men sine peccatis transire possunt vnde di-
citur p̄me iohānis pri. Si dixerim⁹ q2 pec
catum non habemus nos ipsos seducimus
et veritas in nobis non est et ergo indigent
ꝓpter quorumcūqꝫ remissionem recipiendo
indulgenciam ꝛc. Ad secundum dicendum
ꝙ non est dubiū religiosos plus mereri me
rito essenciali ad acquirendum vitam eternā
solitarie stando et regulares obseruācias te-
nendo. quam discurrendo indulgencias ac
quirendo Sed merito accidentali acquiren
do dimissionem pene plus meretur recipiē-
do indulgencias maius enim bonū est me-
ritum religionis quaꝫ pene remissionis que
fit ꝑ indulgenciam et ergo si superior aliquo
modo potest suspicari dissolucionem nō de-
bet alicui concedere licenciam Nec ex se de
bet ire q2. xij. q. i. nolo. non habet velle nec
nolle nec habent ꝓꝑum de sta. monach. cū
ad monasterium. Eciam ipsi sunt qui debēt
suꝑerogare de meritis suis ecclesie. xvi. q. p̄
ma monachus non doctoris sed plangētis
habent officium qui vel se vel mundum lu-
geat glo. idest peccata sua et alioꝝ qui i mū-
do sunt scꝫ lugeat dantur tamen alique idul
gencie qn̄qꝫ sic de ꝓpinquo aut i ꝓprio mo
nasterio quas acquirere possunt sine mag-
na discursione aut regularis obseruancie di-
stractōe Ad tercium dicendum quamuis F
in casu allegato clerici et religiosi ꝓpria ma
nu accipere arma non debeant licꝫ tamē eis
alios hortari ad accipiendum arma ꝓpter
oppressorum defensionem et inimicorum dei
expugnacionem vnde ipsi ꝯsequantur indul
genciam sicut alij ¶ Secūdum dubium an G
quis indulgēciam a papa datam possint re-
cipere sicut ꝓ se sic et ꝓ suo patre ꝛ matre Et
arguitur primo ꝙ sic q2 vnus pōt alteri im-
petrare primam graciam ergo multo forci⁹
potest ei impetrare peccatoris indulgenciā.
Secundo sic quicūqꝫ implet causam indul-
gencie et est in caritate ꝯsequitur indulgenciā
sed filius potest pro patre ꝛ matre implere
causam indulgencie igitur videt̄ ꝙ ꝓ eis cō-
sequitur indulgenciam Tercio sic in forma
cōcilij generalis datur indulgencia accipien
tibus crucem ꝓ se et ꝓ patre et matre mor-
tuis igitur eciam hic aliquis potest ꝓ princi
palibus suis indulgenciam recipere Inop-
positum est q2 ille cui thesaurus ecclesie di-
spensatur non pōt ipsum dispensare sed cui-
libet fideli dispensatur. Thesaurus ecclesie
ꝑ conmunicacionem indulgencie ergo non

b est in potestate eius alteri dispensare. Re
spondeo dicendum q ad recipiendum indul
genciam precipue duo requiruntur. Primū
est applicacio illius qui habet iurisdictionem
dispensandi thesaurum ecclesie. Ideo si ipse
sic applicat vt nomine patris et matris quis
possit recipere indulgenciā eundo vltra ma
re vel ad sanctum iacobum puto q talis ap
plicacio valeat exquo interuenit auctoritas
applicantis eam. Secundo requiritur imple
cio cause p qua facta est indulgencia simul
cum auctoritate applicantis si ergo illa duo
interueniant puto q homo p patre et matre
mortuis vel viuis potest recipere indulgen/
ciam secundum q in forma dantis indulgē/
ciam exprimitur. Per hoc ad primū argumē
tum dicendum quod non est simile quia gra
ciam potest homo impetrare alteri p suffra
gia et p alia opera meritoria que possunt cō
municare alteri p radicem caritatis. Sed in/
dulgencia non communicatur alicui p carita
tem sed magis p iurisdictionis potestatem.
Ad secundum dicendum q non sufficit im/
plecio cause indulgencie nisi assit auctoritas
applicantis. Nam implecio est causa indul/
gencie agens et effectiua. finis autem nō ac
quiritur sine agente et ideo illa non valet si/
ne ista. Ad tercium patet solucio quia dūmo
do in forma indulgencie exprimitur q va/
leat p patre et matre. Implendo causam in
dulgencie et ergo tunc valet sicut exprimitur
de quo in sequenti questione lacius dicetur.
Ad raciones questionis ante oppositum et
primo ad primam que arguit contra suppo/
situm sic existens in peccato mortali potest
B indulgenciā recipere. Dicēdo negādo cō
sequenciam vnde non est simile quia dans
indulgenciam habet se p modū ministri in/
strumentaliter solum. Iuxta illud apostoli.
primo ad corinth. iiij. Sic nos existimet ho
mo vt ministros xpi et dispensatores mini/
steriorum dei. Ideo gracia sacramentalis et

gracia indulgencie dantur p malū ministrū
sicut p bonum. Recipiēs vero habet se p mo
dum subiecti materialiter et quia in eodem
subiecto non potest esse gracia cum mortali
culpa. Ideo sicut gracia sacramētalis remit
tens culpam non datur homini sine contri/
cione culpe siue de culpa. Sic gracia indul/
gencie relaxans penam non datur homini
sine contricione predicta etc. Ad secundā di/
cendum q augustinus non loquitur de pe/
na respectu peccati in hominem sed respectu
peccati qd faceret negando deum nisi p fido
pateretur et sic in inferno grauius punietur.
Ad terciam dicēdum q homo potest se k
scire esse in caritate sciencia coniecturali et cer/
titudinali puta confessus si est contritus de
omnibus peccatis suis sic consciēcia coniec/
turali potest scire indulgēciam sibi valere ex
quo noscit non esse in eo aliquid remordēs
conscienciam quod effectum indulgēcie im
pediat. Ad quartam et patet contra quesitū
quando arguebatur videtur q indulgenciā
datam per papam cruce signatis moriētes
solo pposito transfretandi non consequitur
etc negandum ad obiectionem quia effica/
cior est baptismus etc dicendum q non est
simile de baptismo et indulgencia quia ibi
solum opus operatum virtute remissionis
locum habet hic vero nō. Immo opus ope
rans. In baptismo enim remissio habetur
p modum sacramenti. Sed p indulgenciam
datur remissio p modum meriti operantis.
Unde indulgencia reputatur volūtas pfec
ta exquo pura est secundum illud quod po
test et habet etc. Ad quintam dicendum L
q non solum p crucis assumpcionem habe/
tur indulgencia nisi eciam faciat q in se est
de adimplecione voti s faciēdo totū qd i se est
habetur indulgencia. Principalis enim in
tencio pape est salus filiorum ecclesie et ad
hunc finem ordinat qui est subuencio terre
sancte ad cuius subuencionem sufficit quod

faciat quantum in se est vt indulgenciam cō
sequatur etc. Ad sextam dicendum q talis
vt puto non consequitur indulgēciam quā/
do nō fecit totum q in se erat. eo ipso q an/
te horam quam indulgencia valere debebat
posuit obstaculum indulgencie p culpam
sequentem. etc.

a Questio nona et vltima ē. Utrum
papa dans indulgēciam illis qui
sunt in purgatorio possit facere q
vni eorum cicius quam alteri detur libera/
cio. Et arguitur contra suppositum primo sic.
Papa non potest dare indulgenciam illis
qui sunt in purgatorio igitur probatur quia
papa non potest dare indulgenciam illis
qui non sunt de foro eius sed illi qui sunt in
purgatorio non sunt de foro pape. cum non
sint amplius viatores. igitur non potest eis
dare indulgenciam. Secundo sic indulgen/
cie fiunt p operibus bonis exterioribus
que possunt vergere in honorem dei et vtili
tatem ecclesie sed illi qui sunt in purgatorio
non possunt huiusmodi opera operari igi/
tur non sunt susceptibiles indulgencie. Ter/
cio sic papa non potest ligare illos qui sunt
in purgatorio cum non sint de foro suo igi/
tur non potest eos a pena absoluere p con/
municacionem indulgencie. Quarto sic con
tra quesitum papa non potest facere q duo
rum existencium in equali pena in purgato
rio vnus cicius liberetur quam alius quia
qui sunt equaliter capaces ad recipienda
suffragia et bona ecclesie equaliter liberan/
tur a pena. Sed tales qui sunt in equali pe/
na in purgatorio sunt equaliter capaces igi/
tur vnus non potest cicius liberari quam
alius p communicacionem indulgenciarum
et suffragiorum ecclesie. Quinto sic iudici/
um non est hominis post mortem sed dei
qui secundum veritatem iudicat vt dicitur
ad romanos. ij. Sed contra mentem iusti

iudicis debet esse q duorum qui sunt in
equali pena vnus retardetur a gloria et ali/
us admittatur. ergo non potest fieri de po/
tencia pape que inferior est vt vnus cicius
liberetur quam alius. Sexto sic indulgen/
cie et suffragia valent homini ex virtute pas/
sionis xpi. qui equaliter passus est p illis
qui sunt in equali caritate cum ergo illi qui
sunt in equali pena in purgatorio suppo/
nuntur decessisse cum equali caritate non
potest ergo vnus cicius liberari quam alius
etc. In oppositum suppositi est. quia indul/
gencia fit de thesauro ecclesie puta de meri/
to xpi virginis marie sanctorum martirum
etc. Sed illi qui sunt in purgatorio parti/
cipes sunt talis thesauri cum decesserint in
caritate. ergo papa potest et debet talem
thesaurum eis communicare. In oppositum
quesiti est. quia tunc frustra fierent in eccle/
sia suffragia plura p vno quam p alio ex/
quo equaliter valeret p omnibus. In ista
questione erunt duo articuli. In primo con/
clusiones. In secundo dubietates. Quan/
tum ad primum et p supposito est illa pri/
ma conclusio et mens certorum doctorum
scilicet. bone venture. Thome. al'. Hosti.
Innocen. etc. Existentibus in purgato/ B
rio papa potest thesaurum ecclesie commu/
nicare p modū suffragij. Non autem quan/
tum ad auctoritatem iudicandi p cuius de
claracione notat bona ventura quod relaxa
cio siue indulgencie collacio duo dicit scilicet
thesauri ecclesie communicacionem et cum
hoc quandam iudicialem absolucionem si/
cut eciam expresse colligitur extra de peni/
tencia et remissione q autem consuluisti qr
igitur thesaurus ecclesie est igitur summi pō
tificis potestate et illi qui sunt in purgatorio
racōe caritatis sunt ydonei recipe bñficia spūa
lia. Ideo papa pōt eis cōmunicare bona ecclie
sz q̄ntū ad auctez iudicādi cū ipi iā exmerūt

forū ecclesie et iudicium videtur q̄ eis fieri
nō possit absolucio n̄ p modū dep̄cacionis
et ita pprie loquēdo idulgencie directe non
psunt eis. psūt tñ eis pdesse inquantū existē
tes in hac vita p eis faciunt qd̄ continet̄ in
forma vt si sic daretur forma Quicūq̄ fece-
rit hoc vel illud p se vel p aliquo in purgato
rio existente damus tot dies indulgēcie Et
sic adhuc non psunt eis nisi p modū suffra-
gij non p modū auctoritatis iudicandi quā
prelatus habeat super eos et ad hoc eciam
vt sic valeant eis cooperatur forma indul-
gencie p̄dicta quia alias homo non posset
fructum sue indulgencie in alium transferre.
quia non est eis ad aliquam intēcionem ap
plicare ecclesie p quam cōmunicātur merita
ecclesie ex quibus valent indulgencie vt eciā
dicit Rub. Cōcordant pe. tho. raij. et inno.
de pe. et remis. q̄ autem cōsuluisti. Et iterum
Bo. ven. relaxacō pprie dicta dicit vlterius
scz vltra dicta aliquam cōmutacionem in pe
nam aliquam volūtarie et deuote assumptā
qd̄ patet in omnibus indulgencijs hoc aūt
esse non potest ad eos qui sunt in purgato-
rio quia sunt extra statum illum in quo pos
set eis psuadere volūtaria et deuota alicui⁹
pene assumpcio Verum alij oppositum te-
nentes dicerēt q̄ sufficeret q̄ viui hic in pre-
senti assummerent p eis voluntate ꝛ deuote
penam cōmutatam et implerent Sed di-
ceres contra illam cōclusionē et precipue cō-
C tra eius secundam partem Ecclesia soluit et
ligat post mortē extra de sen. excō. a nobis
igitur eciam indulgencie possunt illis mor-
tuis conmunicari Respondeo q̄ in absolu-
cione tali fit absolucio ad consolacionem vi
uorum et absoluitur mortuus idest antequā
moreretur absolutus fuisse p contricionem
monstratur ligacio vero siue cōdēpnacio fit
ad confusionem viuorum id est ligatus siue
cōdempnatus dum viueret fuisse mōstratur

Sed in veritate quo ad ipsos nichil operat̄
argumentum. xij. questione scd̄a in legibus
seculi et. xxv. distinctione qualis. Vel dicen
dum q̄ ibi fit absolucio tantum quo ad vin-
culum et iudicium ecclesie militātis idest de
claracionem quandam ante. quam declara
cionem cum sit mortuus post exconmunica
cionem. nisi cōstet eum fuisse absolutum nō
est p eo orandum nec ei conmunicandum.
Absoluit ergo ecclesia talem post mortem
non quo ad effectum sed declarat q̄ non ob
stante vinculo excōmunicacionis omnes p
tali libere orent vel cōdempnat mortuum id ē
declarat q̄ p eo non est orādum. Qd̄ tamē
iudicium nō semper est certum sed sepe fal-
lit et fallitur vt patz extra de sen. ex. a nobis
et nec mortuos sed tantum viuos astringit
qui subsunt ecclesie militāti secundum host.
Si tamen large dicatur relaxacio scz cuius-
cūq̄ auxilij impenso et bonorum ecclesie cō
municacio sic pōt eis fieri relaxacio sed hoc
non tenet modū iudicij sed suffragij Cor D
relarium qd̄ sequitur ex ista conclusione q̄
tria videntur obuiare illis qui sunt in purga
torio q̄ papa non possit eis indulgenciam
dare patet primum quia ipsi non sunt in sta
tu merendi quia solū in presenti statu est me
ritum patet secundum quia non sunt de sta-
tu siue foro militantis ecclesie vt dicit secun
da pars conclusionis Patet terciū quia nō
sunt viatores nec viunt via viatorum vt pa-
tet de se. Sed non obstante illa conclusione
ponam aliam et secundam secundum men-
tem augustini de anchana li. de potestate
ecclesiastica questione. xxix. ar. quarto istaz
scilicet licet existentes in purgatorio merito
essenciali absoluto non possunt mereri pene
relaxacionem merito tamen cōdicionali siue
accidentali mererentur remessionem vel pe
ne acceleracionē. Pro declaracōe illius E
questionis notat idē augustinus vbi supra

quod est duplex meritum vnum est essencia
le absolutum quo quis meretur vitam eter-
nam ppria operacione p radicem caritatis
et de tali merito verum est q̄ illi qui sunt in
purgatorio non sunt in statu merendi quia
iam meruerunt vitam eternam quia p carita
tem cum qua decesserunt. tale namq̄ meri-
tum non dependet ab opere alterius sed ab
opere pprio et illud vult prima pars cōclu
sionis. Aliud est meritum condicionale siue
accidentale quo quis meret̄ pene remissio-
nem vel acceleracionem dūmodo alij p eis
faciant illa que instituta sunt ab ecclesia ad
pene remissionem consequēdam. Tali autē
merito condicionali quod dependet ab ope
alterius illi qui sunt in purgatorio mereri
possunt et quantum ad tale meritum cū nō
dum sunt comprehensores sed viatores et
de foro pape ergo possunt stipēdiari thesau
ro ecclesie p conmunicacionem indulgencie
ex quo alij fecerunt p eis illa ppter que idul
gencie sunt ordinate ꝛc̄. Sed diceres si pa-
pa potest eos qui sunt in purgatorio absol-
uere siue p modum suffragij aut indulgēcie
quare ergo nō absoluit eos omnes solo ver
bo cum talib⁹ sit maxime cōpaciēdū Re-
spondeo q̄ cum deus p seipsum sic sit mise-
ricors wult tamē eciam vt insticia habeat lo
cum multo forcius minister dei hoc facere
debet vnde dispensacio bonorum ecclesie di
screte et cum moderamine est facienda et nisi
ita fiat deus non acceptat et bona spiritua-
lia non possunt dissipari nec contra dei ac-
ceptacōnem distribui. licet bona temporalia
non tantum possunt dispēsari sed eciam de
facto dissipari q̄nquam ius diuinum dictet
aliter faciendum vt dicunt. Sanctus tho-
F mas et bonauentura Corelarium non ē
improbe dicere papam iudiciariam potestatē
super eos qui in purgatorio sunt habere dū
tamen hoc racio dictet et auctoritas manife
sta. patet quia quicquid loquantur disputā

tes vel eciam p̄dicantes hoc est sana fide te-
nendum q̄ dominus cōtulit vicario suo ple-
nitudinem potestatis et tantam vtiq̄ pote-
statem quanta dari debebat puro homini ꝛ
hoc ad edificacionem corporis sui scz eccle-
sie Vnde sup hoc non iudicare sed deo gra
tes agere debemus plurimas Caueat ergo
quiuis ne ponat os suum in celum loquen-
do temere de plenitudine potestatis pape.
Tercia conclusio et est p quesito papa p G
conmunicacionem suffragiorum et indulgē-
ciarum potest facere q̄ duorum existencium
in equali pena i purgatorio vni cicius quam
alteri detur liberacio Ista conclusio videtur
esse de mente magistri dis. xlv. Et patet eciā
secundum augustinum de anchona. vnde di
cit q̄ siue suffragia q̄ specialiter applicantur
alicui p caritatis conmunicacionem siue in-
dulgencie que applicantur p potestatis iuris
dictionē dupliciter possunt valē alicui vno
modo ppter vnitatem caritatis et dilectio-
nis et quia isto modo omnes qui sunt in ca
ritate sunt quasi vnum corpus ꝛ p cōsequēs
bonum vnius redundat in oīs sicut man⁹
deseruit toti corpori scz purgando oculum
et cuilibet mēbro corporis Isto modo qd̄-
cūq̄ bonum factum ab aliquo valet cuilibz
i caritate existēti Iuxta illud psalmi. cxviij.
pticeps ego sum omnium timencium et cu-
stodiencium mandata tua Alio modo pos-
sunt p̄dicta valere alicui ppter intencionem
debite solucionis et satisfactionis quia si ta-
lia specialiter fiunt p aliquo et illi specialiter
applicantur ad satisfaciendum debitum qd̄
ipe tenetur sic est solutum et satisfactum ac si
psonaliter soluisset aut satisfecisset tantum
de illo articulo Quātum ad secundum
articulum est primum dubium an papa pos
sit facere q̄ bona facta hic ab existenti in
peccato mortali sint meritoria illis qui sunt
in purgatorio. Et videtur primo q̄ non qz
nullum agēs potest habere actionem ab il-

la que sui actioni non subiciūtur sed illi qui
sunt in purgatorio non subiciuntur iurisdic-
cioni pape ergo non potest facere vt eis illa
bona sint meretoria Secundo sic papa non
potest ligare illos qui sunt i purgatorio no-
ua ligacione ꝑ subtractōꝫ bonorum q̄ fiunt
in ecclesia ergo non potest eos absoluere no
ua absolucione ꝑ conmunicacionem ꝑ̄dicto
rum bonorum tenet consequencia a simili et
antecedens patet de se cū sint in caritate ⁊c.
Tercio sic qui non potest facere opus meri-
torium ꝓ se. videtur ꝙ eciam non possit face
re ꝓ alio Sed ille qui est in mortali peccato
non potest facere ꝓ se opus meritorium igit
nec ꝓ alio. Quarto sic scribitur ysaie primo
in ꝑsona existencium in mortali cum multi-
plicaueritis oraciones vestras non exaudiā
igitur videtur ꝙ bona facta ab eis non sunt
meritoria illis qui sunt i purgatorio In op-
positum videtur esse ꝙ quia papa est cōmu
nis dispensator thesauri ecclesie et omnium
bonorū que fiunt in ecclesia sed illi qui sunt
in purgatorio aliquo modo sunt de corpore
ecclesie cum conmunicēt in caritate nobiscū
ergo potest eis bona ecclesie ꝯmunicare
I ¶ Respondeo secundum augustinū de an-
chona. ꝙ illud dubium est dubiosum ꝓ tan
to quia si bona facta ab existentibus in pec
cato mortali possunt applicari illis qui sunt
in purgatorio ꝑ modum meriti. vel hoc essꝫ
ex parte facientis vel ex parte pape applicā-
tis vel ex parte illius cui applicatur Primo
modo non scꝫ ex parte facientis quia suppo
nitur esse in peccato mortali. bona autē que
fiunt in peccato mortali meritoria esse non
possunt Et si dicat ꝙ sunt meritoria alicuꝰ
boni temporalis quia ponitur conmuniter
ꝙ valeant ad acquisicionem gracie disposi-
tiue et ad augmentum bonorum temporali-
um sed hoc non est ꝙ sint meritoria ex ꝑte
facientis Quia existens in peccato mortali
pane quo vestitur non est dignus secunduꝫ
beatum augustinum vnde quantū ex se nec
de ꝯgruo nec de condigno ꝑ bona que facit
existens i peccato mortali meretur aliquod
bonum temporale nec eternum Sed verum
est ꝙ decet deū bona quecūqꝫ remunerare.
Unde dicit anshelmus Cum vero dn̄e par
cis malis ⁊ peccatoribus iustum est. non qꝛ
eorum meritis sed quia tue bonitati conde-
cens est possunt ergo bona facta ab existen-
tibus in mortali esse meritoria alicuꝰ boni
temporalis non pape facientem sed ꝓpter
deum remunerātem dato tamen ꝙ ex parte
facientis essent meritoria alicuius boni tem
poralis non tamen vt videtur possunt esse
meritoria illis qui sunt in purgatorio qꝛ illi
non conmunicant nobiscum aliqua naturali
ciuili conmunicacione racione cuius bona a
peccatoribus possunt ꝓdesse illis qui cum
eis ꝯmunicant tali ciuili ꝯmunicacione dū-
modo sint de genere bonorum vel aliud alle
uiacionem pene vel absolucionē culpe. Nō
enim conmunicant illi nobiscum nisi in cari-
tate et ideo bona q̄ ab existenti in mortali fi
unt non videtur ꝙ sint eis meritoria ¶ Se-
cundo vero scꝫ ex parte pape applicantis si-
militer dubium est dubiosum quia papa ali
qua applicat fidelibus ꝑ potestatis iurisdic
cionem sicut indulgenciam que habet effica
ciam ex thesauro recondito i ecclesia ex pas
sione xp̄i martirum cuius est vniuersalis di-
spensatoris ꝑ iurisdictōnem vniuersalē quaꝫ
habet. Aliqua vero ꝯmunicat ꝑ caritatis cō
municacionem sicut oraciones elemosinas
et alia suffragia fidelium. Nunc autem ita ē
ꝙ non videtur ꝙ illis qui sunt i purgatorio
possit ꝯmunicare indulgencias cum super il
lis non habeat iurisdictionis potestatem eo
ꝙ nō viuāt sup terrā Nec videt ꝙ possit cō
municare alia suffragia fidelium dūmodo
non fiant in caritate quia exquo non est ibi
radix conmunicandi non potest esse meri-
toria conmunicacio predictorum bonorum

Eodem modo et tercio vt videtur non pos-
sunt esse meretorea talia bona ex parte illiꝰ
cui applicantur qꝛ ille qui est in purgatorio
est in termino nec est in statu merendi Dicit
enim apostolus ad romanos. xiiij. et secun-
da ad corinth. v. ꝙ omnes astabimus ante
tribunal xp̄i vt referat vnusquisqꝫ ꝓut gessit
in corpore siue bonum siue malum Ille aūt
qui est in purgatorio nō potest aliquid opa
ri In corpore quia caret igitur nō potest me
k reri vel demereri. ¶ Puto ergo ꝙ ex dic-
tis beati augustini potest pie et racionabili-
ter dici ꝙ bona que fiunt in ecclesia possunt
esse meretoria illis qui sunt i purgatorio vel
ꝑ modum suffragiorum vel indulgēciarum
ad relaxacionem pene et ad totalem libera-
cionem quantūcūqꝫ fiant ab existentibus in
peccato mortali Distinguendum est tamen
de merito quia duplex est meritum scꝫ essen
ciale et ꝯdicionale essenciale meritum est il-
lud quo quis meretur p̄mium essenciale vt
visionem domini aut ꝓpria operacione ꝓce
dente ex caritate Meritum vero ꝯdiciona-
le est illud quo quis meretur pene dimissio
nem vel liberacionē si alius faciat ꝓ eo post
mortem Illa que ordinata sunt ad pene di
missionem puta ꝙ ꝓ eo et nomine eius reci
piat indulgencias et ꝓ eo et nomine eius fa
ciat elemosinas et alia bona que fiunt in ec-
clesia que ordinata sunt ad pene liberacōnē
vel dimissionem Illud autem meritum con-
dicionale vocatur quia non meretur quis ta
li merito ꝓpria sua operacione Sed cū me-
rebatur merito absoluto et merito essenciali
vitam eternam et premium essenciale ꝑ suā
ꝓpriam operacionem tunc meruit quecūqꝫ
bona fierent i ecclesia ꝑ deuotos et amicos
suos post mortem nomine suo quod sibi es
sent meretorea ad pene dimissionem et velo
ciorē liberacionem Et videtur expressa sen-
tencia beati augustini in enchi. licet magis
clare loquatur de presenti dubio ad simpli-
cianum in libro de. viij. questionibꝰ vbi sic
ait Si dicantur bona facta ꝑ viuos ꝓdesse
defunctis quomodo huic operacioni non sit
contrarium quod ait apostulꝰ omnes asta-
bimꝰ ante tribunal xp̄i vt referat vnusquisqꝫ
ꝓut gessit in corpore siue bonum siue malū
secunda ad corinth. v. Ammonet ergo hoc
apostolica sentencia ante mortē fieri ꝙ pos-
sit ꝓdesse post mortem non tūc cum iam re
cipiēdum est sed ꝓut vnusquisqꝫ gessit ante
mortem et tunc subditur verum. hec questio
ita soluitur ꝯmuni quodam vite genere ac-
quiritur dum in hoc corpore viuitur vt ali-
quid adiuuent ista defunctos. At ꝑ hoc se-
cundum ea que secundum corpus gesserint
eisqꝫ post mortem que ꝓ illis facta fuerint
adiuuantur Nam meritum ꝑ qd̄ illa ꝓsunt
si nullis cooperatum est in hac vita frustra
post hanc vitam queritur et tunc concludit.
Non est igitur negandum defunctorum ani
mas pietate suorum viuēcium releuari cum
ꝓ illis sacrificium mediatoꝝ offertur et alia
bona fiunt. Sed eis hec ꝓsunt qui cum vi-
uerent hec vt sibi postea possunt ꝓdesse me
ruerunt Puto ergo tenendum esse de dubi
tacione siue questione ꝙ secundum intencio
nem beati augustini bona facta ab existenti-
bus in peccato mortali meritoria sint existē-
tibus i purgatorio ad pene dimissionem vel
velociorem liberacionem non ꝓpter meritū
faciencium quia illi mereri non possunt cum
supponātur esse i peccato mortali sed ꝓpter
illos qui sunt in purgatorio qui iam meruē
runt ꝑ ea que gesserunt cum adhuc in cor-
pore essent scꝫ vt bona si qua ꝓ eis fierēt va-
lerent eis post mortem. Unde augustinus
non dicit ꝙ propter hoc eis valeant si facta
sunt ex caritate vel que meruerūt illi qui fa-
ciunt sed dicit ꝙ eis prosunt qui dum viue-
rent vt postea possint prodesse post mortē.
¶ Ad primum ergo argumentum di- L
cendum ꝙ illi qui sunt in purgatorio

subiciuntur pape quantum ad meritum cō-
dicionale licet non quantum ad meritum es-
senciale Ad secundum dicendum ꝙ non est
simile ꝙ illi qui sunt ī purgatorio meruerūt
ꝑ illa que gesserunt in corpore absolui noua
absolucione. non tamen meruerūt ligari no
ua ligacione Ad tercium patet solucio quia
talia bona non sunt meritoria illis qui sunt ī
purgatorio ex parte facientis dūmodo sit ī
mortali culpa sed ex parte illorum ꝓpter il-
la que gesserunt in corpore ꝑ illa que merue
runt vt sibi valerent post mortem si fierēt ꝓ
eis aliqua bona Et ꝑ hoc eciam patet solu-
cio ad quartum argumentum ¶ Secundū
dubium an papa ꝑ communicacionem in-
dulgencie possit totum locum purgatorij ex
spoliare Et arguit̄ primo ꝙ non ꝓbacio qꝛ
nulla potencia inferior potest absoluere ab
eo quod superior obligauit quacūqꝫ indul-
gencia Sed deus absoluēdo homines a cul
pa et eterna pena ligat eos ī purgatorio sed
pp̄ q̄ ē iferior absoluē nō poterit ꝑ ꝯicacōēꝫ
īdulgēcie ⁊ ꝯseqn̄s nec locū expoliare Se
cūdo sic vt ꝯicacio īdulgencie valeat reqrū
tur tria vt patet ex dictis scꝫ dantis auctori-
tas. recipientis caritas. et causa ꝓ qua fit iu
sticia equitas vel ecclesie vtilitas Sed si pa-
pa expoliaret totum locum purgatorij ꝑ cō
municacionem indulgencie non esset in hoc
casu indulgencia equitas iusticie et sic ꝑ talē
communicacionem purgatorium non expo-
lieretur Tercio sic papa non potest expolia
re purgatorium nisi in virtute passionis xp̄i
ex qua indulgencia habet virtutem sed xp̄s
in sua passione et morte quando descendit
ad inferos nō expoliauit purgatorium ergo
multo minus papa ꝑ cōmunicacionem in-
dulgencie potest ipsum expoliare. Quarto
sic si papa possit expoliare purgatorium po
namus ꝙ talis potencia reducatur ad actuꝫ
quia frustra est potēcia q̄ non potest reduci
ad actum et si reduceretur ad actum tolleret

ordo diuine iusticie q̄ statuit purgatoriū esse
vsqꝫ ad diem iudicij. In oppositum est quia
maius est absoluere ꝑ oracionem ab aliqua
pena infinita quam ꝑ cōmunicacionem in-
dulgencie absoluere a pena finita sed ponit̄
ꝙ beatus gregorius papa ꝑ suam oracionē
absoluit troianum a pena inferni que est in-
finita ergo multo forcius papa ꝑ communi-
cacionem indulgencie potest absoluere om-
nes qui sunt in purgatorio a pena illa que ē
finita Et iterum omne infinitū potest exhau
rire omne finitum sibi subiectum sed papa
est dispēsator meriti xp̄i quod est infinitum
ergo potest exhaurire omnem penam pur-
gatorij que est finita. ¶ Respondeo dicen
dum ꝙ questio illa siue dubium illud vnū
p̄supponit et aliud querit p̄supponit enim ra-
cionabiliter purgatoriū esse et bene. quia il-
lud cōfirmat auctoritas apostoli et racio au-
gustini. et ecclesie consuetudo Nam apostu
lus prima ad corinth. iij. expresse dicit ꝙ
vniuscuiusqꝫ opus quale sit ignis ꝓbabit qꝛ
si opus ꝑmanserit ita ꝙ nō sit in eo aliquid
cremabile ꝙ supra edificauit. mercedem ac-
cipiet. Si vero opus arserit detrimentum
pacietur ipse saluus erit sic tamen quasi ꝑ ig
nem Racio vero augustini in libro de igne
purgatorij est talis Scribitur enim sapiēcie
vij. ꝙ diuina sapiencia in cuius fruicione no
stra beatitudo ꝯsistit est emanacio quedam
claritatis dei et nichil inquinatum in ipsam
intrat quia non transibit ꝑ eam pollutus et
inmundus vt scribitur ysaie. xxxv. sed pecca
tis venialibus cum quibus multi trāseunt
de vita ista licꝫ anima non occidatur cum tā
quam quibusdam pustulis horrenda et ma
culata fit vt ad amplexum celestis spōsi ad-
mitti non valeat nisi igne purgetur vt ibideꝫ
dicit Augustinus ergo necessarium est ignē
purgatorium dare Confirmat hoc similiter
ecclesie cōsuetudo que orat ꝓ defunctis que
quidem oraciones frustra essent si non esset

aliqua pena purgatorij cum predicte ora-
ciones nō sint ꝓ illis qui sunt in inferno nec
illis qui sunt in paradiso Unde manifestū ē
illos errasse qui volentes intrare errorē ori-
genis ponētis omnes penas post mortem
esse purgatorias et terminabiles In contra
rium errorem ꝓ lapsi sunt ponentes nullam
penam post mortem esse purgatoriam Sed
sancta mater ecclesia natat in medio qꝛ po-
nit post mortē penas aliquas purgatiuas
siue purgatorias eorum esse dumtaxat qui
absqꝫ peccato mortali decedunt de hac vita
non tamen cū origine ꝯfitetur omnes penas
esse purgatorias immo eos qui cum pecca-
to mortali decedunt cum dyabolo et ange-
lis eius esse eternaliter cruciandos. math.
xxv. Ibunt hij in supplicium eternum Iusti
autem in vitam eternam Et iterum patet qꝛ
sicut summa bonitas non patitur ꝙ bonum
maneat irremuneratum Ita summa iusticia
non patitur ꝙ malum maneat impunitum.
Unde culpa est offensiua maiestatis diuine
et dampnosa ecclesie et deformatiua in no-
bis ymaginis diuine et quia offensa requirit
dampnacionem et dampnacio requirit satis
factionem deformacio expurgacionē ꝓpter
hoc necesse ē ꝙ peccato pena vel hic vel ali-
bi respondeant punitiua Et iterum nulli de-
bet negligencia sua suffragari Sed si punire
tur talis in futuro videtur ꝯmodum reporta
re de negligencia penitencie dilate et tātum
de supposito dubij ¶ Quantum vero ad ei⁹
quesitum scꝫ an papa ꝑ communicacionem
indulgencie purgatorium possit expoliare.
dicendum ꝙ papam posse spoliare purga-
torium tripliciter potest itelligi Primo mo
do quantum ad absolutam eius iurisdictio
nem. Secundo quantum ad eius ordinatā
execucionem Tercio quantum ad diuinam
acceptacionem Ita vt si faceret ꝙ deus ac-
ceptaret Primo modo dicit augustinus de
anchona ꝙ potest expoliare purgatoriū q̄n

tum ad omnes illos qui subiciuntur iurisdic
cioni sue et hoc secundum meritum ꝯdicio-
nale vt ꝙ sint aliqui qui faciant ꝓ illis illa
ꝓpter que ordinate sunt indulgencie et suf-
fragia ecclesie Nam secundum augustinum
illis ꝓsunt indulgencie qui dum viuerēt me
ruerūt sibi ꝑ caritatem vt ꝓdessent eis post
mortem si qua bona ꝑ eis fierent ꝑ amicos
et deuotos existentes ergo in purgatorio ca
rentibus illis qui ꝓ eis deberent facere illa
propter que ordinate sunt indulgēcie illi ef-
fectum indulgencie non consequuntur. Et si
possunt eis indulgencie applicari per inten-
cionem dantis non possunt tamen eis appli
cari quantum ad causam ꝓpter quam ordi
nate sunt indulgēcie valere Similiter quan
tum ad illos qui subiciuntur iurisdictōni sue
quantum ad meritum sacramentale. Nam
solum illi sunt de foro pape qui saluantur et
qui decedunt cum caritate ad purgatorium
qui de lege conmuni fuerint de foro ecclesie
militantis ꝑ graciam sacramentorum Unde
super illo verbo apostoli prima ad corinth.
v. Quid michi de his qui foris sunt iudi-
care nonne de his qui sunt intro iudicam⁹
Nam eos qui foris sunt iudicabit deus di-
cit glosa ꝙ iudicare de his qui sunt extra ec
clesiam p̄latis ecclesie non est concessum. qꝛ
ergo multi possunt esse in purgatorio et for
te sunt qui non fuerunt de foro ecclesie mili-
tantis dum viuerēt sed immediate de⁹ eos
saluos fecit ꝑ suam graciam quam deus sa
cramentis ecclesie non alligauit wult tamē
deus eos punire secundum taxacionem sue
iusticie quantum ad tales qui non subiciunt̄
iurisdictioni pape secundum meritum sacra
mentale et in illis ꝯmunicacio indulgencie
non habet locum Ita ꝙ puto duo esse vel
posse esse genera ꝑsonarum in purgatorio q̄
ꝓprie non subiciuntur iurisdictioni pape et
quibus indulgencie applicari non possunt ꝑ
papam quantum ad satisffactionē pene ꝓmo

illi qui carent merito condicionali id est illi qui carēt illis qui p eis faciāt illi ppter que ordinate sunt indulgencie valere Secundo illi qui carent merito sacramētali vt qui salvati sunt pter conmunem legem et graciam sacramentorum tales enim immediate salvantur p graciam dei sacramentis non alligatam ita vt a deo inmediate puniuntur et a pena purgatoria relaxantur secundum taxacionem sue insticie ¶ Preter ergo istos duos gradus personarum quātum ad omnes alios dicit augustinus de anchona puto q̄ papa possit purgatorium expoliare Et illud pbatur tali racione papa potest omnium illorum penam tollere p satisfactionem et cōmunicacionem indulgencie quia papa potest vti clauibus ad remissionem peccatorum dupliciter Primo mediante sacramento vt baptisando vel confessiones audiendo Secundo sine sacramento indulgencias faciendo et suffragia ecclesie conmunicando. In primo casu tantum potest papa quantam potestatem deus dedit sacramēto Ita q̄ non melius datur sacramentum a meliori et deterius a peyori vel a minori quia secundam augustinum p diuersos ministros dei munus datur equale In secundo vero casu papa tantum potest quantam potestatem deus dedit officio de qua potestate scribitur math. xvi. Tibi dabo claues regni celorum etc. Isto namq̄ modo papa potest p conmunicacionem indulgencie omnium illorū penam tollere in quibus potest vti predictis clauibus ecclesie Sed papa potest vti clauibus ecclesie in omnibus qui sunt i purgatorio subiectis iurisdictioni sue quantum ad meritum condicionale quia omnes tales habēt p eis p⁹ mortē illa ppter que ordinata est indulgencia valere et quantum ad meritum sacramentale quia omnes tales fuerunt ecclesie milites et saluati sunt secundū conmunem graciam sacramentorum. Ideo omnes possunt stipendiari de thesauro ecclesie. ¶ Sequitur ergo quantum ad omnes predictos papa possit purgatoriū spoliare loquēdo ergo de potestate pape. Primo modo quantum ad absolutam eius iurisdictionem videtur esse dicendum q̄ papa possit purgatorium spoliare quantum ad omnes istos qui subiciuntur iurisdictioni sue. Loquendo vero secundo modo de tali potestate quantum ad eius ordinatam execucionem puto q̄ papa nō possit nec debet Et illud pbatur tribus modis Prima est talis potencia pape et iusta et racionabilis non reducitur nec debet reduci ad actum p voluntariam affectionem sed p racionabilem racionem sed si talem potenciam papa reduceret ad actum vt q̄ totum purgatorium spoliaret nō esset ibi legittima racio sed pocius voluntaria affectio ergo tali racione non legittima papa non potest nec debet vti Secunda racio papa illud potest recto vsu clauium ordinaria et legittima potestate qd̄ facit potestate non excedente et claue sciencie non errante Sed si totum purgatorium expoliaret esset excessus potestatis et error sciēcie quia non esset iusta et racionabilis causa vt dictum est ergo legittima et racionabili potestate illud non potest nec debet Tercia racio est legittima et racionabili potestate thesaurus ecclesie non est aperiendus nisi militibus ecclesie et illud dumtaxat p vtilitate rei publice sicut nec thesaurus corporalis aperitur sicut supra patuit sepe Sed multi sunt in purgatorio qui non fuerunt milites ecclesie militantis secundum vniuersalem legem secundum graciam conmunem sacramentalem Multi sunt similiter qui carent illis qui faciunt p eis ptinencia ad vtilitatem ecclesie p qua ordinatum est indulgencias valere. ergo potestate legittima et ordinaria talibus thesaurus ecclesie aperiendus nō est Sed loquēdo tercio modo quātum ad diuinam acceptacionem vt si papa illud faceret q̄ applicaret intencionem suam indulgenciam cōmunicādo omnib⁹ qui sunt in purgatorio volendo predictum locum expoliare an deus haberet acceptum Dico q̄ ignotum est non solum michi sed eciam cuilibet creature Immo eciam pape nisi quis ex speciali reuelacione hoc haberet Nec credo q̄ papa possit scire totū q̄ potest facere per potenciā suā et potissime qd̄ pōt facere per conmunicacionem thesauri ecclesie. Et istud similiter pbat tribus racōnibus. Quarum prima est talis Illa potencia est homini ignota que est in virtute volūtatis et equitatis sibi ignote Sed papa agit in virtute et equitate dei que sibi est ignota similiter posse pape. igitur erit ignotum Secunda racio est talis quādo aliqua duo sunt relatiua ad inuicem si vnum relatiuorum est ignotum et reliquum Sed potencia et actus sunt relatiua ergo cum potencia pape sit infinita qr̄ est respectu thesauri infiniti et omne infinitum vt sic est ignotum igitur eciam actio eiusdem erit ignota Tercia racio est talis Nam homo pōt dupliciter satisfacere p delicto Primo satisfactione exigencie et sic quilibet satisfacit p seipso Secundo satisfactione condecencie sic vnus potest satisfacere p alio sed in conmunicacione indulgencie attēditur satisfactio cōdecencie qua thesauro passionis xp̄i satisfit p pena illorum qui i purgatorio sunt cum ergo talis satisfactio cōsistit in dei acceptacione sicut acceptacio dei pape est ignota et cuilibz creature Ita et talis satisfactio que fit p conmunicacionem indulgencie ignota est sibi ¶ Istis premissis Respondetur ad argumenta Ad primum dicendum q̄ potēcia inferior potest absoluere ad qd̄ potencia superior obligauit secundum tamen ordinacionem potencie superioris Sed xp̄s dominus ordinauit absolutos a culpa absolui a pena purgatorij p satisfactionem passionis sue et sic papa absoluit p talem aut secundū talem ordinacionem ¶ Ad secundū est dicendum q̄ bona ecclesie vt cōmunicacio suffragiorum et indulgēciarum dupliciter possunt valere fidelib⁹. Primo p modum meriti et sic valent omnibus qui sunt in caritate siue sint in purgatorio siue in presenti vita quia omnes gaudent de bonis que fiunt in radice caritatis Alio modo p modum satisfactionis pene et illo modo valent illis qui faciunt vel p quibus fiunt illa ppter que ordinatum est indulgencias valere Unde concedo q̄ si p eis talia non fiant non valēt eis indulgencie ad satisfactionem pene. ¶ Ad tercium dicendum q̄ xp̄s principaliter passus est p satisfactione peccati originalis et ideo cum descendit ad inferos nō spoliauit purgatorium sed spoliauit limbum sanctorum patrum qui ibi detinebantur p dicto peccato scz originali quia ianua regni adhuc non erat aperta. Ad quartum dicendum q̄ potencia pape est potencia racionalis et ideo legittima causa et racione existente debet reduci ad actum istum qui est conmunicacio indulgēcie et sic reducitur ordo diuine iusticie non destruetur sed includitur. ¶ Tercium dubium An papa p conmunicacionem indulgenciarum contritos et confessos sic a tota culpa et pena possit absoluere vt nō oporteat eos p ignem purgatorij transire. Et videtur primo q̄ non quia papa nō potest cōtra ordinem diuine iusticie sed sic absoluendo tolleretur ordo diuine iusticie qua taxatum est q̄ p tanta culpa debeat pati tantam penam Secundo sic vnum infinitum nō potest tollere nisi vnum infinitum sed cuilibet peccato mortali debetur pena infinita ergo thesaurus ecclesie qui est infinitus non poterit tollere nisi penam vnius peccati mortalis igitur etc. Tercio sic Si contriti et confessi p conmunicacionem indulgenciarum absolui possent ab omni culpa et pena tūc sta-

tim euolaret quis absq; pena purgatorij sȝ
hoc est falsum q̄ꝛ multa peccata possunt ha
beri de quibus confessi non sunt aut ꝑ igno
ranciam aut ꝑ obliuionem ex quibus nihil
deperit diuine iusticie quin puniatur in pur
gatorio Quarto sic si ꝯtriti ꝛ confessi statim
euolarent ꝑ talem indulgenciam deperiret
equitas iusticie et ꝑfectio caritatis. q̄ꝛ vnꝰ
illorum qui consecuti sunt indulgenciā . pōt
esse in maiori caritate quam alius et plura
fecit ꝓ vtilitate rei publice quam alius ciaꝰ
ergo deberet euolare In oppositum est quia
papa potest totum purgatorium spoliare ꝑ
conmunicacionem indulgencie vt supra pa-
tuit saltim ad illos qui subiciunt iurisdictio-
ni pape. ergo potest ꝑ talem conmunicacio
nem contritos et cōfessos a tota culpa et pe
na absoluere. Respondeo dicendum ꝙ
vt ꝯmunicacio indulgencie habeat ꝯpletum
et vniuersalem effectum quantum ad totam
remissionem peccatorum inter contritos et
confessos ita vt decedentes statim euolent ꝛ
ꝑ purgatorium non transeant Aliqua requi
runtur ex parte indulgenciam facientis Ali
qua ex ꝑte recipiētis Aliqua ex parte talem
indulgenciam consecuturus retardantis vt
non statim euolent . ꝓpter primum est intel
ligendum ꝙ papa qui est vniuersalis dispen
sator thesauri ecclesie nō potest predictū the
saurum aperire nisi quibus ipsum applicat
ꝑ claues ecclesie Aliquid autem requiritur
ex parte ipsius applicacionis scȝ totalis vel
parcialis intencio vt scȝ applicet intencionē
suam vel ad partem vel ad totam remissionē
peccatorum Ex parte vero clauis potēcie re-
quiritur recta et determinata iurisdictio et
eciam rectus vsus clauis sciencie quatinus
indulgenciam faciat non ꝓ libera volunta-
te et affectione sed secundum causam iustam
vtilem et racionabilem. Tria ergo requirun
tur ex parte facientis indulgēciam Primo
voluntatis applicantis determinata intēcio.

Secundo clauis potencie rectus vsus et de
bita iurisdictio Tercio clauis sciencie rectus
vsus et determinata discrecio Et quodcūq;
illorum trium ex parte facientis indulgenciā
deficit puto ꝙ ipsa indulgencia non conse-
quatur effectum suum saltim totum et ꝯple
te Propter secundum est intelligendum ꝙ
ex parte recipientis indulgenciam tria simi-
liter requiruntur Primo ꝙ talis qui conse
quitur indulgenciam habeat fidem in intel-
lectu que credat. ecclesiam talem indulgen-
ciam posse facere quia si illud non crederet
nichil reciperet Secundo ꝙ habeat carita-
tem in affectu vt ꝙ sit vere contritus et con-
fessus Nam ꝑ contricionem homo reconci
liatur deo. ꝑ confessionē recōciliatur ecclesie
et vt sic sit numero et merito. de numero mi
litum ecclesie quibus thesaurus debet ape-
riri ꝓ satisfactione pene. Tercio ꝙ habeat
implecionem cause ꝓ qua fit indulgencia in
effectu hoc est ꝙ compleuerit voto et effectu
illud ꝓ quo facta est indulgencia Et ista tria
tangit papa in forma concilij generalis di-
cens omnibus qui laboribus proprijs ꝑso
nis et expensis subierint plenam suorū pec
caminum de quibus veraciter fuerint ꝯtriti
corde et ore ꝯfessi veniam indulgemus eis
autem qui ꝓprijs expēsis iuxta facultatem
alios destinauerunt vel alienis expensis in
ꝓprijs ꝑsonis accesserint similiter plenam
indulgenciam concedimus suorum peccato
rum Ex parte ergo recipientis indulgenciā
requiritur ꝙ habeat fidem i intellectu et ca-
ritatem in affectu. saltim quantum ad iactu
ram vere cōtricionis et confessionis et ꝙ ha
beat ꝯplecionem cause ꝓ qua facta est idul-
gencia in effectu et quecumq; illorum triū de
ficiat ex parte ipsius recipientis indulgēciā
puto ꝙ indulgenciam non consequatur quā
tum ad effectum completum. Propter ter-
cium autem est sciēdum ꝙ quatuor possunt
retardare consecutores talem indulgenciam.

Iuxta modum supradictum vt non statim
euolent. Primum est forme indulgencie
taxacio. vt si dicis indulgēciam plenam om
nium peccatorum suorum de penitencia si-
bi iniuncta indulgemus tunc si morietur nō
statim euolaret quia maior penitēcia debu
it sibi iniungi. igitur ponitur in purgatorio.
Secundum est alicuius peccati ignorancia
vel obliuio quia non nisi de confessis con-
secutus est indulgenciam Tercium est pecca
ti mortalis sequentis indulgenciam ꝑpetra
cio de quo licet postmodum confiteatur ꝓ
satisfactione non tamen consecutus est in-
dulgenciam Quartum est culpe venialis in
expurgacio cum qua contriti et confessi pos
sunt decedere quia simul stat cum gracia a
qua secūdum augustinum nisi anima expur
getur ad consorcium celestis sponsi admitti
non potest Si ergo ista quatuor contritos ꝛ
confessos non impediant aut concurrant.
Illa que dicta sunt ex parte facientis in
dulgenciam et ex parte recipientis puto ꝙ
papa potest sic a tota pena et culpa absolue
re vt ꝑ ignem purgatorij non transeant. Et
istud ad presens probatur tribus racionibꝰ
Prima xp̄s dominus potest totam penā
tollere ergo et papa tenet consequenciam ꝑ
illud apostoli secunda ad corinth. secundo.
Si quid vobis donaui ꝓpter vos donaui i
ꝑsona xp̄i glosa ac si xp̄s ꝯdonasset ne irrita
donacio videatur. que ꝓpter amicos fit. Se
cunda racio vnus potest ꝓ alio satisfacere se
cundum intencionem facientis sed xp̄s me-
ritum sue passionis applicauit ꝓ satisfactio-
ne omnium de ecclesia ergo applicatum eis
ꝑ conmunicacionem indulgencie modo su-
pra dicto ꝓ omnibus est satisfactum. Ter-
cia racio illud quod est valoris infiniti Iux
ta illud sapiencie septimo infinitus est the-
saurus datus hominibus quo qui vsi sunt.
facti sunt participes amicicie dei. debitum
ergo quodcumq; potuerit et potest soluere

Ad primum ergo argumentum motum
dicendum ꝙ ordo diuine iusticie non tolli-
tur quia culpe correspondet pena vel ꝓpria
aut aliena ꝓ ipso et in conmunicacione in-
dulgencie tollitur pena ꝓ culpa racione pe-
ne xp̄i pacientis ꝓ suis membris non ꝓ se
qui peccatum non fecit ꝛc̄. Ad secūdum di
cēdum ꝙ culpe mortali debetur infinita pe
na racione offense dei qui ē infinitus et ideo
ex virtute eius potuerit relaxari omnis pe-
na debita culpe in eum conmisse. Ad terciū
dicendum ꝙ retardatur in purgatorio pro
peccato non confesso sicut supra dictum est.
Ad quartum dicendum est dummodo im-
pleat causam indulgencie existens in maiori
caritate vel minori et faciens plus ꝓ vtilita
te ecclesie vel minus secundum formam da
tam quilibet pariter euolat. Sed vnus de
premio essenciali plus consequitur de glo-
ria quam alius.

Quartum dubium an papa per con-
municacionem indulgēcie possit pue
ros non baptizatos in limbo existentes ab
soluere Et videtur primo ꝙ sic quia in potē
cia maxime videtur mereri et indulgenciam
recipere sed pueri non potuerunt peccatum
originale vitare igitur indulgencia maxime
eis debetur. Secundo sic indulgencie fiunt
virtute passionis xp̄i sed pueri sunt potissi-
me capaces passionis xp̄i cum non contrax
erint nisi peccatum originale ad quod tolle
randum principaliter xp̄s passus ē. Tercio
sic qui ꝑ alium peccauerunt iustum est ꝑ ali
um eos liberari sed pueri ꝑ alium peccaue-
runt quia ꝑ adam iustum est ergo ipsos ꝑ
ihesum liberari Dicit enim apostolus ad ro
manos quinto quia sicut vnius hominis
delicto multi mortui sunt ita vniꝰ hominis
gracia donum dei in plures habūdauit In
oppositum est quia indulgencia non conmu
nicatur nisi habēti graciam sed pueri illi nō
habent vsum li. ar. nec graciam sacramenta.

lem quia non fuerunt baptizati igitur eis in
bb dulgencia communicari non potest. ¶ Re-
spondeo dicendum ꝙ indulgencie fiunt de
thesauro ecclesie collecto ex merito passio-
nis xp̄i apostulorum et martirum vt sepe pa
tuit Illi ergo possunt stipendiari de thesau
ro ecclesie qui sunt xp̄i milites. xp̄i autē mi-
liciā ꝓfitetur homo in baptismo. quia tunc
consepelitur morti xp̄i. ꝑ quam ipse de dya
bolo triūphauit Iuxta illud ad Romanos
sexto consepulti enim sumus cū xp̄o ꝑ bap
tismum i mortem. vt quomodo surrexit xp̄s
a mortuis per gloriam patris. Ita et nos
in milicia xp̄i ꝑ baptismum thesauro passio
cc nis xp̄i stipendiari non possunt etc̄. ¶ Ad
primum ergo argumentum dicēdum ꝙ pec
catum puerorum in limbo existencium est
irremissibile nec passio xp̄i tollit. et hoc pro
uenit ex eorum indisposicione. quia nō fue-
runt de milicia xp̄i vt dictum est in respon-
sione. ad dubium sicut peccatū veniale quā
tum est de se non meretur eternam penam.
sed ꝙ eternaliter punitur in dampnatis hoc
est racione adiuncti. quia coniunctum ē mor
tali peccato. cum quo ipsi dampnati deces-
serunt. ¶ Ad secundum dicendum ꝙ pueri
non baptizati capaces essent meriti passio-
nis xp̄i si desisterent esse membra ade ꝑ illi-
us peccatum originale contraxerūt et essent
effecti membra xp̄i. cuius morte tale pecca-
tum deletum est. Sed quia carent baptismo
carent et tali translacione. quia si desisterent
esse membra ade. et efficerentur membra xp̄i
ꝙ illis qui sunt in limbo amplius non po-
test conuenire sicut illis qui sunt adhuc in
presenti seculo et ergo carent fructu indulgē-
cie et merito passionis xp̄i virginis marie et
aliorum sanctorum. Ad tercium dicendum
ꝙ sicut pueri ꝑ alium peccauerunt ita ꝑ ali-
um ab illo peccato liberari potuissent. si illi
ꝑ quem poterant liberari. fuissent incorpora
ti ꝑ graciam ꝑsonalem vel sacramentalem et

quia neutrum habuerunt liberari nō potue-
runt etc̄. ¶ Quintum dubium an papa ꝑ dd
communicacionem indulgencie possit pue-
ros non circumcisos absoluere. Et videtur
primo ꝙ sic quia post aduentum xp̄i circūci
sio nichil operatur ad salutem. Unde dicit
apostolus ad gallatas quinto ꝙ in xp̄o ihe
su neqꝫ circumcisio aliquid valet neqꝫ prepu
cium sed fides que ꝑ caritatem operatur igi
tur ꝓpter priuacionem circumcisionis pueri
non debent priuari merito xp̄i et indulgen-
cie. Secundo sic sancti patres per passionē
xp̄i fuerunt liberati multo ergo magis ꝑ in-
dulgenciam xp̄i eorum filij debent liberari.
Tercio sic circumcisio non conferebat gra-
ciam ex opere operatus sed ex opere operā-
tis quia sicut lex vetus ad nichil perfectum
deduxit. vt dicitur ad hebreos septimo. sic
circumcisio que erat sacramentum illius le-
gis nihil ad perfectum deducere potuit pue
ri ergo non habentes vsum racionis exquo
ꝑ fidem ꝓpriam. graciam recipere non po-
tuerunt ꝑ priuacionem circumcisionis fruc-
tu passionis xp̄i priuari non debent Inop-
positum est quia nulli potest communicari
indulgencia nisi sit numerat' in populo dei
et factus sit membrum xp̄i. Sed ꝙ scribitur
genes. decimoseptimo ille cuius ꝑpucij ca-
ro circumcisa non fuerit perhibit de populo
meo quia pactum meum irritū fecit Pue-
ris ergo non circumcisis indulgencia non
potest communicari. Respondeo dicendum
ꝙ in circumcisione cōferebatur gracia ex ip-
sius circumcisionis efficacia siue ex ipsius
dei pactione et inseperabili concomitancia
quia deus sic pepigit cum populo illo qui-
cūqꝫ reciperet illam circumcisionem graciā
reciperet et a peccato originali mundaretur
vt aliqui dicunt Idem tamen auxilium sa-
lutifere circumcisionis cōtra originalis pec
cati vulnus. agebat circumcisio in veteri le-
ge. quod nunc agere baptismus consueuit

tempore reuelate gracie. excepto hoc solum
ꝙ regni celestis ianuam intrare nunquam
potuerunt tantum in sinu abrahe post mor-
tem beata requie consociari superne pacis in
gressum felici spe expectabant vt expresse di
cit beda super lucam Sicut ergo pueri non
facti membra xp̄i in lege noua ꝑ baptismū
indulgenciam xp̄i recipere non potuerunt
nec possunt ¶ Ad primum ergo argumen-
tum dicendum ꝙ circumcisio nichil opera-
tur ad salutem illis qui ꝑ baptismum tenen
tur effici membra xp̄i post eius aduentum
in noua lege. sed in veteri lege non teneban-
tur effici ꝑ baptismum membra xp̄i ipso nō-
dum instituto immo ꝑ circumcisionem ꝓ il-
lo statu locum baptismi tenentē et est eadem
racio de priuacione vtriusqꝫ. Ad secundum
dicendum ꝙ non est simile quia in sanctis
patribus erat gracia ꝑsonalis et sacramenta
lis ꝑ quam effecti sunt membra xp̄i et sic ef-
fectum passionis eius ꝑceperunt quod non
fuit de eorum filijs Ad tercium dicendum
ꝙ si non conferebatur ex vi sacramēti aut ex
ipsius circumcisionis efficacia ꝓpter ipsius
tamen dei pactionem et ordinacionem con-
ee ferebatur ex quadam inseperabili concomi-
tancia etc̄. ¶ Sextum dubium an papa ꝑ
communicacionem indulgencie possit lim-
bum puerorum expoliare Et videtur primo
ꝙ sic quia maior est pena sensus quam pe-
na dampni. cum pena dampni minima di-
catur esse. Sed locus purgatorij in quo exi
stentes puniuntur pena sensus expoliari po
test ꝑ communicacionem indulgencie et fina
liter locus ille ex merito passionis xp̄i totali
ter destruetur ergo multo forcius limb' pue
rorum potest expoliari ꝑ cōmunicacionem
indulgencie in quo existentes puniuntur so
lum pena dampni Secundo sic i limbo pu
niuntur solum illi qui ꝓ peccato originali
ibi detinentur sed ꝑ passionem xp̄i fuit spo-
liatus limbus sanctorum patrum qui ꝓ tali

peccato ibidem tenebantur igitur multo ma
gis ꝑ indulgenciam passionis xp̄i limbus
puerorum potest expoliari Tercio sic limb'
puerorum ponitur esse in centro terre cū po
natur esse quedam pars inferni si ergo non
expoliaretur intencio nature frustraretur qꝛ
tunc grauia ad centrum ferri non possent
¶ Inoppositum est quia locus non potest ff
expoliari manente locato sed pueri non bap
tizati et non circumcisi ꝑpetuo ibi manebūt
igitur predictus locus expoliari non potest
Respondeo dicendum sicut dicit beat' gre-
gorius. xix. moralium occulta inferni nullo
a nobis naturali sensu penetrantur. Augu-
stinus tamen vnum de istis occultis conat'
est penetrare alterum vero sub dubio et in pe
netratum relinquere hoc enim asserit certū
de inferno ꝙ nunquam infernus in bonum
accipitur Unde dicit. xij. super genes. Non
dum inueni et adhuc quero nec michi occur
rit inferos alicui in bonam partem posuisse
dumtaxat scriptura canonica. Ubi autē sit
aut in quo loco terre vel mundi in libro de
ciuitate dei sub dubio et inpenetratum relin
quit. xij. tamen scribit super geñ. vbi asser-
tiue videtur loqui. ꝙ infernus sit infra terrā.
ꝓpter tria Primo ꝓpter nominis interpre
tacionem. quia infernus eo quod sub terra
dicitur esse dicitur quasi infra et in terra sunt
Sicut enim secundum spiritū inferiora sunt
omnia terrestria Ita secundum corpus vt
sit inferiora sunt omnia grauiora cuiusmodi
terra est. Secundo ꝓpter congruam signifi-
cacionem. Nam quia defunctorum anime
amore inferiorꝫ scꝫ carnis peccauerunt dig-
ne mortue carne. hoc exhibetur ꝙ sub terra
recondantur Tercio ꝓpter xp̄i visitacionem
quia xp̄s dominus visitaturus infernum ad
inferiores partes terre dicitur descendisse.
Iuxta illud apostuli ad ephesios quarto.
Quod autem ascendit quid est nisi quia et
descendit primum in inferiores partes terre

In quibus quatuor loca erant ante eius
mortem vnus inferior puta infernus damp
natorum Alius superior vt limbus puero-
rum Tercius adbuc illi superior vt locus
purgatorij. Quartus adbuc illi superior vt
locus sanctorum patrum quem xps expo-
liauit Iuxta illud zacharie. ix. Tu autem in
sanguine testamenti tui eduxisti vinctos de
lacu in quo non erat aqua locus vero pur-
gatorij non spoliabitur vsqz ad finem mun-
di Alia vero duo loca eternaliter in tacta
permanebunt eciam post finem mundi Ad
argumentum ergo primum dicendum q nō
semper quando tollitur minus potest tolli
maius gracia enim potest tollere peccatum
mortale et non tollit peccatum veniale. Nō
enim valet talis ppositio nisi quando mi-
nus ordinatur ad maius et econuerso. vel
potest dici q licet pena dampni sit minima
respectu pene sensus quantum ad doloris
percepcionem. non tamen est minima quan
tum ad perpetuam duracionem. et ad diui-
ne visionis carenciam. Ad secundum dicen
dum q non est simile quia sancti patres nō
destinebantur in limbo p peccato originali
vt erat infectio persone quia sic a tali pecca-
to purgati erant p graciam sacramentalem
et personalem detinebantur enim ibi solum
p peccato originali vt erat infectio nature.
Donec p xpi passionem p tota bumana na
tura precium solutum fuerit sic autem non
est de pueris Ad tercium dicendum quod
non est inconueniens q virtute diuina impe
diantur grauia ne ad centrum terre descen-
dant sicut in terra sunt multe cauerne ad q̄s
gg grauia non descendunt rc. ¶ Septimum
dubium est an papa p communicacionem
indulgencie possit pueris qui sunt in limbo
ianuam paradisi aperire. Et videtur primo
q sic quia potest aperire dampnatis. ergo
multo magis pueris. Scribitur enim luce.
xvi. q diues ille existens in tormentis dāp-

natorum vidit lazarum in sinu abrabe et si-
nus abrabe secundum augustinum. xij. sup
genesis non accipitur nisi in bono. non po-
test nomine inferni conprebendi. Secundo
sic videre xp̄m est paradisus Iuxta illud io
bānis. xvij. hec est vita eterna vt cognoscāt
te solum deum verum et quem misisti ihe-
sum xp̄m. Sed pueri et omnes angeli vide-
bunt xp̄m quia videbit eum omnis oculus
eciam eum videbunt qui ipsum pupugerunt
scribitur appocalipsis primo capitulo Ter-
cio sic pueri priuati sunt luce spirituali non
corporali ergo saltim paradisus corporalis
potest eis aperiri. In oppositum est quia do
lor et pena non conpaciuntur se cum gaudio
paradisi. Sed pueri sunt in doloribus pena
rum. multo magis quam sancti patres libe
rati p xp̄m. de quibus tamen dicitur actuū
secundo deus suscitauit xp̄m a mortuis so-
lutis doloribus inferni Iuxta quod im-
possibile erat illum teneri ab eo Respondeo
q secundum augustinum. xij. super genesis
quamuis omnis regio vbi anime bene sunt
poss3 paradisus merito appellari rc Tri bb
pliciter tamen paradisus accipitur Primo
modo p loco corporali vbi primus bomo
creatus est Secundo p loco celestiali vt pro
ipso celo empirreo vbi anime beatorum di-
uina beatitudine fruuntur. Tercio p visione
intellectuali vl' spirituali quam diuina essen
cia intuitiue conspicitur et ille paradisus est
omnibus melior et paradisus paradisorū
nominādus Primus ergo paradisus pue-
ris aperiri non potest quia peccato illo sunt
astricti propter quod primus bomo inde
expulsus est Nec secundus quia solum bea
tis et sanctis angelis debetur. Nec tercius
quia carencia visionis diuine perpetuo in
eis remanebit. ¶ Per boc ad primum ar- ii
gumentum dicendum quia si sinus abrabe
accipitur pro quiete que erit in limbo sanc-
torum patrum qui priuati erant a pena sen-

sibili sic pena inferni eis conuenire non po-
test vt aliqui dicunt Sed nec isto modo cō-
uenire posset nomen inferni limbo puerorū.
Vnde dicendum vt dicit glosa bede q licet
sancti patres in sinu abrabe puta in consola
cione quietis essent p fidem mediatoris et
p graciam a doloribus tamen mortis siue
inferni non erant soluti ex toto quia non me
ruerunt gaudia celi intrare donec implore-
tur illud zacharie. ix. capitulo. Tu autem
in sanguine testamenti tui eduxisti vnicos
de lacu vnde nomine inferni non meretur
sinus abrabe appellari secundum augusti-
num propter fidem et graciam abrabe. Ad
secundum dicendum q pueri videbunt xp̄i
bumanitatem. diuinitatem tamen eius non
poterunt videre cum eius membra non ef-
fecti sint p fidem et graciam personalem et
sacramentalem. Ad tercium dicendum q
lux corporalis non ordinatur ad spiritua-
lem propter quod priuatis luce spirituali
lux corporalis conmunicari non debet et sic
kk patet illud dubium ¶ Octauum dubium
an papa possit mandare vt quis teneatur
pocius velle ad penam inferni dampnari
quam mortaliter peccare. Et videtur primo
q non quia pena inferni est eterna et irreme
diabilis de peccato autem mortali potest
quis liberari p penitenciam ergo pocius te
netur bomo velle peccare mortaliter. Secū
do sic pena inferni includit culpā vna enim
de penis inferni est vermis et remorsus con
sciencie de culpa conmissa. sed culpa morta
lis non includit penam inferni ergo magis
est digenda culpa mortalis quam pena in-
ferni. Tercio sic illud papa non potest man
dare q est de iure naturali sed refugere eter-
naliter mori et eternam penam est de iure
naturali quilibz enim naturalic refugit mor-
tem potissime eternam peccare ergo morta
liter p̄eligendum est antequam eternaliter

dampnari In oppositum est q dicit venera-
bilis ansbelmus in libro de similitudini-
bus vbi ait q aliquis magis debet eligere
esse in inferno sine culpa quam in paradiso
cum culpa quia innocens in inferno non sen
tiret penam et peccator in paradiso nō gau
deret de gloria. Hoc idem videtur dicere cri
sostomus in libello de laudibus pauli expo
nens illud ad romanos. ix. optabam ego ip
se anathema esse cum xpo p fratribus meis
q pocius paulus voluiss3 esse in inferno cū
caritate xp̄i quam extra sine caritate. Re ll
spōdeo dicēdū q illō cadit sub precepto q
ē de necessitate salutis ē aūt d necessitate salutis
vt bō ptrit⁹ i via salutis existens in generali
magis velit pati quamcumqz penā quam
peccare mortaliter. Et boc ideo quia contri
cio ē salus bominis et nō potest esse sine ca
ritate p quam omnia peccata dimittuntur.
Ex caritate autem pl⁹ tenetur bomo deum
diligere quam seipsum. Cōstat autem q pec
care mortaliter est facere contra deum puni-
ri autem quacumqz pena est pati aliquid cō
tra seipsum. ¶ Vnde caritas boc requirit mm
vt antequam peccet mortaliter quamlibet
penam bomo contritus existens in via salu
tis in generali p̄elegit culpe mortali. Et di-
co in generali quia in speciali descendere
ad banc penam vel aliam bomo non tene-
tur. Immo non sapienter ageret papa vel
quilibet superior seipsum vel alium mouen-
do vel inducendo ad particulares penas.
Cuius racio est quia sicut delectabilia plus
mouent in particulari considerata quam in
conmuni Ita terribilia plus terrent si in par
ticulari considerentur et aliqui sunt qui in
maiori temptacione nō cadunt qui forte in
minori caderent sicut aliquis audiens adul
terium non incitatur ad libidinem sed si p
consideracionem descēdit ad singulas illece
bras cari⁹ magis ꝯcitaret Et similit' aliqs

non refugeret mortem pati pro xp̄o Sed si
descenderet ad considerandum singulas pe
nas magis retraberetur et ideo descendere
in talibus ad singularia est inducere homi-
nem ad temptacionem et prebere occasio-
nem peccandi. quod papa et quilibet supe-
rior maxime vitare debet vt patet de se. Ad
primum ergo argumentum est dicēdum qđ
culpa mortalis quantum est de se perpetua
est. sicut pena inferni Si autem remedium
habet hoc est ex sola misericordia dei. Ad
dicendum ꝙ plus preponderat bonum di-
uinum contra quod ait mortalis culpa bo-
no nature create cui opponitur culpa quam
nn perpetuitas pene temporalis culpe. Ad
secundum dicendum ꝙ remorsus conscien-
cie non semper est culpa quamuis ad culpā
quandoqȝ consequatur Potest enim esse si
ne culpa vt in eo qui habet conscienciam er-
rantem de preterito cōmisso sicut si aliquis
credat aliquid a se prius commissum esse il-
licitum quod tamē licitum erat et ipse dum
oo faceret illicitum reputabat. Ad tercium
dicendum ꝙ refugere mortem eternam est
de iure naturali secundum appetitum sensiti
uum sed refugere vel p̄eligere ipsam anteq̄m
deus offendatur est de iure naturali secun-
dum appetitum ꝑ racionem deliberatam et
pp ꝑ caritatem ordinatam. Nonum dubiū
est an papa possit facere quod dampnati de
penis inimicorum eorum non possit gaude
re Et videtur primo ꝙ papa hoc non pos-
sit facere quia super illo verbo ysaie. xiiij. sur
rexerunt principes terre de soliis suis dicit
glo. Jeronimi ꝙ solacium est malis inimi-
cos suos socios habere penarū. Tale ergo
gaudium papa impedire non potest Secū-
do sic omne gaudium diminuit dolorem vt
patet ꝑ philosophum. vij. ethicorum cum
ergo dolor dampnatorum sit infinitus intē
sine. si ergo papa posset gaudium damnato
rum impedire posset facere ꝙ inimici damp
natorū non dampnarentur et sic tolleretur
li. ar. hominis. Tercio sic dicit beatus gre-
gorius ꝙ culpa est. est totam culpam exige-
re non debet sed deus non potest culpam
committere. ergo non potest totam culpam
ꝓsequi puniendo dampnatos sed condig-
num. remanet ergo in eis aliquod gaudium
de eo quod non puniuntur tantum quantū
deberent puniri In oppositum est quia pa-
pa ꝑ communicacionem indulgencie et suf-
fragiorum retrahit multos a peccatis vt nō
dampnentur. potest ergo impedire gaudiū
dampnatorum sicut potest impedire damp
nacionem peccatorum de quorum societate
dampnati gaudent. Respondeo dicen- qq
dum ꝙ tristicia et dolor in dampnatis est to
talis admixtus potest tamen esse eorum tri-
sticie aliquod gaudium parciale et acciden-
tale Est quidem eorum tristicia accidentalis
et essencialis ꝓpter tria. Primo ꝓpter diui
ne iusticie implecionem tristantur enim quā
do diuinam vident impleri iusticiam in pe-
na dampnacōnis inimicorum ipsorum q̄m
dei iusticiam dampnati odiunt et blasphe-
mant i inferno Iuxta illud apoc. xvi. Estua
uerunt homines estu magno et blasfemauerūt
nomen dei habentis potestatem super has
plagas Secundo ꝓpter eorum consciencie
infectionem remanent enim in dampnatis
affectiones praue remordentes et torquen-
tes eorum conscienciam quia vermis eorū
nunquam extingwetur de quibus prauis
affectionibus dolent et penitent Iuxta illud
sapiencie quinto Penitenciam agentes et
pre angustia spiritus gementes Unde sicut
penitentes in hac vita dolent et de dolore
gaudent. Ita dampnati in inferno gaudent
de penis inimicoꝝ suoꝝ et de ip̄o tn̄ gaudio
magis dolēt etc̄ Tercio ꝓpter cause admistra
cionē ꝓstiterūt causam dampnacionis eorū
inimicis penitent et tristant nō quidē ꝓpter
diuinā offensionē. sed ꝓpter eoꝝ punicōnem

An papa possit facere quod dampnati de penis inimicorum suorum non possent gaudere

Unde talis penitencia nō est eis meritoria.
tali ergo tristicie dampnatoꝝ totali et essen
ciali aliquod gaudium accidentale est annex
um quia descendūt dampnati ad infernum
cum armis suis et affectibus prauis ipso-
rum vt scribitur ezechielis. xxxij. quia ergo
vidēt praui eorum prauas volūtates quas
in hoc mundo habuerunt contra eorum ini
micos impletas esse ꝑ dampnacionem et
malum ipsorum gaudent Quod quidem
gaudium ꝑ papam potest impediri eo ꝙ ꝑ
communicacionem indulgencie et suffragio-
rum dampnatorum inimici in presenti vita
possunt conuerti et non dampnari. et ex hoc
tollitur illud gaudium quod dampnati de
eorum dampnacionē habuissent. Per hoc
ad primum argumentum dicendum ꝙ pa-
pa non impedit gaudium dampnatorum ꝑ
se sed ꝑ accidens subtrahēdo eorū inimicos
a dampnacione ꝑ communicacionem indul
gencie et suffragiorum ecclesie de quorum
dampnacione gaudium habuissent. Ad se-
cundum dicendum ꝙ li. ar. non tollitur sed
iuuatur ꝑ auxilia ecclesie quibus peccatores
de culpa resurgunt ad graciam Ad tercium
dicendum ꝙ dampnatus punitur tali pena
qua debet puniri iuxta exigēciam culpe sem
per tamen punitur citra condignum quam
deberet puniri ꝓpter condecenciam diuine
volūtatis de qua dampnatis nullū est gau-
dium sed pocius tristicia etc̄ Decimum
rr dubium an papa possit aliquos iuste ad pe
nam inferni dampnare Et videtur primo ꝙ
non quia iustus et pius iudex non debet pu
nire ad correctionem sed papa debet esse iu
stus et pius iudex ergo debet punire ad cor
rectionem corrigere autem non est punire
eternaliter sed solum temporaliter. Secun-
do sic temporale non potest esse causa eterni
ꝑ culpa ergo quacunqȝ tēporali ꝓpter eter-
nam penam infligere iuste non debet. Ter-
cio sic scribitur deutronomij. xxv. secundum
mensuram delicti erit et plagarum modus
secundum ergo mensuram temporalis cul-
pe debet papa imponere mensuram tempo
ralis pene. In oppositum est ꝙ scribitur. xij.
di. c. in nomine domini de illis qui sedicio-
nem ponunt in ecclesia et potissime in elec-
tione summi pontificis. Quicunqȝ contra
hoc decretū ire temptauerit perpetuo ana-
themate atqȝ excommunicacione dampne-
tur et cum impiis qui non resurgent in iudi
cio reputetur. Respondeo dicendum ꝙ ss
iuste culpe mortali temporaliter commisse
dummodo qui tali culpa peccat sit contu-
max similiter ꝑ papam eterna pena infligit.
Primo quidem racione boni quod ꝑ ip-
sam culpam perimitur. tollitur enim ꝑ cul-
pam mortalem caritas quia secundum apo
stolum primo ad corinth. xiij nunquam ex-
cidit vnde sicut caritas que perimitur ꝑ mor
talem culpā est perpetua et eterna pōt esse
et ita iustum ē ꝙ culpe ꝑ quam tollitur eter-
na pena correspondeat. Secundo racione
voluntatis que inficit voluntas enim subiec
ta culpe mortali eterna est quia ex quo bo-
mo non inponit finem culpe in presenti et
cum illa decedit iam culpa eterna est racio-
ne voluntatis peccandi. Non debet ergo iu
dex imponere finem pene ex quo peccans
nō imposuit finem culpe. Tercio racionē
temporis quod prefigitur. prefigit enim pa
pa tanquam vicarius dei tempus in quo
dimittitur culpa et in quo non. quia in pre-
senti est tempus dimittendi culpam in futu
ro vero non quantumcumqȝ ergo actio pec
cantis sit momentanea et temporalis ipsa
culpa tamen eterna est ex quo ꝑ contumaciā
sibi non dimittitur in presenti vbi est tem-
pus dimittendi iuste ergo papa tali culpe
eterne eternam penam infligit. Quarto ra-
cione boni quod offenditur nam per cul-
pam mortalem bonum eternum offenditur
igitur iuste sibi pena eterna debet Ad p̄mū tt

An papa possit aliquos iuste ad penam inferni dampnare

ergo argumentum dicendum ꝙ iustus et pius iudex punit ad correctionem quando est tempus corrigendi sed quando non est tempus correctionis non punit ad correctionez sed magis ad vindictam ex iusticie obseruacione Ad secundum dicendum ꝙ temporale bene potest esse causa perpetui ꝗuis non ꝓprie eterni quod caret principio et fine. cuiusmodi eternitas soli deo conuenit. Nam empcio domus momentanea est et temporalis ius tamen possedendi est eternum Similiter wulnus inflictum est momentaneū et mors que sequitur est eterna Eodem modo crimen lese maiestatis est momentaneū et pena sibi debita est eterna ¶ Ad tercium dicendum ꝙ in peccato tria sunt scil cz delectacio actio et voluntatꝭ deformacio pena ergo secundum mensuram debet correspondere peccato non quantum ad delectacionē et actionem que temporalia et momētanea sunt. sed quantum ad voluntatis deformacionem que eterna est. Ex quo in presenti nō remouetur ꝑ contricionem et penitenciam. Ideo iuste sibi detur eterna pena. ¶ Undecimum dubium an papa potest facere ꝙ illis qui sunt in inferno sint meritorie indulgencie et suffragia ecclesie Et videtur primo ꝙ sic quia quando aliqua sunt eiusdem racionis agens ꝙ potest in vnum potest in aliud sed pena inferni et pena purgatorij sunt eiusdem racionis cum non differant nisi secundum magis durabile et minus durabile sed magis et minus nō diuersificant speciē. ergo cum papa potest communicare suffragia illis qui sunt in purgatorio Poterit similiter illis qui sunt in inferno Secundo sic aliqui sunt in inferno qui fecerūt aliqua bona dum vixerunt in corpore et bona meritoria ꝑ caritatem quam habuerunt. ergo ꝑ ea que gesserunt in corpore meruerunt sibi vt ꝓdessent eis si nomine eorū fierēt post mortem. Tercio sic ecclesia orat ꝓ defunctis vt liberentur de ore leonis et de ꝓfundo laci. sed frustra oraret ꝓ eis nisi iuret suffragia eis ꝓdesse. ergo videtur ꝙ ꝓsint. Quarto sic homo potest iuste soluere debitum ꝓ se et ꝓ alio quod tenetur soluere Si ergo illi qui sunt in inferno soluant debitum quod soluere tenentur ꝑ suffragia viuorum. videtur ꝙ iuste ꝑ solutum sit ¶ In oppositum est quia in inferno nulla est redempcio Et iterum si suffragia ecclesia ꝓdessent eis vel hoc esset ex parte applicātis vel ex parte illorum quibus applicatur Non ex parte pape applicātis quia illi qui sunt in inferno non subiciuntur iurisdictioni sue nec ex parte illorum quibus applicantur quia sunt in termino et nō sunt habiles ad recipiendum. Respondeo ꝙ de hoc dubio est duplex modus respondendi Unus est ꝯmunis et alius est magis specialis qui videtur ortum habere ex dictis beati augustini Modus communis talis ē quia cum in dampnatis duplex sit pena scꝫ essencialis et accidentalis Unde bona que fiunt in ecclesia non possunt eis valere ad dimissionem pene essencialis quia manente culpa pena non potest remoueri In dampnatis ergo semper culpa remanebit cum decesserunt in peccato mortali ergo de pena essenciali nichil potest tolli Et crisostomꝰ super illo verbo math. xviij. tradidit eum tortoribus donec redderet vniuersum debitum ait quia dictio donec non dedit determinatum tempus sed indeterminatum quia semper soluent dampnati et nunquam satisfaciunt Pena vero accidentalis est quia in dampnatis racione societatis quos per exemplum prauum et prauam doctrinam corruperunt Merentur enim dampnati puniri ex societate eorum qui ꝑ prauum eorum exemplum ⁊ prauam doctrinā corrupti sunt. Et ideo quando tales non dampnantur sed pocius ꝯuertanꝭ et saluanꝭ eoꝝ pena accidētalis dicitur minui Cū vero non saluantur

sed dampnantur eorum pena dicitur augeri Unde talis pena. Accidentalis pōt in eis augeri et minui secūdum ꝙ plures aut pauciores socios possunt habere in predicta pena cum ergo suffragia ecclesie multum valeant vt corrupti propter malam doctrinam et mala exempla dampnatoꝝ non dampnātur sed magis conuertantur et saluantur. Ideo predicta suffragia dicuntur eis valere ad releuacionem pene accidentalis. Sicut sana doctrina et bona exempla dicuntur valere apostulis et beatis ad augmentum accidentalis glorie quia ex societate eorū qui ꝑ doctrinam et bona exempla eorum saluātur eorum gloria augmētatur. ¶ Alter modus magis specialis dicendum est talis. Et ille distingwit de triplici pena que debetur dampnatis Nam i peccato mortali in quo decedunt dampnati tria considerantur Primum est a bono in cōmutabili. secundū quē modum dicit beatus iacobus Qui offendit in vno factus est reus omnium quia omnia peccata vnum peccatum sunt inquātū quolibet auertit ab incōmutabili bono Secundū est interioris consciencie et interioris ymaginis deformacio qua cum consciencia interior pars remurmuret de peccato ex ipsa ꝑpetracione peccati deformatur ymago et deformatur consciencia. ¶ Tercium est in bonis cōmutabilibus inordinata delectacio. ꝓpter primum ergo scꝫ ꝓpter boni incōmutabilis auersionem debetur peccato mortali pena dampni et est ꝑpetua priuacio visionis diuine Propter secundum vero scilicꝫ ꝓpter consciencie deformitatē debetur peccato mortali pena vermis consciencie Sed ꝓpter tercium scilicꝫ ꝓpter inordinatam delectacionem qui in bono creato ꝑcipitur debetur peccato mortali ignis et pena sensus et ꝓporcionaliter quia ꝓ mensura delicti debetur plagarum modus loquendo de pena tali Ponitur ergo ꝓ pena dampni vt priuacio diuine visionis et pena vermis consciencie eternaliter correspondeant peccato mortali quia manente culpa semper manet pena vermis consciencie quia dicit augustinꝰ omnis inordinatus animus sibiipsi semper est pena Sed pena sensus et pena ignis accidētaliter debetur culpe mortali quia ad sensum videmus ꝙ multi sunt in peccato mortali et non habent penam annexam sensus.

¶ Dicitur ergo ab istis ꝙ suffragia ecclesie non valent dampnatis ad illius pene diminucionem que essencialiter debetur peccato quia remanente culpa remanet essencialiter illa duplex pena que sibi debetꝭ vt pena dāpni et vermis consciencie. Sed bene dicunt ꝙ valet eis ad pene sensus diminucionem cum illa essencialiter non respondeant mortali culpe non quidem ad totalem dicte pene liberacōnem sed ad aliqualem mitigacionem Consequenter ponunt isti ꝙ ista mitigacio tribus modis habet fieri in dampnatis ꝑ sociorum subtractionem quia saluanꝭ multi vt dicebatur in primo modo dicēdi ꝑ suffragia ecclesie qui fuerunt eorum exemplo et doctrina corrupti qui si non saluarētur augeretur eorum pena. Secundo ꝑ eorum suffragiorum fortificacionem et confortacionem quia ꝑ predicta suffragia fortificantur et confortantur dampnati vt tollerabilius possint penam ignis sustinere. Tercio ꝑ ipsius pene aliqualem relaxacionem quia cū ignis ille infernalis sit instrumentum diuine iusticie taxatum a deo ꝙ tantum debeat affligere et non plus. Et ideo non sequitur ꝙ si suffragia ecclesie valeant ad dicte pene relaxacionem ꝙ tantum possent multiplicari suffragia ecclesie vt totaliter relaxetur quia taxatum est a deo ꝙ tantum debeant diminui de illa et non amplius. Iste autem modꝰ ponēdi satꝭ videtꝭ habē fulcimētū ex dictis beati augu. Nā ꝙ talis mitigacio pene fiat i dāpnatꝭ ⁊ suffragijs ecclie ꝑsubtrac-

cionem sociorum. expresse dicit augustinus q pena arrij non dum terminata est. quia non dum determinati sunt illi. qui eius praua doctrina et exemplo prauo corrupti sunt. Quot que vero talis mitigacio dampnatorum fieri potest p dampnatorum fortificacionem et sustentacionem patet p illud qd dicit augustinus in enchi. et in libro supradicto contra simplicianum de. viij questionibus. vbi loquēs de mediocriter bonis vt de illis qui sunt in purgatorio. et d illis qui sunt mediocriter mali vt de illis qui dampnati fuerunt tamen fideles xpi et multa bona fecerunt existentes in gracia dei. Quib⁹ autem psint suffragia ecclesie aut ad hoc psunt vt sit plena eorum remissio quãtum ad illos qui sunt in purgatorio aut certe vt tollerabilior sit eorum dampnacio quantum ad illos qui sunt in īferno planum est. q loquitur de illis qui sunt in inferno quia si loqueretur de illis qui sunt in purgatorio non diceret vt tollerabilior sit eorum dampnacio. sed magis vt tollerabilior sit eorum purgacio Sed q talia bona psint dampnatis ad pene relaxacionem. patet p beatū augustinum similiter in libro predicto vbi ait. q eis talia prosint qui cum viuerēt sibi meruerunt. vt prodessent eis post mortem. si p eis fierent. planum est autem q multi sunt in inferno. qui cum viuerent multa bona opera facerent. existentes in gracia. et meritoria p que meruerunt sibi pdesse suffragia ecclesie si p eis fierent post mortem. non p caritatē cum qua non decesserunt. sed per caritatem

aaa quam prius habuerunt. Iste autem modus ponendi q suffragia ecclesie psint dãpnatis ad pene sensus mitigacionem expresse tangit in glosa super verbo augustin⁹ que gracian⁹ allegat. xiij. q. vltima vbi dicit glosator hic augustinus distigwit quatuor genera hominum. valde bonos. et valde malos ⁊ mediocriter bonos. ⁊ mediocriter malos. et subdit p valde bonis non est orandum. quia iniuriam facit martiri qui p martire orat. nec p valde malis. sed mediocriter bonis psunt ecclesie suffragia vt cicius liberantur ab igne purgatorij ⁊ mediocriter malis prosunt ad hoc micius punientur nunquam tamen liberantur. ¶ Sustinendo tamen sine preiudicio hunc modū potest pbabiliter responderi. bbb Ad raciones p et contra motas Ad primam que arguit q pena purgatorij et pena inferni sunt eiusdem racionis ⁊c. dicendum q non est verum. quia illi qui sunt in inferno sunt in termino dampnacionis. Illi vero qui sunt in purgatorio sunt ppe terminum saluacionis. Ideo racione status pena vtrorumqꝫ non est eiusdem racionis et dato q illi et isti possent iuuari possint p suffragia ecclesie non tamen eodem modo. sed illi qui sunt in purgatorio iuuantur vt ex toto liberentur. Illi vero qui sunt in inferno vt micius puniantur. Ad secundã dicēdum q sicut dictum est illa bona psunt eis quantum ad pene sensus mitigacionem sed non quantum ad totalem liberacionem quia sunt in termino liberacionis eorum.

ccc ¶ Ad terciam dicendum q ecclesia nescit qui sunt dampnati. et qui non. Ideo non decipitur dato q oret p illis qui sunt in inferno quia nescit eos esse in inferno p certitudinem. dato tamen q oret vt liberent de ore leonis ecclesia tamen intendit conformare oracionem suam volūtate diuine secundū quam licet. non possint ex toto liberari. potest tamen eorum pena mittigari. vt dictum est. Uel potest dici vt aliqui dicunt q illa oracio non est pro liberacione eorum qui dampnati sunt. sed graciarum actio pro illis qui liberati sunt ab illa pena. ¶ Ad ddd quartam dicendum q dampnati semper soluunt et semper paciuntur nunquam tamen satisfaciunt debito. eo q illa satisfactio non est deo grata cum nō pcedat ex radice

eee ¶ Ad quintam que arguit incontrarium dicendum q licet in inferno non sit redempcio caritatis ex toto liberans. tamen est ibi redempcio aliqualiter mitgans. et releuans Similiter dicendum ad sequentem racionē q licet illi qui sunt in inferno nō sunt sub iurisdictione pape. quantum ad pene totalem liberacionem sunt tamen sub iurisdictione sua quantum ad illius pene mitigacionem aliqualem saltim ad illos qui meruerunt bona ecclesie sibi applicari p bona que fecerunt dum vixerunt in corpore existentes in gracia dato q finaliter cum culpa decesserunt ¶ fff Duodecimum dubium an satisfactio que fit per indulgenciam aut alias debeat fieri ecclesie aut deo. Respondeo q deo proprie. nam cum quis peccat ad eternam penam se obligat cum autem enim misericordia dei iustificat remittit ei omnem culpã et reatum pene eterne qui inseperabiliter adheret culpe. sed quia preiudicare non potest iusticie cuius est mala punire. Ideo sic absolutus ab eterna pena vt tamen non remaneat obligatus ad aliqualē temporalem penã sed quoniam deum offenderat et eius ecclesiam dampnificauerat conmisit dominus iudiciariam potestatem super peccatores racionibus ecclesie et i eos conpromisit. tanqꝫ in arbitros vt sic eius voluntas penitentibus p presbiteros manifestetur et pena inponatur. et sic satisfaciat deo principaliter et ex consequenti ecclesie Unde satisfactio proprie fit deo tamen p ecclesiam et in ecclesia. Unde ansehelmus dicit q satisfactio est honorem deo debitum impendere.

ggg ¶ Sed diceres quia tanta potest esse contricio in aliquo q omnem penam remittat et culpam et si sic tunc deus nichil satisfactionis exigeret. et tamen tali venienti ad cōfessionem eciam p indulgencia plenaria satisfactio imponitur. igitur videtur q satisfactio non fiat deo sed ecclesie eius sponse Respondeo q verum est q tanta potest esse cōtricio q totum remittitur. Sed quia hoc nō constat ecclesie. Ideo debet inponi aliqua pena satisfactoria a presbwitero. Si vero presbwiero constaret omnino satisfactum non deberet aliquam penam imponere sed eum absolutum ostendere ⁊c. ¶ hhh Decimum tercium dubium an homo possit deo satisfacere p peccato Respondeo hominem satisfacere deo potest dupliciter itelligi aut cum adiutorio alterius aut sui eo. Primo mō dicendum q homo potest satisfacere deo i virtute meriti xpi cuius homo est particeps p veram fidem Secundo autem modo homo deo satisfacere non potest Unde secundum augustinum in Enchi. versus finem nec antiquorum quicumqꝫ iustorum preter fidem xpi salutem potuit inuenire homo p se deo equale non potest rependere nec hoc ab eo exigitur Sed si fecerit illud quod potest pl⁹ ab eo non exigitur. ¶ iii Sed diceres contra grauius est peccatum actuale mortale quam originale. sed nullus purus homo satisfacere potuit p originali secundum anshelmum scdo li. cur deus homo igitur ⁊c. Respondeo licet peccatum originale non sit ita graue psone sicut actuale mortale. est tamen magis graue nature. quia inficit non tantum personam sed eciam naturam. ita q personam mediante natura. et ideo p illo non potuit satisfacere nisi aliquid preponderãs toti nature humane. qua propter ꝯcludit anshelmus scdo li. cur deus homo. c. vij. quare illum qui sanctificaturus erat p primorū parentū peccato oportuit esse pfectū deū et hominē pur⁹ enim homo toti nature humane ppōderare nō potuissꝫ ¶ kkk Pōt eciam aliter dici q p peccato originali xps sol⁹ satisfecit vnde a nobis non exigitur satisfactio p originali sed tantum baptismi suscepcio per quem homo primo efficitur particeps meriti christi pro actuali autem mortali

cum satisfactione meriti xp̄i requiritur de lege quoniam aliqua satisfactio puniens non ꝓpter imꝑfectionem meriti xp̄i sed quia de⁹ wult et ꝓpter sui honorē et ꝓpter hominis vtilitatem vt ꝓ his que voluntate ꝓpria cōmittimus vel obmittimus voluntate ꝓpria satisfactōnem aliquā faciam⁹ vt dicit Rich.

iii ¶ Dubium decimumquartum. An deus possit remittere peccatum sine aliqua satisfactione Respondeo dicendum ꝙ de remissione peccati ꝯtingit loqui dupliciter. aut d̄ lege ꝯmuni. aut speciali Primo modo secū dum oms̄ nūquam dimittitur actuale mortale sine aliqua satisfactōne. q̄ꝛ ad hoc semꝑ requiritur actus penitendi in quo principalior pars satisfactionis ꝯsistit. Secundo mō dicūt eciā multi ꝙ nullo modo actuale mortale potest a deo sine satisfactōne remitti. q̄ꝛ deus peccatum tale non potest dimittere sine infusione gracie. ꝛ quia homo mortaliter peccando oculum anime clausit ideo lumen gracie ad eum intrare nequiuit. nec potest nisi aperiatur ꝑ actum penitendi. sicut nec lumen solis potest itrare domum nisi aperiat fenestra Et ꝓ hac respōsione videtur esse augustinus super iohannē. omelia. lxxij. super illud iohannis. ix. maiora horum faciet dicens cum ex impio fit iustus salutem operatur xp̄s in illo sed non sine illo. Et eciam anshelmus cur deus homo. c. igitur. Si peccatum non punitur inordinatū dimittitur. Sꝫ contra hoc aliqui arguunt sic. Omnē effectum quem potest facere deus mediante causa efficiente scd̄a facere potest sine illius operacione. sed preparacio gracie quam in se facit peccator penitēdo est principaliter a deo mediante operacione penitentis que est causa secunda Unde dicit augustinus. iꝫ. de ta. c. iiij. ꝙ merita nostra dona dei sunt ergo ꝑparacionem illam potest deus facere in peccatore non mediante aliqua actione ipsius peccatoris. Unde sine ꝑiudicio videtur ꝙ quamuis homini. quam diu sit in actu peccati mortalis peccatum non possit remitti tamen homini obdormienti in peccato mortali deus posset si vellet habitum caritatis infundere Et sic peccatuꝫ dimittere quicquit enim est in peccatore dormiente bonum est excepta de formitate peccati. que nichil aliud est quam carencia boni debiti in voluntate vt notum est ꝛc̄. Nullam autem bonum ꝓhibet animam suscipere caritatem. et licet malus actus voluntatis quo peccator priuat se bono debito ꝓhibeat dum durat animam suscipere caritatem tamen carencia boni debiti ꝓhibere non potest animā suscipere ꝑsenciā boni debiti oppositi. si fuerit agens qd̄ restituat. Sic nec carencia luminis i aere potest ꝓhibere aerem a suscepcione luminis cum sol irradiat. alias enim pueri non reciperent debitam iusticiā qua ante baptismū carent Et sic deus si dormienti peccatum dimitteret nullam iniusticiam faceret. Auctoritates vero ꝓ alia via īducte intelligi possunt de remissione secundum legem cōmunem. ꝛ supposito ꝙ in peccatore nec ī alio ꝓ eo esset punitum peccatum Aliquid autē facere ex priuilegio speciali et raro iusto ordini nō derogat qd̄ tamen conmuniter factum derogaret. Unde si quandoqꝫ rex vt ostendat plenitudinem sue potencie et benignitatem sue clemencie vt magis timeatur et diligat parcit aliquando homini scelerato nō derogat iusto regimini seu regni. immo ꝯfert quandoqꝫ qd̄ tamē sepe factum derogaret qn̄qꝫ eciam iuste et in casu parcere potest filio scelerato cuius pater voluntarie mortem sustinuit ꝓ vtilitate regni Sic similiter dicēdum ꝙ si deus ad ostendendam suam omnipotēciam et summam sue bonitatis misericordiā aliquando dimitteret alicui sine satisfactione peccatum. nullam iniusticiam faceret. Quia sicut dicit anshelmus ꝓ sol. c. iiij. ad deum. Cum punis malos iustum est. quia illorū meritis sed quia bonitati tue condecens est et infra facis quod decet te summe bonum sic itaqꝫ sine repugnācia iuste punis et iuste parcis. Nec sic parcendo relinqueretur peccatum totaliter impunitū. quia xp̄s nō tantum ꝓ peccato nostro originali sed eciam ꝓ peccatis actualibus hominum preteritis et sequentibus mortem sustinuit Sed si obicitur de sancto apostulo paulo quem actuum ix. iustificauit deus dum esset in actu ꝑsequē di xp̄ianos. dicendum est ꝙ deus inmisit ei graciam gratis datam per quam a ꝓposito peccandi cessauit et ita ꝑfecte penituit et sic quasi statim secuta est remissio peccatoꝝ. vel potest dici ꝙ illa remissio non fuit secundū legem conmunem sed ex priuilegio speciali vt dicit Rich.

mmm ¶ Decimumquintū dubiū et vltimum. An sit possibile deo satisfacere de vno peccato sine alio Respondeo ꝙ non Nam satisfactio non tantum dat tolleranciam pene sed eciam reconciliacionem diuine amicicie. et licet primū posset fieri de vna culpa sine alia. non tamen secundum. ptum ꝓpter ꝯnexionem virtutū in vna gracia que delet omnem culpam mortalem cum habeat ꝯnexam omnem virtutem. ptum ꝓpter diuinam largitatem que non gratificat secundum partem. immo omnem offensam ꝯdonat. ptum ꝓpter peccata mortalia que omia ꝯmunicant in auersione et contemptu dei et omnia sunt contra deum qui vnus ē et ideo si deus remitteret vnum peccatum sine alio is cui remitteretur simul esset amicus et inimicus cōuersus et auersus. Unde dicit gregorius qui sic alia plangit vt alia cōmittat penitēciam agere aut ignorat aut dissimilat.

nnn ¶ Sed diceres an vnus possit satisfacere ꝓ alio ꝓ illo dubio notandum primo secundum scotum. ꝙ satisfactio est reddicio volūtaria equiualens alias indebiti Quod sit reddicio ꝑ se patet Quod sit eciam voluntaria patet quia alias non esset satisfactio. sed satisfactio

ꝙ sit equiualentis patet quia si esset debitū non satisfaceret ꝓ illo. Alij dicant ꝙ satisfactio est peccatoꝝ causas excidere et eis additum non indulgere. et tunc consequenter dicendum ꝙ satisfactio est ꝓpter duo. Primo ad faciendam emendam ꝓ peccato. Secundo vt sit contra sequelas peccati medicamentum que duo includuntur in descripcione satisfactionis secundo loco posite Quantum ergo ad effectum secundum vnus non potest satisfacere ꝓ alio quia caro vni⁹ ꝑ ieiunium alterius non domatur. nec ꝑ elemosinam et ꝑ oracionem vnius alter ad similia bona aswescant nisi ꝑ accidens inquantum scilicꝫ quis ꝑ bona que facit ꝓ alio potest sibi mereri de congruo augmentū gracie qua facilius aswescit ad bonum faciēdum et malum vitandum Sed hec subuencio non est ꝑ modum satisfactionis sed meriti quantū ad primum effectum ergo vn⁹ potest ꝓ alio satisfacere vtroqꝫ existente in caritate et debitore ꝑ se satisfacere non potentem hac vita et obseruata debita ꝓporcione pene Opus enim factum a non existente in caritate non est satisfactorium ꝓ aliquo quamdiu non ē in caritate quia solis amicis dei bona facta in caritate cōmunicari possunt. qui eciam satisfacere potest ꝑ seipsum in hac vita et non wult. vere penitens non est. et ideo op⁹ qd̄ alius facit ꝓ isto non satisfacit ꝓ pena istius quamuis ipsum possit iuuari ꝑ modum meriti de congruo et quia ceteris paribus magis satisfactorium est ꝓ penitente opus factum ꝑ ipsum met quā ab aliquo alio. Sic efficacius ceteris paribus homo sibi magis meretur quam aliquis alius Ideo ꝓporcionaliter debet esse maior pena in satisfaciente ꝓ alio quam illa que sufficeret alicui si satisfaceret ꝓ seipso. caritas tamen satisfactionis ꝓ alio posset tātum excedere. caritatem illi⁹ ꝓ quo facit ꝙ non oporteret ipsum ad satisfaciendum ꝓ alio soluere penam maiorem

quā ali⁹ soluisset si satisfecisset ꝓ seipso. qꝛ tāto op⁹ ē dō magis satisfactoriū ceteris pib⁹ q̄ntū ex maiori caritate ꝓcedit vt dic̄ Rich. et debet scd̄m bo. ven. hmōi cōmutacio fieri auctoritate ꝯfessoris. Sed aliꝗ dicūt ꝙ non oportz ꝙ maior pena inponat̄ ei qui ꝓ alio satisfacit quā iponeretur principali. qꝛ pena habz vim satisfaciēdi maxime racione caritatis. q̄m habz qui sustinet eam ⁊ qꝛ maior caritas apparet i hoc ꝙ aliqs satisfacit ꝓ alio quā si ꝓ seipso satisfaceret ideo minor pena requiritur in eo qui ꝓ alio satisfacit quam requireretur i p̄ncipali. Unde dicit̄ in vitis patrū ꝙ ꝓpter caritatem vni⁹ q caritate ductus d̄ factis alteri⁹ penitēciā fecit ꝓ peccato q̄ nō ꝯmiserat alteri peccatū qd̄ ꝯmiserat ē dimissum Dicūt eciā ꝙ nō exigitur ad solucionez debiti ꝙ ille ꝓ quo fit satisfactio sit ipotens ad satisfaciēdū. qꝛ eciā si potēs essz alio satisfaciēte ꝓ eo i munis essz ꝑ debito. ꝫ hoc requiritur inquantū pena satisfactoria ē i remediū. Un̄ eciā nō ē ꝑmittēdū vt aliqs penitenciam agat ꝓ eo nisi defect⁹ aliqs appareat in illo vel corꝑalis ꝑ quē sit ipotens ad suscipiēdū vel spūalis ꝑ q̄z nō sit ꝓmpt⁹ ad portādū penā et de hac sentēcia ē sanct⁹
ooo Tho. ¶ Sed diceres si aliqs suscepit suꝑ se penā alteri⁹ siue illd̄ qd̄ ꝯtinet̄ ꝓ suis peccatis sibi iniunctis eciā omib⁹ moriatur ille nūquit stati euolabit Respōdeo ꝙ nō. ptum qꝛ oportet ꝙ scoria peccati prius purgetur ptum eciā qꝛ null⁹ paradisum igreditur nisi sit extra omne debitū Ita ꝙ nec ipse sit debitor nec aliqs ꝓ eo et hoc nō ē hic ⁊c̄. Sz diceres ꝯtra si sic tūc de⁹ puniret bis i idipsuz qd̄ nō ē dicēdū patz tn̄ ans qꝛ et moriēs punitur i purgatorio et ali⁹ punit se ꝓ eo i hoc mundo Respōdeo dicēdū ꝙ falsum ē qd̄ assummitur qꝛ scd̄m ꝙ ille citi⁹ satisfacit liberatur citi⁹ et ꝯputat i sortē penā vtriusq̄. soluto antē debito id qd̄ postea fit ꝓ eo ē illi⁹ qui facit Oracio enim in sinū suū ꝯuertet̄ si tn̄ nō eget ꝯuertit̄ i sinū ecclesie vt dic̄ bo. ve.

Si vero ille q suꝑ se satisfactionē accepit ꝓ illo et ipse nō faciat tūc vterq̄ ē debitor. vn⁹ ꝓ ꝯmisso. alter ꝓ ommisso. et si sic moreret̄ teneret̄ ad penā sicut alter ꝓpter obmissionē vt dic̄ sanct⁹ tho. ¶ Sz diceres an ille qui ppp
satisfacit ꝓ alio eciā satisfaciat ꝓ seipso Respōdeo aliquib⁹ videt̄ ꝙ nō qꝛ tūc tāta pena que essz necessaria ꝓ vno sufficeret ꝓ duob⁹ et eadē racione ꝓ trib⁹ vel q̄tuor et sic deciperet qd̄ essz ꝯtra iusticiam tn̄ qꝛ iste satisfaciendo ꝓ alio meretur augmētū substācialis p̄mij ꝙ multūplus valet q̄m pene remissio Et si diceres ꝯtra hō nō pōt mereri ꝓ alio. quin p̄ncipali⁹ mereat̄ ꝓ seipso quō pōt satisfacere ꝓ alio nisi eciam satisfaciat ꝓ seipso Respōdeo ꝙ p̄miū substāciale ē p̄miū ꝯmune qd̄ ꝑ ꝯmunicacionē nō minuitur. Sz remissio pene ē bonū ꝓpriū. bonū aūt ꝓpriū plurib⁹ ꝯmunicatū min⁹ cuilibz efficitur vt quilibz itelligere pōt Aliter videt̄ dicēdū ꝙ licet ille qui satisfacit ꝓ alio illud op⁹ nō sit ex debito satisfactoriū ē tamē ꝫm quid ꝓ ipo satisfactoriū ꝑ diuinā misericordiā. vel scd̄m alios quāuis nō sit satisfactorium ꝓ ipso ꝑ modū solucionis ꝑ quē modū est satisfactū ꝓ alio. Est tn̄ satisfactoriū ꝓ seipso ꝑ modū meriti de ꝯgruo vt dicit Rich. ¶ Et tm̄ de qqq
dubijs Ad raciones p̄ncipales questionis ad p̄mā que arguit ꝙ papa nō hz dare idulgēciā his q sunt in purgatorio qꝛ nō sunt de foro suo ⁊c̄. Dicendū ꝙ illi qui sunt i purgatorio sunt de foro pape quantū ad meritū ꝯdicionale supdictū vt ipsi ꝑcipiāt idulgenciā si amici eoꝝ faciāt ꝓ eis id qd̄ ecclesia iniungit ad habendā indulgenciā. Ad scd̄am qn̄ arguebatur idulgencie fiunt ꝓ opib⁹ bonis exteriorib⁹ que vergūt in honorē dei ⁊c̄ Dicendū ꝙ existētes i purgatorio nō possunt oꝑari oꝑacione ꝑsonali qꝛ tali oꝑaciōe meruerūt iā sibi vitā eternā dū vixerūt. Sed oꝑacione ꝯdicionali ex quo aliꝗ oꝑantur illa ꝓpter que ꝯmunicat̄ eis thesaur⁹ ecclesie ad relaxacionē pene oꝑari p̄nt que enim ꝑ ami

rrr cos facim⁹ nosipsos facere dicimur. ¶ Ad terciū dicēdū. Qd̄ nō ē simile qꝛ null⁹ ligat̄ nisi ꝑsonali culpa vn̄ qui sunt in purgatorio nō merentur ligari noua ligacōne sed possūt absolui a pena oꝑacōne alioꝝ modo quo susss pra dictū ē. ¶ Ad q̄rtā que arguit ꝯtra quesitu similiter ad quītā et ad sextā dicendū ꝙ siue suffragia ꝓ aliquo fiāt specialiter siue indulgēcie ꝓ quo specialit̄ ꝯcgrant̄ oib⁹ ꝓsūt qui sūt i caritate i purgatorio q̄ntū ad caritatis ꝯmuicacōnē qꝛ omēs qui sūt i caritate sunt quasi vnū corp⁹ ⁊ ꝑcōsequēs bonū vnius redūdat i omēs et hoc arguūt ille racōes ꝯtra quesitū Alio mō possunt p̄dicta valere alicui ꝓpter itēcionē debite solucōis et satisfactionis vn̄ si talia specialiter fiāt ꝓ aliquo et illi specialiter applicātur ad satisfactionem debiti qd̄ ipse tenet̄ tūc ꝓ eo satisfactū ē et solutū ac si ipse specialiter soluisset ⁊ satisfecisset Et ergo pp̄ ꝑ ꝯmuicacionē suffragioꝝ et indulgēciaꝝ pōt facere qd̄ duoꝝ existēciū i eq̄li pena i purgatorio vn⁹ illo modo citi⁹ liberetur quā ali⁹ vt sup̄ patuit ex scd̄a questōe p̄mi articuli questōis p̄ncipalis Et tm̄ de illis omib⁹ nouē questionibus.

¶ Sequūtur quatuor bulle Jubilei

¶ Bulla pape bonifacij octaui Jubilei

Bonifacius ep̄us seru⁹ seruoꝝ dei ad ꝑpetuam rei memoriā āntiquoꝝ habz fida relacio ꝙ accidētib⁹ ad honorādū basilicā p̄ncipis apl̄oꝝ de vrbe ꝯcesse sūt magne remissiones et idulgēcie peccatoꝝ. Nos igit̄ iuxta nostri officij debitū appetim⁹ et ꝓcuram⁹ libēci⁹ singuloꝝ hmōi remissiones ⁊ indulgēcias omēs et singulas ratas et gratas habētes ipsas auctoritate ap̄lica ꝯfirmam⁹ et aꝓbam⁹ ac eciā inouam⁹ et p̄ntis scripto patrocinio ꝯmunim⁹ Ut tn̄ beatissimi petr⁹ ⁊ paul⁹ apl̄i eo āpli⁹ honorent̄ quo ipsoꝝ basilice de vrbe deuoci⁹ fuerit a fidelib⁹ frequētate et fideles ipsi spiritualiū largicōe

ex hmōi frequētacōe magis se senserit esse refertos. Nos omipotētis dei misericordia ⁊ eorūdē apl̄oꝝ ei⁹ meritis et auctoritate ꝯfisi de fratꝝ nostroꝝ ꝯsilio et apl̄ice plenitudine potestatis omib⁹ q sunt i p̄nti anno Millesimo trecentesimo a festo natiuitatis dn̄i nr̄i ihū xp̄i p̄terito ꝓxime ichoato. et i quolibet anno cētesimo secuturo ad basilicas ip̄as accedētib⁹ reuerēter vere penitētib⁹ et ꝯfessis. vl̄ q vere penitebūt et ꝯfitebunt̄ i hmōi p̄nti et quolibz secuturo cētesimo anno nō solum plenā et largiorē imo plenissimā oim suoꝝ ꝯcedim⁹ veniā peccatoꝝ statuētes vt qui voluerūt hmōi idulgēcias fieri ꝑticepes a nobis ꝯcesse si fuerint romani admin⁹ triginta dieb⁹ ꝯtinuis vel iterpellatī saltē semel i die. Si vero ꝑegrini aut forēses mō simili quindecim dieb⁹ ad basilicas easdē accedāt vnusquisq̄ tn̄ pl⁹ merebit̄ et idulgēciā efficaci⁹ ꝯsequit̄ qui basilicas ipsas āpli⁹ et deuoci⁹ frequētabit̄ Nulli ergo omio hominū liceat hanc paginā nr̄e ꝯfirmacōnis aꝓbacōnis inouacōnis ꝯcessionis ⁊ ꝯstitucōis infrigere vl̄ ei ausu temerario ꝯtraire Si quis aūt hoc attēptare p̄sumpserit idignacionē omipotentis dei beatoꝝ petri et pauli apl̄oꝝ ei⁹ se nouerit icursuꝝ Datū rome apd̄ sanctū petrū. xiij kl̄. marcij pōtificat⁹ nostri anno sexto.

Sequitur bulla Jubilei Clementis sixti.

Clemēs ep̄s seru⁹ seruoꝝ dei ⁊c̄. Cū natura humana ad statū magne senectutis minime ꝑueniat et hoc racione grandis sue fragilitatis qua icessanter vexat̄ ⁊ de centū i cētū ānis i ista ciuitate rome idulgencia et remissio peccatoꝝ Et pauci sūt quib⁹ ad decrepitā etatē liceat ꝑuenire ꝓpter ꝙ a desiderio dicte idulgēcie quāplurimi remanent frustrati. Auctoritate nr̄a et potestate apl̄oꝝ petri et pauli quas nos fungimur ex ꝑte dei omipotētis omib⁹ xp̄ianis veniētib⁹ ad sāctā ciuitatē ꝓcrbialē numerādo a die

qua indulgencia fuit et ab ipso die ꝯpletis
quadragita nouē annis totū quinquagesi-
mū ānum indulgēcie et remissiones damus
et vt sequitꝰ inprimur Quicūqꝫ igitꝰ pegrinā
di causa ad sanctā ciuitatē prochialem ante
dictā accedere ꝓposuerit illa die qua de ho-
spicio suo viā arripe voluitꝰ eligē possit ꝯfes-
sorē seu ꝯfessores et i via et i locis alijs qui-
buscūqꝫ Quibꝰ quidē ꝯfessoribꝰ auctoritate
nostra ꝯcedimus plenā potestatē absoluen-
di oēs casus papales ac si psona nostra ibi
essꝫ Itē ꝯcedimꝰ si vere ꝯfessus i via moria
tur q ab omnibus peccatis suis sit imunis
penitꝰ et absolutꝰ Et nichilominꝰ mādamus
āgelis padisi quatenꝰ aiam illiꝰ a purgato-
rio penitꝰ absolutā paradisi gloriā itroducāt.
Itē volumꝰ et ordinamꝰ q omēs archiepī
et epī absqꝫ hoc q a nobis vel supioribꝰ li-
cenciā eis petere oporteat possint suas ꝓuin
cias exire cū ad p̄dictā voluerit accedere ci-
uitatē Itē ꝯcedimꝰ d gracia speciali omibꝰ
rectoribꝰ et curatis i exēplar sanctaꝝ anima
rū datis desiderātibꝰ venire ad p̄fatā ciuita-
tē prochialē q ipi possint suas ecclesias vel
sua bn̄ficia ad ānum itegꝝ arrēdare et si ꝯtin
git eos i via ab hac luce migrari volumus
q titulꝰ nostre donacionis illo anno roboꝝ
habeat firmitatē et q nullꝰ noster generalis
aut specialis aliqd ipedimētū iferre audeat
sub āmissionis ipetracionis sue pena et ma
ledictionis eterne ⁊ nichilominꝰ ex tūc ꝓut ex
nūc suā graciā ānullamꝰ. Itē sancti ordines
monachoꝝ nigroꝝ et alboꝝ ꝯcedimꝰ p̄uile-
giū speciale videlicꝫ q moti deuocionis af-
fectu volētes visitare dictā sedē nostrā p̄dictā
idulgēciā assequētur. vl' si eoꝝ abbas nollet
eos ad hoc licēciare monachus huiusmodi
deuocione ductꝰ coram tribꝰ āntiquis possit
eū requirere et repetere ab eodē vt ad p̄dictā
idulgēciā sanctāqꝫ sedē visitādā licēciam sine
difficultate ꝯferat veniēdi nec nō p̄ciū sui vi
ctus et vestitꝰ et calciamēta racōne accessus
et regressus totiꝰ anni habeat dare q si hu-

iusmodi ordinacōnis nostre ꝯtēptor fuerit p̄
dictū ire volētē ipediēdo maledictioni petri
et pauli apl'oꝝ eidē imputamꝰ et eū ab omni
officio suo ꝑpetuo deponimꝰ et p̄uamꝰ Itē
moniales si tn̄ illis qui eas regūt visum fue
rit eas fore licēciandas licēciā habeat ad dic
tam Si vero rectores eaꝝ aliquas ex ipsi ra
cione aliqua remane iudicauerit vnū psalte
riū qualibꝫ septimana dicāt vt deꝰ eas que
p̄dictā idulgēciā habeāt acquiescerit dignetꝰ
i sua gracia ꝯseruare voleñqꝫ idulgēciā sup-
dictā habeāt Itē illi qui i decrepita senectu
te vel alia incurabili ifirmitate fuerit p̄graua
ti. si ꝓ itinerātibꝰ ad dictā sanctā idulgenciā
qualibꝫ septimana dicāt tria pater noster et
habeāt dictā idulgēciā pari modo Si vero
q absit aliqui p̄dones vispaliones vl' aliqs
vir vel cuiuslibꝫ alteriꝰ rei custos vel ꝯsors
vel eciā quicūqꝫ alij cūtibꝰ ad sanctā ciuita
tē vel repatriātibꝰ ab eadē aliqd ipedimen-
tū vel grauamē directe vel idirecte iuuando
vel ꝯsulendo ausus vel ausi fuerint opponere
ꝓpter qd obediēti filio eūdo vl' redeūdo mo
lestia iferatꝰ maledictionē apl'oꝝ pe. et pauli
quā eis iputamꝰ se nouerit icurrisse Et nich
ilominꝰ ne facilitas venie incētiuū p̄beat de
linquēdi volumꝰ q qui huiusmodi deuocio
nis sācte fractor extiterit seu violator nisi ad
nos seu ad nostros penitēciarios cardiales
velocē habuerit recursū et nisi i mortis arti-
culo dūtaxat p̄missa tn̄ dāpni illati satisfac-
tionis absolucionis bn̄ficio nō gaudeat quo
quomodo Volumꝰ isup q omēs romipete
patrie rome cāpanie tuscie apulie calabrie p̄n
cipatꝰ terre laboris italie vsqꝫ ad pedē mōtiū
i p̄dicta ciuitate et vnū mēsem sequētē residē
ciā faciāt qualibꝫ die visitādo Sāctū petrū
Sāctū iohānē de lateano sanctā mariā voca
tā maiorē et sāctū laurēciū extra muros Sā
ctā crucē i iherusalē Sāctum sebastianū vbi
fuit dictū et i curia romana scriptū In loco
isto ē diuina ꝑmissio et claritas ꝑpetua me-
ritis sancti sebastiani et ꝓpter chatecūbas

sanctoꝝ apl'oꝝ pe. et pauli et rome cimiterij
sancti calixti qd ibi ē et rome. clxxiiij. miliū
martirū qui ibi sunt sepulti cū. xvi pōtificibꝰ
qui ꝓ xp̄i fidei amore martiriū ꝑtulerūt. visi
tent eciā sanctū paulū qui veritatis extitit lu
cidissimus p̄dicator ꝓuinciales vbi et galli
tes argonienses et cathalam ꝓthigeñ et leu
thes anglici et vngeri et cetere naciones ꝑ
xv. dies i dicta ciuitate ꝯtinue resideāt p̄dic-
tas ecclesias visitādo Cū autꝰ fideles p̄dicti
ista deuocione ꝯpleuerūt suas pegrinacōes
ostēdantꝰ eis ex mādato nostro sudariū dni
nostri ihū xp̄i Quo viso ab omnibꝰ peccatis
suis sint absoluti et idulgēciā habeāt ad eisdē
Nos itaqꝫ ex ꝑte dni nostri ihū xp̄i cuius
sumꝰ i terris vicariꝰ reducimꝰ ad statū i quo
erāt die illa qua baptismū receperūt de gra
cia speciali ꝯfirmamꝰ insuꝑ et virtutis robo
re solidamꝰ omēs gracias et idulgēcias qua
cūqꝫ ducētoꝝ pōtificum qui fuerūt ab apl'o
petro citra ab eisdē ciuitati dicere ecclie par
rochiali erogatas que gracie seu idulgencie
sunt innumerabiles ꝓut nobis ꝯstat ꝑ autēti-
cas scripturas et originalia eorum apꝓbata
Volumus insuꝑ et de ꝯsensu fratꝝ nostroꝝ
ordinamꝰ q si aliqua ꝑsona de p̄dicta idul
gēcia redigēs instigāte dijabolo ꝯsenciat et
i peccatis ꝑseuerādo ꝯtingeret eā mori racio
ne peccatoꝝ qua de antea ꝯmiserat qui vir-
tute anni quinquagenarij fuerūt ablata et in
dulta nolumꝰ q pena specialis sibi aliqua
tenmꝰ iferatꝰ nisi rome illoꝝ que post supmū
aduentū fuerūt ꝑpetrata. Istā indulgēciam
auctōitate pe. ⁊ pau. d qnq̄geia i qnq̄geiaꝫ
ānis p̄fate ciuitati ꝯcedimꝰ Istud ē iocale et
admirabile ac p̄ciosum ac eciā ab omibꝰ fi-
delibꝰ desiderādū qd modo ꝑ manꝰ docto
rum legatoꝝ videlicꝫ Jacobi sauilbonsa et
Jacobi de colūpna et ceteroꝝ ciuiū romane
eidē ciuitati misericorditer destinamus. Si
quis temeraꝝ arrogācia ausus fuerit ifringꝰ
p̄dicta vel ꝯtra eā ipetrare excōmunicacioē
nis sentēciā et eternā maledictōnē se noueri-

incurrisse Datū aninione. iiij. kl'. Julij pon
tificatꝰ nostri anno. iij. In p̄dicto autē anno
vt p̄fertur istituto et publicato et ꝑ totā xp̄ia
nitatē innumerabilis populꝰ vtriusqꝫ sexus
ꝑrexit turmatī ad romanā ciuitatē ꝓ p̄dictis
idulgēcijs ipetrādis ⁊ habēdis cuius tanta
fuit multitudo ꝓut quidem romipeta homo
veredicꝰ a nobis itimauit q cottidie ifra dic
tum annum. v. milia pegrinoꝝ intrantes et
exeuntes romam bene potuerunt ꝯputari.

Bulla clemētij q̄ dedit āno sui pōtifica. p̄mo

Clemēs epūs seruus seruoꝝ dei ad ꝑ
petuā rei memoriā vnigenitꝰ dei filiꝰ d sinu
patris i vteꝝ dignatꝰ est descendere virgi-
nis matris In qua et ex qua nostre morta-
litatis substanciā diuinitati sue in suppositi
vnitatē ineffabili vnione ꝯiunxit. Id qd fuit
ꝑmansit et qd nō erat assumens vt haberet
ñ homiēꝫ lapsū redimeret ⁊ ꝓ eo deo patri
satisfaceret vbi enim venit plenitudo tempis
misit deꝰ filiū suū natū ex muliere factū sub
lege vt eos qui sub lege erant redimeret et i
adopcionē filioꝝ recipet Ipse nāqꝫ factꝰ no
bis sanctificacio et redēpcio nō ꝑ sanguinē
hircoꝝ. aut vituloꝝ sed ꝑ ꝓpriū sanguinē i-
troiuit i sancta redempcione eterna iuenta.
Nō enim corrupcōnibꝰ auro et argento sed
secūdū ipsiꝰ agni inmaculati et incōtamia-
ti p̄cioso sanguine nos redemit quem in ara
crucis ꝓ nobis innocēs immolatus nō gut
tam sanguinis modicā que tamē ꝓpter vnio
nem ad verbum ꝓ redempcione tocius hu-
mani generis suffecissꝫ Sed copiose velud
quoddam fluuiū noscitur effundisse Ita vt
a planta pedis vsqꝫ ad verticē capitis nul-
la sanitas inueniretur in ipso. Quantum
ergo ex inde vt nec supꝰ vacua in anis aut su-
perflua tante effusionis miseracio redderetꝰ
thesauꝝ militantis ecclesie acquisiuit volēs
suis thesaurizare filijs piꝰ pater vt sic sit ifi
nitus thesaurus hominibꝰ quo qui vsi sunt

dei amicicie participes sunt effecti Quem
quidem thesaurum non in sudario repositū
nō in agro abscōditum sed p beatum petrū
celi clavigerum eius successores suos in ter-
ris vicarios cōmisit fidelibus salubriter di-
spensandum et ppriis ac racionabilib⁹ cau
sis nunc p totali nunc p speciali remissione
pene temporalis p peccatis debite tam ge-
neraliter quam specialiter put cum deo ex-
pedit cognoscere vere penitentibus et confes
sis misericorditer applicandum. Ad cuius
quidem thesaurum cumulum beate dei ge-
nitricis et omnium electorum a primo iusto
usqȝ ad ultimum merita aminiculum presta
re noscuntur de cuius consumpcione seu di-
minucione non est aliquatenus formidādū
tam propter īfinita xpi ut predictum est me
rita quam p eo quod quanto plures ex eis
applicacione trahuntur ad iusticiā tanto ma
gis accrescit ipsorum cumulus meritorum.
quod felicis recordacionis bonifacius papa
octavus predecessor noster pia sicut indu-
bie credimus considerans et debita medita
cione revolvēs quanta apud homines glo-
riosi pncipes terre petrus ꝛ paulus p quos
ewangelium rome splenduit et p quos ec-
clesia religionis sumpsit exordium qui facti
xpiani populi p ewangelium genitores gre-
gisqȝ dominici pastores fidei lucerne eccle-
siarum columpne preceteris apostolis pecu
liari quadam prerogativa in xpo salvatore
fidei virtute precellunt Quorum uni scilicȝ
apostulorum principi sicut bono dispensato
ri claves regni celorum ꝯmisit Alteri tanqȝ
ydoneo doctori magisterium erudicōnis in
iunxit in speciali veneracione haberi debe-
bant et debita honorificencia venerari p ip-
sorum in coria recolenda crebrius et reveren
cia a cūctis xpi fidelibus eis devocius exhi
benda ipsorumqȝ patrocinio favorabilius
assequendo Inconsumptibilem thesaurum
huiusmodi p excitanda et remuneranda de
vocione fidelium voluit aptare decernēs de

fratrum suoꝝ consilio ut omnes qui in anno
domini millesimo tricentesimo et quolibet
anno centesimo ex tunc secuturo ad dictorū
apostulorum basilicas de urbe accederet et
reverenter ipsasqȝ si romam adminus trigin
ta Si vero pegrini aut forenses quindecim
diebus continuis vel interpellatis saltim se
mel in die dum tamen vere penitentibus et
confessis existerent personaliter visitarēt suo
rum omnium obtineant plenissimam veniā
peccatorum Nos autem attendentes qꝫ an-
nus quinquagesimus in lege mosaica quā
non venit dominus solvere sed spiritualiter
adimplere Jubileus remissionis et gaudii
sacriqȝ dierum numer⁹ quo lege fit remissio
censebatur Ex quo ipse quinquagenari⁹ nu
merus intestantis vetere quidē ex legis dāp
nacione In novo ex visibili spiritus sancti
in discipulos missione p quem datur pecca
torum remissio singulariter honoratur Ex
quo huic numero plura et grandia divinarū
adoptantur misteria scripturarum Et clamo
rē singularis populi peculiaris nostri roma
ni videlicȝ hoc humiliter supplicātis ac nos
adinstar moysi et aaron p proprios et solēp
nes nuncios ad hoc specialiter destinatos
orātes p toto populo dicētis domine aperi
eis thesaurum tuum fontem aque vive desi-
derantes benigni⁹ exaudiri non quidem sic̄
illius populi israhelitici indurati cesset mur
muracio sed ut istius predilecti populi cūc-
torum fidelium augeat devocio fides resplē
deat spes vigeat caritas vehemencius inca
lescat Volentesqȝ plurimos huius indul-
gēcie fore participes cum pauci multorum
respectu propter vite hominū brevitatē va-
leant ad annum pervenire centesimum De
fratrum nostrorum consilio prefatam con-
cessionem eiusdem indulgēcie ex supra scrip
tis et aliis iustis causis ad annum quinqua
gesimum duximus reducendam. Statuen-
tes de fratrum consilio predictorum et apo
stolice plenitudine potestatis ut universi xpi

fideles qui vere penitentes et confessi in an
no a nativitate eiusdem domini millesimo
tricentesimo quinquagesimo proxime futu-
ro et deinceps perpetuis futuris temporib⁹
de quinquaginta in quinquaginta annis p̄
dictas eorūdem apostulorum petri et pauli
basilicas ac latranenses ecclesiam quam in-
clite recordacionis constantinus postquam
p beatum silvestrum sicut p eosdem apostu
los deo revelāte congruit renatus de fonte
baptismatis et a contagione lepre mundat⁹
In honorem salvatoris construxisse dicitur.
Quāqȝ idem beatus silvester nono sanctifi-
cacionis et crismacionis genere dedicasse le
gitur Et in cuius ecclesie parietibus prefati
salvatoris ymago depicta primum toti po-
pulo romano visibiliter aparuit devoci⁹ ve-
neranda quantum ex his et aliis certis ra-
cionabilibus causis ut ipsa ecclesia pariter
indulgencie predicte privilegio decoretur et
devotus populus ab eodem salvatore qui
in prefatis apostulis mirabilis predicatur
eorum precibus et meritis indulgencie me-
reatur percipere largitatem in hoc censuim⁹
honorandam causa devocionis modo pre-
misso visitaverint plenissimam omniū suoꝝ
peccatorum veniam consequentur Ita vide
licȝ ut quicūqȝ voluerint indulgenciam hu-
iusmodi assequi si romani adminus triginta
continuis vel interpellatis saltim semel ī die
Si vero peregrini aut forenses modo simili
quindecim diebus ad predictas basilicas ꝛ
ecclesiam accedere teneantur Ac ad dicen-
tes ut hy qui p ea consequenda ad easdem
basilicas et ecclesiam accidentes et post iter
arreptum impediti legittime quominus ad
urbem illo anno valeant pvenire aut in via
vel dierum pretaxato numero non comple-
to in dicta urbe decesserint vere penitentes
ut premittitur et confessi eandem indulgen-
ciam consequantur omnes nichilominus et
singulas indulgencias p nos vł predecesso

res nostros romanos pontifices tam preno
minatis quam aliis basilicis et ecclesiis de
dicta urbe concessis rates et grates haben-
tes ipsas auctoritate apostolica confirma-
mus eciam et innovamus et presentis scrip
ti patrocinio communimus Nulli ergo om-
nino hominum liceat hanc paginam nostre
reductionis constitucionis adiectionis con-
firmacionis approbacionis et innovacionis ī
fringere vel ei ausu temerario contraire Si
quis enim hoc attemptare presumpserit in-
dignacionem omnipotentis dei et dictorum
petri et pauli apostulorum se noverit incur-
surum Datum avinioñ. vi. kł. februarii pon
tificatus nostri anno primo.

Bulla anni Jubilei pauli.

Paulus episcopus serv⁹ servorum dei
ad perpetuam rei memoriam ineffa-
bilis providēcia summi patris qui p redēp
cione huiusmodi generis eiusqȝ reconcilian-
da natura a deprevaricacione ppetue morti
dampnacione mulctata unigenitum suū ve-
stem nostre mortalitatꝭ assumere et post ewā
gelice doctrine sacra erudimenta viteqȝ act⁹
et ipsius ꝯversacionis exempla crucē voluit
et mortem subire laudabili imitacione nos
instruit ut qui in sufficientib⁹ meritis vices
ipsius redemptoris tenemus in terris sum-
mis evitamur studiis gregem dominicum
cum vigilancie nostre sua pordinacione con
missum quem calidi hostis versucia a iusti-
cie limitibus sepe divertit autori nostro qui
non mortem sed penitenciam desiderat pec
catoꝝ reddere acceptabilem et bonorū ope
rum sectatorem ut in extrema ultimi tremen
diqȝ iudicii racione reddenda rigorem iusti
cie et ulcionis merite evitare possimus. De
cet igitur nostre mentis intuitum ad ea vigi
li actencione convertere p que supni favoris
suffragante presidio Ita universorum xpi fi

delium animarum saluti prospiciamus vtili
ter et graciarum spiritualium donis salubri-
ter consulamus ꝙ aduersus ipsius hostis
astucias congruo valeat antidoto subueniri
ipsiqꝫ fideles eterne beatitudinis p̄mia lar
giente altissimis consequantur Dudum si-
quidem cum fida relacio antiquorum habe
ret ꝙ accedentibus ad honorandum princi
pis apostolorum de vrbe basilicam magne
concesse forent remissiones et indulgēcie pec
catoꝝ felicis recordacōnis bonifacius papa
octau⁹ predecessor noster summo studio sa-
lutem appetens fidelium singulorum et de
attenta consideracione recensens ꝙ ꝑ beatis
simos xp̄iane fidei principes petrū et pau-
lum sacro sancta romana vniuersalis ecclesia
religionis sumpsisset exordium ac ewange-
lium xp̄i rome resplenduisset vt idem apo-
stolorum principes gregis dominici pasto-
res ⁊ eiusdem ecclesie colūne firmissime spe
ciali veneracione et honorificencia haberent
ipseqꝫ predecessor fidelibus ipsis incompa
bilem salutis thesaurum aperiret de fratrū
suorum consilio voluit atqꝫ decreuit ꝙ om-
nis qui anno a natiuitate domini millesimo
tricentesimo et quolibet anno centesimo ex-
tunc in antea secuturo ad ipsorum apostolo
rum basilicas de vrbe accederent reuerenter
ipsasqꝫ si romani adminus trigita. Si vero
ꝑegrini aut forenses quindecim diebus con
tinuis vel interpellatis saltē semel in die ve-
re tamen penitentes et confessi personaliter
visitarent suorum omnium peccatorum re-
missionem et veniā plenissimam obtinerent
Postmodū vero sancte recordacionis cle-
mēs papa sextus noster eciam predecessor
ex premissis et non nullis alijs aīm suū mo
uentibus causis indulgenciam ante dictam
ad annum quinquagesimum prouida consi
deracione reducens auctoritate apostolica
statuit vt omnes xp̄i fideles qui p̄dictas ba
silicas et lateranēsem ecclesiam de quiqua-

ginta in quinquaginta ānos certo modo tūc
expresso deuote visitarent eandem peccatoꝝ
suorum veniam consequerentur Et successi-
ue pie memorie gregorius papa vndecimus
similiter predecessor noster cupiens vt eccle
sia beate marie maioris de vrbe cum eisdē
basilicis et lateranensis ecclesiā indulgencie
priuilegio decoraretur predicto ex certa sciē
cia voluit et statuit et auctoritate predicta or
dinauit ꝙ quicumqꝫ xp̄i fideles huiusmodi
indulgenciam ꝑ ipsius clemētis litteras de
claratam assequi affectarent eandem ecclesi
am beate marie maioris sicuti basilicas et
lateranensis ecclesiam supradictas visitare
deberent et eciam tenerentur Et deinde vr-
banus sextus in sua obediencia nuncupatus
ꝓinde considerans ꝙ etas hominū amplꝰ
solito in dies labaretur pauciores ac deside-
rans quamplurimos eiusdem indulgencie
fieri participes cum ad annum quinquage-
simum ꝓpter breuitatem vite plurimi homi
num minime perueniant vt populorum au-
geretur deuocio fides splenderet et caritas
amplius inualesceret ex eisdem et alijs non
minoribus causis de fratrum suorum consi-
lio annum quinquagesimum supradictum.
Ad tricesimum tercium reducēs Statuit de
fratrum suorum eorundem consilio et apo-
stolice plenitudinem potestatis ꝙ vniuersi fi
deles vere penitentes qui in anno a natiui-
tate eiusdem domini millesimo tricentesimo
nonagesimo et deinceps ꝑpetuis tempori-
bus de triginta tribus ānis predicte vrbis
ecclesias causa deuocionis modo premisso
visitarent eandem consequerentur remissio-
nem et veniam peccatoꝝ. Postremo vero
postquā felicis recordacionis martinꝰ quin
tus romanus pontifex predecessor noster re
ductionem ꝑ eundem vrbanum factam hu-
iusmodi ratam habens et gratam ipsam in
sua firmitate ꝑsistere et anno tricesimo tercio
supradicto obseruari debere cōsueuerit et ad

effectū deduci anno ingruēte p̄dicto ꝑmise
rat ꝓut obseruata extitit pie recordacionis.
Nicolaꝰ papa qntꝰ similiter p̄decessor no-
ster eorūdē p̄decessoꝝ inherēdo vestigijs pre
dictas clemētis eiusdē ꝯcessionis litteras ra
tas habens et gratas eas de fratꝝ nostroꝝ
tūc suoꝝ ꝯsilio et aplice potestatis plenitu-
dinē inouauit apꝓbauit suiqꝫ scripti patro-
cinio ꝯmuniuit Indixitqꝫ statuit decreuit et
ordinauit vt omēs xp̄i fideles vere peniten-
tes et ꝯfessi qui iuxta formā i litteris clemen
tis p̄decessoris huiusmodi ꝯprehēsam i an
no a natiuitate eiusdē dni nostri ihū xp̄i mil
lesimo quadrigētesimo quiquagesimo tunc
futuro basilicas et ecclesias ātedictas visita
rent vt p̄fertur omniū peccatoꝝ suoꝝ plenis
simam idulgenciam ꝯsequerent̄ ꝓut i dictis
litteris plenꝰ ꝯtinet̄. Nos igit̄ qui misera-
cione altissimi labētibꝰ ānis regimini catho
lice et vniuersalis ecclesie siīꝰ diuina clemē-
cia disponēte p̄fecti ꝓuida ꝯsideracione non
i merito attēdētes humane ꝯdicionis statū
fragilē ad peccādū ꝓcliuē et ad declaracio-
nē vsqꝫ adeo celeri cursu vt p̄mittit̄ ꝓperare
breuissimū quoqꝫ spaciū ⁊ peccatis nostris
exigētibꝰ crebras pestilencias varios mor-
bos letiferos grauissimas turcoꝝ et īfideliū
aduersus fideles ꝑsecuciones assiduas atqꝫ
vniuersā xp̄ianitatē retroactis tēporibꝰ quasi
satā et adhuc varijs nō quidē mioribꝰ iniu
rijs lacesseri et calamitosis casibꝰ et dispen-
dijs subiacere Aliasqꝫ plurimas erūpnas i
xp̄i populos adhuc inualescere vt eis atqꝫ
alijs sinistris casibꝰ plerūqꝫ causantibꝰ ad
modū pauci remissionū et idulgēciaꝝ huius
modi ꝑticipes fieri mereant̄ necnō attēte cō
siderātes nouū vel a moribꝰ alienū non esse
ꝓ varietate tempoꝝ antecessoꝝ eorūd statu
ta reduci ad spaciū tēpis breuioꝝ maxime
ꝓ salute animaꝝ fideliū quā tota mēte appe-
timꝰ et iuxta datam nobis a dn̄o graciā assi
due ꝓcuramꝰ Ex p̄missis et quibusdā alijs
nō minoribꝰ causis ad id animū nostꝝ indu

centibꝰ ānū tricesimū terciū hm̄oi de venera
biliū fratꝝ eorūdem ꝯsilio et ipsiꝰ potestatis
plenitudine ad annū vicesimūquītū reducē
tes auctoritate sua et potestate p̄missis. Sta
tuimꝰ ⁊ ordinamꝰ ꝙ decetero ꝑpetuis futu
ris tēporibꝰ ānꝰ iubileꝰ plenarie videlicꝫ re-
missionis et gracie ac recōciliacionis huma
ni generis nostro pijssimo redēptori cū om
nibꝰ et singulis indulgēcijs et peccatoꝝ re-
missionibꝰ supradictis de vigitiquiqꝫ ānis
i vigintiquinqꝫ annos cū graciaꝝ accione et
mētis iocūditate debeat ab omnibꝰ xp̄ifide
libꝰ frequētari ac eciā celebrari. Nos enim
de omnipotētis dei mia et ipsoꝝ apostoloꝝ
auctoritate ꝯfisi eisdē vtriusqꝫ sexus fidelibꝰ
qui in āno dni millesimo quadrigentesimo
septuagesimo quito icipiēdo a ꝑmis vespis
vigilie natiuitatis dni nostri ihū xp̄i āni mil
lesimi quadrigētesimi septuagesimiquarti et
vt sequit̄ finiēdo ⁊ deinceps de vigitiquiqꝫ
ānis i vigintiquinqꝫ ānos basilicas et eccle-
sias āndictas alias iuxta ordinacionē eorū-
dem p̄decessoꝝ deuote visitauerit vt p̄fertur
plenissimā peccatoꝝ suoꝝ omniū veniā elar
gimur Attēdāt ergo vniuersi fideles qui ad
racionē ꝑspicue veritatis attigere queūt ac i
statera cordis iusto libramine pōderēt suoꝝ
sarcinā peccatoꝝ et quā grauiter se reos ꝯsti-
tuerint erga ipsū redēptorē pijssimū diuinā
ꝯtra se clemēciā ꝓuocādo debitoꝝ suoꝝ eclā
relegant memoriale atqꝫ ꝯtinuo repetāt hu-
ius defluentis seculi cursum ad exitū ꝯtinuo
ꝓperātis iexorabilē legē mortis et absqꝫ vl
liꝰ excepcionis bn̄ficio omibꝰ esse iudicam.
que sine ꝑsonaꝝ dignitatūqꝫ delectu cūctos
reddit equales nichilqꝫ esse i quo vanā huiꝰ
mūdi gloriā manibꝰ extollamꝰ titulis dū na
scēti dies mortis idicit̄ et ꝑ tacitos fallentes
de cursu huius vite mortalitas ad extremū
diem fugaci tēpis mobilitate raptat̄ ꝓinde
deīde ꝯsiderēt tremēdi iudicij diē i qua oīm
que i corꝑe gessimꝰ siue bonum fuerit siue
malū redditurí erimꝰ racionē et absqꝫ ꝓuo-

Relacio
ānno xxv

cacionis effectu quiſqꝫ propriam mercedem accipiet aut etne beatitudinis ꝑmia aut mortis ꝑpetue et dampnacionis eterne ſupplicia quibus ſecūda mors finem inponere aut ea mitigare nequibit. Et tandem cum ita ſit nichilqꝫ habeat humana mortalitas quod bonorum omnium largitori digne retribuere poſſit cum nullū i ſe bonum inueniat ꝙ non ſit ei liberaliter a deo collatū vt mortis huiꝰ et dampnacōnis detrimēta euitēt. Ideo atqꝫ alijs meritorijs operibꝰ peccata ſua omni ex parte ſtudeant expiare vt ſaltem ꝑ hec media atqꝫ remiſſionem et indulgenciarum largicionem huiuſmodi quibus xp̄i colas omnes veluti data manu ad ſalutem ꝑpetuam imitamus ac ſanctoꝝ meritis et interceſſionibus adiuti ad eternam mercamur beatitudinem ꝑuenire. Suſcipiant eciam cuncti fideli catholice ꝓfeſſoris patrie monita et inſtituta ſalutis ad que ꝑcipua cū exultacione ad ꝑparandum ſibi iter ad gloriam ſempiternā has remiſſionum et indulgēciaꝝ gracias ſaluberrimas quas nos illaꝝ diſpenſatores indigni tanquam ihū xp̄i vicarius de ſacro ſancte romane eccleſie theſauris exhibemꝰ vt ipſoꝝ animas ab hoſtis teterrimi poteſtate ereptas in mortali deo creatori noſtro ſicuti ſupremis deſideramus affectibꝰ exhibere et nos cum eis ſuꝑna beatitudine ꝑfrui valeamus. Amē ꝛc̄. Nulli ergo omnino hominū liceat hanc paginā noſtre reductionis ſtatuti ordiacionis elargicionis et exhibicionis infringere vel ei auſu temerario cōtraire. Si quis aūt hoc attemptare ꝑſumpſerit indignacionē omnipotētis dei et beatoꝝ petri et pauli apoſtoloꝝ eiꝰ ſe nouerit incurſuꝝ. Datum Rome apud ſanctū petrum. Anno incarnacionis dominice milleſimo quadringēteſimo ſeptuageſimo. xiij. kal. may pontificatꝰ noſtri Anno ſexto.

Sequit̄ bulla iubilei ſixti pape quarti modo nouiſſimi iam eccleſiam ſanctā regentis.

Sixtus epiſcopus ſeruus ſeruoꝝ dei ad perpetuā rei memoriā. Saluator noſter dei patris vnigenitus ihūs xp̄s cuiꝰ inmenſa pietas et clemēcie magnitudo omnē ſenſum et eloquij facultatē excellit quinqꝫ diuinam eſſenciam ad humanam dignitatꝰ eſt inclinare naturā vt ab eterne mortis nos liberaret interitu et ipſius adyma deſcencio noſtra erectio fieret ad ſuꝑna poſt triūphalē de ſeuiſſimo hoſte victoriā aſcenſurꝰ ad patrem et ex ꝑcipue qui omēs ad ſimilitudinē ſuā creatos amoris feruore ꝯplectit̄ nobiſcū nichilominꝰ vſqꝫ ad ꝯſumacionē ſeculi ꝑmāſurꝰ Romani pōtifici i ꝑſonam beati petri apoſtoloꝝ ꝑncipis et clauigeri regni celeſtis vices ſuas ꝯmiſit in terris totaqꝫ auctoritatē ipſum et poteſtatis plenitudine ſtabiliuit vt quodcūqꝫ ligaret ſuꝑ terrā i celis quoqꝫ ligatū et ꝙ ꝓ ſuo arbitrio ſolueret ſolutū ꝓfecto exiſteret obquis nos quāuis in ſufficiētibꝰ meritis ipſiꝰ beati petri ſucceſſores vigili attencione penſantes cūctos fideles populos noſtre vigilancie creditos gracia ipſiꝰ noſtri ſaluatoris egere ac ſāctoꝝ ꝑcibꝰ alijſqꝫ pijs ꝑcibꝰ et opibꝰ. Eciā i hac ſeuiſſima xp̄ianoꝝ ꝑſſura iuuari poſſe ꝓ diuina mia iplorāda et cū electis eterne hereditatis porcione conſequēda curis vigilamꝰ aſſiduis ac ſtudijs nitimur i defeſſis vt iuxta pias ꝑdeceſſoꝝ noſtroꝝ romanoꝝ pōtificū ordinaciones ac ſaluberrima iſtituta ꝑcipue aiaꝝ ſalutē et mēcium tranquillitatem ꝯcernēcia noſtre ꝑiter munimine ꝯprobata roborataqꝫ cūcti fideles ſarcina peccatoꝝ depoſita ſanctoꝝ eorūdem ſuffragijs ad indeficientis luminis viſionē feliciter valeant ꝑuenire olim ſiquidem a felicis recordacionē paulo papa ſcd̄o ꝑdeceſſore noſtro emanarūt littere tenoris ſubſequētis. Paulꝰ epiſcopꝰ ꝛc̄ hic inſeritur bulla pauli de anno iubileo. Nos itaqꝫ piū ac

laudabile ꝓpoſitū ꝑdeceſſoris eiꝰ i dn̄o plurimū ꝯmēdantes et quantū ſeruituti noſtre qui diuina fauēte clemēcia ꝑdicto ꝑdeceſſore ſublato de medio ad apicē ſumꝰ appoſtolatꝰ aſſumpti exalta ꝯcedit̄ vniuerſaꝝ fideliū animaꝝ ſaluti pariformiter ꝯſulere cupiētes eiꝰ ꝑdeceſſoris ꝑinſertas lr̄as cū reductiōis eiꝰ anni triceſimi tercij ad viceſimūquintum annū necnō ſtatuti et ordinacionis ꝑdictaꝝ ac omnibꝰ alijs i eis ꝯtentis clauſulis auctoritate ꝑfata tenore ꝑn̄ciū de ſimili factu noſtroꝝ ſancte romani eccleſie cardinalium ꝯſilium inouamꝰ ap̄ꝓbamꝰ ꝯfirmamꝰ et preſentis ſcripti patrocinio ꝯmunimꝰ et nichil ominꝰ annū iubilei ꝑdictū a vigilia natiuitatis xp̄i dn̄i noſtri ihū xp̄i anni eiꝰ. m. cccc. lxxiij. quo ad plenarias idulgēcias ānūctas ab ipſis fidelibꝰ ꝯſequēdas icipe et iuxta ipſaꝝ litteraꝝ ꝯtinēciā et tenore finire ac reuolutis ſingulis. xxv. annis futuris tēporibus ſucceſſiue vim vigoremqꝫ ꝑpetuos obtinere atqꝫ durare decreuimꝰ. Ipſas ꝗ idulgencias et ꝑdictoꝝ remiſſiones adhabundantem cautelā vtriuſqꝫ ſexus fidelibuſqꝫ predictis iuxta ipſaꝝ litteraꝝ modū eciā de nouo ꝯcedimꝰ et largimur. Nulli ergo omnino hominum liceat hāc paginā noſtre innouacionis ap̄ꝓbacionis ꝯfirmacionis ꝯmunicacionis ꝯſtitucionis ꝯceſſionis et elargicōnis ifringere vel ei auſu temerario ꝯtraire. Si quis aūt ꝛc̄. Datū rome apud ſanctū petrū. Anno incarnacionis dn̄i. m. cccc. lxxiij. vij. kal. aprilis pōtificatꝰ noſtri Anno ꝑmo Amen.

Incipit tractatus Iubilei editꝰ et ꝯpilatꝰ ꝑ Reuerendum patrem vtriuſqꝫ iuris in orbe monorcham dominū Iohannē de anama archidia. Bononienſ. In anno domini milleſimo. cccc. l. ꝑcedente in apoſtulatu domino Nicolao quinto quem tractatū compoſuit dum ordinarie bononie legebat titulum de crimine falſi.

Extra materiam et eciam extra gloſas preſentis et precedentis tituli eciā ſequētis. Quia ad pn̄s ſumꝰ in anno iubilei nō abſonum videbatur aliq̄ et breuiter de iſto iubileo preferre. Et primo ſciendum eſt ꝙ de iubileo fit mencio in veteri teſtamento et potiſſime patet ex his que habentur in libro leuitici in. xxv. c. poſt principium vbi dominus in monte ſina ad moyſen dixit ſanctificabis annū quinquageſimū et vocabis remiſſionem cunctis habitatoribus terre tue ipſe enim eſt iubileus. Reuertetur homo ad poſſeſſionē ſuam et vnuſquiſqꝫ reddat ad familiam ſuā priſtinam quia iubileꝰ eſt et quiquageſimus ānus. Et fit mencio de iſto iubileo ſubſtancialiter vti. di. xix. autē ꝯſtitucionis ꝯiuncta glo. ſi. hic ꝙ moyſes cepit iudicia ſua ab iſtis ꝯſtitucionibus et archidiaconus ibi ſuꝑ dicta glo. quem ſequitur dominus dominicꝰ de ſancto gemiano ſpecifice allegat. Illum primum textū leuitici in veteri teſtamento in quolibꝫ quinq̄geſimo et tunc qui erat ſeruꝰ efficiebat̄ liber et carcerati liberabantur pōdera. tamē ſi ille tex. ꝓbat de carceratis. Eciā tercio fit mēcio de iubileo de pe. di. i. circa finē in. c. qui domum ſuā vel agrū vbi inter alia dicit̄ ꝙ i iubileo plena remiſſio preſtabat̄ vnde ꝑ eum ꝑfecta peccati remiſſio figuratur et gloſa exponit ibi id eſt a pena peccati. Eſt eciam ibi glo. id eſt que incipit ad euidenciā et dicit ꝙ dicitur in anno iubilei fiebat plena reſtitucio. Archidiaconus ibi ſuper verbo iubileo dicit ꝙ dicitur annus iubilei id eſt annus remiſſionis quia illo anno debita remittebantur et ſerui hebrei reuertebantur liberi et omnia reuertebantur ad priſtinum ſtatum dicit eciam archidiaconus ſuper predicta gloſa in verbo ad euidenciam ꝙ annus iubileus ſignat plenam remiſſionem que fit in eccleſia et hoc eciā ſequitur ibi dn̄s dominicꝰ habet̄ eciā ibi et ꝺclarat archidiaconꝰ ꝙ ſacerdos

conputans tempora vſqꝫ ad annum iubilei
ſignificat ſacerdotē qui tēpe penitēcie ꝑfigit
et diffinit quibus peccatis ſequitur plena re
miſſio peccatorum Et de iſta conputacione
temporum vſqꝫ ad annum iubilei habeť le/
uitici.c.vltimo circa finē Et iſtud idē ſequiť
in effectu ſequiť ibi ſup dicta glo.dñs domi
nicꝰ de ſan.genu.dicēs ꝙ ānꝰ iubileꝰ ſignifi
cat plenā remiſſionē peccatoꝝ que fit i eccle
ſia Et ſic ex ꝑdictis poſſꝫ dici ꝙ tēpe ꝯpila
cionis decreti erat i eccleſia idulgēcia iubi/
lei et ꝯſtat ꝙ ꝯpilacio decreti ꝑceſſit bonifa/
ciū octauū de quo ifra diceť patꝫ ex his que
habenť p textū ⁊ gloſaꝫ.ĳ.q.vi.appellacōne
interpoſita in.ff.forma appellacionis hec ē
et ſic patet ex ꝑdictis ꝙ iubileꝰ pōt ſic diffini
ri iubileꝰ ē quedā remiſſio cūctoꝝ in terra vi
uenciū que fit i āno quīqḡgeſimo et ꝓ hoc fa
cit gloſa que icipit a pena et culpa i cle.ĳ.ð
pe.et re.dicēs ꝙ illa eſt remiſſio pleniſſima
peccatoꝝ que dať in āno centenario et illā ſe
quūtur ibi omēs ſcribētes Pōt eciā dici ꝙ
iubileꝰ ē ānui cantꝰ voce quadā ꝯfuſa ꝑgau
dio que fit i āno quinq̄geſimo i remiſſionē
cūctoꝝ fideliū Et hoc videť notari p illð ꝙ
notat gloſa relata ad textū i verbo iubilei in
cle.i.de reli.et vene.ſan.que eciā dicit ꝙ iu/
bileꝰ ſiue iubileꝰ ē gaudiū ꝙ verbis explica/
ri nō pōt quaſi velit ꝙ ille qui iſtū iubileum
ꝯſequi deſiderat debet habere gaudiū men
tale id ē purā ꝯſcienciā que idacit tale gaudi
um qð verbis explicari non pōt Et ꝯſidera
ꝙ ideo dictū fuit cūctoꝝ fideliū qꝛ textꝰ leui
tici dicit cūctis habitatoribꝰ terre tue id eſt
cūcto populo dei qui populꝰ hodie nos ſu
mus vt i.c.tranſlato ſup̄ de ꝯſti.et ē racio ſe
cundū glo.ibi qꝛ dñs i veteri teſtamento qð
fuit hircoꝝ et vituloꝝ ſanguine dedicatū ꝓ/
mittebat tēpalia in nouo vero teſtamēto qð
eſt ſanguine xp̄i ꝯſecratū ꝓmittit eterna in.c
cū marthe i.v.ceteꝝ ð cele.miſ.Et ſic ptꝫ ex
ꝑmiſſis ꝙ iubileꝰ fuit inuentꝰ a deo i teſtamē
to veteri figuratiue et fuit ꝯceſſum moyſi vt

talē ānum ſanctificaret et p hoc dať intelligi
ꝙ hodie a ſolo papa ꝯſequi pōt qui ſucceſ/
ſit moyſi vt dicit glo.ĳ.in ſi.i.c.cauſamqꝫ in
ĳ.qui filĳ ſint le.facit eciā ꝙ notat glo.i cle.
ĳ.de pe.et re.que dicit ꝙ ſolꝰ papa cōcedit
talē pleniſſimā remiſſionē et illud ſequitur
ibi lappꝰ quē refert ibi Jo.de viuo dicens ꝙ
iſtud ꝓcedit i generali et vniuerſali remiſſio
ne p quā omis ſatiſfactio remittiť et iſta illa
que a ſolo papa fieri ꝯſueuit Secꝰ i pticulari
bꝰ remiſſionibꝰ de quo p hoſt. in ſūma de
Remiſ.in.i.ad quid valet in v.quid ergo ſi
papa et v.et hoc itelligas de pticularibꝰ in
quibꝰ dicit ꝙ ſi aliquis i tali ſtatu moriť cre
dendū ē ꝙ nullū purgatoriū ſentit Et ſic pꝫ
ꝙ qui habꝫ idulgēciam iubilei et ſi moriť in
hoc ſtatu euolat recta via ad paradiſū abſqꝫ
aliqua pena purgatorĳ ita colligiť ex dictis
hoſt.ibi et ſequiť i effectu dñs flo.i dicta de
re.de pe.et re.et i cle.i.de paruul.⁊ de pena
purgatorĳ videlicꝫ ꝙ habet.xxv.di.qui in
aliū ſeculi Ubi diciť ꝙ ille qui diſtulit fruc/
tū penitēcie i aliud ſeculū purgabiť igne pur
gatorĳ qui ignis licꝫ nō ſit eternꝰ ē tñ miro
modo grauis adeo ꝙ ſupat omnē penā q̄m
homo i hac vita habere poſſet et det ibi ar/
chidiaconꝰ habeť ibi ꝓ palea tamē habeť ꝓ
nō palea de pe.di.vĳ.i.c.vltimo circa finē
hinc autē ignis Quare aūt et que dicuntur
palee dicit vt habeť p iohānē andree i ſpecu
lo de diſputacionibꝰ et allegacionibꝰ i.§.fi.
ad fi.Et refert dñs iohānes de ymola.ff.de
verboꝝ obli.i rubrica poſt ꝑncipiū Eſt eciā
ſciendū ꝙ ſanctiſſimꝰ dñs noſter dñs boni
facius papa octauꝰ compilator ſexti libri in
quadam ſua extrauaganti que incipit anti/
quorum habet quidem relacio de qua facit
mencionem Johannes andree in dicta cle
mentina enim in qua ſtatuit et conceſſit om
nibꝰ reuerenter accedētibꝰ ad baſilicas apo
ſtoloꝝ pe.et pau. i āno milleſimo tricenteſi
mo et quolibꝫ cēteſimo anno ſecuturo. Nō
ſolum plenā et largiorem immo pleniſſimā

omnium ſuorum veniam peccatoꝝ ſtatuēs
ꝙ illi qui talem indulgenciam conſequi vo/
luerint Si fuerint romani triginta diebꝰ cō/
tinuis vel interpellatis Sꝫ ſi pegrini aut fo
renſes quindecim diebus reuerenter ad dic/
tas baſilicas apoſtolorum petri et pauli ac/
cedant ſubdenſqꝫ vnuſquiſqꝫ centū plus me
rebitur et indulgenciam efficacius conſeque
tur qui baſilicas apoſtolorum petri et pauli
amplius et deuocius frequētabit Et iſte fuit
primus annus iubilei Deinde venit ſanctiſ
ſimus dominus noſter dominus clemens
papa ſextus electus in auinonie et premiſſo
ſollempni exordio Attendēs ꝙ in lege mo
ſaica quoniam venit dominus nō ſoluere le
gem ſed adimplere Jubileus remiſſionis ⁊
gaudĳ erat annus quinquageſimus ad cla/
morem populi romani humiliter ſupplicanti
et p ſuos ꝓprios et ſollēnes nuncios dicen/
tes Aperi nobis domine theſauꝝ tuum fō/
tem aque viue Conſiderans eciam ꝙ pauci
ꝓpter vite hominis breuitatē valeat ad ānū
centeſimum ꝑuenire ꝑdictam conceſſionem
indulgencie ipſiꝰ bonifacĳ ad annū quiqua
geſimum reduxit ſtatuens ꝙ omnes qui in
anno milleſimo tricēteſimo quinquageſimo
et deinceps ꝑpetuis futuris temporibus de
quinquageſimo in quinquageſimum annū
eorundem baſilicas ac lateren̄ eccleſiam de/
uote viſitauerit pleniſſimā omniū peccatoꝝ
ſuorum veniam cōſequantur et appbat nu/
merum dierum. Et ſubdit ꝙ illi qui iter arri
piunt ⁊ legittime impediti Jllo anno ad vr
bem ꝑuenire non poſſent vel in via vł rome
numero dierum non ꝯpleto deceſſerint can/
dem indulgenciam conſequantur ⁊c̄ Datū
auinonie feſto kal'.februarĳ Anno primo et
iſte fuit ſecundus iubileus Jſta autem ſunt
verba vltima bulle iubilei Succeſſit poſtea
grego.xi.qui exiſtēs i auinonie addendo ſta
tuit ꝙ illi qui ꝑdictā idulgēciā dictis tēpibꝰ
ꝯſequi volūt debēt viſitare eccleſiā beate ma

rie maioris ſicut eccleſiam apoſtolorum pe
tri et pauli et eccleſiā lateranen̄ Et poſt mor
tem iſtius fuit tercius iubileus in milleſimo
quadringenteſimo et tunc erat ſciſma in ec/
cleſia dei et rome tenebat ſedem apoſtolicaꝫ
petrus de Thomacellis vocatꝰ in ſua obe
diencia. Sed diceres.n.d.b.papa nonus.
Anno vero iſto milleſimo quadringenteſi/
mo quinquageſimo extat dominus noſter
dñs Nicolaꝰ papa quintus qui premiſſo
ſollēni exordio in quo inter alia dicit ꝙ deꝰ
omnipotens lapſu hominis vetuſtate nunc
diluuio nunc circumciſione nunc lege nunc
alĳs atqꝫ modis alĳs remedĳs nouiſſime
p incarnacionem verbi miſterium in melius
innouari p cuius aduentum illuminati nō/
nulli ſucceſſores ſancti petri iubilei anni mi/
ſterium ordinarunt innouarunt et appbarūt
omnia predicta et de venerabilium fratrum
ſuorum ſancte romane eccleſie cardinalium
conſilio atqꝫ apoſtolice plenitudine poteſta
tis ſtatuit ꝙ omnes viſitātes ꝑdictas quat
uor eccleſias principales quibuſcunqꝫ eciaꝫ
clariſſimis delictis obnoxii omnium pecca
torum ſuorum veniam pleniſſimam conſe/
quantur Et ſubdit in fine ꝙ omnes ꝑparēt
corda ſua domino et mores in melius cōmu
tare conentur a malefactis abſtineant domi
no p penitencie dolorem et humilitatis de/
bitum gemitum p contriti cordis ſacrificiū
coopantibus elemoſinis et alĳs bonis opi
bus et pegrinacionibꝰ recōcilientur vt ſanc
torum templa viſitantes quorum millia fere
inumerabilia vna cum glorioſiſſimis apo/
ſtolis petro et paulo i alma vrbe requieſcūt
qui mortem xp̄i amore perpeſſi eius cōſpec
tui ſemper aſſiſtunt interceſſores habere me
reantur Datum rome ⁊c̄. Et eſt ſciendum ꝙ
prefatus dominus Nicolaus ꝓpter maxi/
mam multitudinē hominū ꝯcurrēciū multo
ciēs abbreuiauit tēpꝰ.xv.dieꝝ ꝑfatū diſtig/
nēdo eciā mōtanos a citra mōtāis aliqñ re

ducẽdo dictũ temp⁹ ad qinqꝫ aliqñ ad tres
z aliqñ ad duos Et vtebaẛ istis verbis ꝯce
dim⁹ plenissimam remissionem omniũ pec
catorum et indulgenciam iubilei Et fuit du
bitatum an illud verbum et indulgenciã Ju
bilei aliquid operareẛ Et quidam dicebant
ꝙ sic ꝙ operabatur quo ad meritũ Est eciã
sciendum ꝙ licet quelibet oracio sit bona et
conueniat in anno iubilei dummodo habe
at circumstancias de quibus in glo. mgr̃a i
cle.i.de reli.et ve.sanctorum.potissime ta-
men oracio dominica de qua habetur de cõ
secracione di.v.illud semper placuit conue-
nit eciam et magis videtur conformis psal-
mus quinquagesimus qui incipit Mi.sere-
re mei deus secũdum magnam misericordi
am tuam quia vocatur ille Jubilei psalm⁹
et remissionis Ita dicit cassioderus de quo
psalmo eciam habetur de peni.distinctione
iij.dauid quoqꝫ Et dicit ibi beatus ieroni-
mus ꝙ ille psalmus ostendit totam penitẽ
ciam peccatoꝝ.Et eciam sciendum ꝙ omni
bus predictis apostolicis concessionibus
dicitur ꝙ predicte ĩdulgencie dantur solum
vere penitentibus et confessis circa quod vi
de glo. in verbo confessis in cle.i.de reli.et
vene.sanctorum.qui dicit quis est hic z lau
dabim⁹ eum quasi velit ꝙ modici sunt qui
de tali indulgencia participent dicit ibi do-
minus flo.post gensellinum ꝙ necessarium
est ad hoc vt quis possit tali indulgencia
gaudere ꝙ sit penitens quia nunc deus in
penitenti parcere posset licet ad penitenciaꝫ
possit illustrare facit ꝙ habeẛ in regula pec-
cati de re.iuris.in vi.vbi inter alia dicit glo
sa quomodo gaudebis te fore correctum in
pri⁹ doleas te fore peruersum Subdit eciaꝫ
ibi dominus flo.ꝙ credit illum vere confes
sum qui illo anno fuit confessus et habꝫ ani
mum confitendi anno sequenti secundũ pre
ceptũ iurisdictionis in capitulo omnis vtri-
usqꝫ sexus de peni.et remissione. Est eciam
et vltimo sciendum ꝙ de materia indulgen
ciarum Jubilei et eciam de alijs habetur in
capitulo Quod autem z.§.nostro.j.de pe.
et re.et ibi habetur quid sit indulgencia ꝙ
duplex sit Quis eam ꝯcedere possit Quis
sit effectus indulgencie et inter alia dubita-
tur de pluribus Primo an indulgencia iu-
bilei prosit concedentibus eam et possit vti
ea Spe.in ti.de pe.z remissione tenet ꝙ nõ
Sed Jo.an.tenet ibi contrarium et opposi-
tum Jo.an.Sequitur eum kaspar et Jo.d
cidarini i dictis iuribus quod autem.§.no-
stro.zc̃.Secundo an talis indulgencia ꝓsit
mortuis de quo dic vt habetur .xiij.q.ij.
anime defunctorum et.c temp⁹.Tercio an
prosit episcopo cui sine expressa licencia pa
pe peregrinare non potest in.c magne de vo
ta et consecracione di.v.non oportꝫ conmu
niter tenetur contrarium ꝑ generalem licen-
ciam quam papa dat omnibus i dictis bul
lis zc̃.Quarto vtrum ꝓsit clerico saltim cu-
rato qui sine licencia episcopi vadit ad iubi
leum dic vt i p̃cedenti Quito an ꝓsit mona-
cho vel regulari qui vadit sine licencia abba
tis vel senioris et conmuniter tenetur ꝙ sic
Sexto an prosit vxori que vadit sine licen-
cia viri vel ecõtra Et conmuniter tenetur ꝙ
licet peccent tamen gaudent dicta indulgen
cia vide de hoc i.c.ex multa deuoto in quo
est zc̃ Septimo an prosit iniuste retinẽti ho
na aliena Et in hoc poterit distingui vt ha
beẛ i sili i.c.cũ tu sup̃ de vsuris Octauo vtꝝ
ꝓsit excommunicatis ꝯmuniter dicitur si est
iiuste excõmunicat⁹ ꝓsit.alias sec⁹ facit qd
habetur in.c.cũ eterni de re. iu.li.vi.Nono
dubitatur de isto qui iuit vsqꝫ ad mediam
viã et nõ potuit vlteri⁹ ire.et de illo q nõ cõ
pleuit numeꝝ dieꝝ ꝗ ista tollũtur i bulla cle
mentis de qua supra Decimo an prosit illi
qui non vadit personaliter sed mittit alium
ꝯmuniẛ teneẛ ꝙ si est iuste ipedit⁹ sibi ꝓdest
alias sec⁹ Undecimo vtꝝ idulgẽcia ꝓsit illi
tantum qui dat modicum quantum illi qui
dat multum Duodecimo vtrum faciẽs plu-
ries actum requisitum ad indulgẽciam gau-
deat illa indulgencia pluries puta si pluries
actum requisitum ad indulgenciam gaude-
at illa indulgẽcia pluries puta si pluries iuit
romam in anno iubileo et si pluries visitaue
rit ecclesias et ex bulla bonifacij octaui ꝙ
plus meretur Tredecimo vtrũ tantum ꝓsit
illi qui iuit equester sic̃ illi qui iuit pedester.
Hic solet attendi qualitas persone zc̃.Ulti
mo vtrum indulgencia prosit illi qui pretex
tu indulgencie hoc est confidens indulgen-
ciam conmisit aliquod crimẽ Et comuniter
tenetur quod non habetur eciam in dictis
iuribus ꝙ requiratur ad hoc vt indulgencia
prosit de quibus in dictis iuribus Qd au-
tem §.nostro zc̃ Et hec succinte sint dicta d
iubileo ꝑ me iohannem de anama archidia
conum bononieñ.

Materiam precedentem indulgenciarum
et iubilei distinxi In nouem questiones vo
lens itaqꝫ materiam quamcumqꝫ de indul-
gencijs habere sequentem intret tabulam
abcdariam querens de quo velit et inueniet
in ordine prime aut secunde aut tercie et sic
de alijs questionibus circa litteram a aut b
aut c et sic de alijs litteris simplicibus aut
duplicatis scilicꝫ aa bb aut triplicatis scilicꝫ
aaa bbb et sic cõsequenter de alijs lr̃is zc̃.

Abbates ordinarie non possunt indul
genciam facere questione quinta cir-
ca litteram.o.
Abrahe sinus de quo accipitur questione
nona.j j.
Ad recipiendum indulgenciam duo requi-
runtur questione octaua h.
Aliud est indulgenciam dare ab aliquo et ꝑ
eundum eandem participare questõne.v.j.
Aliud est indulgenciam dare sine raciona-
bili causa et aliud inordinate taxare questio-
ne quinta.t t.
Ad vniuersalem indulgenciam dãdam tria
requiruntur questione tercia.b.
An tantam consequatur indulgenciam vici
nus sicut remotus questione quar:a.x.
An tociens consequatur indulgencias quo
ciens quis ꝑ diem vadit questione.iiij.y.
An simplex sacerdos possit dare indulgen-
ciam questione quinta.n.
An episcopus possit dare indulgẽciam nõ
subdito suo questione quinta.m.
An cognicio causarum matrimonialiũ pos-
sit prescribi consuetudine et non indulgẽcia-
rum questione quinta.q.
An consuetudo det iurisdictionem questio-
ne quinta.r.
An consuetudo det prelato potestatem ex-
cõmunicandi questione quinta.s.
An legatus pape si non sit sacerdos possit
indulgenciam dare questione quinta.a a.
An elect⁹ in episcopum sine auctoritate pa-
pe possit indulgenciam dare questione.v.ff.
An solis actu confessis et contritis valeant
indulgencie questione quinta.m m.
An sancti viri possint indulgenciam dare.
questione quinta.j j.
An illis qui amiserũt vsum loquele possint
indulgencie proficere questione quinta.o o.
An idul. extẽdãt se ad pc̃ta oblita q.v.o o.
An ad ꝯsecucionẽ idulgẽciaꝝ de pc̃tis venia-
lib⁹ sufficiat sola ꝯtricio questione.v.p p.
An debitores qui nõ sufficiant aut fecerunt
possint ꝯsequi indulgencias idẽ.r r.
An idulgẽcia ꝑ papã data data sine rõabili
causa valeat.q.v.s s.et.q.vij.g.
An illi ꝯsequanẛ idulgẽciã qui penitẽciã in-
iunctã ꝯplẽt in peccato mortali.q.quita.v v
An indulgencie valeant illis quo propter
impetum non impleuerũt que in forma bul
le continentur questione quinta.x x.
An suscipientibus crucem contra infideles
zc̃ sit penitẽcia iiungẽda questione quita y y

idem b b b.
An indulgencie in morte extinguantur questione quinta.? ?.
An papa dans indulgenciam plenissimam faciat contra diuinam iusticiam questione. quinta.a a a.
An diues dans tantum sicut pauper consequatur indulgenciam sicut pauper questione septima .k.
An sola potestas pape sit sufficiens et iusta causa idulgencie questione septima.l.
An intrare religionem sit maius bonũ quã ire vltra mare questione sebtima.r
An pauper sit melioris condicionis quam diues in consequẽdo indulgenciã.q.vij.b b
An quos sic ꝑ se sic eciam pro patre et matre ꝛc̃ possit idulgenciam accipere q.viij.g.
An papa ꝑ indulgenciam possit contritos et confessos absoluere ne intrent purgatorium questione nona.x.
An tales statim euolent post sumpcionem indulgenciarum questione nona.y.
An papa ꝑ communicacionem indulgencie possit purgatorium expoliare.q.ix.p.
An pueris non circumcisis papa possit suffragari ꝑ indulgenciam questione.ix.d d.
An papa ꝑ communicacionem indulgencie possit totum limbum puerorum expoliare. questione nona.e e.
An papa ꝑ communicacionem indulgencie possit pueris in limbo ꝛc̃ ianuam paradisi aperire questione nona .g g.
An papa possit mãdare vt quis teneatur pocius velle ad penam ĩferni dampnari quam mortaliter peccare questione nona.k k.
An homo pocius debeat pati quãcũq; penam quam mortaliter peccare q.ix.l l.
An papa possit facere q̈ dampnati de penis inimicorum suorum non possint gaudere questione nona.p p.
An papa possit facere q̈ his qui sunt in inferno prosint suffragia et indulgencie.questione nona.x x.
An deus possit remittere peccatum sine satisfactione questione.ix.l l l.
An aliquis possit satisfacere ꝓ vno peccato sic q̈ non ꝓ alio questione.ix.m m m.
Bonum vnius vt ad alterum ꝑueniat dupliciter ꝯmunicatur questione.xiiij.z
Bona opera facta ab existentibus in peccatis mortalibus an prosint existẽtib9 in purgatorio et quomodo questione nona.j.
Bona que fiunt in ecclesia possunt esse meritoria illis qui sunt in purgatorio.q.ix.k.
Bona ecclesie dupliciter possunt suffragari fidelibus.questione nona.t.
Capitulum sede apostolica vacãte nõ potest indulgenciam facere.q.ij.p.
Centum dies indulgenciarũ dantur si quis dat centũ Sed si quis ducẽtos ꝛc̃ q.iiij.o.
Caritas preelegit quamlibet penam sustinere in generali antequam peccet mortaliter. questione.ix.m m.
Cause propter quas fiunt indulgẽcie consistunt in actibus exteriorib9 questione.iij.h.
Causa non requiritur ad hoc vt secundum eam debeat mensurari remissio pene questione tercia.j.
Clauis est duplex scilicet ordinis et iurisdictionis questione quarta.r.questiõe.ij.b b.
Cantum est venialia peccata cõfiteri ꝓpter multa questione.ij.q q.
Crucem sumens contra fideles ꝛc̃ si moritur ꝛc̃ consequitur indulgẽciam questiõe.viij.c.
Contricio potest esse tanta q̈ remittit omnẽ penam questione nona.g g g.
Culpe mortali iusti triplici racõne infligitur pena eterna questione nona.s s.
Dans in ordinate indulgenciam aut sine causa peccat questione quarta.s.
Dampnati semper soluunt penam nec tamẽ satisfaciunt questione nona.d d d.
Dãpnati an sunt sub iurisdictione pape et sic sic quomodo questione nona.e e e.
De errore orienis questione.ix.o.
Delectabilia i ꝑticl'ri ꝯsidẽata pl9 mouẽt sic et terribilia questione.ix.m m.
De pena purgatorij quantum correspõdet vni anno indulgenciarum questione.iiij.p.
De9 ex sua misericordia alienam satisfactionem acceptat ꝓ ꝓpria questione scd̃a.t.
Deus quare dedit vicario suo pape tantam auctoritatẽ sup thesauro suo questõne.vij.t.
Que cause racionabiles sunt ꝓpter quas indulgencie debẽt dari questione tercia.c.
Duplex est satisfactio scilicet puniua ꝛ meditatiua questione.v.z z.
Ecclesia orat ꝓ dampnatis quos ignorat esse dãpnatos questiõe.ix.c c c.
Ecclesia sancta an habeat soluere et ligare post mortem questione.ix.c.
Episcopus scismaticus hereticus aut excõmunicatus nõ valet idulgẽcias dare q.v.r.
Epi ex iurisdictione quã habẽt in dyocesib9 ꝓprijs nõ habẽt idulgẽciã dare q.v.h.
Epi ꝑticulariter habẽt thesauꝝ ecclesie scilicet secũdum iuristaxacionẽ distribuere q.v.l m.
Epi sũt spõsi ꝑticulares ecclie.q.v.c c c.
Esse spõsũ ecclie dupliciẽ itelligitur .q.v.d d.
Existẽtes i caritate merentur dplx p̃miũ q.j.b.
Ex ꝑte pape applicãtis idulgẽciam aliquid
Ex ꝑte faciẽtis. requiritur q.ix.j.
Ex ꝑte illi9 cui applicatur aliqd
Ex parte facientis et recipientis indulgenciam papa an possit absoluere vt quis euolet et quot racionibus illud ꝓbatur.q.ix.z.
Existẽtib9 i purgatorio an papa possit eis indulgenciã cõmunicare questione.ix.b.
Existentibus in purgatorio tria obuiant ne consequantur indulgenciam.q.ix.c.
Existentes in purgatorio ꝯsequũtur idulgẽciã nõ essenciali ß ꝯdicõnali merito q.ix.d.
Facere indulgenciã quis habeat vt vniuersalis distributor thesauri ecclesie questione tercia.b.et questione nona.y.
Grauius an sit peccatum actuale mortale quam originale questione.ix.j j j.
Abũdare i qualibꝫ re quo ad ꝯgnicionẽ ei9 quatuor requiruntur questõne p̃ma.a.
Homo potest se scire esse in caritate sciencia coniecturali questione.viij.k.
Hõ an possit deo satisfacẽ ꝓ pc̃to q.ix.b b b.
Indulgẽcie ã sint ponẽde ques.p̃ma.a.
Indulgẽciaꝝ origo ꝛ fũdamẽtũ q.j.b.
In indulgencijs quis punit an deus aut homo questione prima.m.
Indulgencie diffinicio questione.ij.a b.
Indulgencie gen9 est remissio .q.ij.c.
Indulgencia quedam dicitur a culpa et pena quomodo hoc intelligitur.q.ij.e.
Indulgẽcia nõ ẽ remissio pene etne.q.ij.f.
Indulgẽcie tres fiũt ꝯmutacões q.ij.h.
Indulgencia remittit penam debitam pro peccatis actualibus questione scd̃a.k l.
Indulgenciam nullus potest dare nisi habeat potestatẽ eã dandi.q.scd̃a.r.quest.iij.r
Indulgenciam non dat qui thesauꝝ ecclesie dissipat questione secunda.s.
Indulgencie vt sint efficaces quatuor requiruntur questione tercia.c.questione. viij.c.
Indulgencie vt alicui sint vtiles octo requiruntur condiciones questione tercia.d.
Indulgẽciã volens ꝯsequi oportꝫ q̈ ipse sit ad penam temꝑalem obligatus q.tercia.k.
Indulgenciam volens ꝯsequi oportꝫ q̈ sit ꝯtrit9 et ꝯfessus scd̃m tenorẽ bulle .q.iij.n.
Indulgẽciã volẽs ꝯsequi oportꝫ q̈ det illd ꝓpter qd idulgencie sunt date.q.tercia.o.
Indulgẽciã volẽs ꝯsequi optꝫ vt credat q̈ ecclia potestatẽ habeat dãdi eã.q.tercia.p.
Indulgẽciã volẽs ꝯsequi oportꝫ q̈ nõ sit excõmunicat9 excõmuicacione maiori.q.iij.q
Indulgenciam non communicat papa cuilibet homini questione tercia.s.q.viij.h.
Indulgencie rite date tantum valent quantum sonant questione quarta.e.
Indulgenciarum mensura valoris a quo accipienda sit questione quarta.f.
Indulgenciaꝝ forma cõsueuit vno illorum quatuor modoꝝ sonare ꝛc̃.questione.iiij.g.
Indulgẽciaꝝ forma ꝯcessionis data scd̃m numeꝝ dieꝝ quomodo ẽ itelligẽda.q.iiij.h.

Indulgēciarum forma taxata ad numerum ānorum
quomodo ē intelligenda q. q̄rta. j.
Indulgēciarum q̄dragita dies vel āni quomō
valet diuersimode homib⁹. q. iiij. k.
Indulgencia pro quanta quantitate peccato
rum sufficiens est. q. iiij. l.
Indulgenciarum penitencijs iniunctis aut
iniungendis. q. iiij. m.
Indulgencia tripliciter reperitur distincta scilicet
plena pleniora plenissima. q. v. c.
Indulgēcie inueniunt̄ date a sūmis pōtifici
bus plene plenarie plenissime. q. v. d.
Indulgenciā dare nō respicit claues ordis
sed iurisdictionis. q. v. x.
Indulgēciā dare ptinet ad iurisdictōnis po
testatē q̄m quis dupliciter pōt habere q. v. gg
Indul. pōt dari sub duplici forma q. v. mm
Indulgencias dare non est in destructionem
ecclesie sed in remedium. q. vi. a a.
Indulgēcie fiūt pro actib⁹ exteriorib⁹. q. vij. b
Indulgencia licite potest fieri pro bonis tem
poralibus. q. vij. c d.
Indulgencie pro puris spiritualibus bonis
possunt dari. q. vij. d et ꝯ.
Indulgencie iusta causa quomodo pensan-
da sit. q. vij. h.
Indulgēcia dat̄ mediāte vsu clauiū q. vij. m
Indulgencia non prodest illi qui est in pec
cato mortali. q. viij. b.
Indulgencia data cruce signatis contra in-
fideles si moriuntur etc. q. viij. l.
In ecclesia duo sunt scilicet communio caritatis
et auctoritatis iurisdictionis. q. v. k k
Infinitas vna an possit tollē aliā. q. iiij. q.
Infern⁹ nūquam in bonū accipitur. q. ix. ff.
Illud cadit de precepto qd̄ est de necessita-
te salutis. q. ix. l l.
Inpeitēs nō gaudet idulgēcijs. q. ij. m.
In noua lege pmittuntur spiritualia in vete
ri temporalia. q. vij. e et ꝯ.
In omni dicto aut facto penitētis debet esse
humilitas questione. vij. y.
Iubile⁹ quid aut vn̄ dicatur. q. vi. b c.
Iubile⁹ iiciū habuit tpe legis nature q. vi. e
Iubile⁹ legitur i lege veteri p̄cept⁹ q. vi. d.
Iubileū adipleuit xp̄⁹ dn̄s i lege gr̄cie q. vi. e
Iubilei idulgencia quare fuit istituta scilicet
propter sex raciones questione sexta. f g.
Iubilei idulgēcia qn̄ fuit istituta. q. vi. h.
Iubilei causa reductionis centesimi i quin-
quagesimum annum. q. vi. j.
Iubilei in veteri lege sex fuerunt facta q. vi.
k l m n o p. etc.
Iustus iudex sepe corripit ad vindictā sepe
ad correctionem questione. ix. t t.
Legat⁹ pape nō sacdos pl⁹ pōt ad remis
sionē peccatorum officio q̄m sacramēto. q. v. e e
Marie virginis merita et passiones fue
rūt eciam origo idulgēciarum. q. p̄ma. e
Marie virgi nihil valuissēt idulgēcie q. iij. t
Merita membrorum sine merito capitis xp̄i
nichil operatur questione. vij. j.
Meritum est duplex scilicet essenciale et cō
dicionale. questione. ix. e. et idē. q q q.
Milites xp̄i miliciam xp̄ianam profitentur
in baptismo questione. ix. b b.
Mortale habens peccatum non est capax
indulgenciarum questione. tercia. m.
Non sequitur ille meret̄ mai⁹ igit̄ eciā
meretur illud qd̄ ē minus. q. vij. a a.
Non tollitur ordo diuine iusticie i remissio
ne indulgencie questione. ix. ꝯ.
Null⁹ ligatur nisi psonali culpa. q. ix. r r r.
Omnes sancti vtriusque testamēti orā-
do breues oracōes pfecerūt. q. vij. x.
Omnes qui sunt in caritate sunt quasi vnū
corpus questione. ix. s s s.
Opera in caritate facta duplicem remissio-
nem in homine causant questione p̄ma. b.
Opa sanctorum bona quomodo sunt remu
nerata questione prima. j k.
Opinio quorundam dicenciū idulgēcias non
valere quantum predicantur questiōe. iiij. b.
Opinio aliorum quod indulgencie tantum va
lent quantum pnunciantur. q. iiij. c.
Opinio alia idulgēcie q̄ntitas pēsāda ē fm
casum pro qua indulgencia datur. q. iiij. d.
Oracio publicani videtur expediēs oracio
pro indulgencia captanda. q. vij. x.
Ordo diuie iusticie nō tollit̄ p idulgē q. ix. ꝯ
Pap̄ nō pōt facē p idulgēciā quod dimittat̄ ali
cui pc̄tum sine ppa ꝯtricione. q. tercia. t.
Papa phibet se nominari vniuersalem pō
tificem et quare q. iij. v.
Pap̄ pōt dat̄ idulgēciā exn̄e i mortali pec
cato et tamen non potest eam recipe exn̄s in
eo questione. iij. x. questione quinta. v.
Pap̄ pōt dare indulgēciam. plenā rē pleni
ssimam. q. v. e.
Papa pōt iferioribus se indulgenciā ꝯmu-
nicare sed non sibi ipi eandem dare. q. v. f.
Pap̄ dat idulgēciā vniuersaliter. Epi vero
particulariter. q. v. g.
Pap̄ exquo nō pōt seipsū absoluere a cul-
pa in foro penitencie an possit seipsum absol
uere a pena p ꝯmunicacionē idulgēcie. q. v. k
Pap̄ dat idulgēciā aliquit dantib⁹ etc et ni
chil dantibus non. q. vij. f.
Pap̄ pōt aliqd officio. quod nō pōt sacramē-
to questione. vij. n.
Papa quare non liberat p indulgenciam
omnes animas de purgatorio. q. ix. e
Papa habet potestatem super eos qui sūt
in purgatorio q. ix. f.
Pap̄ pōt p ꝯmicacionē suffragiorum etc. vnū
cici⁹ liberare quā aliū. q. ix. g.
Pap̄ an possit facē quod bona fc̄ta i pc̄to mor
tali hic psint exn̄tib⁹ i purgatorio. q. ix. h.
Pape subiciūt̄ exn̄tes i purgatorio quo ad
meritū ꝯdicionale nō essenciale. q. ix. l.
Papa an possit totum locum purgatorij
expoliare p indulgenciā. q. ix. m.
Papam posse expoliare purgatorium tri-
pliciter pōt intelligi q. ix. p. questione. r.
Pap̄ an p ꝯmicacionē idulgēcie possit pue
ros nō baptizatos i limbo exn̄tes absolue-
re questione nona. a a.
Paradisus accipitur tripliciter. q. ix. b b.
Passiones quas quis exn̄s i caritate sufti
net duplex premiū causant. q. p̄ma. b.
Peccatum originale an sit eque graue sicut
actuale mortale. q. ix. j j j.
Pro pc̄to origiali sol⁹ xp̄s satisfe. q. ix. kkk
Peccatū veiale tā icludit ꝯsiderāda. q. ij. j.
Pc̄tū mortale tam icludit ꝯsiderāda q. ij. g
Peccatū puerorum i limbo existēciū ē irremis
sibile q. ix. cc.
Pene remisse i sac̄mētali absolucōe nō re-
mittūtur virtute indulgencie. q. ij. o.
Penam quandoque minore cōfessor iniun-
git quam debita esset. q. ij. p q.
Pena dāpni vermis ꝯsciēcie et pena ignis
dat̄ p mortalib⁹ peccatis. q. ix. z z.
Pena purgatorij et iferni aut sint eiusdem
racionis q. ix. b b b.
penitēcia i ꝯfessione p idulgēciarum suscepcio-
ne iiūcta ē iplēda ppt̄ q̄tuor causas q. iiij. n
Potēcia inferior pōt absoluē ad qd̄ potēcia
supior obliganit virtute tn̄ supioris q. ix. k l
Priuilegium ammittit qui abutitur pote-
state sibi concessa q. vij. r.
Pro puris spiritualibus potest fieri indul-
gencia. q. vij. ꝯ.
Purgatorium quod sit ponendum. q. ix. n.
Questio p̄ma de idulgēcijs. q. p̄ma. n
Questio scd̄a de idulgēcijs q. scd̄a. a
Questio tercia de indulgēcijs. q. tercia. a.
Questio quarta de indulgencijs. q. q̄rta. a.
Questio quinta de indulgencijs q. v. a.
Questio sexta de indulgencijs q. vi. a.
Questio septima de indulgencijs q. vij. a.
Questio octaua d̄ idulgēcijs questōe. viij. a
Questio nona de idulgēcijs questōe. ix. a.
Quatuor genera hominum distinguuntur.
questione. ix. a a a.
Quatuor possunt impedire ne indulgenciā
consecuti statim euolent questōne. ix. z.
Quantitas indulgēcie multum valet ad re-
missionem pene questione. iiij. t.
Quando datur indulgencia in determinate
quid sit dicendum de paupere et diuite que
stione. iiij. v.

Qñ fuit istituta iubilei idulgēcia.q.vi.b.
Quare indulgencia Jubilei instituta sit scȝ propter sex causas .questione.vi.f.g.
Questores an habeant iustam causam faciē di indulgenciam questōne.vij.q.
Questores predicantes.sex debent habere condiciones questione.vij.s.
Quis confessus est ante tempus indulgenciarum an tempore indulgenciarum teneƭ iterū ⁊ de nouo confiteri questione.v.n n.
Quid homo debet orare quādo in ecclesia wult consequi indulgenciā questione.vij.x.
Quid dicaƭ articulꝰ mortis questōe.v.⁊ ⁊.
Quilibet homo tenetur corripere delinquē tem questione septima.ȝ.
Quomodo homo debet se tenere dummodo intrat ecclesiam ad consequendum indulgenciam questione.vij.v.
Quomodo suffragia ecclesie valet dampnatis questione.ix.ꝯ ꝯ.
RAecipiens indulgenciam et dans eam diuersimode se habēt questōe.viij.j.
Refugere mortē ē de iure naturali.q.ix.o o
Religiosi ā accipiāt idlḡcciā sic alij q.viij.o
Religiosꝭ ⁊ clericis an liceat arma assumere questione.viij.g.
Remissio indulgēciarum plena plenior aut plenissima quid sit questione quinta.b.
Remissio peccatoꝝ pōt dupliciƭ fieri q.v.cc
Remissio peccatoꝝ que datur ꝑ indulgenciam daƭ mediāte officio nō sacmēto q.v.c d.
Remorsus ꝯsciēcie nō sēp ē culpa q.ix.n n.
SAcerdos simplex non est ꝓprie spōsus sue parrochie questione.v.y.
Sacerdos simplex non potest idulgēciam dare questione.v.n.
Satisfactio in presenti quatuor effectus habet questione quarta.n.
Satisfactio que fit ꝑ indulgencium cui debeat fieri questione.ix.f f f.
Satisfactio quit sit questione nona.n n n.
Satisfacē an aliqs ꝓ alio possit q.ix.n n n
Satisfaciens ꝓ alio an eciam satisfaciat ꝓ seipso questione.ix.p p p.
Secundum mensuram delicti ⁊c.quomodo hoc dupliciter intelligitur.q.ꝑma.l.
Sinus abrahe.ꝓ quo accipiƭ.q.ix.j j.
Si aliquis ꝓ inferno ꝯtrito et confesso susciperet satisfactionem ⁊ si moreretur infirmus an statim euolet anima infirmi.q.ix.o o o.
Specialis modus distingwit de triplici pena dampnatorum questione.ix.ȝ ȝ.
Suffragia ā ꝓsint his q sūt i iferno q.ix.y y
THesaurus ecclesie sancte ex tribus integratur questione ꝑma.c d e f.
Thesaurus ecclesie est infinitus et imensus questione ꝑma.g.questione.vij.o.
Thesaurus ecclesie vbi sit questione ꝑma.b
Thesau.eccle.q̄re dȝ a p̄plo.distribui q.iij g
Thesaurꝰ ecclie libere dȝ dispēsari q.vij.p.
Thesauri conmunitatis aut rei publice distribuuntur propter duo questione.iij.f.
Thesaurꝰ diuitibȝ ꝯgrecōis vl' ꝓchie nō suphabūdat vt de eo possit fieri idul.q.v.ȝ
Thesauꝝ ecclie ille pōt dispēsare cui ꝯmittiƭ regimen ecclesie questione.v.b b.
Tria sunt i pc̄to scȝ delectacio ⁊c̄.q.ix.v v.
Tristicia dampnatoꝝ ē admixta ꝓpter tria questione.ix.q q.
VIcariꝰ generalis vel officialis ep̄i nō pōt indulgencias facere questōe.v.ȝ
Viri sancti deo sunt ꝓpinqui ꝑ caritatē nō ꝑ iurisdictionis auctoritatem q.v.l l.
Vniuersalis thesaurꝰ ecclie quit sit q.iij.b.
Vniuersalis dispēsator thesauri ecclesie pōt eū apire et que requirūtur ad hoc.q.ix.y.
XPus dn̄s non indiguit remissione satisfactionis questione ꝑma.d.
Xp̄us dominus principaliter passus est ꝓ satisfactione peccati originalis.q.ix.v.
Xp̄us dn̄s solus satisfecit ꝓ pc̄to originalī questione.ix.k k k.
Xp̄i meritū et passio est ꝑncipalis et ꝑma causa et origo idulgēciaꝝ questiōe.ꝑma.c.

BIBL. UNIV. WROCŁAW
BIBL. UNIV. WRATISL.

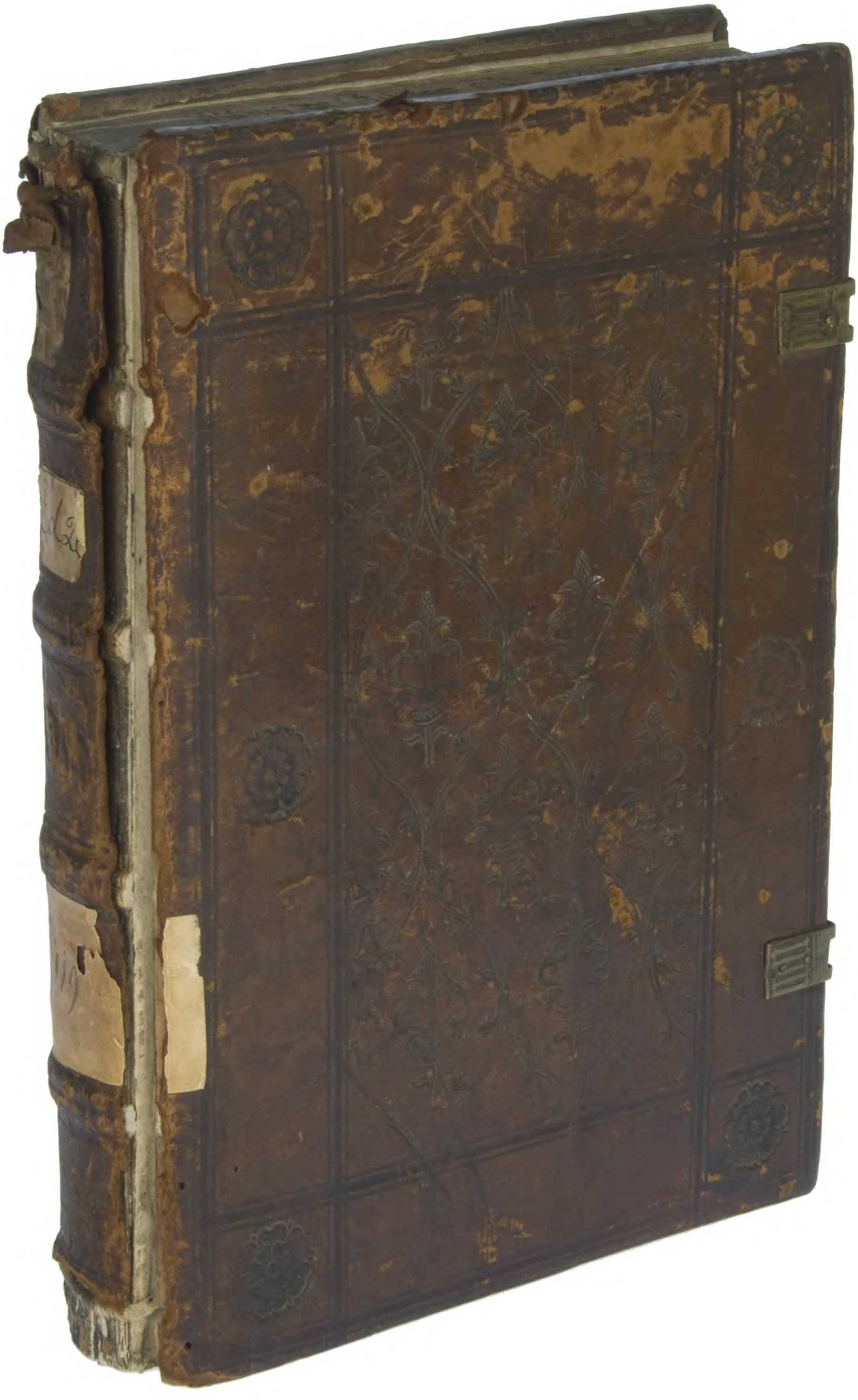
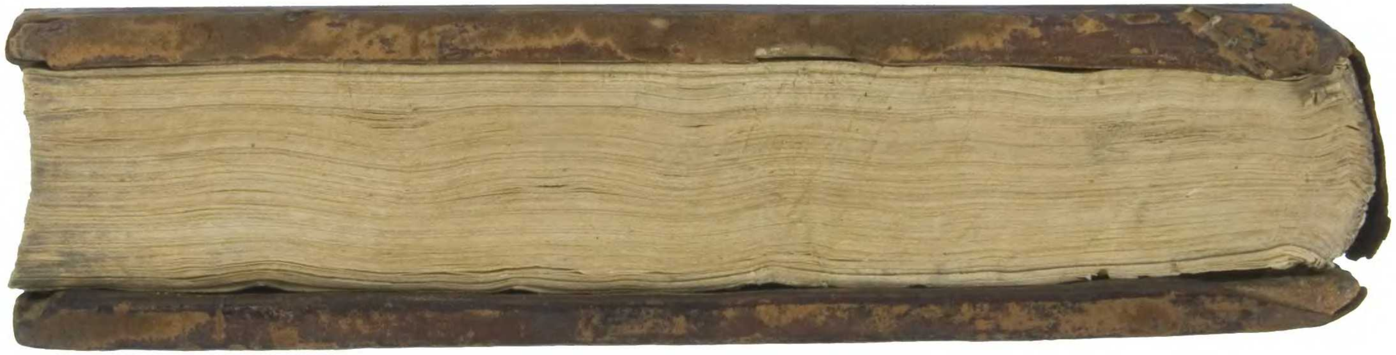
Cd2
119